

АЙЗЪК АЗИМОВ

КАМЪЧЕ В НЕБЕТО

Част 3 от „Империята на Трантор“

Превод от английски: Юлиан Стойнов, 1994

chitanka.info

*Посвещение:
На баща ми,
който пръв ме запозна с научната фантастика.*

МЕЖДУ ДВЕ КРАЧКИ

Две минути преди да изчезне от лицето на Земята, която познаваше, Джоузеф Шварц крачеше замислено по една от най-красивите улици в крайградската част на Чикаго и си рецитираше Браунинг.

Имаше нещо странно в тази сцена, тъй като в очите на някой случаен минувач Шварц едва ли би заприличал на човек, който обича да рецитира Браунинг. Всъщност, Шварц изглеждаше точно такъв, какъвто беше — пенсиониран шивач, останал непоковарен от онова, което нашите съвременници са привикнали да определят като „редовно обучение“. Съумял бе да запази своя търсец дух, макар и с цената на безразборно четене. Движен от сляпата сила на ненаситния си апетит към познанието, той поглъщаше всичко, каквото му попаднеше, а благодарение на своята фоеноменална памет не забравяше нито думичка.

Ето например, преди години бе прочел два пъти „Раби Бен Езра“ от Робърт Браунинг и — съвсем естествено — го знаеше наизуст. Не че разбираше всичко, но първите няколко строфи му бяха станали особено близки през последните няколко години. Тъкмо тези строфи рецитираше Шварц сред смълчаните стени на своята вътрешна крепост, през този слънчев и ведър летен ден на 1949:

*„Остарей с мен!
Най-хубавото иде,
дихание последно на живота,
за който първом сме създадени...“*

Шварц чувстваше тези думи в дъното на душата си. След продължително и нелеко детство в Европа, след трудните години на зрелост в Съединените щати, беше му приятно да мисли за приближаващите спокойни и безоблачни старини. Със собствен дом и

спестявания, той можеше да си позволи най-сетне да се оттегли от работа, и го беше направил. Животът, освен това, го беше дарил с добра жена, две щастливо омъжени дъщери, че и внук — който да го радва през тези последни и най-хубави години. За какво би могъл да се тревожи?

Например, за атомната бомба, и всички тези безпочвени брътвежи за назряващата Трета световна война. Само че Шварц бе от хората, което вярваха в доброто начало у човека. Не смяташе, че ще има нова война. Не можеше да си представи, че Земята ще стане някога отново свидетелка на онази смразяваща гледка, когато атомът се разкъсва в гневна експлозия. Ето защо той се усмихваше добродушно на хлапетата по улицата и мислено им пожелаваше безгрижно детство.

Той вдигна крак, за да прекрачи захвърлената на паважа кукла Ана Парцаливка, подхвърлениче, за което още никой не жалеше. Но не беше пристъпил, когато...

Институтът за Ядрени Изследвания беше разположен в друга част на Чикаго. Хората, работещи в него, също си бяха изградили свои представи за нравствените стойности на човешката природа, но не бяха особено склонни да ги споделят, тъй като все още нямаше създадени прибори, с които да измерват тези стойности. А замислеха ли се над това, мечтаеха си някаква свръхестествена или божествена намеса, да постави точка върху онази страна от човешката природа (и трижди проклетата човешка изобретателност), която неизменно превръщаше всяко интересно изобретение в смъртоносно оръжие.

Но случваше се, тъкмо човекът, който не можеше да надвие на любопитството си и продължаваше да се занимава с ядрени изследвания, вещаещи заплаха и смърт за половината Земя, да изложи живота си на опасност за да спаси някой изпаднал в беда събрат.

Първото, което привлече вниманието на доктор Смит, бе странното синкаво сияние зад гърба на химика.

Той втренчи поглед в него, докато минаваше покрай откритата врата. Що се отнасяше до химика, жизнерадостният младеж си подсвиркуваше безгрижно, докато разклащаше волуметричната колба с изследвания разтвор. Едно пухкаво бяло облаче се разтваряше лениво сред течността. Това беше всичко, което изчерпваше сцената за момента, но същият инстинкт, който бе накарал доктор Смит да застине на прага, сега го подтикна да действа.

Той се хвърли вътре, дръпна една линия и помете на пода подредените върху плота стъкларии. Разнесе се смъртоносното съскане на топящ се метал. Доктор Смит почувства, че на носа му е увиснала капка студена пот.

Младежът гледаше втрещен към бетонния под, върху който бяха застинали множество пръски от сребристия метал, от които лъхаше топлина.

— Какво стана? — запита с примрял глас той.

Доктор Смит вдигна рамене. Той също още не можеше да дойде на себе си.

— Не зная. Вие ще ми кажете... Върху какво работехте?

— Нищо особено — отвърна поуспокоен химикът. — Това е само малка проба от непречистен уран. Тъкмо приключвах с електролитичния анализ на медта... Да си призная, нямам представа какво е станало.

— Аз също не зная какво е станало, млади човече, но мога да ви кажа какво видях. Над платиновата пещ сияеше корона. А това е индикация за радиационно излъчване. Казвате, уран?

— Да, но непречистен уран, а той не е опасен. Искам да кажа, че чистотата на урана е едно от най-важните качества, за осъществяване на ядрена реакция. — Той облиза припряно устни. — Сър, нима мислите, че е било реакция? Но това не е плутоний, нито пък е бил бомбардиран.

— Освен това, — добави замислено доктор Смит — е под критичната маса. Или, поне под стойностите на критичната маса, които са ни известни. — Той се загледа в очистената повърхност на плота, в обгорените крака на бюрото и в сребристите пръски по пода. — Уранът се топи при 1800 градуса по Целзий, а за самата ядрена реакция все още не знаем достатъчно, за да правим свободни предположения. В края на краищата, в тази стая вероятно има достатъчно разсеяна радиация. След като изстине напълно металът, млади човече, съветвам ви да го съберете и да го анализирате внимателно.

Той се огледа замислено, след това доближи насрещната стена и вниманието му неочаквано бе привлечено от странно петно.

— Какво е това? — попита доктор Смит. — Тук ли беше и преди?

— Кое, сър? — младежът застана до него и погледна петното, което доктор Смит сочеше. Оказа се, че е съвсем миниатюрно отворение, сякаш някой бе заковал малък пирон, а сетне го бе измъкнал — само дето отворението достигаше другия край на стената, защото през него проникваха слънчеви лъчи.

Химикът поклати глава.

— Никога не съм го виждал. Но да си призная, не съм и обръщал внимание.

Доктор Смит отстъпи мълчаливо назад и заобиколи термостата — правоъгълна кутия с тънка метална обшивка. Водата вътре тихичко бълбукаше, докато електрическите крушки, поставени отдолу в качеството на нагреватели, периодично светваха и изгасваха, по сигнал от релето.

— А това тук ли беше? — рече доктор Смит и драсна с нокът едно петънце близо до горния край на термостата. Съвсем малък кръгъл отвор, прорязан в метала. Водата още не беше стигнала до него.

Химикът се облеци.

— Не, сър, нямаше го със сигурност. Уверявам ви.

— Хъммм. Има ли го от другата страна?

— Проклет да съм. Искам да кажа — да, сър.

— Добре, елате тук и погледнете през дупката. Спрете, моля ви, термостата. А сега, застанете тук... — Той запуши с пръст дупката в стената. — Какво виждате?

— Виждам пръста ви, сър. Там ли точно е дупката?

Доктор Смит пропусна въпроса и продължи:

— Погледнете в противоположна посока. Какво виждате?

— Нищо.

— Но тъкмо на това място е била поставена пещта с урана. Не съм ли прав?

— Мисля, че сте прав, сър — призна с неохота химикът.

Доктор Смит погледна към табелката на вратата и продължи с леден глас:

— Мистър Дженингс, въпросът е абсолютно поверителен. Не искам да го споделяте с когото и да било. Разбирате ли ме?

— Напълно, сър.

— Тогава, да се махаме от тук. Ще изпратим лаборант за да провери радиационния фон, а ние двамата най-добре да отидем на

преглед.

— Опасявате се от радиационно изгаряне, сър? — Химикът побледня.

— Скоро ще узнаем.

Оказа се, обаче, че и при двамата нямаше данни за никакви сериозни лъчеви обгаряния. Нормални бяха резултатите от кръвната картина, не се откри нищо и при изследване окосмените части на тялото. Гаденето, от което и двамата се оплакаха, беше отдадено по-скоро на стреса от преживяното, а други симптоми не бяха наблюдавани.

И никой в целия институт, нито тогава, нито пък по-късно, можеше да даде някакво разумно обяснение защо проба непречистен уран, значително под критичната маса, при това без да е подложен на пряко бомбардиране с неутрони, ненадейно ще се стопи и ще излъчи ясно видима, смъртоносна корона.

Единственият извод бе, че в ядрената физика все още се случват чудати и необясними явления.

И въпреки това, доктор Смит не намери в себе си сили да напише цялата истина за инцидента в рапорта, който се наложи да изготвя. Не спомена, например, нито дума за дупките в стената на лабораторията, пропусна и факта, че отвърстието в непосредствена близост да урановата проба едва се различаваше, докато в другото, на стената, спокойно можеше да пъхне пръст.

Един разширяващ се лъч би изминал няколко мили, преди да се отдалечи от кривината на земната повърхност и по това време ще е с ширина десетина фута. А след това ще продължи да сияе в космическия мрак, като едновременно се разширява и отслабва, докато изчезне сред вакуума.

Доктор Смит запази само за себе си тази представа.

Не спомена пред никой и за това, че още на следващия ден, докато лежеше в лазарета, той поиска да му купят вестник и го прочете внимателно, търсейки нещо съвсем конкретно.

Но в един огромен град ежедневно изчезват толкова много хора. А и едва ли някой ще изтича в полицията, за да разкаже как пред очите му е някакъв човек (или, може би само половината от него) се е стопил във въздуха. Във всеки случай, подобно съобщение липсваше.

С течение на времето доктор Смит си наложи да забрави за инцидента.

За Джоузеф Шварц, случилото се бе отнело времето между две крачки. Едва вдигнал крак над захвърлената Ана Парцаливка, той почувства слабо замайване — сякаш за частица от секундата тялото му е било понесено от вихрушка и преобърнато наопаки. Когато положи крак на земята, съвсем неочаквано дъхът му секна и той се строполи в тревата.

Изчака да мине известно време, а после отвори очи.

Така си беше! Лежеше на трева там, където доскоро имаше само паваж!

Къщите бяха изчезнали! Хубавите бели къщи, всяка една с морава отпред, подредени от двете страни на улицата. Нямахте ги!

Това, на което лежеше не беше морава, защото тревата бе избуяла, очевидно занемарена, а наоколо имаше дървета, много дървета.

Но най-страшното бе, че листата на всички дървета бяха златисто-червени, а в шепата си беше смачкал изсъхнало кафеникаво листо. Макар и градски човек, Шварц можеше да различи есен от пръв поглед.

Есен! Но само преди миг, когато вдигна крак за да прекрачи куклата, наоколо беше чудесен юнски ден и всичко бе изпълнено със свежест.

Той сведе неволно поглед към краката си, възкликна изненадано и посегна към тях... Малката кукла, над която бе понечил да прекрачи, мигът на объркана реалност и...

Невъзможно! Той завъртя куклата с треперещи ръце — или точно това, което бе останало от нея. Не беше разкъсана, а прерязана. Ето ти още един странен факт! Прерязана точно по средата и то толкова гладко, че дори един конец не стърчеше.

Вниманието му бе привлечено от блясъка на лявата му обувка. Без да изпуска куклата, той вдигна крак. Острият връх на обувката, онази част точно пред пръстите, беше гладко отрязана. Толкова гладко, колкото нито един земен нож, нито един земен обуцар не би успял. Именно блестящата повърхност на прясно отрязания край бе привлякла вниманието му.

Объркването на Шварц достигна гръбначния стълб, плъзна се нагоре към главния мозък и като нахлу там, го изпълни с ужас.

Накрая, след като осъзна, че единственото нещо, което е в състояние да го успокои в този побъркан свят, е собственият му глас, той заговори. Гласът, който чу, бе тих, изплашен и задъхан.

— Първо, не съм луд — каза той. — Чувствам се точно така, както съм се чувствал винаги... Всъщност, ако съм луд, няма да го знам, нали? Не... — Вътре в него се надигаше истерия и той събра сили за да я подтисне. — Трябва да има някакво друго разумно обяснение.

Може би сънувам? Как да разбера, дали сънувам, или не? — Той се ощипа, почувства болка, но поклати глава. — Ощипването също мога да го сънувам. Това не е доказателство.

Огледа се с отчаян поглед. Възможно ли е да съществуват толкова ярки, детайлни и продължителни сънища? Веднъж бе чел, че и най-дългият сън не надхвърля пет секунди и че привидната му продължителност не е нищо повече от илюзия.

Слабо успокоение! Шварц дръпна ръкава на ризата и погледна часовника си. Дългата стрелкичка продължаваше да се върти. Ако това наистина бе сън, тези пет секунди бяха ужасно много време.

Вдигна ръка и изтри хладната пот от челото си.

— Може би е амнезия?

Вместо да си отговори, той бавно зарови лице в шепите си.

Ако в момента, когато е вдигал крак, умът му е напуснал познатите, безброй пъти изминавани пътища на мисълта, които бе следвал вярно толкова дълго... И ако три месеца по-късно, през есента, или година и три месеца по-късно, или десет години и три месеца по-късно, е стъпил в това странно място, точно когато умът му се е завърнал от своето пътешествие... тогава, съвсем естествено е да му се струва, че всичко е станало между две крачки... Но в такъв случай, къде е бил и какво е правил през този период?

— Не! — извика болезнено той. Това беше невъзможно. Шварц огледа ризата си. Беше същата, която бе облякъл тази сутрин и изглеждаше съвсем чиста. Помисли малко, бръкна в джоба на панталона и извади една ябълка.

Отхапа я лакомо. Беше съвсем прясна, дори малко студена от хладилника, от който я бе извадил преди не повече от два часа — ако

наистина бяха изминали само два часа.

Ами малката парцалива кукла?

Сега вече настина започваше да се ядосва. Или сънува, или съвсем се е побъркал.

Хрумна му, че и часът не е същият. Беше късен следобед, сенките постепенно се удължаваха. Наоколо бе толкова тихо и пусто, че той неволно потрепери.

Изправи се рязко. Трябваше да намери хора, който и да било. Някаква къща, или поне път.

Обърна се в посоката, в която гората се разреждаше и закричи.

Хладният вечерен въздух постепенно проникваше през сакото му, а върховете на дърветата чезнеха в мрака, когато най-сетне излезе на покрит с груб чакъл път. Шварц изхлипа радостно, когато стъпи на неравната настилка.

Но и в двете посоки не се виждаше нищо и той отново почувства, че сърцето му се свива. Така се надяваше да мине поне една кола. Колко лесно щеше да е всичко тогава — ще помахва, а сетне ще попита с надежда: „За Чикаго ли сте?“

Ами ако въобще не е близо до Чикаго? Както и да е — важното е да се добере до някой град и там да намери телефон. В джоба си носеше само четири долара и двацет и пет цента, но в полицията сигурно ще му помогнат...

Вървеше точно по средата на пътя и непрестанно се озърташе в двете посоки. Не забеляза кога се скри слънцето, не обърна внимание и на първите звезди, изгрели над него.

Никакви коли! Нито една! А мракът се сгъстяваше все повече.

Стори му се, че отново ще почувства онова странно замаяване, когато на хоризонта вляво от него нещо проблесна. Хладно, синьо сияние прозираше през клоните на дърветата. Не приличаше на светлината от горски пожар, а по-скоро на далечен отблясък. Дори чакълът под краката му сякаш бе започнал да мъждука. Наведе се, докосна го с ръка, но не откри нищо необикновено. Ала с крайчеца на окото си зърна отново слабото сияние.

Изведнъж осъзна, че се носи като подивял по чакълестия път, а подметките му тракат в неравен ритъм. В ръката му се люшкаше разполовената кукла и той я запрати през рамо.

Зловеща, цинична останка от един друг живот...

Внезапно той застина на място, обхванат от паника. Тази кукла беше единственото доказателство, че не е изгубил разсъдъка си. Нуждаеше се от нея! Обърна се, приведе се в мрака и я затърси — беше като тъмно петно на фона на ултра-виолетовото сияние. Част от пълнежа бе излязъл навън и той го натика обратно.

Отново вървеше без да знае накъде — твърде подтиснат, за да тича.

Беше ужасно гладен и не по-малко изплашен, когато забеляза светлината.

Без никакво съмнение — къща!

Извика, обезумял, никой не отговори, но вече ясно различаваше сградата — искрица надежда сред кошмара на тази ужасяваща, безлична пустош, сред която бе вървял през последните няколко часа. Свърна от пътя и затича през полето, през канавките, редките дръвчета, ниските храсталаци и едно поточе.

Странно — дори водата в поточето излъчваше слабо сияние — сякаш фосфоресцираше! Забеляза го с някаква далечна част от съзнанието си.

Миг по-късно беше съвсем близо до къщата и протегна ръце, за да докосне бялата солидна стена. Не беше от камък, нито от тухла или дърво, но той не обърна внимание на този факт. Приличаше на мътен, необичайно здрав порцелан, но сега не му беше до това. Потърси трескаво вратата, откри я, не видя звънец, ритна я и изрева с демоничен глас.

Отвътре се чу приглушен шум, последван от прекрасния звук на човешки глас — различен от неговия. Извика отново.

— Ей, вие там!

Вратата се отмести с тихо, почти нежно бръмчене. Пред него стоеше жена, с тревожен блясък в очите. Беше висока и слаба, а зад нея стоеше едър мъж с навъсено лице, облечен в работен комбинезон. Не, не точно работен комбинезон. Всъщност, Шварц никога не бе виждал подобни дрехи, но кой знае защо си помисли, че са предназначени именно за работа.

Сега не беше време да е придирчив. Тези хора, дрехите им — всичко му се струваше необичайно красиво в този миг — като видение на най-скъп приятел за човек, прекарал дълго време в самота.

Жената заговори със звънлив и мелодичен глас и Шварц вдигна ръка, за да се подпре на вратата. Устните му помръднаха беззвучно и със заглушаваща сила върху него отново се стовариха всички предишни страхове, а сърцето му спря да бие.

Никога преди Шварц не беше чувал езика, на който го бе заговорила жената.

ОСВОБОЖДАВАНЕ ОТ НЕПОЗНАТИЯ

През същата тази прохладна вечер Лоа Марен и нейният флегматичен съпруг, Арбин, играеха на карти. Старецът, настанен в електрическа инвалидна количка в ъгъла, прелисти гневно вестника и извика: „Арбин!“

Арбин Марен не бързаше да отговори. Стиснал тънките, гладки пластини той обмисляше следващия си ход. Едва след като взе решение, той се отзова с вял глас:

— Какво искаш, Грю?

Навъсенният Грю втренчи злобен поглед в своя зет и отново прелисти вестника. Странно, но шумът от мачкащата се хартия му действаше успокояващо. Когато човек кипи от енергия, а е прикован в инвалидна количка с две безжизнени пръчки, вместо крака, трябва да има поне някакъв начин — в името на Космоса! — за да изразява онова, което е в него. Грю използваше за целта вестника. Прелистваше го шумно, жестикулираше с него, а когато се налагаше, дори го запокитваше.

На други места по Земята, както знаеше Грю, хората имаха монитори за теленовини и следяха текущите събития чрез микрофилми. Но Грю се надсмиваше над подобна идея — признак на упадък и разложение!

— Чете ли за археологичната експедиция, която щели да изпратят на Земята? — попита той.

— Не, не съм — отвърна равнодушно Арбин.

Грю очакваше отговора, тъй като никой освен него не бе преглеждал пресата, а още миналата година бяха върнали семейния видеомонитор. Въпросът му, по-скоро, беше като встъпление към предстоящия разговор.

— Един мераклия вече поел към нас — продължи той. — Получил имперска стипендия — как ви се струва това? Той се зае да чете с механичен глас съобщението: "В наскорошното си интервю, Бел Арвардан, главен научен изследовател при Имперския Археологичен

институт, изрази надежда, че предстоящите археологически проучвания на планетата Земя, разположена в покрайнините на Сириуския сектор (виж картата), могат да се окажат ползотворни. „Земята, — заяви той — със своята архаична цивилизация и уникална среда, е създала странна култура, която твърде дълго бе неглежирана от нашите социолози, освен като труден случай за местно управление. Смяя да твърдя, че следващите няколко години ще донесат революционни промени в някои фундаментални концепции за социалната еволюция и историята на човечеството.“ И така нататък, и така нататък... — довърши той.

Арбин Марен го изслуша с половин ухо. Накрая промърмори:

— Какво иска да каже с това „странна култура“?

За разлика от него, Лоа Марен въобще не бе чула нито дума.

— Твой ред е, Арбин — рече тя.

— Добре де, няма ли да ме попитате защо са го отпечатали в „Трибюн“? — продължаваше Грю. — Знаете, сигурно, че не биха отпечатали съобщение на Галактическата преса и за милион имперски кредита, ако нямаха належаща причина.

Той почака и като видя, че няма да получи отговор, продължи сам:

— Защото са посветили редакционна статия на темата. На цяла страница, в която правят на пух и прах този Арвардан. Човекът просто иска да прескочи насам за някои научни изследвания, а те се чудят как да му подлеят вода. Вижте само какви са ги надробили тук. — той размаха вестника. — Хайде де, защо не го прочетете?

Лоа Марен захвърли картите и стисна ядно устни.

— Татко, — рече тя — днес имахме труден ден и хич не ни е до политика. Може би малко по-късно? Моля те, татко.

— „Моля те, татко“ — изимитира я навъсено Грю. — Молиш ме! Май доста ти е омръзнал старият баща, след като не желаеш да размениш дори няколко думи с него. Зная, че съм ви увиснал на вратовете, на вас двамата, седя си тук и ви карам да бърхтите за трима... Но по чия вина? Силен съм. Искам да работя. Знаете добре, че могат да излекуват краката ми и всичко ще е както преди. — Той удари ядно с вестник безжизнените си крака, но не почувства нищо. — Единствената причина, поради която няма да ми позволят е, че съм твърде стар, за да си заслужава лечението. Нима това не е типичен

признак за „странна култура“? Как иначе бихте нарекли един свят, в който човек има желание да работи, но не му позволяват? Космосе мили, защо не престанем с тези дрънканици за така наречените „особени обичаи“? Те не са „особени“, те са извратени! Все си мисля...

Той махаше като обезумял с ръце, а лицето му беше зачервено.

Арбин се надигна от креслото и положи тежката си ръка върху рамото на стареца.

— Но защо се ядосваш, Грю? — попита той. — Когато свършиш с вестника ще прочета тази редакционна статия.

— Какъв смисъл, след като и ти си на тяхното мнение? Вие, младите, сте такива мекушавци — като тесто в ръцете на Древните.

— Стига, татко — намеси се Лоа. — Не започвай отново. — Тя млъкна и се заслуша. Стори й се, че дочу нещо, но какво...

Арбин почувства онова странно мравучкане, което получаваше винаги, когато се споменаваше Обществото на Древните. Не беше никак безопасно да се говори по този начин, да се осмива земната култура, това си беше направо...

Ами да, най-чиста проба асимилационизъм. Той преглътна болезнено, думата му се стори странна, дори когато я произнасяше мислено.

Разбира се, когато Грю е бил млад, било е на мода да се говори за преосмисляне на традиционните пътища, но сега времената бяха други. И Грю го знаеше добре — само че, сигурно не е никак лесно да разсъждаваш разумно и логично, когато си прикован в инвалидна количка и гледаш как се топят дните до следващото Преброяване.

Грю очевидно бе ужасно ядосан, но въпреки това замълча. Секундите се нижеха бавно, а той все не можеше да фокусира поглед върху ситно изписаните букви. Така и не успя да стигне до спортната рубрика и главата му се люшна напред. Той изхърка тихичко, а вестникът се свлече на пода.

Едва тогава, Лоа заговори с разтревожен шепот.

— Арбин, струва ми се, че не му отделяме нужното внимание. Животът му никак не е лек. Спомни си какъв жизнен човек беше — това сега е по-лошо и от смъртта.

— Нищо не е по-лошо от смъртта, Лоа. Чете си вестниците, взимаме му и книги. Остави го на мира! Подобни вълнения дори са му

от полза. Поне няколко дни ще е спокоен и щастлив.

Арбин тъкмо понечи да вдигне картите, когато на вратата се заблъска, а след това се разнесе някакъв нечленоразделен вик.

Арбин неволно трепна. В очите на Лоа се четеше страх, тя погледна мъжа си с разтреперани устни.

— Изведи Грю от тук — нареди Арбин. — Бързо!

Едва произнесъл тези думи и Лоа беше зад количката. Устата ѝ шепнеше успокояващи думи.

Но спящата фигура изпъшка и се пробуди още при първото движение. Старецът вдигна глава и посегна по навик за вестника.

— Какво има? — попита раздразнено той, без да си прави труда да говори тихо.

— Шшт. Всичко е наред — прошепна Лоа докато тикаше количката към другата стая. След като затвори вратата, тя опря гръб в нея, дишайки учестено, и впери поглед в мъжа си. На вратата отново се почука.

Двамата стояха съвсем близо един до друг, с навъсени и враждебни лица, докато вратата бавно се плъзна встрани и на прага застана възпълен мъж с изплашена усмивка.

— С какво можем да ви помогнем? — попита Лоа, като се поклони вежливо, но в следния миг отскочи назад, а мъжът възкликна ужасено и се подпря на вратата.

— Болен ли е? — намеси се Арбин. — Чакай, помогни ми да го внесем.

Изминаха няколко часа, Арбин и Лоа се готвеха да си легнат в тихата спалня.

— Арбин... — каза Лоа.

— Какво има?

— Как мислиш, има ли опасност?

— Опасност? — той очевидно не разбираше за какво говори.

— Ами дете прибрахме този мъж у дома. Кой е той?

— Откъде да знам? — в гласа му се долавяше раздразнение. — Но нима можем да откажем помощ на един болен човек? Още утре ще уведоим Регионалния отдел за сигурност — ако наистина няма документи. — Той се обърна, давайки да се разбере, че разговорът е приключил.

Но жената наруши възцарилото се мълчание с разтревожен глас.

— Нали не мислиш, че е агент от Обществото на Древните? Знаеш, заради Грю.

— Искаш да кажеш, заради онова, което каза тази вечер? Извън всякаква логика е. Няма какво да го мислим.

— Разбираш за какво говоря. Вече две години укриваме Грю в нелегалност, излишно е да ти напомням, че нарушаваме един от най-важните Обичаи.

— Не вредим на никого — промърмори Арбин. — Изпълняваме си квотата, макар да е съобразена за тричленно семейство — за трима работници. След като го правим, защо ще ни подозират? Не му позволяваме да припари извън къщата.

— Може да са проследили инвалидната количка. Наскоро купи за нея двигател и резервни части.

— Да не започваме отначало, Лоа. Колко пъти ще трябва да ти повтарям, че закупих само стандартни кухненски принадлежности. Не виждам никаква причина, за да подозираме, че са ни изпратили някой агент на Братството. Нима смяташ, че разиграват подобен театър само заради един немощен старец в инвалидна количка? Какво им пречи да дойдат посред бял ден и да ни покажат заповед за претърсване? Моля те, погледни реално на нещата.

— Щом така смяташ, Арбин — в очите й този път се четеше вълнение, — а така предполагах и аз — тогава той трябва да е Чуждоземец. Не може да е землянин.

— Защо пък да не може? Що за смешно предположение. За какво ще му е на някой поданик на Империята да идва тук — на Земята?

— Не зная защо! Всъщност зная — може да е извършил някое престъпление. — Тя изглеждаше вдъхновена от хрумването си. — Ами да! Съвсем логично обяснение. Какъв по-естествен избор от Земята? Кой би го потърсил тук?

— Ако е Чуждоземец. Но с какви доказателства разполагаш?

— Не говори нашия език — така ли е? Длъжен си да го признаеш. Разбра ли поне една дума? Следователно, дошъл е от някой далечен край на галактиката, където използват този странен диалект. Казват, например, че жителите на Фомалхаут трябвало да изучат един съвсем нов език, за да ги разбират в Имперския двор на Трантор... Не разбираш ли, какво означава всичко това? Ако той е чужденец, пристигнал нелегално на Земята, значи не е регистриран в Бюрото по

преброяването и ще даде мило и драго да избегне вниманието им. Можем да го използваме във фермата — на мястото на татко — и отново ще бъдем трима, при същата квота за целия следващ сезон... Ще ни помогне да приберем реколтата.

Тя впери тревожен поглед в лицето на своя мъж и прочете объркването му.

— Хайде да спим, Лоа — рече Арбин. — Ще говорим утре.

Шепотът утихна, светлината бе изгасена и сънят се спусна над къщата.

На следващата сутрин дойде ред на Грю да си каже мнението по въпроса. Арбин очакваше с надежда съвета му. Изпитваше увереност в мъдростта и опита на своя тъст.

— Проблемите ви, Арбин — поде Грю — произхождат от факта, че сте ме регистрирали като работник и ви е определена тричленна квота. Омръзна ми да съм ви в тежест. Живях две години отвъд определения Срок. Стига ми толкова.

— Въобще не става дума за това — отвърна смутено Арбин. — Не съм намеквал, че си ни в тежест.

— Какво значение, в края на краищата? Остават само две години до следващото Преброяване, когато ще си отида.

— Но поне ще си поживееш още две години. Защо да те лишаваме от тях?

— Защото така е за всички. А какво ще стане с теб и Лоа? Когато дойдат за мен ще отведат и вас. Кой доблестен човек би живуркал още някоя и друга година, за сметка на своите...

— Престани, Грю. Сега не е време за истерии. Колко пъти вече го обсъждахме — ще съобщим за теб само седмица преди Преброяването.

— А как ще измамиме доктора?

— Ще го подкупим.

— Хъмм. А този — новият? Рискът сега е двоен. Трябва и него да криете.

— Ще го изгоним. Космосе мили, трябва ли точно сега да се притесняваме за него? Имаме цели две години. Ти какво ще ни посъветваш?

— Чуждоземец... — промърмори Грю. Почукал на нашата врата. Нямаме представа откъде се е взел. Говори нечленоразделно... просто

не знам какво да ти кажа.

— Не изглежда опасен — отвърна фермерът. — По-скоро е уплашен. Едва ли ще ни причини неприятности.

— Уплашен, значи? Ами ако е слабоумен? Може би това не е някой чуждоземен диалект, а безсмислен брътвеж на побъркан?

— Не ми изглежда... — но Арбин се размърда неспокойно.

— Защото ти се ще да го използваш... добре, ще ти кажа как да постъпиш. Отведи го в града.

— В Чика? — Арбин го погледна ужасено. — Така ще се издадем.

— Ни най-малко — прекъсна го спокойно Грю. — Проблемът при теб е, че не четеш редовно вестници. За щастие на семейството, аз го правя. Наскоро научих, че в Института за Ядрени Изследвания е създаден апарат, който ще подпомага хората в учебния процес. Имаше цяла страница по този въпрос в неделното издание. Та значи, нужни са им доброволци. Заведи им нашия човек. Той ще им стане доброволец.

Арбин поклати решително глава.

— Изгубил си си ума. Не мога да го направя, Грю. Още от вратата ще му поискат регистрационния номер. Така сам ще си изпрося разследването, а после ще научат и за теб.

— Не, няма. Защото отново грешиш, Арбин. Причината, поради която в института се нуждаят от доброволци е, че апаратът им все още е на експериментален етап. Нищо чудно е да погубил няколко души, така че няма да ти задават никакви въпроси. А нашият човек толкова е загазил, че и смъртта може да е изход за него... Арбин, бъди така добър, подай ми книгопроектора и пусни шеста ролка. И ми донеси вестника на връщане.

Беше късен следобед, когато Шварц отвори наново очи. Усещаше в гърдите си онази смразяваща болка, мъката по изгубената съпруга, по изчезналия познат свят...

Веднъж вече бе изпитвал тази болка и споменът за онзи далечен миг пробуди в него отдавна забравена сцена. Беше съвсем млад, почти дете, селото, в което живееше бе сковано от студ и покрито със сняг... но шейната вече беше запрегната... а сетне влакът... и неописуемо големият кораб...

Мъчителният, отчайващ страх по познатия, но изгубен свят се смеси със спомените за онзи далечен миг, когато едва двадесет

годишен бе емигрирал в Америка.

Нямаше нищо по-истинско от това отчаяние. Вече не се съмняваше — това не беше сън.

Подскочи, когато светлината зад вратата блесна и се разнесе познатият, но неразбираем глас на неговия домакин. А после вратата се отвори и му поднесоха закуска — гъста и вкусна каша, която напомняше малко на царевично брашно и мляко.

Каза само „благодаря“ и закима с глава.

Фермерът отвърна нещо на свой ред и вдигна ризата на Шварц от облегалката на стола. Огледа я, като обърна особено внимание на копчетата. Сетне я постави на място, плъзна встрани една от вратите на гардероба и едва сега Шварц забеляза колко гладко шлифовани са стените.

— Пластмаса... — промърмори той, по-скоро на себе си. Откри също, че стаята няма ъгли, а стените се преливат постепенно една в друга.

Непознатият домакин извади няколко предмета и му ги протегна с недвусмислени жестове. Очевидно Шварц трябваше да се измие и облече.

Подчини се, а и не отказа предложената помощ. Не намери никакви подходящи прибори за бръснене, неясни останаха и жестовете на другия, когато докосна брадата му с неприкрито отвращение. Шварц потърка наболите косми и въздъхна тъжно.

След това го отведеха при някаква не особено голяма, издължена кола с две колела и му обясниха с жестове, че трябва да седне вътре. Пустеещият път се понесе под и зад тях и не след дълго наоколо се издигнаха ниски бели постройките, а далеч отпред синееше морската шир.

— Чикаго? — той посочи с ръка.

Ала почти не вярваше, че ще получи утвърдителен отговор, защото градът пред него с нищо не напомняше на Чикаго.

Фермерът дори не отвори уста.

И Шварц изгуби всякаква надежда.

Един свят — или много?

Все още възбуден от интервюто с представителите на пресата във връзка с предстоящата експедиция на Земята, Бел Арвардан усещаше, че сърцето му бие в синхрон с пулсациите на сто милиона звездни

системи, които съставяха Галактическата империя. Вече не ставаше дума за това да те познават в един или друг сектор. Успее ли да докаже теориите си относно Земята и щеше да изгради солидна научна репутация на всички обитаеми планети от Млечния път, на всички планети, на които бе стъпил човешки крак през хилядолетията на космическа експанзия.

Никак не беше лек пътят, който бе изминал към висините на науката, където го очакваше така мечтаната слава. Макар едва на тридесет и пет, научната му кариера бе безкраен низ от превратности. Началото бе дадено с истински взрив, който бе разтърсил залите на Арктруруския университет, където Бел бе титулуван за старши археолог на безпрецедентната възраст двадесет и три години. Взривът — отекнал надалеч, макар и лишен от материална субстанция — се изразяваше в отказа на редакцията на „Журнал на Галактическото Археологическо Общество“ да публикува дори част от неговата научна дисертация. За първи път в историята на университета се отказваше публикуване на дисертация за придобиване на старша научна степен. Излишно е да се добавя, че също така за първи път в историята на този журнал с изградена репутация, отказът бе формулиран по такъв глупав начин.

Непосветеният в тайните на археологията едва ли би могъл да си обясни причината, поради която един суховат научен труд, наречен „По въпроса за античността на археологическите находки в Сириуския сектор, разгледан в светлината на Радиационната хипотеза за човешкия произход“ би предизвикал такъв гневен отклик. Истината обаче беше, че Арвардан бе обявил за свое изобретение хипотеза, която за първи път е била изказана от група привърженици на метафизиката, същността на която се свеждаше до предположението, че човечеството се е появило на една единствена планета и постепенно е заселило цялата галактика. Това беше любимата теория на модерните писатели на фантастика и *bete noire* за всеки уважаващ себе си археолог в пределите на Галактическата империя.

Но Арвардан скоро накара другите да се съобразяват с него и само след десетина години го считаха за най-големия специалист по доимперските култури, някои от които все още съществуваха необезпокоявани в задния двор на Галактиката.

Така например, Бел издаде монография за механистичната цивилизация от сектор Ригел, където еволюцията на роботите бе довела до появата на отделна култура, просъществувала векове наред, докато накрая далечните и усъвършенствани потомци на първите метални роби лишили човека от неговата ръководна роля и създали предпоставки всемогъщата флотилия на вожда Морай да вземе властта в свои ръце. Според ортодоксалната археология, човекът се е появил и еволюирал независимо на различните планети, а примери за нестандартни култури от типа на тази в района на Ригел се използват за да потвърдят, че расовите различия са се изглаждали в последващото смесване. Арвардан с лекота разгромяваше подобни концепции, а в примера с Ригел изтъкна, че робокултурата се явява естествен изразител на икономическите и социални сили, характерни за този период и за конкретния галактически район.

Следващата тема бяха варварските светове на Офиоки, които ортодоксалната археология сочеше като типичен пример за примитивно човечество, все още недостигнало стадия на междузвездни пътешествия. Всички учебници използваха системата Офиоки като доказателство за Теорията на смесването, според която човечеството е кулминационна точка от еволюцията на всички планети с водно-кислороден химичен състав, определени температурни и гравитационни параметри и че всички негови разновидности могат да се смесват, като това се осъществява, когато бъде достигнат етапа на междузвездните пътешествия.

Но Арвардан откри следи от по-ранни цивилизации, предхождали варваризма на Офиоки и съумя да докаже, въз основа на записи от този период, че още в онези далечни времена е била осъществявана междупланетна търговия. Последният удар бе нанесен, когато той демонстрира, по един неоспорим начин, че човекът е емигрирал в този регион на доста напреднал етап от своето развитие.

Едва след тези разкрития „Жур. на Гал. Арх. Общ.“ (общоприетото съкращение на това научно издание) се съгласи да публикува дисертацията на Арвардан — близо десет години след написването ѝ.

И ето че сега Арвардан отново бе поел за да търси доказателства за своята теория към една от най-незначителните планети в Империята — планетата на име Земя.

Арвардан се приземи на единствената територия, с която Империята се разпореждаше на Земята, къс земя сред безжизнените хълмове, в платата на север от Хималайския масив. Едно от малкото незасегнати от радиоактивността места, именно тук бе издигнат блестящ палат, в който нямаше и следа от земната архитектура. Всъщност, палатът беше точно копие на вицекралските дворци, построени на многобройни и далеч по-богати планети. Земята наоколо бе старателно обработена. Острозъбите камънаци бяха покрити с плодородна почва, наторявани, редовно поливани, обгърнати в изкуствена атмосфера и климат — с други думи този малък къс земя бе превърнат в миниатюрна градина с разцъфнали цветя и тучни поляни.

Енергетичните разходи, необходими за да се поддържа това творение на човешката ръка, според земните стандарти бяха неимоверни — но само капчица в морето за огромните възможности на десет милиона планети, чийто брой непрестанно растеше. (Беше изчислено, че само през 827 година от Галактическата ера, всеки ден средно по петдесет планети са получавали провинциален статус, едно от условията за което е населението да нахвърля петдесет милиона души).

В това неземно местенце живееше Прокураторът на Земята и случваше се, макар и рядко, заблуден от този изкуствено съграден и поддържан лукс, да забрави, че всъщност е Прокуратор на един прогнил свят и да си припомни, че е потомствен аристократ.

За разлика от него, жена му беше лишена от склонността към подобни самозаблуждения, особено в мигове като този, когато можеше ясно да различи границата между изкуствената обетована земя и злокобно назъбените скали отвъд нея. В подобни моменти нито разноцветните фонтани (които нощем фосфоресцираха като леден пламък), нито покритите с цветя пътеки, или идиличните горички, бяха в състояние да прогонят мисълта, че се намират в изгнание.

Всичко това вероятно може да обясни защо Арвардан беше посрещнат далеч по-сърдечно, отколкото го изискваше протоколът. В края на краищата, за Прокуратора Арвардан бе като полъх на Империята, носещ със себе си мириса на безгрижието и свободата.

Арвардан също откри немалко причини да изпитва възхищение.

— Всичко това — възкликна той, — е направено чудесно и с много вкус. Удивително е, когато можеш да се любиш на подобни

великолепни образци на централната култура в такива затънтени местенца на Империята, лорд Ениус.

Ениус отвърна с усмивка.

— Опасявам се, че дворът на Прокуратора на Земята е далеч по-приятен за посещение, отколкото ако за обитаване. Той е като кухня черупка, която кънти, когато я почукаш. Достатъчно е да се запознаете със семейството ми и с всички приближени на двора и можете да считате, че сте изчерпили всичко, което централната култура е донесла тук. Не изглежда много, нали?

Беше късен следобед, седяха в колонадата, слънцето бавно се спускаше към назъбения, обвит в мъгла хоризонт, а въздухът бе изпълнен с уханията на цветя.

Невежливо би било от страна на Прокуратора да прояви любопитство към делата на своя гост, ако човек не се съобразява с последствията от мъчителната изолация, далеч от бляскавия светски живот на Империята.

— Дълго време ли ще останете, доктор Арвардан? — попита Ениус.

— Все още не зная със сигурност, лорд Ениус. Изпреварих останалите членове на експедицията за да се запозная предварително с особеностите на земната култура и да изпълня необходимите юридически изисквания. Уведомиха ме, между другото, че трябва да получа разрешение от вас, за да издигна лагери в местата, към които проявявам интерес.

— О, разрешавам, разрешавам! Но кога ще започнат проучванията? И какво всъщност очаквате да откриете на това забравено от всички място?

— Надявам се, ако всичко върви според плановете ми, до няколко месеца да вдигна първия лагер. А що се отнася до предположенията ми — да си призная, не споделям становището ви, че планетата е чак толкова изостанала. Всъщност, тя е уникална в нашата галактика.

— Уникална? — повтори объркано Прокураторът. — Ни най-малко! Това е една съвсем обикновена планета. Това е една ужасна дупка, долно свърталище — наречете го както искате — само не и най-уникалната планета в галактиката. Гадя ми се дори, когато трябва да

говоря за нея, защото за мен Земята винаги ще бъде един недосягаем, провинциален свят.

— Но този свят е радиоактивен — възрази Арвардан, донякъде смутен от такъв яростен отпор.

— Е, и какво от това? Хиляди планети в галактиката са радиоактивни, немалко от тях дори повече от Земята.

В този момент вниманието им бе привлечено от количката с напитки, която се плъзна безшумно и спря пред тях.

Ениус махна с ръка и попита:

— Какво ще обичате?

— Нямам особени предпочитания. Липов коктейл.

— Лесна работа. Ей сега ще смесят съставките... със, или без ченсей?

— Само капчица — отвърна Арвардан, показвайки с показалец и палец.

— След миг ще е готов.

Дълбоко в утробата на бар-количката (може би най-широко разпространеното творение на човешката изобретателност) механичният, неодухотворен барман се зае да смесва поръчания коктейл, като изчисляваше пропорциите до атом, всеки път ги повтаряше с неизменна точност и по такъв начин оставаше ненадминат в уменията си, сравнен дори с най-вдъхновения коктейл-майстор с човешки произход.

Сякаш от нищото изникнаха две високи чаши, очаквайки подobaващ прием.

Арвардан вдигна чашата със зелената течност и за миг опря хладната ѝ повърхност в бузата си. Сетно докосна с устни ръба и отпи.

— Точно както го обичам — отбеляза той. След като остави чашата на прикрепената към креслото му подложка, той продължи: — Както казахте, Прокураторе, има хиляди радиоактивни планети, но само една от тях е обитаема. Тази планета.

— Вярно... — Ениус облиза устни, след като на свой ред отпи от поръчания коктейл, — може би, наистина е уникална в това отношение. Но това е едно незавидно отличие.

— Става дума за статистическа уникалност — обясни Арвардан. — Която, на свой ред, ни разкрива невероятни перспективи. Според твърденията на биолозите, на нито една планета, на която съществува

радиоактивност над определена граница, не може да възникне и да се развие живот... А радиоактивността на Земята далеч надхвърля тази граница.

— Интересно. Не го знаех. Предполагам, от това следва, че животът на Земята се отличава фундаментално от този в галактиката... Кое то вероятно ви задоволява, след като сте от Сириус — той се усмихна иронично и продължи с поверителен тон: — Знаете ли, че основните затруднения, с които се сблъскваме в управлението на тази планета произтичат от ширещия се антитерестриализъм в целия Сириуски сектор? И тези чувства се радват на взаимност от страна на земляните. Не искам да кажа, естествено, че антитерестриализмът се среща единствено в Сириуския сектор, просто там той е най-изразен.

Арвардан с мъка сдържаше възмуцението си.

— Лорд Ениус, ще си позволя да отхвърля подобни възмутителни предположения. Лично аз не мога да изпитвам подобна непоносимост към което и да било живо същество. Дълбоко съм убеден в единството на човешката раса, като включвам в нея и Земята. В основата си животът навсякъде е еднакъв и се базира на протеинови комплекси в колоиден разтвор, наричан от нас протоплазма. Влиянието на радиоактивността, за което говорех преди малко, е приложимо не само за човека, но и за всички останали форми на живот, защото се основава на квантовата механика на протеиновите молекули. Приложимо е за вас, за мен, за хората от Земята, за паяците, за бактериите.

Виждате ли, протеините са всъщност невероятно сложни съединения от аминокиселини и други компоненти, подредени в комплексни три-измерени модели, проявяващи нестабилност като слънчеви лъчи в облачен ден. Именно в тази нестабилност се корени животът, тъй като за да запазват своя облик, налага се непрестанно да менят позицията си — също както мени позицията си някоя дълга пръчка, която акробатът е закрепил на върха на носа си.

Но далеч преди да се появи животът, тези вълшебни химични съединения — протеините — трябвало да бъдат изградени от неорганична материя. И така, в самото начало под прякото влияние на радиацията на слънчевите лъчи върху гигантските химични разтвори, които наричаме океани, органичните молекули постепенно придобивали все по-сложен строеж — от метан и формалдехид до

захари и прочие в едната посока, и от урея до аминокиселини и белтъци в другата. Няма съмнение, че подреждането на атомите в подобни сложни комбинации е напълно случайно и процесът може да отнеме милиони години на някой свят, докато на друг да протече за няколко стотици. Първото, естествено, е далеч по-вероятно. Честно казано, не е изключено и никога да не се случи.

Физиците и органичните химици са разработили с голяма точност теоретичните предпоставки за подобна сложна верижна реакция, особено енергетичните връзки, които предизвикват преместването на атомите. Извън всякакво съмнение е, че някои ключови моменти в хода на тези реакции не биха могли да протекат без наличието на радиационна енергия. Ако това ви се стори чудно, Прокураторе, мога само да добавя, че фотохимията (тоест химията на реакциите, индуцирани от лъчиста енергия) е сред най-развитите браншове на съвременната наука и вече са изучени не една и две реакции, при които посоката на протичане е в пряка зависимост от наличието на светлинна енергия.

При преобладаващата част от световите, слънцето е единственият източник на лъчиста енергия, или в краен случай — главният източник. Под прикритието на облаците, или на нощта, въглеродът и азотът се свързват, комбинират и рекомбинират, по начини, възможни единствено когато липсват онези микроскопични частици енергия, запратени към тях през космическото пространство от слънцето.

Но на радиоактивните планети, със или без помощта на слънцето, всяка капчица вода — дори и в най-тъмната нощ, дори на пет мили под повърхността — пламти, пронизвана от гама-лъчи, отделяйки въглеродни атоми — химиците ги наричат „възбудени“ — и предизвиква протичането по определен начин на определени химични реакции така, че никога да не завършат с възникването на живота.

Арвардан беше изпил коктейла. Остави празната чаша върху количката. Тя изчезна мигновено в специалната ниша, където беше измита, стерилизирана и готова за нова употреба.

— Още по едно? — попита Ениус.

— Предложете ми след вечеря — отвърна Арвардан. — Засега ми стига.

Ениус почука с нокът по облегалката на креслото и рече:

— Като ви слушам, всичко изглежда страшно интересно, но едно не ми е ясно — как се е появил животът на Земята? Как е еволюирал?

— Ето, че и вие започвате да си задавате същия въпрос. Но според мен, отговорът е много прост. Радиоактивността, дори когато надхвърля границата, отвъд която пречи на живота да възникне, не е достатъчна за да унищожи вече формирания живот. Може да го промени, но не и да го премахне, стига да не е с чудовищна сила... Тук химичната обосновка е малко по-различна. В първия случай трябва да се попречи на определена молекула да нарасне, докато във втория се изисква разрушаването на вече изградена сложна молекула. Не е едно и също.

— Все още не разбирам смисъла — рече Ениус.

— Не е ли очевидно? Животът на Земята е възникнал преди планетата да стане радиоактивна. Скъпи мой Прокураторе, това е единственото възможно обяснение, което не противоречи на химичната теория и същевременно обяснява наличието на земен живот.

Ениус впери изумен поглед в събеседника си.

— Нима наистина го вярвате?

— Защо не?

— Защото, как един свят може да стане радиоактивен? Полу-разпадът на радиоактивните елементи в планетарната кора се изчислява с милиони и милиарди години. На това са ме учили още в университета, преди да се захвана с право. Изключено е местните хора да са съществували преди възникването на радиоактивността.

— Скъпи лорд Ениус, съществува и такова понятие като изкуствена радиоактивност — нерядко в гигантски мащаби. Става дума за ядрена реакция, достатъчна по сила, за да създаде различни видове радиоактивни изотопи. Да си представим, например, че човекът използва с приложни цели атомната енергия — да речем в промишлеността, а същевременно не е разработил сигурни механизми за контролиране на този процес. Или пък избухва война — ако допуснем, че може да избухне война на една отделна планета — а в последствие повърхностния слой на планетата се превръща в изкуствен радиоактивен материал. Какво ще кажете за това?

Слънцето грееше в кървавочервено над планинските върхове и озаряваше лицето на Ениус. Отнякъде полъхна вечерен ветрец, а

тихото жужене на грижливо подобранияте насекоми действаше успокояващо.

— Изглежда ми доста стъкмено — отвърна Ениус. Първо, не мога да си представя, че някой ще използва във военни условия ядрена реакция, без да разполага със сигурни средства за контрол, в следствие на което...

— Така е, сър, защото като дете на нашите модерни времена, когато атомът е поставен под абсолютен контрол, сте склонен да подценявате скритата в него сила. Но я си представете, че някоя армия е използвала тази сила още преди да бъде разработена защита срещу нея? Все едно да използваш запалителна бомба, преди някой да е открил, че водата и пясъкът потушават огъня.

— Хъммм — рече Ениус. — Говорите като Шект.

— Кой е Шект? — попита заинтригуван Арвардан.

— Земянин. Един от малкото свестни хора на тази планета. С други думи — достоен човек. Той е физик. От него чух предположението, че преди много години Земята не е била радиоактивна.

— Ах... Е, нищо странно, защото тази теория не е създадена от мен. Има я в „Книгата на Древните“, която съдържа традиционната, или митичната история на праисторическата Земя. В известен смисъл аз само повтарям казаното там, само дето заменям митологичната фразеология с по-съвременни, научни термини.

— „Книга на древните“? — Ениус имаше изненадан и дори леко разтревожен вид. — Къде я намерихте?

— Тук и там. Не беше никак лесно — събирах я на части. Нали разбирате, всякакви източници по въпроса за радиоактивността, дори извън сферата на науката, са важни за моя проект... Защо питате?

— Защото това е свята книга за една от най-радикалните секти на Земята. Забранено е да бъде четена от Чуждоземци. Естествено, за времето на пребиваването ви тук, ще запазя в тайна факта, че сте я чели. Един поданик на Империята, или Чуждоземец — както ни наричат тук — може да бъде линчуван и за по-малко прегрешение.

— Говорите така, сякаш местният Имперски гарнизон е фиктивна сила.

— Във всеки случай е безсилен, когато става дума за светотатство. Приемете го за съвет, доктор Арвардан!

Далечен мелодичен звън се смеси с тихия шепот на полюшваните от вятъра дървета. Звукът постепенно утихна, сякаш в пълна хармония с обкръжаващата ги среда.

Ениус се надигна.

— Според мен е време за вечеря. Ще бъдете ли така добър, сър, да ми правите компания и да се порадвате на гостоприемството, което моят скромен дом е готов да ви окаже?

Не се случваше често да те поканят в подобна среда. Всеки опит да откаже, дори добре премислен, можеше да доведе със себе си последствия. И така, ястията бяха многобройни, обстановката луксозна, гостите — изискани, а жените — необичайно красиви. Трябва само да се добави, че доктор Бел Арвардан от планетата Барон, Сириуски регион, бе истинската знаменитост на този прием.

Арвардан се възползва от тази неочаквана аудитория за да повтори в общи линии онова, което вече бе разказал на Ениус, но този път не със същия забележителен успех.

Един червендалест джентълмен в полковническа униформа се наклони поверително към него и му заговори с онзи надменен тон, с който военните обичайно се обръщаха към хората на науката:

— Ако правилно съм ви разбрал, доктор Арвардан, вие се опитвате да ни убедите, че тези земни кучета всъщност са потомци на древна цивилизация, от която едва ли не е произлязло човечеството?

— Да си призная, полковник, не смея да го твърдя със сигурност, но се надявам, че ще успея да го докажа. Във всеки случай, след не повече от година смятам да приключа с изследването си.

— И ако наистина успеете да го сторите, докторе, в което силно се съмнявам — продължи полковникът, — ще бъда искрено изумен. Вече четири години откакто ме изпратиха на Земята и трябва да призная, че съм натрупал значителен опит. За мене всички тези земляни, до последния човек, са крадци и мошеници. Със сигурност са далеч по-изостанали от нас в интелектуално отношение. Липсва им онази искра, която е помогнала на човечеството да завладее галактиката. Те са мързеливи, суеверни, алчни и без капчица благородство в душите. Нека вие или който и да било от присъстващите да ми покаже поне един представител на тази планета, който по какъвто и да било начин да се равнява на някой от нас и едва тогава ще склоня, че той може да е представител на древна раса, от

която произлизам и аз. Но дотогава ще ви помоля да не правите подобни смехотворни предположения.

Някакъв едър мъж с внушителна външност застана до масата и неочаквано се намеси в разговора:

— Нали знаете какво казват — че единственият добър землянин е мъртвият землянин, но дори тогава миришел ужасно — и той се изсмя шумно.

Арвардан погледна навъсено чинията пред него и отвърна, без да вдига глава:

— Нямам намерение да обсъждам с вас въпросът за расовите различия, а и той няма връзка с този случай. Защото, аз говорех за праисторическия жител на Земята. Потомците, които имате пред вид вие, са живели твърде дълго в изолация и са били подложени на въздействието на една силно променена околна среда — но въпреки това, не бих ги зачеркнал с толкова лека ръка.

Той се обърна към Ениус и продължи:

— Милорд, стори ми се, че споменахте името на един землянин преди вечеря?

— Така ли? Не помня...

— Някакъв физик — на име Шект.

— Ах, да... да.

— Не е ли той Афрет Шект?

— Но да! Значи сте чували за него?

— Струва ми се. Точно тази мисъл не ми даваше покой през цялата вечер — от мига, когато го споменахте, но сега вече си спомних. Не работеше ли той в Института за Ядрени Изследвания в... о, по дяволите, как му беше името? — Той почука с пръст челото си. — В град Чика?

— Точно той е. И какво за него?

— Само това: в августовския брой на „Физикъл ревюз“ четох негова статия. Обърнах ѝ внимание, защото се интересувам от всичко, свързано със Земята, а в галактическата преса изключително рядко се появяват статии от земляни... Но да се върнем на въпроса — та този човек твърди, че бил създал някакъв апарат, наречен синапсатор, с помощта на който се подобрявала заучаващата способност на нервната система при всички бозайници.

— Наистина ли? — попита малко рязко Ениус. — За първи път чувам.

— Ще ви намеря тази статия. Много е интересна, но да си призная, не съумях да проследя математическата обосновка. Та значи, в хода на опитите този Шект подложил няколко животни на въздействие от страна на синапсатора — доколкото си спомням, тук ги наричат плъхове — а след това трябвало трябвало да открият храната си в лабиринт. Използвал и няколко плъха за контрола и открил, че тези, които изпитали действието на синапсатора, решавали три пъти по-бързо загадката... разбирате ли за какво говоря, полковник?

— Не, докторе, не разбирам — поклати глава с равнодушно изражение полковникът.

— Тогава ще се наложи да ви обясня. Това означава, че всеки учен, способен на подобно научно откритие, пък бил той и жител на Земята, се равнява по интелект с мен и — надявам се ще ми простите нахалството — с вас.

Ениус побърза да се намеси:

— Простете, доктор Арвардан. Бих желал отново да се върнем на въпроса за синапсатора. Този Шект експериментирал ли е с хора?

Арвардан се засмя.

— Съмнявам се, доктор Ениус. Девет-десети от плъховете, с които е работил, са умрели по време на опитите. Едва ли би посмял да опита с хора при подобна статистика.

Чул това, Ениус се отпусна в креслото с мрачно изражение и нито заговори, нито хапна нещо до края на вечерята.

Малко преди полунощ Прокураторът се оттегли без излишен шум, като размени само няколко думи с жена си, прехвърли се незабелязано на своя личен крайцер и отлетя за Чика — по време на близо двучасовия полет лицето му остана все така намръщено, а сърцето му блъскаше тревожно.

И така се случи, че в същия следобед, когато Арбин Марен доведе Джоузеф Шварц в Чика за лечение със синапсатора на Шект, самият доктор Шект час преди това бе посетен не от друг, а от Прокуратора на планетата Земя.

КРАЛСКИЯТ ПЪТ

В Чика Арбин се чувстваше неспокоен. Имаше усещането, че е попаднал в клопка. Някъде в този град, един от най-големите на Земята — твърдяха, че в него живеели близо петдесет хиляди души — та някъде в него се намираха и чиновници от великата Империя.

Честно казано, Арбин никога не беше срещал представител на галактиката и тъкмо по тази причина непрестанно се озърташе уплашено наоколо. Ако някой го попиташе, едва ли би могъл да обясни с какво един Чуждоземец се отличава от землянина, но дълбоко в себе си беше уверен, че подобна разлика съществува.

На влизане в института той се огледа назад. Беше паркирал двуколесника отпред и за всеки случай бе пъхнал в автомата на паркинга шестчасов жетон. Дали подобна екстравагантност нямаше да привлече нечие нежелано внимание? Всичко тук го плашеше. Въздухът буквално гъмжеше от очи и уши.

Дано само непознатият не се опита да излезе от багажника, където го беше скрил. На раздяла бе кимнал — но дали бе разбрал какво се иска от него? Арбин за първи път изпита съжаление от взетото решение. Защо му трябваше да се вслушва в налудничавите предложения на Грю?

В този миг вратата се плъзна встрани и нечий глас прекъсна мислите му:

— Какво желаете?

Звучеше нетърпеливо, сякаш вече бе задал този въпрос безброй пъти.

Когато отговори, Арбин откри, че гърлото му внезапно е пресъхнало и думите се търкаляха по езика като пясък.

— Тук ли трябва да се запиша за опитите със синапсатора?

Регистраторът го погледна малко изненадано, а след това каза:

— Подпишете тук.

Арбин дръпна уплашено ръка и отвърна:

— Искам преди това да задам няколко въпроса.

— С нищо не мога да ви помогна, преди да се регистрирате в книгата за посетители — такъв е редът при нас.

Без да промълви нито дума, Арбин понечи да си тръгне. Жената зад бюрото стисна ядно устни и ритна с крак сигналния педал до креслото ѝ.

Арбин продължаваше да води борба със себе си, докато младата жена не откъсваше от него втрепен поглед. Щеше да си го спомни и след хиляда години. Изпитваше дивото желание да побегне, да се върне при колата, да се прибере във фермата...

Някой облечен в бяла престилка бързаше към тях от съседната стая. Регистраторката посочи с пръст Арбин и каза:

— Доброволец за синапсатора, мис Шект. Отказва да си даде името.

Арбин вдигна глава. Още една млада жена. Объркването му растеше.

— Вие ли се разпореждате с машината, мис?

— Не съвсем. — Тя се усмихна дружелюбно и Арбин почувства как напрежението му намалява. — Но бих могла да ви отведа при човека, когото търсите — продължи жената. — Наистина ли искате да се подложите на синапсатора?

— Искам само да се срещна с човека, който отговаря за него — отвърна упорито Арбин.

— Е, добре. — Тя не изглеждаше никак смутена от отказа. Обърна се и се шмугна през вратата, от която се бе появила. Измина известно време. Най-сетне жената се появи отново и го повика с пръст...

Той я последва с разтуптяно сърце и се озова в тясно предверие.

— Ако почакате половин час, — прошепна жената — доктор Шект ще ви приеме. В момента е ужасно зает... Ето тук има книгофилми, с които да се забавлявате междувременно. Ще ви донеса още.

Но Арбин поклати глава. Имаше чувството, че е попаднал в затворническа килия. Дали това не беше клопка? Може би всеки момент ще се появят Древните?

Това беше най-дългото очакване в живота на Арбин.

Лорд Ениус, Прокураторът на Земята, не бе имал подобни затруднения за да се срещне с доктор Шект, ала въпреки това се

вълнуваше почти по същия начин. Макар от четири години да беше Прокуратор, посещението на Чика за него си оставаше цяло събитие. Като пряк наместник на Императора, постът му се изравняваше с този на останалите вицецрале, властващи над огромни по мащаби галактически сектори, ала в действителност пребиваването му бе почти като изгнание.

Затворен сред стерилната пустош на Хималаите, заобиколен от един народ, който мразеше него и Императора, когото представляваше — дори едно дребно пътуване до Чика бе бягство от действителността.

Подобни радостни моменти по принуда трябваше да са кратки. И най-вече, защото по време на пребиваването си в Чика бе абсолютно наложително да носи импрегнирани с олово дрехи — дори когато спеше — и което бе още по-неприятно, постоянно да се тъпче с метаболин.

Именно тези неволи описваше Прокураторът на Шект.

— Метаболинът, приятелю, — говореше той, вдигнал с два пръста омразната таблетка — е символ на всичко онова, което означава вашата планета за мен. Функцията му е да ускорява всички метаболитни процеси, докато аз седя тук, потопен в радиоактивния облак който ме заобикаля, без да оказва никакво влияние върху вас. — Той преглътна таблетката. — Вижте! Пулсът ми сега ще се ускори, дъхът ми ще стане по-учестен, а черният ми дроб ще започне да синтезира десетократно по-бързо, отколкото в нормални условия. И за всичко това трябва да плащам с главоболия и пристъпи на отпадналост.

Доктор Шект следеше изненадан думите му. Имаше вид на късоглед, не защото носеше очила, а заради навика си да присвива очи към всичко, което попадеше в ползрението му. Беше мъж на средна възраст, висок на ръст, с леко прегърбена фигура. Но той познаваше великолепно галактическата култура и беше един от малкото, които не се поддаваха на общоприетата враждебност и подозрителност, характерна за обикновения жител на Земята.

— Уверен съм, — заговори Шект — че не се нуждаете от тази таблетка. Ако без ваше знание, вместо нея получите бучка захар, положението ви с нищо няма да се влоши. На всичко отгоре като нищо след това ще получите и болките в главата — в резултат на самовнушение.

— Казвате го за да ме успокоите. Но нима ще отречете, че метаболизмът ви по начало е по-ускорен от моя?

— Разбира се, че не ще го отрека — но какво от това? Добре известно ми е това широко разпространено суеверие, Ениус, че жителите на Земята се отличавали от нормалните човешки същества. Но то не отговаря на истината. Всъщност, да не би да идвате при мен като пратеник на антитерестриалистите?

Ениус изпъшка.

— В името на Императора, някои от вашите сънародници биха станали далеч по-добри пратеници на подобна кауза. Като ги гледам само как живеят, ден след ден на тази смъртоносна планета — приличаща на кървяща язва сред галактиката. Говоря сериозно, Шект. Коя друга планета притежава толкова многобройни ежедневни ритуали и така страстно се придържа към спазването им? Не минава ден, без да приема поредната делегация от представители на една или друга управляваща групировка, с петиция да издам смъртна присъда на някой беден нещастник, дръзнал да навлезе в забранената зона, да избегне Срока, или пък да се натъпче с повече храна, отколкото му се полага.

— Зная, и вие винаги издавате тази смъртна присъда. Идеализмът ви изглежда е недостатъчен, за да се съпротивлявате.

— Звездите са ми свидетели, че неведнъж съм се противил на смъртното наказание. Но какво мога да направя? Такава е волята на Императора — всяка една от подчинените планети да запази местните закони и обичаи и това естествено е мъдро решение — инак някой забравил се глупак току виж вдигнал въстание само защото не му позволяват да почива във вторник, или четвъртък. Да не говорим за това, че ако продължа да настоявам за премахването на смъртното наказание, скоро всички ваши консулства, сенати и камари ще нададат такъв оглушителен вой срещу мен, че вероятни бих предпочел да прекарам двадесет години в компанията на живи дяволи, отколкото десет минути на Земята.

Шект въздъхна и прокара ръка през оредялата си коса.

— Аз пък мисля, че нашата Земя е само едно камъче в небето — ако въобще някой в галактиката се интересува от нея. Но за всички земляни, тя е единственият дом, който познаваме. И въпреки това, ние не се различаваме от вас по нищо, освен може би в липсата на късмет.

Натъпкани сме върху повърхността на една почти мъртва планета, заобиколени от радиационна стена, която ни превръща в затворници, а цялата останала галактика ни е обърнала гръб. Какво да сторим с отчаянието, изгарящо душите ни? Вие, например, Прокураторе, бихте ли разрешили да прехвърлим някъде другаде цялото население?

— Какво значение има моето мнение? — сви рамене Ениус. — Да го решават другите народи. Но едва ли ще пожелаят да се превърнат в жертви на земните болести.

— „Земните болести!“ — стисна зъби Шект. — Това са глупости, на които не бива да се вярва. Ние не носим със себе си смърт. Вие как оцеляхте, след като живеете сред нас?

— Правя всичко възможно, за да се предпазя — усмихна се Ениус.

— Защото сте повярвали на една пропагандна кампания, разпалвана от някакви фанатици.

— Престанете, Шект, нали отдавна е доказано, че телата на земляните са радиоактивни.

— Да, така е. Но как да го избегнат? А вашето тяло не е ли радиоактивно? Или телата на всички обитатели от стотиците милиони планети в галактиката. Просто при нас нивото на радиоактивност е малко по-високо, макар и крайно недостатъчно, за да причини вреда.

— Но, опасявам се, че обикновеният жител на галактиката вярва в противното и едва ли би се съгласил, да бъде подложен на подобен експеримент. Освен това...

— Освен това — ще кажете — вие сте различни. Ние не сме човешки същества, защото мутираме далеч по-често, вследствие на същата тази радиация и сме претърпели многобройни промени... Това също не е доказано.

— Но всички го вярват.

— И докато продължават да го вярват, докато продължавате да гледате на нас като на парии, дотогава ще откривате онези характерни черти, които толкова ви дразнят. Щом се отнасяте с презрение към нас, какво чудно има, че ви отвръщаме със същото? Вярно, мразим ви, но няма ще отречете, че вие също ни ненавиждате? Не, не, първоначалната причина е точно във вас.

Ениус кипеше от завладелия го гняв. Дори най-добрите представители на тази планета, мислеше си той, споделят сляпо един и

същ възглед — че цялата вселена се е опълчила срещу Земята.

— Шект, — поде умиротворително той — простете, ако попрекалиях с разсъжденията си. Нека го отдадем на младостта ми и на скучния живот, който вода. Пред вас стои един нещастник, едва четиридесет годишен — възраст, в която човек би трябвало да достигне върха на своята кариера — а все така прикован да чиракува тук, на Земята. Години ще изминат, преди ония тъпаци в Бюрото по външните провинции ще си спомнят за мен и ще ме преместят на някое по-безопасно местенце. С други думи, и двамата сме пленници на Земята, и двамата сме граждани на един свят на ума, където не правят разлика по раса, произход и местоживееене. Дайте си ръката и нека бъдем приятели.

Бръчките върху челото на Шект се изгладиха, или по-точно, бяха заменени от други — далеч по-дружелюбни. Той вдигна глава и се засмя.

— Думите са едно, а тонът все още е на някой Имперски дипломат от кариерата. Вие сте лош артист, Прокураторе.

— Тогава станете ми учител и ми разкажете нещо за този ваш синапсатор.

Шект ококори изненадано очи и отново се намръщи.

— Какво, и вие ли научихте за моето изобретение? Значи сте не само чиновник, но и физик?

— Работата ми е да знам всичко. Но, сериозно, Шект, наистина искам да зная.

Ученият разглеждаше внимателно събеседника си, а на лицето му се изписа колебание. Той се надигна и загриза замислено нокът.

— Честно да си призная, не знам откъде да започна.

— Добре де, в името на звездите, ако се чудите с коя формула да ме замаете, ще реша още сега проблема. Забравете всякакви формули. Не разбирам нищо от тези ваши функции, тензори и какво ли не още.

Очите на Шект блеснаха.

— Тогава, ако се придържам към общите описания — става дума за прибор, с чиято помощ се интензифицират заучаващите способности на човека.

— На човека? Наистина? И работи ли?

— И аз искам да знам. Но ме чака още доста труд. Ще ви разкажа всичко накратко, Прокураторе, а вие сам ще прецените. Нервната

система при човека — както и при животните — е изградена от невропротеини. Иначе казано, това са огромни молекули, поддържащи изключително прецизен електрически баланс. Дори най-малкият дразнител предизвиква възбуждение, което се предава по веригата и процесът се повтаря, докато сигналът достигне мозъка. Самият той представлява гигантско струпване на също такива молекули, свързани по между си по всички възможни начини. И тъй като мозъкът е изграден от приблизително десет на двадесета степен (с други думи, единица с двадесет нули отзад) подобни протеини, числото на възможните комбинации между тях надхвърля всякакво въображение. Представете си, че всички електрони и протони във вселената сами се превърнат във вселени и всички електрони и протони в тези нови вселени отново се превърнат във вселени — дори тогава, всички електрони и протони на всички тези вселени ще са нищо в сравнение с... Слушате ли ме?

— Не съм разбрал нито думичка. Иначе току виж съм си загубил ума.

— Хъмм. Та по-нататък, това, което наричаме нервен импулс е периодично възбуждане, предаващо се по хода на нерва чак до мозъка и обратно. Това ясно ли е?

— Да.

— Поздравявам ви за вашата проникателност. Та този импулс се придвижва с постоянна скорост по нерва, тъй като отделните клетки са в постоянен контакт. Ако разгледаме обаче именно мястото, където се установява този контакт, ще открием, че между отделните нервни клетки съществува известно разстояние.

— Ах... — възкликна Ениус. — И нервният импулс трябва да прескочи тази бариера.

— Точно така! Всеки един от тези прагове намалява силата на импулса и забавя скоростта на предаване, в зависимост от своята ширина. Това важи и за мозъчните клетки. Представете си сега, че бъде открит начин да се намали диелектричната константа на този междуклетъчен праг.

— Съществува ли подобна константа?

— Постоянна и неизменна за всеки праг. Тъкмо нея имах пред вид. Ако успеем да я понижим, импулсът ще преминава значително по-

лесно през междуклетъчното пространство. С други думи, вие ще мислите и запаметявате по-бързо.

— Е, тогава ще се върна на първия си въпрос. Успяхте ли да го постигнете?

— Изпробвах апарата върху опитни животни.

— И с какъв резултат?

— Повечето загинаха вследствие денатурация на мозъчните протеини — коагулация, подобна на тази при твърдо сварено яйце.

Ениус потрепери.

— Има нещо ужасяващо в хладнокръвието, с което говорите за проблемите си вие учените. А оцелелите?

— Трудно е да се прецени с точност, тъй като не работех с хора. И все пак, склонен съм да вярвам, че съм постигнал търсения успех... Нуждая се от доброволци. Разбирате ли, всеки мозък притежава неповторими електро-потенциални характеристики. Тъй като самите мозъчни вълни са различни и неповторими. Също като отпечатъците на пръстите, или кръвоносните съдове в ретината. Дори по-неповторими. И това трябва да се има пред вид при опитите — за да бъдат избегнати нови случаи на денатурация... Бедата е, че не мога да експериментирам с хора. Непрестанно търся доброволци, но... — той разпери ръце.

— Не мога да ги виня за липсата на желание — отбеляза Ениус.

— Но ако говорим сериозно — какво смятате да предприемете след като доусъвършенствате своя прибор?

Физикът сви рамене.

— Това не е моя работа. Ще трябва да решат във Великия съвет.

— Не смятате ли да предоставите своето изобретение на Империята?

— Не бих възразил на това. Но само Великият съвет има право да решава подобни...

— Ох... — махна с ръка Ениус. — Да върви по дяволите този ваш Велик съвет. Вече на няколко пъти си имах работа с него. Ще се съгласите ли да разговаряте с тях, когато му дойде времето?

— Нима смятате, че имам някакво влияние над тях?

— Ще им съобщите, например, че ако Земята е в състояние да произвежда вашия усъвършенстван и лишен от нежелани ефекти синапсатор и ако се заеме да изнася продукцията си за галактиката,

някои от емиграционните ограничения наложени от другите планети могат да бъдат премахнати.

— Какво? — усмихна се иронично Шект. — Нима ще рискувате да бъдете заразени, ще преглътнете нашите различия, ще забравите, че ни смятахте за получовеци?

— Не е изключено, — продължи все така тихо Ениус — цялото население на Земята да бъде прехвърлено на някоя друга планета. Помислете върху това.

В този миг вратата се отвори и в стаята влезе млада жена. Самото ѝ появяване разчупи строгата научна атмосфера, царяща в кабинета, сякаш бе появил пролетен полъх. При вида на непознатия тя се изчерви и се обърна.

— Влез, Пола — повика я Шект. — Милорд, струва ми се, че не познавате дъщеря ми. Пола, това е лорд Ениус. Прокураторът на Земята.

Прокураторът побърза да се изправи и се поклони галантно.

— Скъпа моя мис Шект, — заговори той, — вие сте едно истинско украшение, каквото не вярвах, че Земята е в състояние да създаде. Уверявам ви, че ще бъдете украшение и на всеки друг свят.

Той пое ръката на Пола, подадена с припрян и неуверен жест от девойката. За миг Ениус понечи да я целуне, светски обичай, останал съхранен от дълбока древност, но не посмя да доведе докрай намерението си. Ръката на девойката се плъзна между пръстите му — може би малко по-бързо, отколкото го изискваше вежливостта.

Все още леко намръщена, Пола каза:

— Милорд, простете объркването на едно обикновено земно момиче пред подобно внимание. Вие сте не само галантен, но и храбър, след като се излагате на подобен риск от заразяване.

Шект прочисти гърло и побърза да се намеси.

— Дъщеря ми, Прокураторе, следва в университета на Чика и същевременно ми помага — два дена от седмицата работи при мен като лаборантка. С гордост мога да заявя, че е изключително умно момиче, надявам се някой ден да тръгне по моите стъпки.

— Татко, — обърна се с нескрита нежност Пола — трябва да ти кажа нещо много важно.

Тя се поколеба.

— Да изляза ли? — предложи Ениус.

— Не, не — махна с ръка Шект. — Какво има, Пола?

— Имаме доброволец, татко.

Шект се облещи тъпо в нея.

— За синапсатора?

— Така каза.

— Чудесно — рече Ениус. — Май ви донесох късмет.

— Има нещо такова — Шект се извърна към дъщеря си. — Кажй му да почака. Отведи го в стая „В“, аз ще съм там скоро. — Той се извърна към Прокуратора след като Пола излезе. — Ще ме извините ли, Прокураторе?

— Разбира се. Колко време ще отнеме операцията?

— Въпрос на часове, опасявам се. Искате ли да гледате?

— Да си призная, не изпитвам особено желание, скъпи мой Шект. Ще изчакам в резиденцията до утре. Надявам се, ще ме уведомите за резултата?

— Разбира се — кимна Шект.

— Добре... и помислете върху предложението ми за синапсатора. Вашият кралски път към познанието.

Ениус излезе, поуспокоен от наученото, но завладян от нови страхове.

НЕДОБРОВОЛНИЯТ ДОБРОВОЛЕЦ

След като остана сам, доктор Шект натисна звънеца за повикване и миг по-късно на прага стоеше млад лаборант, облечен в блестяща бяла престилка и с привързана назад дълга коса.

— Пола каза ли ви... — поде доктор Шект.

— Да, докторе. Наблюдавах го на монитора, изглежда наистина е доброволец.

— Дали да уведомя за него Съвета?

— Не зная какво да ви посъветвам. Възможно е да ви откажат. А и не е изключено някой да подслуша разговора. Какво ще кажете, — предложи ентузиазирано той — ако се отървем от него? Ще му кажа, че ни трябва някой по-млад. Като го гледам, минава тридесет и пет.

— Не, не. Първо ще се срещна с него. — Шект премисляше трескаво ситуацията. Беше провел изключително внимателно разговора. Разкрил бе точно колкото е необходимо, нито думичка повече. И изведнъж разполагаха с доброволец — веднага след посещението на Ениус. Дали имаше връзка? Шект имаше съвсем смътна представа за огромните и тайнствени сили, които се готвеха за схватка на неговата родна планета. И все пак, знаеше достатъчно. Съвсем достатъчно, за да осъзнава, че е само тяхна играчка, и далеч повече, отколкото предполагаха Древните.

Но какво да стори, след като животът му е изложен на опасност?

Само десетина минути по-късно доктор Шект се изправи пред уплашения фермер. Стиснал шапката си в ръка и свел глава, мъжът сякаш се опитваше да прикрие лицето си. Със сигурност нямаше четиридесет години, но тежкият живот на полето бе оставил своя неумолим отпечатък. Имаше червендалесто лице, а по слепоочията му се стичаха тънички струйки пот, въпреки че в стаята бе доста хладно. Пръстите му мачкаха трескаво шапката.

— И така, скъпи приятелю, — поде Шект — научих, че сте отказал да съобщите името си.

Арбин беше самата упоритост.

— Казаха ми, че не задавате излишни въпроси, когато става дума за доброволец.

— Хъммм. Добре тогава, има ли нещо, което вие сам желаете да ни съобщите? Или предпочитате да започнем час по-скоро?

— Аз ли? Тук, сега? — извика мъжът с нескрита паника. — Но аз не съм доброволецът. Нищо подобно не съм казвал.

— Така ли? Тоест, доброволецът е някой друг?

— Разбира се. Искан само...

— Всичко е ясно. Човекът, за когото говорим, с вас ли е?

— В известен смисъл — отвърна предпазливо Арбин.

— Добре. Да чуем сега какво искате. Този разговор, естествено, ще бъде запазен в тайна, а ние ще се постареем да ви помогнем с каквото можем. Съгласен?

Фермерът сведе глава в някакъв рудиментирал жест на уважение.

— Благодаря ви. Нещата, сър, стоят така. Във фермата имаме един човек, наш далечен роднина. Та той ни помага, нали разбиране...

Арбин преглътна мъчително и Шект кимна.

— Той е много прилежен работник, — продължи Арбин — много е прилежен. Имахме син, но той умря и двамата с моята добра женица се нуждаехме от помощ... тя е малко болна... та казвам, че без него нямаше да се справим. — Той усети, че дрънка небивалици.

Ала ученият кимна повторно.

— И този ваш роднина иска да се подложи на експеримента?

— Ами, да... мисля, че вече го казах. Ще ме извините, ако ви отнех много време. Да ви кажа правичката, нещастникът... малко не е наред с ума. — Той продължи, почти гневно. — Не искам да кажа, че е болен. Само дето е малко бавномислещ. И не може да говори.

— Не може да говори ли? — погледна го учудено Шект.

— А, всъщност може. Само че не обича. А и не му се разбира.

Физикът го огледа със съмнение.

— И вие бихте желали, да го подложим на лечение със синапсатора?

Арбин кимна бавно.

— Ако разбираше малко повече, сър, би могъл да отмени жена ми в работата.

— Но може и да умре. Ясно ли ви е това?

Арбин го погледна безпомощно, като не спираше да мачка шапката с пръсти.

— Ще ми е нужно неговото съгласие — заяви Шект.

Фермерът поклати глава.

— Той няма да ви разбере. — Сетне продължи, почти на един дъх: — Вижте, сър, сигурен съм, че ще ме разберете. Приличате ми на човек, който знае какво е да си изкарваш прехраната. Този човек не е в първа младост. Все още не е наближил Шестото десетилетие, на какво ще стане, ако при следващото Преброяване сметнат, че е негоден и... и го отведат? Не желаем да го изгубим — затова го доведох при вас. Държа всичко да бъде запазено в тайна защото... — Арбин огледа стените наоколо, сякаш се опитваше да открие невидими уши — може би защото на Древните не би се понравила моята постъпка. Нищо чудно да сметнат, че е нарушение на Обичая да се лекува някой, който е обречен, но нали разбирате, животът е тежък и... той ще бъде от полза и за вас. Нали ви трябва доброволци?

— Зная. Та къде е този ваш роднина?

Арбин реши да рискува.

— Отвън, в багажника на моя двуколесник, ако някой вече не го е открил. Трудно ще се справи в подобна ситуация...

— Добре, добре, надявам се, че с него всичко е наред. А сега двамата с вас ще излезем и ще вкараме вашия двуколесник в подземния гараж. Аз ще се погрижа да не присъстват излишни свидетели. И, уверявам ви, Братството няма да ви създаде никакви проблеми.

Той положи приятелски ръка на рамото на Арбин, а фермерът се усмихна мъчително. Имаше чувството, че някой е разхлабил примката около шията му.

Шект сведе поглед към отпуснатата фигура в леглото. Пациентът беше в безсъзнание, дишаше дълбоко и ритмично. От време на време произнасяше дълги и нечленоразделни фрази. Ала въпреки всичко, липсваха някакви преки симптоми, които да подсказват, че е слабоумен. Всички рефлексии бяха съвсем нормални за човек в напреднала възраст.

В напреднала възраст! Хъмм.

Той погледна към Арбин. Фермерът следеше всичко с широко отворени очи.

— Искате ли да вземем костна проба?

— Не — извика уплашено Арбин. Сетно добави малко по-тихо:
— Нищо, с което да бъде идентифициран.

— Може да ни е от полза... ако знаем на колко години е — възрази Шект.

— На петдесет — побърза да каже Арбин.

Физикът сви рамене. Това нямаше значение. Той отново огледа спящия. Когато го доведоха, не само, че не оказа никаква съпротива, но се подчиняваше с готовност. Дори хипнотаблетките не събудиха подозренията му. Предложиха му ги, той се усмихна измъчено и веднага ги погълна.

Лаборантът вече приключваше с подготовката на синапсатора. Натисна едно копче и поляризираните стъкла на операционната станаха мътновато-непрозрачни, под въздействие на молекулярните промени в тях. Единствената светлина идваше от млечнобялото сияние на диамагнетичното поле, върху което бе положен пациентът, който сякаш плуваше само на сантиметри над операционната маса, където го бяха преместили.

Арбин продължаваше да седи в мрака, без да разбира нищо, но твърдо убеден, че единствено с присъствието си ще гарантира успешния изход на операцията.

Физиците не му обръщаха никакво внимание. Прилепиха няколко електрода към главата на пациента. Без да бързат огледаха внимателно структурата на черепа му, използвайки техниката на Ълстър и очертаха местата, където се съчленяваха черепните кости. Шект продължаваше да се усмихва мрачно. Макар и не особено точен, като метод за определяне на предполагаемата възраст, в случая щеше да им свърши работа. Едно бе ясно — този човек отдавна бе прехвърлил петдесетте.

А сетне усмивката му изчезна. Той свъси вежди. Имаше нещо много странно в тези съчленения. Нещо, което не съвпадаше с...

За миг беше готов да се закълне, че формата на черепа е досущ като при някой първобитен човек от далечното минало, но после... Е, какво пък, може би е нормално за болен с увредена психика. Защо не?

Почти бе готов да забрави за откритието си, когато нещо ново привлече вниманието му и го накара да възкликне:

— Ей, щях да пропусна! Този човек има косми по лицето си! — Той се извърна към Арбин. — Винаги ли е имал брада?

— Брада?

— Коса по лицето! Елате тук! Не виждате ли?

— Да, сър — закима Арбин. Беше го забелязал още сутринта, но вече бе забравил. — Така си е по рождение — обясни той с изплашен глас и добави: — Струва ми се.

— По-добре да ги премахнем. Едва ли ще ви бъде приятно да се движите в компанията на някое космато чудовище.

— Не, сър.

Космите се отделиха с лекота веднага щом намазаха лицето на мъжа с депилаторен крем, като за целта един от лаборантите си постави ръкавици.

— Има косми и по гърдите си, доктор Шект — докладва той.

— Велика галактика! — отвърна Шект. — Дайте да видя! Този човек е като килим! Нищо, оставете ги. Няма да се виждат през ризата, а и ще ми се да привършваме с електродите. Поставете датчици тук, тук и тук.

Електродите бяха тънки като нишки платинови жички. Въведени в кожата на определените места, те достигаха на дълбочина до съчлененията и улавяха в непосредствена близост едва доловимото ехо на микровълните, които се носеха между всяка една клетка в мозъка.

Всички следяха напрегнато циферблата, чийто стрелки трепваха всеки път, когато включваха поредния датчик. Иглите на записващото устройство рисуваха нежни паяжини по милиметровата хартия и от време на време очертаваха по някой пик или падина.

След известно време откъснаха хартията и я поставиха пред един ярко осветен, но мътен екран. Наведоха се над записа и се заеха да го изучават, като си мърмореха тихичко.

От време на време, Арбин долавяше откъслечни фрази:

— ...забележителна повтаряемост... вижте размера на квинтернерния пик... май трябва да го анализираме внимателно...

Когато приключиха, заеха се да нагласяват синапсатора. Въртяха копчета, следяха внимателно множеството скали, понякога правеха запис на данните. Всеки един от приборите бе проверяван и нагласяван многократно.

Накрая Шект се усмихна на Арбин и рече:

— Скоро ще свършваме.

Изтикаха грамадната машина, приличаща на огромно и мудро чудовище, в близост до спящия пациент. Четири дълги кабели се протягаха към крайниците му, а под врата му бе поставена навита на руло гума, прикрепена за раменете с металически клампи. Последният акорд бе даден, когато разтвориха два гигантски електрода, наподобяващи челюсти, и ги разположиха около главата, така че да сочат слепоочията.

Шект не сваляше очи от хронометъра си, другата ръка бе поставил на превключвателя. Размърда палец, но на пръв поглед не се случи нищо — дори изострените от уплахата сетива на Арбин не регистрираха каквато и да било промяна. Измина известен период, който на всички се стори като часове, но едва ли надвишаваше няколко минути и Шект дръпна обратно превключвателя.

Помощникът му се наведе над безгрижно спящия Шварц, сетне се изправи и докладва триумфиращо:

— Жив е.

От експеримента оставаха още няколко часа, през които трябваше да вземат лабораторни показатели, да приключат със записите и всичко това в обстановка на нарастваща възбуда. Минаваше полунощ, когато направиха последната инжекция и спящият пациент бавно отвори очи.

Шект отстъпи назад, изтощен, но щастлив. Обърса чело с опакото на ръката си и рече:

— Всичко е наред. — После се обърна към Арбин. — Ще трябва да прекара още няколко дни при нас.

В очите на Арбин отново се появи тревога.

— Но... но...

— Спокойно, разчитайте на мен — прекъсна го Шект. — Тук ще е в пълна безопасност, залагам живота си за това. Моят живот. Оставете го на нас, няма да допуснем когото и да било при него. Ако го отведете, може и да загине. Какво ще спечелите от това? А ако умре, ще трябва да давате обяснения пред Древните.

Това беше последният и най-важен довод. Арбин преглътна и каза:

— Но вижте, откъде ще узная, кога да дойда за него? Не бих желал да ви съобщавам името си!

Шект беше спечелил.

— Не ви искам името — каза той. — Елате точно след седмица, в десет сутринта. Ще ви чакам при вратата на гаража, онази, през която вкарахте двуколесника. Повярвайте ми, човече, няма от какво да се боите.

Беше късна вечер, когато Арбин напусна Чика. Изминали бяха двадесет и четири часа от мига, когато непознатият бе почукал на вратата му и за това време престъпленията му спрямо закона се бяха удвоили. Кога ли ще свърши всичко това?

Докато се носеше по шосето, Арбин все поглеждаше зад себе си. Дали няма да го последват? Да го проследят до фермата? Или вече са го заснели? А сега вече сравняват данните в архивата на Братството във Вашен, където разполагат със сведения за всички жители на планетата — включително и техните физически характеристики — за да ги използват, когато бъде навършен Срокуът.

Да, Срокуът, който рано или късно настъпваше за всички земни жители. Що се отнася до него, оставаше му близо четвърт век до онзи далечен момент, но покрай Грю мислеше непрестанно за него. А също и покрай непознатия.

Ами ако не се върне в Чика?

Не! Дватамата с Лоа нямаше да издържат още дълго на работа за трима, а провалят ли се, веднага ще бъде разкрито първото им престъпление — че укриват Грю. Нарушили веднъж закона, нямаха друг изход, освен да го нарушат и втори път.

Арбин знаеше, че ще се върне, въпреки риска.

Минаваше полунощ, преди Шект да помисли за отдых и то само благодарение изричното настояване на Пола. Но въпреки всичко сънят не идваше. Всяка гънка на възглавницата го дразнеше, чаршафите го вбесяваха. Той се надигна и застана до прозореца. Градът тънеше в мрак, само на хоризонта, отвъд езерото, се виждаше смъртоносното синкаво сияние, така характерно за земния пейзаж.

Пред очите му все още пробягваха образи от изминалия ден. Първата му мисъл, след като отпрати уплашения фермер, бе да телевизира в Капитола. Ениус вероятно очакваше повикването, защото отговори собственолично. Все още носеше плътните, импрегнирани с олово дрехи.

— Ах, Шект, добър вечер. Приключи ли вашият експеримент?

— За малко да приключи и доброволецът — бедният човек.
Ениус побледня.

— Значи правилно съм постъпил, като реших да си тръгна. Вие учените, твърде малко се различавате от обикновените убийци.

— Все още не е мъртъв, Прокураторе, не е изключено да го спасим, но... — и Шект сви рамене.

— На ваше място, Шект, бих продължил да се ограничавам с плъховете. Не ми изглеждате добре, приятелю. Би трябвало да сте привикнал с подобни неща, за разлика от мен.

— Изглежда остарявам, милорд — отвърна простичко Шект.

— На Земята да остаряваш е твърде опасно — прозвуча сухият отговор. — Най-добре си лягайте, Шект.

И ето, че Шект стоеше до прозореца, загледан в утихналия град от един отмиращ свят.

Вече две години правеше експерименти със синапсатора, цели две години беше роб и верен слуга на Обществото на Древните, или Братството — както предпочитаха да се наричат.

Разполагаше със седем, или осем статии, готови за незабавна публикация в „Сириуския журнал по неврофизиология“, които можеха да му донесат така мечтаната галактическа слава. Но тези статии събираха прах на бюрото му. А вместо това успя да пусне само една кратка и не особено издържана работа във „Физикъл ревюз“. Такива бяха възгледите на Братството. По-добре полу-истина, отколкото лъжа.

Но ето, че Ениус беше проявил интерес. Защо ли?

Имаше ли това някаква връзка, с останалите сведения, до които се беше добрал? Дали Империята бе заподозряла онова, което подозираше той самият?

На три пъти през последните двеста години Земята беше въставала. Три пъти, под знамето на древното величие, Земята се бе нахвърляла срещу Имперските гарнизони. И трите пъти въстанието бе завършвало с неуспех. Напълно естествен завършек. И ако Империята не бе проявила цивилизованост, ако Галактическите съвети не бяха реагирали толкова меко, не бяха подходили с разбиране, Земята отдавна щеше да бъде изхвърлена от списъка на обитаваните планети.

Но може би този път всичко щеше да бъде различно... Можеше ли всъщност да бъде различно? Как да повярва на един побъркан, чиито дни са преброени?

Какъв смисъл имаше всичко? Така или иначе, не би посмял да предприеме каквото и да било. Можеше само да чака. Остаряваше, а както бе отбелязал Ениус, да остаряваш на Земята е твърде опасно. Наближаваше своя Срок и почти нямаше шанс да се измъкне от неумолимата съдба.

Ала колкото и да беше нещастен животът на тази топка горяща кал, наречена Земя, той искаше да живее.

Отново си легна и малко преди да се унесе се зачуди, дали последният разговор с Ениус не е бил подслушан от Древните. Въобще не можеше да предположи, че Древните имаха други източници на информация.

Едва призори младият лаборант на Шект взе така трудното решение.

Изпитваше възхищение пред гения на Шект, но същевременно осъзнаваше, че тайното лечение на анонимния доброволец е в разрез с изричните заповеди на Братството. И тези заповеди имаха правна тежест, което означаваше, че нарушаването им ще бъде наказано по най-суров начин.

Ето върху това разсъждаваше цяла нощ. В края на краищата, кой бе човекът, когото бяха подложили на лечение? Доброволческата кампания бе подготвена доста внимателно с цел да се разкрие точно толкова информация за синапсатора, колкото да не предизвика подозренията на Имперските агенти и същевременно да не окуражава потенциалните доброволци. Защото, Обществото на Древните възнамеряваше да изпрати само свои хора за лечение.

Кой, тогава, бе изпратил този човек? Обществото на Древните — без негово знание? За да проверят лоялността на Шект?

Или пък самият Шект е предател? По някое време вчера бе приел таен посетител — облечен в широки дрехи, подобно на онези, които носят Чуждоземците, за да избегнат радиоактивното заразяване.

Ако Шект наистина е решил да рискува главата си, защо трябва и той да върви с него? Беше още млад, чакаха го четири десетилетия живот. Защо да изпреварва Срока?

От друга страна — очакваше го неминуемо повишение... А Шект бе вече стар, едва ли щеше да премине следващото Преброяване, така че нямаше да му навреди много. Може би дори никак.

Решението бе взето. Лаборантът протегна ръка към комуникатора и набра комбинацията, която щеше да го свърже с Върховния министър на Земята, който единствен — освен Прокуратора — можеше да се разполага с живота и смъртта на всеки земен жител.

Отново настъпи вечер, преди странните видения в мозъка на Шварц да се избистрят и концентрират в пронизваща болка. Припомни си пътуването до ниските, сгушени край езерото постройки, мъчителното очакване в багажника на колата.

И после...? Какво се случи? Умът му отказваше да се подчини... Да, дойдоха за него. Отведоха го в някаква стая, с инструменти, циферблати, дадоха му две таблетки... И това бе всичко. Подадоха му таблетките, а той ги прие с радост. Какво имаше да губи? Отровата можеше да го облекчи от мъките.

А след това — нищо.

Почакай! Нещо проблясваше в спомените му... Някакви хора, които се навеждаха към него... Хладното докосване на слушалката върху гърдите му... Едно момиче, което го храни.

Едва тогава осъзна, че са го оперирали, дръпна встрани чаршафа и седна.

Същото момиче постави ръце на раменете му и го побутна назад, към възглавницата. Говореше нещо успокоително, но той не я разбра. Напрегна сили да преодолее натиска на тъничките ѝ ръце, но не успя. Беше напълно изтощен.

Зарови лицето си в шепи. Поне дланите му изглеждаха съвсем нормални. Размърда крака и почувства хладния допир на чаршафите. Не бяха ампутирани.

Обърна се към момичето и запита, почти без никаква надежда:
— Можете ли да ме разберете? Знаете ли къде се намирам?

Едва разпознаваше гласа си.

Момичето се усмихна и от устата ѝ бликна поток от нежни думи. Шварц изпъшка. В този миг, в стаята влезе възрастен мъж, същият, който му бе дал таблетките. Мъжът и момичето размениха няколко думи, сетне момичето се извърна към него и го покани с ръка.

— Какво? — попита той.

Тя закима енергично, а лицето ѝ грейна от удоволствие. Шварц не можеше да откъсне очи от нея.

— Да говоря ли искате? — каза той.

Мъжът приседна на леглото и му показа със знаци да отвори уста. Той произнесе „а-а-а-а“, Шварц на свой ред повтори „а-а-а-а“, а през това време мъжът го масажираше в областта на адамовата ябълка.

— Какво има? — попита Шварц, след като приключи масажът. — Да не ви изненадва фактът, че мога да говоря? За кого ме мислите?

Минаваха дни и Шварц постепенно научаваше някои неща. Мъжът се наричаше доктор Шект — първото човешко име, което бе научил откакто бе вдигнал крак над онази парцалива кукла. Момичето — Пола — бе негова дъщеря. Шварц откри, че вече няма нужда да се бръсне. Брадата му бе престанала да расте. Това го изплаши. Никога ли вече нямаше да се покаже?

Силите му се възвръщаха бързо. Позволиха му да се облече, оставиха го да се разхожда сам из стаята и вече не го хранеха само с каша.

Дали не е имал амнезия? От това ли го лекуваха? Може би именно обкръжаващият го свят бе истинският, докато онзи, другият, който си спомняше така добре, бе само рожба на едно болно съзнание?

Не му позволяваха да прекрачи прага на стаята. Означаваше ли това, че не разполага със свободата си? Да не е извършил някое престъпление?

Няма по-объркан и неуверен човек от онзи, който се е изгубил в безкрайните коридори на собствения си, самотен уми, където никой не би могъл да му се притече на помощ. Няма по-безпомощен човек от онзи, чиято памет е започнала да му изневерява.

Пола се забавляваше, като го учеше на различни думи. Но той не изпитваше радост от лекотата, с която ги разбираше и запомняше. Спомни си, че открай време притежаваше феноменална памет — изглежда поне тя бе останала незасегната. Само след два дни вече можеше да разбира прости изречения. За три той самият започна да ги съставя.

На третият ден се случи нещо, което го изненада. Шект започна да изброява числа, като го караше да извършва различни алгебрични действия с тях. Шварц съобщаваше отговора, а Шект следеше времето на хронометър и си отбелязваше нещо в бележника. После се зае да обяснява термина „логаритъм“ и попита за логаритъма на числото две.

Шварц с лекота улавяше думите му. Ала все още речникът му бе твърде беден, та се налагаше да си помага с жестове.

— Аз... не... може... отговори... не... число...

Шварц кимна доволно.

— Не е число — вярно. Нито това, нито друго. Част от едно, част от друго.

Шварц осъзна, че Шект е потвърдил верността на отговора му и че очакваният резултат не е цяло число, а дроб, а после за своя изненада произнесе:

— нула цяло... три, нула, едно, нула три... и още... числа...

— Достатъчно!

Едва сега разбра, че е отговорил правилно. Но как? Шварц бе уверен, че никога преди не беше чувал за логаритъм и въпреки това умът му услужливо бе подал верния отговор. Нямаше никаква представа от начинът, по който се изчисляваше логаритъмът. Сякаш умът му бе някакво напълно самостоятелно същество, а той само бе изразител на неговите мисли.

Или някога, в дните преди амнезията, е бил математик?

Времето течеше все по-трудно. Искаше му се да излезе навън и да потърси отговора на всички въпроси. Докато живееше в тази стая (под вещото наблюдение на лекарите) той бе като затворник, или като опитна мишка. Едва на шестия ден му се отдаде търсената възможност. Изглежда бяха започнали да му се доверяват, тъй като на излизане Шект пропусна да заключи вратата. На мястото, където доскоро вратата се сливаше плътно със стената, сега се виждаше процеп от няколко сантиметра.

Изчака, за да се увери, че Шект няма да се върне, след това пълна бавно ръка, препречвайки пътя на блестящия лъч светлина. Вратата се плъзна гладко и безшумно встрани... Коридорът беше съвсем пуст.

И така Шварц „избяга“.

Откъде можеше да знае, че през шестте дни, откакто бе настанен в стаята, Обществото на Древните бе изпратило свои шпиони да наблюдават болницата, стаята и самия него?

СРЕДНОЩНИ ТРЕВОГИ

И през нощта, палатът на Прокуратора не губеше приказния си вид. Вечерните цветя (с неземан произход) разтваряха своите снежнобели чашки, а нежният им аромат достигаше чак до стените на палата. Силикатовите нишки, преплетени умело с алуминиевата конструкция на сградата блестяха с нежно виолетово сияние под призрачната лунна светлина.

Ениус вдигна поглед към звездите. За него те бяха най-красивата гледка, защото олицетворяваха Империята.

Земното небе беше от междинен тип. То бе твърде далеч от незабравимото великолепие на небесата от Централните светове, където звездите се притискаха една друга, съревновавайки се по блясък, и разсейваха нощния мрак с ослепителна светлина. Далеч бе и от самотното величие на небесата от Периферията, където с нищо несравнимия мрак се нарушаваше на доста големи интервали от мълноватото сияние на някоя самотна звезда — а млечните пръски на галактиката бяха като слаби отблясъци от диамантен прах.

На Земята по всяко време на нощта можеха да се наблюдават поне две хиляди звезди. Ениус различаваше съвсем ясно Сириус, около който кръжаха десетте най-населени планети на Империята. Там някъде се намираще и Арктрурус, столицата на сектора, в който се беше родил. А слънцето на Трантор, централната планета, беше изгубено из Млечния път. Дори погледнато през телескоп, то щеше да е неотличима част от общото сияние.

Той почувства нечия нежна ръка на рамото си и протегна своята, за да я докосне.

— Флора? — прошепна Ениус.

— Кой друг? — отвърна малко озадачено жена му. — Знаеш ли, че не си мигнал, откакто се върна от Чика? И знаеш ли, че скоро ще се зазори?... Да ти изпратя ли тук закуската?

— Защо не? — Той се усмихна и протегна ръка към кестенявата къдрица, която се полюшваше над бузата ѝ. Дръпна я закачливо и

продължи: — Защо трябва да стоиш с мен и да засенчваш най-хубавите очи в галактиката?

Тя освободи къдрицата си и отвърна едва чуто:

— Ти се опитваш да ги засенчиш, с твоите сладникави приказки, но вече съм те виждала в подобно настроение и няма така лесно да се отървеш от мен. Какво те измъчва тази нощ, скъпи?

— Това, което ме е измъчвало винаги. Че те погребях тук, до себе си, след като нито едно кралство в цялата галактика не е достойно за твоята красота.

— Стига вече! Хайде, Ениус, не ми е до игри.

Ениус поклати глава в тъмнината и рече:

— Не зная. Вероятно са се събрали твърде много дребни неща, които будят тревогата ми. Например въпросът с Шект и неговият синапсатор. След това, този археолог — Арвардан — с ужасните му теории. И още много други неща. О, какъв смисъл има всичко това, Флора... нищо полезно не мога да свърша тук.

— Със сигурност това не е най-удачната част от нощта, за да поставяш духа си на изпитание.

Но Ениус продължи със стиснати зъби:

— Тези земяни! Защо трябва непрестанно да създават проблеми на Империята? Спомняш ли си, Флора, тъкмо ме бяха назначили за Прокуратор и старият Фароул — предишният Прокуратор — ме засипа с предупреждения. Беше прав. По-скоро съм склонен да мисля, че ми е спестил част от истината. А тогава му се присмях и дори си помислих, че е станал жертва на преждевременното остаряване. Бях млад, енергичен, способен. Уверен бях, че ще се справя по-добре... — той млькна за миг, потънал в мислите си, напълно объркан. — Но твърде много доказателства сочат, че тези земяни отново са завладени от налудничави мечти за бунт.

Ениус погледна към жена си.

— Запозната ли си с твърденията на Обществото на Древните, че преди много години Земята е била единственият дом на Човечеството, че това е мястото, където за пръв път се е появила човешката раса?

— Ами да, нали онази вечер за това говореше Арвардан? — Най-добре беше, да го остави да изкаже всичко, което му е наболяло.

— Да, вярно — кимна мрачно Ениус. — Но тогава той говореше за миналото. А Обществото на Древните има пред вид и бъдещето. Ще

мине време, казват те, и Земята отново ще се превърне в център на човешката раса. Имат дързостта да твърдят дори, че това митично Второ царство, било съвсем предстоящо. Предсказват, че в този всеобщ катаклизъм Империята ще бъде унищожена и Земята отново ще триумфира в своето победно величие... — при тези думи гласът му потрепери — ...този изостанал, варварски, потънал в кал свят. На три пъти досега подобни налудничави идеи са предизвиквали бунт и въпреки поражението, тази глупава вяра отново се възражда.

— Нещастни същества са тези земляни — рече Флора. И какво друго им остава, ако нямат вяра? Отнето им е всичко друго — нормален свят, нормален живот. Отнето им е дори достойнството, да бъдат приети като равни навсякъде из галактиката. Остават им само мечтите. Нима можеш да ги виниш?

— Да, мога — извика възбудено Ениус. — Вместо да мечтаят, нека да се борят за правото да бъдат приети. Те не отричат, че са различни. Просто заменят понятието „лоши“ с „по-добри“, но не можеш да очакваш, че останалите народи ще го приемат с готовност. Никой не отрича, че са хора, като нас. Но щом желаят да бъдат земляни, за такива ще ги смятаме и ние. Нека се придържат сляпо към своите примитивни, изостанали „обичаи“. Всъщност, това няма особено значение. По-скоро ме вълнува въпросът, какво става със синапсатора? Ето кое не ми дава мира — Ениус погледна навъсено към сивия хоризонт на изток.

— Синапсаторът?... Чакай, това не е ли приборът, за който доктор Арвардан говореше миналата вечер? Не ходи ли заради него до Чика?

Ениус кимна.

— И какво откри там?

— Нищо съществено — отвърна Ениус. — Познавам Шект. Познавам го доста добре. Познавам, когато е обезпокоен, познавам и когато не е. И ще ти кажа, Флора, този човек никога не е бил разтревожен отколкото по време на нашия разговор. А когато си тръгнах, направо се обля в пот от благодарност. Тук има някаква ужасно неприятна тайна, Флора.

— Но ще работи ли този апарат?

— Да не съм неврофизиолог? Шект твърди, че няма да работи. Обади ми се, за да ми съобщи, че някакъв доброволец едва не загинал,

когато го подложили на лечение с него. Да си призная, не му повярвах. Имаше толкова възбуден вид! Дори повече — направо триумфиращ! Или доброволецът му е оцелял, а експериментът е приключил напълно успешно, или никога през живота си не съм виждал щастлив човек... Ако е така, защо му е трябвало да ме лъже? Означава ли това, че синапсаторът функционира успешно? Означава ли, че може да създаде раса от гении?

— Но защо му трябва да го пази в тайна?

— Ах! Защо? Нима не виждаш? Защо Земята се провали във всички опити да въстане? Защото шансовете за успех бяха минимални. А ако бъде удвоена средната интелигентност на земянина? Утроена? Какви ще бъдат шансовете им тогава?

— О, Ениус.

— Можем да се озовем в позицията на маймуни, атакуващи хора. и тогава кой ще спечели?

— Струва ми се, че се плашиш от сенки. Едва ли ще съумеят да скрият подобно откритие. Винаги можеш да поискаш от Бюрото по външните провинции да изпратят няколко психолога, които да подложат на обстойни прегледи избрани напосоки местни жители. Предполагам, че няма да е трудно да открият някое неестествено покачване на интелектуалния коефициент.

— Да, така е... Но вече не мога да бъда сигурен в нищо, освен в едно, Флора — че въстанието предстои. Също като през 750-та, а може би по-лошо.

— А ние готови ли сме? Искам да кажа, щом си сигурен, че...

— Да сме готови? — Ениус се разсмя. — Аз съм готов. Гарнизонът също е в бойна готовност и пълно въоръжение. Каквото се иска от мен, в подобна ситуация, вече съм го направил. Но, Флора, аз не желая да има въстание. Не желая Прокуратоството ми на тази планета да остане в историята като Прокуратоството на въстанието. Не желая името ми да бъде свързано с убийства и кръвопролития. Ще ме наградят за това, но след стотици години, в учебниците по история ще бъде описан като кървав тиранин. Какъв избор е имал, например, вицекралят на Сантани през шести век? Нима е можел да постъпи другояче — въпреки, че милиони са загинали? Вярно, обсипали са го с почести, но кой ще каже и една добра дума за него сега? Аз лично предпочитам да бъда запомнен като човека, който е предотвратил

въстание и е спасил безброй невинни жертви... — ала в гласа му се долавяше безпомощност.

— А сигурен ли си, че все още не можеш, Ениус? — Тя приседна до него и погали с върха на пръстите си брадичката му.

Той улови пръстите ѝ и ги задържа.

— Как бих могъл? Всичко е срещу мен. А и Бюрото само влоши положението, като изпрати този Арвардан на Земята.

— Но, скъпи, не виждам с какво може да навреди един археолог. Признавам, че е малко чудат, но няма това е престъпление?

— Защо, не е ли ясно? Настоява да му позволят да докаже, че Земята наистина е люлка на Човечеството. Исква да придаде научна достоверност на подобно смешно предположение.

— Тогава, спри го.

— Не мога. Сега ще ти кажа защо. Теоретически погледнато, един вицекарл може да направи всичко, но на практика не е така. Този човек, Арвардан, разполага с писмено съгласие от Бюрото за външните провинции. С други думи има позволение от самия Император. А моите пълномощия не стигат дотам. Единственото, което мога да сторя, е да изпратя молба до Централния съвет, но това ще отнеме месеци... И как ще се обоснова? Ако, от друга страна, се опитам да го спра със сила, това ще бъде проява на неподчинение, а ти знаеш добро, че в Централния съвет няма да се поколебаят да отстранят от длъжност който и да било служител, позволил си подобна волност. Особено след гражданската война през осемдесетте. И после какво? Ще ме заменят с някой, който въобще няма да е наясно с положението, а Арвардан ще продължи безпрепятствено.

Но и това не е най-лошото, Флора. Знаеш ли по какъв начин възнамерява да докаже теорията си за Земята? Хайде, опитай да познаеш.

Флора се засмя тихичко.

— Ениус, ти се шегуващ с мен. Как бих могла да позная? Да не съм археолог. Предполагам, че ще се захване да копае разни древни статуи, да се рови в кости, да определя произхода им чрез радиоактивния метод и прочие.

— Де да беше така. Както научих вчера лично от него, Арвардан е решил да проникне в някоя от радиоактивните зони на Земята. Смята, че там ще се натъкне на феномени, съществуващи още от

времената, преди земната повърхност да е била заразена с радиоактивни вещества — тъй като той твърди, че радиоактивността на тази планета е с изкуствен произход — и именно тяхната възраст ще определи по споменатия от теб метод.

— Но нали и аз това казвам?

— Знаеш ли какво означава да проникнеш в радиоактивната зона? Тези места са Забранени. Това е един от най-суровите Обичаи на земляните. Никой няма право да влиза в Забранените зони, а такива са всички радиоактивни зони на Земята.

— Но толкова по-добре. Арвардан ще бъде спрял от самите земляни.

— О, чудесно. Ще го спре Върховният министър! И как след това ще го убедим, че този проект не е бил подкрепян от правителството и че Империята не е планирала да извърши нарушение на най-светите Обичаи?

— Върховният министър едва ли е толкова докачлив.

— Не вярваш ли? — Ениус се обърна и втренчи поглед в жена си. Нощният мрак се бе разсеял достатъчно, за да различава чертите ѝ. — Не бъди толкова наивна. Той наистина е ужасно докачлив. Знаеш ли какво е се случило веднъж — преди петдесетина години? Ще ти разкажа, а ти сама си прави изводи.

Както знаеш, Земята не е склонна да признава където и да било, че се намира под властта на Империята, тъй като продължава да настоява, че е единственият и законен управник на галактиката. Станало така, обаче, че младият Станел II — момчето-император, за което си чула, че не било с всички си и беше злодейски убито само две години, след началото на царуването си — наредило да бъде поставен Имперският герб в залата на земния Съвет във Вашен. Сама по себе си, подобна заповед изглежда съвсем разумна, тъй като този герб присъства във всички подобни зали на планетарните съвети и е символ на Имперското единство. Ала в деня, когато поставили герба, градът бил обхванат от бунт.

Лунатиците от Вашен свалили герба и се вдигнали на оръжие срещу гарнизона. Станел II бил достатъчно побъркан, за да се разпореди заповедта му да бъде изпълнена на всяка цена, дори ако това означавало избиването на всички жители на Земята. Но малко преди заповедта му да бъде приведена в действие, го застигнала ръката на

убиеца, а Едард, неговия заместник, я отменил. И отново се възцарил мир.

— Искаш да кажеш, — погледна го изненадано Флора — че Имперският герб не бил върнат на мястото му?

— Точно така. В името на звездите, Земята е единствената от милиони планети, принадлежащи на Империята, която няма такъв герб в залата на своя Съвет. Именно тази нещастна планета, на която се намираме в момента. И днес ако се опитаме да поставим герба отново на мястото му, те ще се бият до последния човек, за да ни попречат. А ти ме питаш, дали били докачливи. Според мен са направо побъркани.

Настъпи тишина в бавно зараждащата се зора, а когато Флора заговори отново, гласът ѝ беше неуверен.

— Ениус?

— Да.

— Опасяваш се от въстание не само понеже си загрижен за репутацията си, нали? Нямах да съм твоя съпруга, ако не можех да предугаждам мислите ти, а сега имам чувството, че предугаждаш някаква страшна заплаха за Империята... Не бива да криеш нищо от мен, Ениус. Ти се страхуваш, че тези земляни ще победят.

— Флора, не мога да говоря за това. — В очите му се четеше мъка. — Не става дума за предчувствие... Може би четири години, прекарани на тази планета са твърде много дори за човек, надарен със здрав разум. Но откъде тази увереност в проклетите земляни?

— Откъде знаеш, че са уверени?

— Ах, такива са. Разполагам със свои източници на информация. В края на краищата, три пъти сме ги потъпквали. Не е възможно, след всичко това да имат илюзии. И въпреки, че срещу тях стоят двеста милиона свята, всеки един по-силен от тях — те са изпълнени с увереност. Възможно ли е, наистина, да вярват така непоколебимо в някаква съдба, или свръхестествена сила — нещо, което има значение само за тях? Може би... може би...

— Може би какво, Ениус?

— Може би те разполагат с тайно оръжие.

— Оръжие, което ще позволи на един едничък свят да победи двеста милиона светове? Ти си се паникьосал. Няма такова оръжие.

— Вече ти споменах за синапсатора.

— А аз пък те посъветвах как да се погрижиш за него. Знаеш ли за някое друго оръжие, което биха могли да използват?

— Не — отвърна неохотно той.

— Така и предполагам. Защото подобно оръжие не съществува. А сега ще ти кажа, какво трябва да направиш, скъпи. Защо не се свържеш с Върховния министър и — като израз на добра воля — не го предупредиш за намеренията на Арвардан? Намекни, неофициално, че не бива да получава разрешение. Това ще премахне всякакво подозрение — така поне се надявам — че Имперското правителство има нещо общо с грубото нарушаване на местните обичаи. А същевременно ще спреш Арвардан, като при това дори няма да се показваш на сцената. Сетне поискай от Бюрото да ти изпрати двама от най-изтъкнатите психолози — не, по-добре поискай четирима — и ги накарай да проучат въпроса със синапсатора... За всичко останало ще се погрижат военните, а на поколенията ще оставим сами да мислят за себе си... Защо не поспиш тук? Ще ти разпъна креслото, можеш да се завиеш с моя шал, а когато се събудиш, ще наредя да ти поднесат закуска. Като изгрее слънцето, всичко ще ти се стори различно.

И така, след като прекара една безсънна нощ, Ениус заспа само минути преди изгрева.

А осем часа по-късно Върховният министър научи за Бел Арвардан и неговата мисия лично от Прокуратора.

Разговор с един побъркан?

Що се отнася до Арвардан, единствената му грижа бе да организира предстоящата ваканция. „Офиоки“ — неговият кораб, щеше да посети отново Земята едва след месец, така че не му оставаше нищо друго, освен да прекара колкото се може по-приятно този период.

И ето че едва на шестия ден, откакто беше пристигнал на Еверест, Бел Арвардан се раздели със своя гостоприемен стопанин и си взе билет за стратосферния реактивен лайнер на Въздушно-транспортната компания, обслужващ маршрута между Еверест и земната столица — Вашен.

Спря избора си на редовния полет, вместо на крайцера, който Ениус му бе предложил, подтикван от естественото любопитство на един чужденец и археолог към обикновения живот, който водеха жителите на планетата Земя.

Имаше и още една причина.

Арвардан произхождаше от Сириуския сектор, известен в цялата галактика със силните си антитерестриални настроения. Открай време обичаше да изтъква, че що се отнася до него самия, той не страда от подобни предрасъдъци. Не можеше да си ги позволи — като учен и археолог. И все пак, с течение на времето бе привикнал да мисли за земляните с известна надменност и ирония и дори в момента думата „землянин“ му се струваше грозна. Въпреки това, вярваше, че е надживял обикновените предрасъдъци.

Или поне така смяташе. Например — ако някой от местните изразеше желание да се присъедини към експедицията — и притежаваше знанията и уменията, за да му бъде от полза — Бел с удоволствие щеше да приеме. Стига да разполагаше с вакантно място. И естествено — ако другите членове на експедицията нямаха нищо против. Именно тук беше засечката. Все някой от колегите му щеше да се възпротиви и тогава какво ще стори?

Той се замисли върху въображаемия проблем. Да си признае честно, не би имал нищо против да се храни заедно с някой землянин и дори да спи редом с него — стига, разбира се, споменатият землянин да е достатъчно чист и здрав. Готов бе да се отнася с него, както с всеки друг — поне така смяташе. Ала нямаше никакво съмнение, че землянинът си оставаше землянин. Този факт бе неоспорим. Залегнал бе в него още от детството, преживяно в атмосфера на сляп фанатизъм — невидим и неизменно присъстващ до степен да бъде приет като аксиома, като втора природа. Едва когато се откъснеш от тази атмосфера и погледнеш назад, осъзнаваш причината за всичко това.

И ето, че сега му се отдаваше възможност, да се подложи на изпитание. Намираще се в пасажерския сектор на самолета, заобиколен бе от земляни и въпреки всичко се чувстваше напълно естествено — почти напълно. Може би беше малко смутен.

Арвардан разглеждаше с лицата на спътниците си, за да установи, че изглеждаха съвсем нормални и не се отличаваха с нищо. Някои твърдяха, че са различни, тези земляни, но как би ги отличил сред тълпа от най-различни хора? Съмняваше се, че ще съумее. Жените дори бяха доста привлекателни... Той сбърчи вежди. Естествено, дори поносимостта трябваше да има своя граница. Смесените бракове, например, бяха абсолютно недопустими.

Що се отнася до самолета, конструкцията му беше доста примитивна. Двигателят, несъмнено бе атомен, но използването на ядрения принцип вероятно бе далеч от желаното съвършенство. Например, двигателният отсек въобще не беше екраниран. Но Арвардан изведнъж осъзна, че наличието на твърдо гама-лъчение и на повишена неутронна плътност в атмосферата едва ли биха направили на земляните такова впечатление, каквото на жителите на други планети.

Очите му неусетно бяха привлечени от гледката отвън. През винено-виолетовата пелена на горните атмосферни слоеве Земята изглеждаше удивително красива. Точно под тях се виждаха обширни равнини (само тук-там блестяха огрени от слънцето облаци), окъпани в пустинно-оранжево. Назад, далеч зад опашката на стратолайнера се топеше кадифеният хоризонт на нощта, под чиято черна сянка мъждукаха светлинките на радиоактивните зони.

Силен смях сред пътниците го накара да откъсне поглед от илюминатора. Изглежда, в центъра на компанията бе една възрастна двойка, заобиколена от усмихнати лица.

Арвардан побутна съседа си.

— Какво става?

Другият се поколеба, преди да отвърне:

— Женени са от четиридесет години и са тръгнали на Голямата обиколка.

— Голямата обиколка?

— Нали знаете? Около Земята.

Зачервен от удоволствие, възрастният мъж разказваше доста подробно своите преживелици и впечатления. Жена му се присъединяваше от време на време с поправки относно някои по-важни детайли и именно те бяха посрещани с дружелюбен смях. Слушателите очевидно бяха погълнати от разказа и докато ги наблюдаваше, Арвардан си помисли, че земляните са също такива топли и добронамерени същества, като всички останали жители на галактиката.

И изведнъж някой попита:

— Кога ще посрещнете Срока?

— След около месец — дойде с готовност жизнерадостният отговор. — На шестнадесети ноември.

— Добре — кимна запиталият. — Надявам се, денят да е добър. Баща ми изпълни Срока в един ужасно дъждовен ден. Никога не бяха виждал подобен порой. Смятах да отида с него — нали знаете, човек има нужда от компания в такъв ден — и докато вървахме, той непрестанно се оплакваше от дъжда. Двуколесника ни е открит и двамата буквално бяхме подгизнали. „Слушай, татко — рекох му аз, — защо се оплакваш непрестанно? Аз съм този, който ще трябва да се връща.“

Смехът бе оглушителен и семейната двойка побърза да се присъедини към него. Единствен Арвардан гледаше втренчено, завладян от страшно подозрение.

Той се наведе към седящия до него и го запита:

— Този Срок, за който говорите — не се ли касае всъщност за евтаназия^[1]? С други думи — изкуствено прекъсване на живота веднага щом достигнете шестдесет годишна възраст.

Гласът на Арвардан притихна в мига, когато мъжът се извърна към него, внезапно забравил шегата, и го изгледа с нескрита подозрителност. Най-сетне отвърна:

— Какво всъщност искате да кажете?

Арвардан махна неопределено с ръка и се усмихна доста глупаво. Чувал бе за този обичай, но познанията му бяха съвсем теоретични. Имаше нещо в една книга. Спомни си, че бе чел и някаква научна статия. Ала за първи път си даваше сметка, че това се случва с живи човешки същества — например бе съвсем предстоящо за възрастния мъж и неговата съпруга, които скоро щяха да навършат шестдесет.

Мъжът до него продължаваше да го гледа втренчено.

— Ей, приятелю, ти откъде си? Във вашия град не знаят ли нищо за Срока?

— Ние му викаме „края“ — отвърна малко неуверено Арвардан. — Идвам от там... — той посочи с пръст през рамо и след няколко безкрайно дълги секунди, другият извърна втренчения си поглед.

Арвардан прехапа устни. Тези хора бяха необичайно подозрителни. Значи прав беше, когато ги смяташе за различни.

Възрастният мъж отново бе взел думата.

— И тя идва с мен, — говореше той като кимна към жена си — Остават й още три месеца, но няма никакъв смисъл да чака, а и смята,

че заедно ще бъде по-добре. Не е ли така, Чъби?

— О, така е — отвърна жената и се изкикоти. — Децата ни отдавна са задомени и живеят със семействата си. Само ще им бъда в тежест. А и освен това, едва ли бих се наслаждавала на живота без моята любима половинка — така че, по-добре ще е ако си отидем заедно.

След което всички останали пътници се заеха да пресмятат, колко време остава на всеки — от броени дни, до месеци и години. Някои от останалите семейни двойки обсъждаха как биха постъпили, когато настъпи моментът.

Дребничък човек със злобно изражение на лицето, непрестанно повтаряше:

— Остават ми точно дванадесет години, три месеца и четири дни. Дванадесет години, три месеца и четири дни. Нито ден повече, нито ден по-малко.

На което пък някой от останалите отвърна:

— Освен ако не вземеш да умреш преди това.

— Глупости... — последва незабавният отговор. — Нямам никакво намерение да умирам преди това. Изглеждам ли ти като човек, който ще вземе да умре по-рано? Ще живея точно дванадесет години, три месеца и четири дни и никой на този свят не може да ме убеди в обратното. — Лицето му придоби още по-злобен вид.

Еlegantен млад мъж извади прехапаното между зъбите контешко цигаре и заяви мрачно:

— Добре, че някои могат да изчислят точно колко време им остава. Защото има и такива, които живеят доста след определения срок.

— А, сигурно... — подхвърли друг, след което настъпи напрегнато мълчание.

— Съвсем не искам да кажа, — продължи младият мъж, прекъсвайки думите си с чести подръпвания от цигарето — че имам нещо против, ако някой — бил той мъж, или жена — реши да продължи да живее след последния си рожден ден, до следващото Преброяване, особено, ако трябва да приключи с работата си. Говорех по-скоро за онези паразити и измамници, които се опитват да се скрият от Преброяването и плюскат храната на идните поколения... — Той изглежда имаше лични причини да обсъжда тази тема.

Арвардан избра този момент за да се намеси с тих глас.

— Но нали възрастта на всеки един е регистрирана? Как биха могли да продължат, след като времето им е изтекло?

Всички утихнаха и погледнаха със съжаление идиота, изказал подобно безмерно глупаво предположение. Най-сетне някой заговори с примиренчески глас, сякаш се опитваше да приключи въпроса:

— Е, аз лично не виждам особен смисъл да се живее след Срока.

— Не и ако си фермер — отвърна друг, енергичен глас. — След като си се блъскал на полето близо половин век трябва да си луд, ако не искаш да се отървеш час по-скоро. Но какво ще кажете за чиновниците, или за бизнесмените?

Едва сега възрастният мъж, чийто разказ за пътешествието по случай четиридесет годишнината от сватбата, бе дало начало на разговора, откри възможност да изрази мнението си, окуражен от факта, че като предстояща жертва на Срока, вече няма какво да губи.

— По този въпрос — рече той — зависи за кого говорите. — И той намигна с храбро себеотрицание. — Аз например, познавах един човек, чийто Срок се изпълни в годината след Преброяване 810 и живя чак до Преброяване 820, преди да го заловят. Беше на шейсет и девет, когато си отиде. На шейсет и девет! Помислете си само!

— Но как е успял?

— Имаше малко пари, а брат му членуваше в Обществото на Древните. Човек може да постигне много с подобни връзки.

Последното изречение бе посрещнато с всеобщо одобрение.

— Слушайте, — обади се отново младежът с прочувствен глас — чичо ми живя само година след определения Срок — една едничка година. Той е от онези егоисти, които не искат и да чуят за края. Хич не го беше грижа за нас... Не знаех за постъпката му, иначе щях веднага да докладвам за него — можете да сте сигурни — защото всеки трябва да си отиде, когато му дойде времето. Това е единственото, което може да стори за онези, които идват след него. Както и да е, накрая го заловиха, а аз научих цялата история едва когато от Братството повикаха мен и брат ми, за да обясним защо не сме докладвали за него. Отвърнах им, че не съм и подозирал за нарушението и че никой от семейството не е бил осведомен. Казах, че не сме го виждали повече от десет години. Баща ми потвърди думите ми. И въпреки това ни глобиха петстотин кредита. Такива работи стават.

Арвардан се чувстваше все по-смутен. Побъркани ли бяха всички тези хора, за да приемат смъртта така естествено — и даzakлеймяват онези близки, или роднини, които всячески си мъчат да я избегнат? Възможно ли е да се качил на борда на кораб, натоварен с лунатици, или поклонници на евтаназията? Или такъв бе обликът на всеки землянин?

Човекът до него шепнеше нещо възбудено в ухото му.

— Хей, приятелче, къде е това „там“, откъдето идваш?

— Извинете?

— Питам откъде си? Нали каза, че идваш „от там“. Та къде е това „там“? Чуваш ли?

Арвардан забеляза, че всички са втренчили погледи в него, а на лицата им се четеше нескрита подозрителност. Нима го смятаха за таен агент на това тяхно Общество на Древните? Може би с въпросите си се бе разкрил като агент провокатор?

Единственото, което му оставаше бе, да говори истината.

— Не съм от Земята. Казвам се Бел Арвардан и идвам от Барон, в Сириуския сектор. А вие как се казвате? — И той протегна ръка.

Със същия успех би могъл да хвърли атомна бомба в пасажерския отсек.

Ужасът, който първоначално се бе изписал на всяко едно от лицата, бързо бе заменен с гняв и пламтяща враждебност. Човекът, който доскоро бе седял редом с него, се надигна припряно и седна в друго кресло, а неговият нов съсед побърза да му стори място.

Едно по едно, лицата на всички започнаха да се извързват. Оказа се заобиколен от враждебно настръхнали гърбове. В първия миг Арвардан буквално закипя от възмущение. Някакви земляни да се отнасят така с него. Хора от Земята! А той дори им бе протегнал ръка, в знак на дружба. Той, един сириусец, се бе отнесъл с тях, като с равни, за да бъде отхвърлен.

Измина цяла минута, преди да си възвърне изгубеното самообладание. Нямахше съмнение, че фанатизмът никога не е едностранен и че омразата поражда само омраза!

Той почувства, че някой сяда до него, извърна се и запита с готовност:

— Да?

Беше младият мъж с цигарето. Запали поредната цигара и каза:

— Здравейте. Името ми е Крийн. Не позволявайте на тези отрепки да ви унижават.

— Никой не ме унижава — възрази Арвардан. Не изпитваше особена симпатия към събеседника си, а и нямаше никакво желание да бъде покровителстван от един землянин.

Но Крийн очевидно не беше възпитан да долавя толкова деликатни нюанси. Той пусна тънка струйка дим през устата си и изтръска цигарата на пътеката.

— Провинциалисти! — рече с възмутен глас. — Жалка банда селяни... Нищо не разбират от галактическия мироглед. Не им обръщайте внимание... ето, вижте мен. Аз изповядвам съвсем различна философия. Живей и остави другите да живеят — ето към какво се придържам. Нямам нищо против Чуждоземците. Ако искат да бъдем приятели, ще бъдем приятели. И как иначе — и те не са виновни, че са Чуждоземци, също както аз не нося вина за това, че съм землянин. Не мислите ли, че съм прав? — той потупа Арвардан по ръката.

Арвардан кимна, но кожата му бе настръхнала от докосването на другия. Трудно му беше да общува с човек, който се гневеше от факта, че чичо му отказвал да приеме с разтворени обятия смъртта.

Крийн се облегна назад.

— За Чика ли пътувате? Как казвате ви беше името? Албадан?

— Арвардан. Да, летя за Чика.

— Това е моят роден град. Най-хубавият град на Земята. Дълго ли ще останете там?

— Може би. Още не съм решил.

— Хъммм... Нали нямате нищо против, ако ви поразгледам ризата? Изработена е на Сириус, нали?

— Да, точно там.

— Много добър материал. На Земята такова нещо не може да се намери... Слушайте, приятелю, не носите ли случайно в багажа си още една риза? Готов съм да ви заплатя колкото поискате. Май сме един номер.

Арвардан поклати глава.

— Съжалявам, но багажът ми е съвсем оскъден. Възнамерявах да си купя дрехи тук — на Земята.

— Ще ви платя петдесет кредита — настояваше Крийн. — Той помълча и добави: — Това е доста добра цена.

— Наистина е добра, — потвърди Арвардан — но вече ви казах, че нямам ризи за продан.

— Е... — Крийн сви рамене. — Значи, решили сте да поостанете на Земята, а?

— Може би.

— С какво се занимавате?

Археологът си наложи да подтисне надигащото се раздражение.

— Вижте, мистър Крийн, ако нямате нищо против, малко съм уморен и бих желал да подремна. Надявам се, не възразявате?

Крийн се навъси.

— Какво ви става на вас? Не можете ли да бъдете любезен с хората? Само исках да си поговоря с вас — защо трябваше да се заяждате?

Разговорът, започнал съвсем приглушено, заплашваше да прерасне в гръмогласна караница. Няколко враждебни лица се извърнаха към археолога и Бел стисна ядно устни.

Сам си го беше изпросил, помисли си той. Нямахше да се забърка в тази история, ако си беше мълчал от самото начало, ако не беше се натрапвал излишно с невежеството си на тези хора.

— Мистър Крийн, — заговори с равен глас той — не исках да ви обидя. Повтарям, просто съм уморен и бих желал да си отдъхна. Едва ли има нещо необичайно в това.

— Вижте какво... — поде младежът, надигна се от креслото и запрати цигарата си на пода с яден жест, а след това го посочи с пръст — не желая да се отнасяте с мен, сякаш съм куче. Вие, смърдящи Чуждоземци, непрестанно се влачите тук с вашите префърцунени приказки и надменни пози и си мислите, че имате право да ни тъпчете. Не сме длъжни да ви понасяме, ясно ли ви е? Ако не ви харесва при нас, можете да си вървите там, откъдето сте дошли. Да не мислите, че се боя от вас?

Арвардан извърна глава и се загледа с каменно изражение през прозореца.

Крийн изглежда нямаше какво повече да каже, защото се върна на мястото си. Разговорите в самолета постепенно се възобновиха, но Арвардан не им обръщаше внимание. По-скоро усещаше, отколкото

забелязваше, пронизващите погледи на заобикалящите го. Но с течение на времето, както и следваше да се очаква, останалите изгубиха интерес към него.

Арвардан завърши пътешествието си така, както го беше започнал — самотен и мълчалив.

Толкова по-голяма бе радостта му, когато най-сетне се приземиха на летището в Чика. Арвардан се подсмихна иронично, когато за пръв път зърна „най-хубавият град на Земята“, ала дори тази гледка бе по-привлекателно от напрегнатата, враждебна атмосфера в самолета.

Изчака да разтоварят багажа и поръча да го пренесат в един двуколесник. В колата поне щеше да е съвсем сам, така че ако внимаваше какво говори, едва ли щеше да си създаде нови неприятности.

— Копитола — поръча той на шофьора и след миг потеглиха.

И така, Арвардан за първи път в живота си попадна в Чика, точно в деня, когато Джоузеф Шварц избяга от Института за Ядрени Изследвания.

Крийн проследи с горчива усмивка отдалечаващия се Арвардан. Извади малък бележник от джоба си и го разгледа, като пуфкаше ядно с цигара. Не беше успял да измъкне кой знае какво от пътниците, въпреки историята с неговия чичо (която и друг път бе използвал, при това с далеч по-добри резултати). Все пак възрастният мъж бе промърморил нещо за живота отвъд определения Срок, както и за използването на „връзки“ с Древните. Това би могло да се окачестви, като публична клевета на Братството. Но какъв смисъл, след като нещастникът щеше да посрещне своя Срок идния месец. Чиста загуба на време ще е да докладва за него.

Виж, Чуждоземецът беше друг случай. Той огледа не без задоволство записките си: „Бел Арвардан, планета Барон, сектор Сириус — подпитва за Срока — не желае да говори за своите намерения — пристигнал в Чика с пътнически полет в 11 часа сутринта местно време — враждебно настроен към земните жители.“

Този път май бе ударил право в целта. Досадно беше да се рови в записките си и да търси скрити намеци в чуждите изказвания, но пък работата си заслужаваше.

До половин час докладът му щеше да пристигне в Братството. Той напусна летището, без да бърза.

[1] безболезнена смърт — (лат.) — бел.прев. ↑

РАЗГОВОР В ЧИКА

За двадесети път от сутринта, доктор Шект прелистваше бележките си за хода на експеримента, когато вратата се отвори и Пола влезе в кабинета. Докато навличаше бялата престилка, тя го погледна намръщено.

— Татко, ял ли си нещо от сутринта?

— А? Ами да... О, какво е това?

— Това е обяд. Или поне — било е. Сигурно не си хапвал нищо от закуска насам. Какъв смисъл има да ти купувам храна и да я нося тук, след като въобще не ядеш. Щом е така, по-добре си иди в къщи.

— Не се вълнувай. Ей сега ще си хапна. Не мога да прекъзвам един жизнено важен експеримент всеки път, когато ти решиш, че е време за ядене.

Той огледа сладкиша, поставен на бюрото.

— Нямаш ни най-малка представа, — продължи Шект — що за човек се оказа този Шварц. Казах ли ти за формата на черепа му?

— Че била примитивна. Каза ми го вече.

— Но това не е всичко. Той има тридесет и два зъба: по три мъдреца отгоре и отдолу, вляво и вдясно, ако се брои и един изкуствен. Във всеки случай, не бях виждал зъб, прикачен за съседните с помощта на метални куки... Чувала ли си за човек с тридесет и два зъба?

— Не ми е работа да броя зъбите на хората, татко. Колко трябва да бъдат — двадесет и осем?

— Естествено, че толкова... Но не съм свършил. Вчера извършихме обстойни клинични изследвания. И какво мислиш, че открихме? Познай!

— Черва?

— Пола, не ми е приятно, когато се подиграваш, но въпреки това ще ти кажа. И без това няма да се досетиш. Шварц има червеобразен апендикс, дълъг три инча и половина, който дори е отворен. Слава на галактиката, това е напълно безпрецедентен случай! Проверих в

Медицинския университет — бях предпазлив, естествено — и научих, че апендиксът никога не е по-дълъг от един инч, нито пък е отворен.

— И какво по-точно означава това?

— Чие този човек е някакъв атавизъм, жива вкаменелост. — Ученият се надигна от креслото и закрачи между стените на кабинета с припрени стъпки. — Знаеш ли какво съм решил, Пола, смятам, че в никакъв случай не бива да изпусваме този Шварц. Твърде ценен е като опитен екземпляр.

— Не, не татко — прекъсна го Пола, — не бива да го правиш. Не забравяй, че обеща на онзи фермер, да му върнеш Шварц и трябва да го сториш — за негово добро. Тук ще бъде нещастен.

— Нещастен! Че ние се отнасяме с него като с някой заможен Чуждоземец!

— Каква разлика? Бедният човечец е привикнал с живота във фермата и със своите роднини. Прекарал е там целия си съзнателен живот. А ето, че сега попадна в чужда, враждебна среда — дори и болезнена — да не говорим, че умът му работи по друг начин. Нима смяташ, че ще те разбере? Трябва да се съобразим с човешките му права и да го върнем на семейството му.

— Но, Пола, науката иска...

— О, замълчи! Какво значение имат жертвите на науката? Какво мислиш, че ще кажат ония от Братството, когато научат за твоите незаконни експерименти? Нима мислиш, че ще те оправдаят в името на науката? Ако не искаш да помислиш за Шварц, помисли поне за себе си. Колкото повече го държиш тук, толкова по-голяма е опасността да бъдеш изобличен. Искам да го върнеш у дома още утре вечер, както обеща, чуваш ли?... Ще слеза долу, да видя дали Шварц иска още нещо, освен вечерята.

Но само след пет минутки тя се появи на вратата с мокро от пот, побеляло лице.

— Татко, избягал е!

— Кой е избягал? — попита я Шект изненадан.

— Шварц! — проплака тя. — Сигурно си забравил да заключиш вратата, последния път, когато си бил при него.

Шект скочи на крака и се подпря на бюрото.

— Отколко време?

— Не зная. Едва ли е отишъл далеч. Кога за последен път слиза при него?

— Няма и петнадесетина минути. Тъкмо се прибрах и ти се появи.

— Добре — кимна тя, внезапно изпълнена с решителност. — Ще изтичам навън. Може би просто е решил да огледа наоколо. А ти остани тук. Ако някой го открие преди мен, не е изключено да ти се обади. Разбра ли?

Шект можа само да кимне.

Джоузеф Шварц съвсем не беше изпълнен с възторг, когато замени своя тесен затвор с просторите на града отвън. Не хранеше никакви илюзии, че действа по предварителен план. Знаеше, че просто импровизира.

Ако въобще беше движен от някакъв рационален импулс (който да се отличаваше от подсъзнателното желание да замени с действие наложеното му бездействие) това бе надеждата, по някакъв дори случаен начин да пробуди за живот своята дремеща памет. Вече не се съмняваше, че е станал жертва на амнезия.

Обезкуражаваща беше още първата среща с града. Беше късен следобед и Чика грееше в млечнобяла светлина, под лъчите на слънцето. Сградите сякаш бяха построени от порцелан, също като фермата, на която се бе натъкнал.

Ала една мисъл не му даваше покой — че сградите на един град трябва да са кафеникави, или червени и да са доста по-мръсни. Почти бе сигурен в това.

Вървеше без да бърза. Чувстваше, също подсъзнателно, че организирано преследване няма да има. Нямахте представа откъде идеше тази увереност. През последните няколко дни бе открил в себе си някакво ново, постоянно нарастващо усещане за „атмосферата“ и за „чувствата“ на нещата около него. Странно бе това ново умение, но въпреки това...

Мислите му се гонеха объркани.

Във всеки случай, „атмосферата“ в болничния затвор бе на тайнственост и на страх. Оттук и извода, че няма да последва шумна гонитба. Знаеше го със сигурност. Но откъде идваше тази увереност? Дали странните неща, които се случваха в главата му, нямаха далечна връзка с амнезията?

Пресече още едно кръстовище. Рядко се срещаха коли. Минувачите си бяха най-обикновени минувачи. Дрехите им обаче, изглеждаха наистина смешни — лишени от модна линия, без копчета, разноцветни. Същите дрехи носеше и той. Зачуди се, къде ли са останали неговите собствени дрехи и дали наистина някога е имал други дрехи? Трудно бе да си сигурен в каквото и да било, след като веднъж паметта те е подвела.

Едно помнеше съвсем ясно — жена си и децата. Не можеше да са измислени. При тази мисъл неволно спря. Ами ако образите им са само изкривени версии на истински хора, които е познавал, в този толкова нереално изглеждащ реален живот? Тях трябва да потърси.

Минувачите го заобикаляха нервно, няколко души дори му подхвърлиха гневни реплики. Закрачи отново. Изведнъж осъзна, че е гладен, а не разполага с никакви пари.

Огледа се. Не виждаше нищо, наподобяващо ресторант. Всъщност, откъде да знае. Не можеше да чете надписите.

Надникна в няколко поредни витрини... И не след дълго забеляза помещение, обзаведено с малки, овални маси, някои от тях заети от посетители. Всички ядяха.

Е поне тук нямаше голяма промяна. Хората все още дъвчеха и преглъщаха.

Той влезе и застина, завладян от колебание. Не видя стилажи с приготвена храна, нито кухня, или помещение за готвене. Намислил бе да предложи услугите си с измиването на чиниите в замяна на порция храна, но на кого?

Обсъди със себе си този проблем и се приближи към двамата мъже, които се хранеха наблизко. Посочи с пръст и попита:

— Храна! Къде? Моля!

Мъжете го погледнаха изненадани. Единият от тях заговори нещо неразбрано, посочи края на масата, където имаше някакъв странен прибор и почука с пръст. Другият се присъедини нетърпеливо към обясненията.

Шварц трескаво шареше с очи. Обърна се, понечи да си тръгне и в този момент нечия ръка легна на рамото му...

Гранц беше забелязал Шварц още когато се спря обнадежден зад витрината.

— Какво иска? — попита той.

Приседнал срещу него, Местер само сви рамене, без да отвърне.

— Виж, влиза... — продължи Гранц.

— И какво? — попита Местер.

— Нищо. Просто го казах.

Ала само след няколко секунди посетителят, оглеждайки се безпомощно, приближи тяхната маса и запита с доста странен акцент: „Храна! Къде? Моля!“

Гранц вдигна глава.

— Храната е тук, приятелче. Седни на някоя маса и поръчай на храномата... Храномат! Не знаеш ли какво е храномат?... Погледни този нещастник, Местер. Зяпа ме, сякаш не разбира и думичка от всичко, което му казвам. Хей, драги — говоря за ей това, тук. Пъхни една монета в процепа и ме остави да се храня на спокойствие — разбра ли?

— Остави го на мира — изсумтя Местер. — Той е от ония отрепки, дето чакат някой да им пусне милостиня.

— Ей, почакай. — Гранц сграбчи Шварц за рамото тъкмо когато другият понечи да си тръгне. Сетне се обърна към Местер: — Космосе, защо не позволиш на човека да се нахрани? Сигурно съвсем скоро ще изпълни Срока. Поне това можем да направим за него... Ей, човече, имаш ли пари? ... Проклет да съм, пак не ме разбра. Пари, приятелю, пари! Ето това... — И той извади от джоба си блестяща монета и я размаха под носа на другия.

— Имаш ли?

Шварц поклати бавно глава.

— Добре, аз ще те черпя! — той замени монетата от половин кредит с по-дребна и я подхвърли на странния посетител.

Шварц я улови и го погледна объркано.

— Хайде де. Покана ли чакаш? Пъхни я в храномата. Ето, тук.

Шварц изведнъж осъзна какво се иска от него. Върху автомата имаше цяла редица от отвори с различна големина, а под тях бяха разположени копчета, също с различни символи, до един непознати. Шварц посочи сервираната на масата храна и прокара пръст по редицата от копчета, вдигнал въпросително вежди.

— Стига му и един сандвич — изръмжа навъсено Местер. — Напоследък трябва да са се навъдили просяци с кулинарни разбирания. Скъпичко ще ти струва удоволствието, Гранц.

— Добре де, ще изгубя нула цяло и осемдесет и пет кредита. Утре и без това дават заплатата... Тук — той се извърна към Шварц и пъкна една по-едра монета в съответния процеп, след което отвори едно метално чекмедже в стената. — Взимай и сядай — само че на друга маса... Не, задръж рестото. Купи си чашка кафе с него.

Шварц отнесе подноса на съседната маса. С помощта на прозрачна лепенка отстрани бе прикрепена лъжица, която се отдели веднага щом я притисна с пръст.

Храната беше съвсем студена и не приличаше на онази, която бе видял на масата с мъжете, но това сега нямаше значение. Измина известно време, преди да почувства, че храната постепенно се затопля и че подносът също е топъл при допир. Той втренчи разтревожен поглед.

От коричката на ястието се вдигаше ароматна пара, малко след това подносът и храната започнаха да изстиват. Шварц почака още минута-две, а после приключи с яденето.

Гранц и Местер седяха там, където ги бе оставил. До тях се беше навел още един мъж, но Шварц не му обърна внимание.

Не беше забелязал, също така, че от мига, когато напусна института, някакъв дребен, слаб човек непрестанно го следваше и се стараше да не го изпуска от поглед.

След като се изкъпа и преоблече, Бел Арвардан се зае отново със задачата да изследва обитателите на планетата Земя — примитивни същества, наричащи себе си хора — в тяхната естествена среда. Времето бе меко и приятно, духаше слаб, прохладен ветреца, а селището — пардон, градът — беше тих, спокоен и ярко осветен.

Не изглеждаше чак толкова зле.

Първа спирка, Чика, помисли си той. Най-богатата колекция от земни жители на планетата. После Вашен — местната столица. Сенлу! Санфран! Бонеър!... Планирал бе да обиколи целия западен континент (където, всъщност, населението бе най-гъсто разположено) и ако отделя по два-три дни на всеки град, ще се върне в Чика тъкмо когато се очакваше да пристигне експедицията.

Не само приятна, но и поучителна разходка.

Следобедът напредна и огладнял, Бел влезе в първия срещнат Храномат. Докато се хранеше, стана неволен свидетел на сцената, разиграла се между двамата местни жители, настанили се малко след

него, и възрастният мъж, появил се последен. Стараеше се да следи всичко наоколо без да издава интереса си, за да избегне инциденти от рода на този на самолета. Мъжете изглежда бяха водачи на аеротаксита, не особено добре платени, но пък склонни да си побъбрят с някой непознат.

Просякът излезе и само две минути по-късно Арвардан също напусна заведението.

На прага отскочи, за да не се блъсне в една забързана млада дама.
— Простете — рече той.

Момичето бе облечено в бяла дреха със стандартна кройка, наподобяваща униформа. Тя изглежда не обърна внимание на изпречилия ѝ се мъж. Лицето ѝ бе тревожно, момичето се оглеждаше непрестанно, сякаш търсеше някой, или се нуждаеше от помощ.

Бел я потупа с пръст по рамото.

— Мога ли да ви помогна с нещо, госпожице? Неприятности?

Тя се спря и го погледна с невиждащи очи. Изглеждаше на около деветнадесет, имаше тъмно-кестеняви коси, черни очи, мъничка брадичка и изпъкнали скули, тъничък кръст и стройно тяло. Арвардан осъзна не без изненада, че намира за противна мисълта тази девойка да принадлежи към расата, населяваща планетата, към която отскоро бе започнал да изпитва неприязън.

Все още загледана някъде над рамото му, девойката промърмори:

— Ох, няма смисъл. Моля ви, не се безпокойте за мен. Глупаво е да се надявам, че ще открия някого, след като нямам никаква представа накъде е тръгнал. — Очите ѝ се напълниха със сълзи. Тя разкърши рамене и пое дълбоко въздух. — Все пак, да сте виждали пълен, около четиридесет и пет годишен мъж, облечен в зелено и бяло, без шапка и доста плешив?

Арвардан я погледна учудено.

— Какво? В зелено и бяло?... О, не мога да повярвам... Вижте, човекът, за когото говорите... не изпитва ли известно затруднение в общуването с околните?

— Да, да. О, да. Виждали ли сте го?

— Само преди пет минути — хранеше се с онези мъже там... Ето ги... Послушайте, вие двамата. — Той повика с жест мъжете.

— Такси, сър? — предложи услужливо Гранц.

— Не, но не бихте ли казали на младата дама, къде изчезна мъжът, с когото преди малко разговаряхте?

— Да си призная честно, за първи път в живота си го срещам, — отвърна Гранц, огорчен, че не желаят да се възползват от услугите му.

Арвардан се извърна към девойката.

— Вижте, госпожице, едва ли е поел в посоката, от която дойдохте, инак щяхте да го срещнете. Не може да е отишъл далеч. Какво ще кажете, ако тръгнем на север. Мога да го позная, ако го видя.

Предложението за помощ дойде съвсем импулсивно, ала не можеше да се твърди, че Арвардан е човек импулсивен. С изненада установи, че ѝ се усмихва.

Гранц избра този момент за да се намеси.

— Какво е направил, госпожице? Не е нарушил някой Обичай, нали?

— О, не — побърза да отвърне девойката. — Само че е малко болен.

Местер проследи с поглед двамата, докато излизаха.

— Болен бил! — Той повдигна козирката на шапката си и потърка замислено брадичка. — Как ти се струва това, Гранц? Бил малко болен.

Двамата се спогледаха.

— Какво искаш да кажеш? — попита го уплашено Гранц.

— Нещо, от което и аз започвам да се разболявам. Онзи тип сигурно ще е избягал от болницата. А момичето трябва да е медицинска сестра и беше доста уплашена. Защо, питам аз, ще е уплашена, щом е бил малко болен? Почти не можеше да говори, нито да ни разбира. Нали видя?

Очите на Гранц блеснаха изплашено.

— Нали не мислиш, че е треската?

— Да си призная, точно за радиационната треска ми хрумна. Беше само на крачка от нас. Кой знае какво може...

В този момент до тях се изправи слабичък човек. Имаше ярки, пронизателни очи и хриптящ глас, който сякаш идеше от някакъв кладенец.

— Какво има, господо? Кой е пипнал радиационна треска?

Двамата го огледаха недоверчиво.

— Вие кой сте?

— Ха, — отвърна дребният мъж, — значи искате да знаете, така ли? За ваше сведение аз съм пратеник на Братството. — Той разтвори сакото си и посочи блестяща значка, прикачена за вътрешната страна. — А сега, в името на Обществото, кой е заразен с радиационна треска?

Местер заговори с уплашен и подтиснат глас:

— Лично аз не зная нищо. Имаше тука някаква сестра, която търсеше избягал болен и аз просто предположих, че може би е имал радиационна треска. Но това не е против Обичаите, нали?

— Ха! Вие ли ще ми кажете какво е против Обичаите, и какво не! Гледайте си работата и оставете на мен да се тревожа за тези неща.

Дребният човек потърка ръце, огледа се и затича на север.

— Ето го! — Пола сграбчи трескаво лакътя на своя спътник. Всичко стана бързо и някак случайно. — Човекът се беше материализирал внезапно, направо от заобикалящия я мрак, пред входа на един магазин на самообслужване, само на три улици от Храномата.

— Видях го — прошепна в отговор Арвардан. — А сега, вървете зад мен и оставете аз да го следвам. Ако ви забележи и се скрие в тълпата никога няма да го открием.

Двамата продължиха, увлечени в кошмарното преследване. Хората, изпълващи магазина, бяха като подвижни пясъци, поглъщащи бавно, но неумолимо своята плячка — а понякога доста бързо — а сетне я скриваха напълно, за да я изплюят в съвсем неочаквано място. Сякаш тълпата наистина бе одухотворена, но притежаваше зъл, подигравателен ум.

Арвардан заобикаляше предпазливо щандовете, следвайки Шварц на неизменно разстояние, сякаш мъжът бе привързан на невидима въдичарска корда. Делеше ги съвсем малко разстояние, когато той протегна едрата си длан и я положи на рамото на другия.

Шварц го погледна изненадан, промърмори нещо неразбираемо и се задърпа панически. Ръката на Арвардан обаче, беше достатъчно силна, за да задържи и по-здрави от Шварц мъже, а той самият нареждаше със спокоен, дружелюбен тон, по-скоро заради обкръжаващите ги посетители: „Здравей, стари приятелю, от месеци не съм те виждал. Как си?“

Доста прозрачен ход, като се имаше пред вид, че в отговор получаваше само нечленоразделно дрънкане, но за щастие, в този миг Пола се присъедини към тях.

— Шварц, — прошепна тя — връщай се с нас.

Като я видя, Шварц се напрегна, готов да побегне, сетне сви рамене.

— Аз... тръгне с вас... — произнесе уморено той, но думите му потънаха сред неочаквания пронизителен възглас, който екна от високоговорителите в магазина:

„Внимание! Внимание! Внимание! По нареждане на управата всички посетители да напуснат магазина незабавно през изхода на Пета улица. На вратата показвайте регистрационните си карти на охраната. Движете се колкото се може по-бързо. Внимание! Внимание! Внимание!“

Съобщението бе повторено три пъти, последния път сред тропота от бързащите към изхода посетители. В залата се надигна многогласен вой, хиляди уплашени гласове повтаряха, без да се надяват на отговор: „Какво се е случило? Какво се е случило?“

Арвардан вдигна рамене и се обърна към момичето:

— Да вървим към изхода, госпожице. И без това, време е да си тръгваме.

Но Пола само поклати глава.

— Не можем. Не можем...

— Защо? — Археологът я погледна намръщено.

Момичето отстъпи крачка назад. Как да му признае, че Шварц няма регистрационна карта? Кой е той? Защо се бе съгласил да ѝ помага? В нея се надигна подозрение и отчаяние.

— Най-добре си вървете, иначе ще си имате неприятности — посъветва го тя.

Когато приближиха ескалаторите, забелязаха, че тълпата от горните етажи пълзи като гъста река. Арвардан, Пола и Шварц бяха като мъничко островче на стабилността, след тази човешка река.

По-късно, докато си припомняше случката, Арвардан винаги потреперваше при мисълта, че в онзи момент би могъл да изостави момичето. Да я изостави! И никога повече да не я види! Какво по-голямо наказание!... Тогава всичко щеше да бъде различно. Великата Галактическа империя щеше да се разпадне сред хаос и разрушение.

Но Арвардан реши да остане с нея. Не изглеждаше особено красива в своята уплаха и отчаяние. А и кой ли би изглеждал? Но Арвардан бе трогнат от безпомощния ѝ вид.

След първата, почти неволна крачка, той се върна и я попита:

— Тук ли ще останете?

Тя кимна.

— Но защо? — настоя той.

— Защото... — сълзи бликнаха от очите ѝ — не зная какво да направя.

Беше само едно малко, изплашено момиче, макар и от Земята. Арвардан продължи с мек глас:

— Ако ми кажете какво ви тревожи, ще се опитам да ви помогна.

Отговор не последва.

Тримата представляваха живописна картина. Шварц бе приседнал на пода, твърде отчаян, за да общува с другите, и беше заровил лице в шепите си. Пола хлипаше, повтаряйки си, че никога през живота си не е била по-уплашена. Арвардан се озърташе объркан, като от време на време потупваше успокоително Пола по рамото, а сетне си помисли, че за първи път докосва земно момиче.

И тогава на сцената се появи дребният човек.

КОНФЛИКТ В ЧИКА

Лейтенант Марк Клауди от гарнизона в Чика се прозя бавно и плъзна изпълнен с досада поглед наоколо. Вече две години, откакто служеше на Земята и надеждата да бъде сменен растеше с всеки изминат ден.

Едва ли където и да било в цялата цивилизована галактика командването на един гарнизон щеше да е толкова трудно, колкото на този ужасен свят. На другите планети в отношенията между войниците и цивилното население винаги е съществувало разбирателство, особено, когато ставаше дума за представителки на нежния пол. На тези светове витаеше атмосферата на свобода и приятелство.

А тук гарнизонът бе като затвор. Казармите бяха изолирани срещу радиация, въздухът вътре се филтрираше, за да се отделя радиационният прах. Дрехите им също бяха импрегнирани с олово, хладни и тежки униформи, без които щяха да са изложени на смъртоносна опасност. На всичко отгоре, беше направо недопустимо да се установява какъвто и да било по-близък контакт с местното население (включително и със земните момичета, независимо колко самотен и отчаян би могъл да се почувства един войник, лишен от подобна компания).

Оставаше само едно — да спят, да се въргалят в леглата и да обезумяват по малко.

Лейтенант Клауди поклати глава, опитвайки се да проясни мислите си, прозя се отново и се зае да си смъква обувките. Погледна часовника, после реши, че още е рано за вечерната манджа.

В следващия миг скочи, все още неизхлузил едната обувка и козирува.

Полковникът го огледа с нескрито недоволство, но спести забележките си. Вместо това нареди с леден глас:

— Лейтенант, получихме съобщение за бунт в един търговски център. Поемете командването на дезактивиращия отряд и оградете

универсалния магазин „Дънхъм“. Погрижете се хората ви да вземат всички предпазни мерки срещу заразяване с радиационна треска.

— Радиационна треска! — извика учуден лейтенантът. — Простете, сър, но...

— Тръгвате след петнадесет минути — отвърна хладно полковникът.

Арвардан пръв забеляза дребния мъж и спря, когато другият им махна с ръка.

— Здравейте, госпожице. Здравсти, едро приятелче. Кажи на твоята госпожичка, че няма къде да бърза.

Пола вдигна рязко глава и дъхът ѝ секна. Неволно се наклони, търсейки защита в близост до мъжа и той също така неволно я обгърна с ръка. Този път дори не си помисли, че отново докосва едно земно момиче.

— Какво искате? — попита рязко Бел.

Дребосъкът с проницателните очи бе изскочил иззад един щанд отрупан с пакети. Гласът му беше едновременно подкупващ и дързък.

— Странни работи стават отвън, — продължи той — но вие не бива да се тревожите, госпожице. Ако искате, лично ще отведе вашия човек обратно в института.

— Какъв институт? — запита изплашено Пола.

— О, я стига — отвърна дребният. — Аз съм Натер, момчето на сергията с плодове срещу вашия институт. Виждал съм ви безброй пъти там.

— Слушайте, — намеси се Арвардан — за какво всъщност става дума?

Натер го погледна с развеселено изражение.

— Ами, онези отвън мислят, че вашият човек е пипнал радиационна треска...

— Радиационна треска? — Двамата с Пола се спогледаха изненадано.

— Точно така — кимна Натер. — Двама таксиметрови шофьори го почерпили нещо за хапване и мълвата е тръгнала от тях. Подобни слухове се разпространяват доста бързо, нали знаете?

— И сега охраната на вратата търси някой с треска, така ли? — попита Пола.

— Точно така.

— А вас защо не ви е страх от радиационната треска? — рече Арвардан. — Доколкото разбирам, управата на магазина нареди да бъде евакуиран поради опасения от заразяване.

— Разбира се. Подредили са се отвън и се боят да влязат. Очакват всеки момент да пристигне дезактивиращият отряд на Чуждоземците.

— Все пак, не разбрах, вие не се ли боите от треската?

— Че защо? Този човек няма никаква треска. Я го вижте. Къде са рагадите по устните? Въобще не е зачервен. Очите му изглеждат съвсем нормални. Хайде, госпожице, да го отведем от тук.

Но Пола се отдръпна изплашено.

— Не, не. Не можем. Той е... той е... — тя не намери сили да продължи.

Натер направи крачка към нея и рече:

— Аз мога да го изведа. Никой няма да ни разпитва. Няма да му поискат и регистрационна карта...

Пола с мъка сподави изненадания си вик, а Арвардан запита с очевидно отвращение:

— И кое ви прави толкова важен?

Натер се изсмя пресипнало.

— Аз съм пратеник на Обществото на Древните. Никой не може да ме разпитва.

— А вие какво ще спечелите от всичко това?

— Пари! Вие сте в затруднение, а аз мога да ви помогна. Ще сключим честна сделка. Не си ли заслужава, ще се разделите със сто кредита, а аз ще забогатяя с толкова. Петдесет сега, петдесет накрая.

Но Пола само прошепна ужасено:

— Вие ще го отведете при Древните.

— Защо? На тях не им е нужен, а аз ще спечеля от него сто кредита. Ако оставите на Чуждоземците, може и да го убият, преди да проверят дали е болен наистина. Познавате добре тази чуждоземна пасмина — за тях животът на един землянин не струва пукната пара.

— Вземете младата госпожица с вас — рече Арвардан.

Но Натер го стрела с присвити очи.

— О, не. Няма да стане, приятелче. Твърде голям риск. С един ще успея да се измъкна, но ако ме придружават двама... Ако реша да

взема някой с мен, предпочитам да е най-ценният между вас. Логично, нали?

— А какво ще кажете, — ядоса се Арвардан — ако ви вдигна във въздуха и ви откъсна краката като на муха? Какво ще стане тогава?

Натър видимо потрепери, но успя да отвърна с познатата усмивка:

— Тогава с вас е свършено. Рано или късно ще ви спипат, а за убийство прошка няма... Мисля, че се разбрахме, приятелче. Ръцете далеч от мен.

— Моля ви... — Пола го задърпа за лакътя, — трябва да рискуваме. Оставете го да прави каквото иска... Няма да ни измамите, нали, господин Натър?

Лицето на Натър се изкриви в насмешлива гримаса.

— Вашето едро приятелче за малко да ми изкълчи ръката. Никой не го е молил да си пъха носа където не му е работа, а и аз хич не обичам да ме блъскат. Това ще ви струва още сто кредита. Общо станаха двеста.

— Баща ми ще ви плати...

— Искам сто предварително — нареди той.

— Но аз нямам сто кредита в себе си — проплака Пола.

— Няма нищо, госпожице — промълви мрачно Арвардан. — Аз ще ви заема.

Той извади портфейла си и отброи няколко банкноти. Подхвърли ги на Натър и му каза:

— Можеш да тръгваш!

Шварц последва водача си без да промълви нито дума. Толкова беше изморен, че бе готов да тръгне дори за ада.

И ето, че двамата останаха сами, загледани един в друг. За първи път Пола разглеждаше по-внимателно Арвардан и не без изненада установи, че е висок, мъжествен и самоуверен. До момента го бе приела като появил се случайно и лишен от някакъв конкретен мотив помощник, но ето че сега... Тя изведнъж се почувства засрамена и всички събития от последните два часа се понесоха в мислите ѝ със скоростта на бясно туптящото ѝ сърце.

А дори не знаеха имената си.

Девојката се усмихна и каза:

— Името ми е Пола Шект.

Арвардан за първи път виждаше усмивката ѝ и откри, че явлението е доста приятно за окото. Лицето ѝ сякаш се озари от вътрешна светлина. Нещо в него потрепна... Не, тя беше само едно земно момиче.

Той отвърна на свой ред, малко по-сухо, отколкото възнамеряваше:

— А аз съм Бел Арвардан. — Той протегна мургавата си десница и стисна нежната ѝ ръка.

— Искам да ви благодаря за помощта — рече тя.

Арвардан сви рамене.

— Да тръгваме. Приятелят ви, надявам се, вече е в безопасност.

— Сигурно, иначе щяхме да чуем някакъв шум, нали? — Тя го погледна, надявайки се да потвърди предположенията ѝ, но той си наложи да не се поддава на изкушението да бъде нежен.

— Тръгваме ли?

— Да, защо не? — отвърна тя.

Някъде отдалеч се разнесе едва доловимо свистене, сякаш хоризонтът бе трепнал като струна и момичето застина с протегнатата ръка.

— Какво има пък сега? — попита Арвардан.

— Това са Имперските войници.

— И от тях ли се боите? — Сега вече с девойката разговаряше самоувереният Чуждоземец Арвардан — археологът от Сириус. Въпреки всякакви предразсъдъци, Бел не се съмняваше в едно — с появата си на сцената Имперските войници щяха да въдворят ред и спокойствие. А към страховете на момичето можеше да се отнесе със снизхождение.

— Не се плашете от Чуждоземците — посъветва я той, като прибегна до думата, която тук използваша за хората от други светове. — Аз ще се оправя с тях, госпожице Шект.

Тя го погледна загрижено.

— О, моля ни, не се опитвайте. В никакъв случай не разговаряйте с тях. Правете каквото ви кажат и не вдигайте глава.

Арвардан се усмихна широко.

Охраната ги забеляза, когато наближиха главния изход и отстъпи малко назад. Излязоха на малък, пуст площад, на който цареше

странна тишина. Воят на сирените от колите на военните идваше някъде над тях.

Само след миг на площада се появиха няколко бронирани коли, от които наскочаха войници с прозрачни, сфероидни шлемове. Тълпата се разпръсна панически, пришпорвана от гневните крясъци на войниците и ударите на невронните камшици.

Заел позиция най-отпред, лейтенант Клауди приближи местната охрана, разположена на изхода.

— Е, добре, кой е пипнал треската?

Лицето му беше изкривено под прозрачното стъкло на изпълнената с пречистен въздух сфера. Гласът му, идещ от говорителя, имаше металически оттенък.

Хората от охраната сведоха глави в знак на уважение.

— Ваша чест сигурно ще се зарадва да научи, че вече сме изолирали пациента във вътрешността на магазина. Двамата, които са били в непосредствен контакт с него, в момента стоят на вратата.

— Ето тези, така ли? Добре! Нека постоят там. Така — първо, искам да разгоните тълпата. Сержант! Прочистете площада!

Войниците незабавно се заеха да изпълнят заповедта. Тълпата се стопи в сгъстяващия се вечерен мрак. Улиците се озариха в мека, изкуствена светлина.

Лейтенант Клауди почука ботушите си с дръжката на невронния камшик.

— Значи, сигурни сте, че болният е още вътре?

— Не е излизал, ваша чест. Трябва да е вътре.

— Добре, да предположим, че е така и да не губим повече време. Сержант! Дезактивирайте сградата!

Малък отряд войници, херметически изолирани от окръжаващата ги земна среда, щурмуваха сградата. Измина четвърт час, през който Арвардан следеше развоя на събитията с повишен интерес. Имаше възможност да наблюдава в непосредствена близост взаимоотношенията между две различни култури, подтикван от изостреното си професионално любопитство.

Най-сетне и последният войник излезе. Сградата тънеше в мрака на нощта.

— Запечатайте вратите!

Изминаха няколко минути, след което контейнерите с дезактиватор, разположени на всеки един от етажите, бяха отворени от разстояние. Дълбоко във вътрешността на сградата, изпод широко разтворените капаци бликнаха гъсти пари и запълзяха нагоре по стените, промивайки всеки квадратен инч от повърхността. Никаква протоплазма, нито пък бактерия или човек, можеше да остане жив след контакта с тях, а след приключване на дезактивацията щеше да се наложи щателно почистване на целия магазин със специален химически препарат, за да влезе отново в употреба.

Едва сега лейтенантът се доближи до Пола и Арвардан.

— Името ви? — Гласът му не звучеше заплашително, по-скоро равнодушно. Какво пък толкова, мислеше си той, убили сме един землянин. Все едно, че сме размазали досадна муха. Няма голяма разлика.

Не получи никакъв отговор на въпроса — Пола се беше навела смирено, а Арвардан се озърташе любопитно. Имперският офицер не откъсваше поглед от тях. Нареди с рязък глас:

— Проверете дали не са заразени.

Един от офицерите, със значката на Имперския Медицински Корпус, се приближи към тях и извърши проверката, без да си дава труда да бъде особено внимателен. Той пъкна облечените си в плътни ръкавици ръце под мишниците им и дръпна встрани устните на заподозрените, за да прегледа състоянието на устната кухина.

— Никакви следи от зараза, лейтенант. Ако наистина са се намирали в опасна среда днес следобед, досега първите външни симптоми щяха да са на лице.

— Хъм. — Лейтенант Клауди свали прозрачната сфера и пое глътка „чист“ земен въздух. Пъкна сферата под лявата си мишница и запита сурово:

— Как се казваш, земна жено?

Не само тонът, но и изразът звучеше необичайно грубо и презрително, но Пола не изрази с нищо възмущението си.

— Пола Шект, сър — отвърна почти шепнешком тя.

— Документите!

Тя пъкна ръка в джоба на бялото си сако и извади розов калъф.

Офицерът го дръпна, разтвори го и го разгледа на светлината от джобното си фенерче. Сетне го хвърли обратно. Калъфът тупна на пода

и Пола се наведе, за да го прибере.

— Стани! — нареди ѝ офицерът и ритна ядно с крак калъфа. Пола дръпна уплашено ръка, а лицето ѝ пребледня мигом.

Арвардан сбърчи вежди и реши, че е дошло време да се намеси.

— Я чакайте малко... — поде той.

Лейтенантът се извърна към него и лицето му се изкриви в злобна гримаса.

— Какво каза, туземецо?

Пола побърза да застане между тях.

— Моля ви, сър, този човек няма нищо общо със случилото се днес. Никога досега не съм го виждала...

Лейтенантът я блъсна встрани.

— Та попитах, какво каза туземецо?

Арвардан му отвърна с хладен поглед.

— Казах, я почакайте малко. Освен това, възнамерявах да добавя, че не никак не ми харесва начинът, по който се отнасяте с тази млада жена и да ви посъветвам да си подобрите маниерите.

Беше твърде разгневен, за да коригира погрешната представа на лейтенанта за своя планетарен произход.

Лейтенант Клауди се усмихна, но в очите му не се четеше доброжелателност.

— Къде си расъл досега, туземецо? Не знаеш ли, че трябва да се обръщаш със „сър“, когато разговаряш с човек? Май не са ти показвали мястото, а? Отдавна не съм имал късмета да науча на обноски някоя едра горила като теб. Ей сега ще ти дам да се разбереш...

Той замахна с бързината на змия и зашлеви разтворената си длан през лицето на Арвардан — веднъж, два пъти, три пъти. Арвардан отстъпи изненадан и в следния миг долови оглушителен тътен в ушите си. Той се пресегна и сграбчи ръката на офицера. Лицето на другия се изкриви от изненада...

Бел размърда без особено усилие яките си мускули.

Лейтенантът се стовари шумно на земята, сферата отскочи и се разби в паважа. Военният остана да лежи, а Арвардан се надвеси над него със свирепа усмивка. Той изтупа ръце и каза:

— Още някой копелдак, който си мисли, че може да тренира шамари с лицето ми?

Но сержантът вече бе насочил към него своя невронен камшик. В мига, когато натисна спусъка, от дулото изскочи виолетова светкавица и облиза тялото на едрия археолог.

Непоносима болка изригна във всички мускули на Арвардан и той се свлече безсилно. Миг по-късно, напълно парализиран, той изгуби съзнание.

Когато най-сетне Арвардан изплува от мъглата, първото което почувства, бе приятната хладина на челото си. Опита се да отвори очи, само за да установи, че клепачите му се държаха, сякаш бяха прикачени с ръждясали панти. Остави ги на мястото им и бавно, сантиметър по сантиметър, се зае да вдига дясната си ръка към лицето си.

Мека, влажна кърпа, притискана от нечия нежна длан...

С мъка отвори едно око и се помъчи да надзърне отвъд мъглата.

— Пола... — рече той.

В отговор се разнесе тих, радостен вик.

— Да. Как се чувствате?

— Като умрял — изхърка той. — Само че, без да изгубя усещанията си за болка... Какво се случи?

— Откараха ни под конвой във военната база. Преди малко тук беше полковникът. Претърсиха ви... не зная още какво щяха да направят с вас, ако не бяхте в... о, господин Арвардан, не биваше да удряте лейтенанта. Мисля, че му счупихте ръката.

Измъчена усмивка се появи на лицето на Арвардан.

— Добре! Жалко, че не успях да му прекърша и врата.

— Но за съпротива на Имперски офицер ви чака сурово наказание! — прошепна ужасено тя.

— Така ли? Ще видим.

— Шшшт. Връщат се отново.

Арвардан затвори очи и си позволи да се отпусне. Някъде отдалеч дочуваше тихия плач на Пола, а когато почувства убождането на игла в ръката, дори не си даде труда да се съпротивлява.

Приятна свежа струя се понесе по вените и нервите му. Ръцете му се раздвижиха свободно, гърбът вече не го стягаше така болезнено. Той отвори очи, подпря се на лакът и седна.

Полковникът го разглеждаше замислено, а лицето на Пола бе озарено от радост.

— Е, доктор Арвардан, — заговори полковникът — изглежда сте преживели неприятен инцидент тази вечер в града.

Доктор Арвардан. Пола за първи път осъзна, че не знае нищо за него, дори какво работи... Никога досега не беше преживявала нещо подобно.

Арвардан се изсмя пресипнало.

— Неприятен, казвате. Струва ми се, определението е доста неточно.

— Счупили сте ръката на Имперски офицер, докато е изпълнявал служебните си задължения.

— Споменатият офицер ме удари пръв. В задълженията му не влиза нанасянето на обиди — както словесни, така и физически. Ако нарушава това изискване, той изменя на клетвата, която е дал — да бъде офицер и джентълмен. В качеството си на свободен гражданин на Империята, имам пълното право да поставя на мястото този офицер, дори ако за целта прибягвам до незаконни мерки.

Полковникът изхъмка и потъна в размисъл. Пола местеше невярващ поглед от единия на другия.

Най-сетне полковникът продължи с по-мек тон:

— Е, излишно е да казвам, че смятам инцидента за приключен. Доколкото разбирам и двете страни са си получили заслужен дял обиди и болка. Съветвам ви час по-скоро да забравите случилото се.

— Да го забравя? Не мисля. Поканен съм тук лично от Прокуратора и възнамерявам да го уведомя за методите, които хората от поверения му гарнизон, прилагат спрямо цивилни граждани.

— Почакайте, доктор Арвардан. Уверявам ви, че ще получите публично извинение...

— Не ми е нужно. Какво ще правите с госпожица Шект?

— Вие какво предлагате?

— Освободете я незабавно, върнете ѝ документите, искам искрени извинения — и то веднага.

Лицето на полковника се изчерви, но въпреки това той кимна:

— Разбира се. Надявам се, — рече той, като се извърна към девойката — че младата госпожица ще приеме моите най-искрени извинения...

Най-сетне черните стени на гарнизона останаха зад тях. Около десетина минути летяха с аеро-таксито към града, потънали в

мълчание и ето че сега стояха пред обгърнатия в мрак институт. Наближаваше полунощ.

— Опасявам се, че не разбирам всичко — заговори Пола. — Вие трябва да сте доста важна клечка. Глупаво беше от моя страна, че не знаех името ви. Въобще не можех да предположа, че един Чуждоземец ще се отнася с един землянин по този начин.

Арвардан мъничко съжаляваше, че трябва да сложи край на заблужденията ѝ.

— Не съм землянин, Пола. Аз съм археолог от Сириуския сектор.

Тя се извърна и втренчи поглед в него, а лицето ѝ изглеждаше бледо на лунната светлина. Измина доста време, без да заговори.

— Значи, държахте се храбро с войниците, защото от самото знаехте, че сте в пълна безопасност. А аз си помислих... Трябваше да се досетя. — Последните думи бяха произнесени с нескрито огорчение. — Сър, моля ви смирено за прошка, заради проявеното от мен невежество и за това, че си позволих да се държа толкова фамилиарно с вас...

— Пола, — прекъсна я гневно той — какво има? Какво значение, че не съм землянин? Това прави ли ме с нещо по-различен, отколкото бях само преди пет минути?

— Трябваше да ми кажете, сър.

— Не съм ви молил да ме наричате „сър“. Не се дръжте като всички останали.

— Като кои, сър? Като останалата отвратителна животинска пасмина, която обитава Земята?... Между другото, дължа ви сто кредитите.

— Забравете за това — махна с ръка Арвардан.

— Не мога да го сторя. Бъдете така добър, да ми кажете адреса си и аз ще изпратя парите още утре.

— Дължите ми много повече от сто кредита — избухна гневно Арвардан.

Пола прехапа устни и заговори едва чуто:

— Сър, това е единствената част от моя дълг, която съм в състояние да ви върна. Вашият адрес?

— Капитолът — подхвърли ѝ той през рамо. След това изчезна в нощна.

А Пола избухна в плач!

Шект посрещна Пола на вратата на кабинета си.

— Върна се — рече ѝ той. — Един дребен мъж го доведе.

— Добре! — кимна без желание тя.

— Поиска ми двеста кредита. Дадох му ги.

— Трябваше да получи само сто, но няма значение.

Тя понечи да заобиколи баща си.

— Ужасно се тревожех, Пола — рече ѝ той. В квартала е имало вълнения... не смеех да попитам за теб.

— Всичко е наред. Нищо не се е случило... Татко, искам да поспя.

Ала въпреки умората и изтощението, сънят не идваше, защото нещо се беше случило. Беше срещнала един мъж, но той се бе оказал Чуждоземец.

И все пак имаше адреса му. Адресът му беше у нея.

ИНТЕРПРЕТАЦИЯ НА СЪБИТИЯТА

Двамата земляни бяха пълна противоположност — единият привидно олицетворяваше най-голямата сила на Земята, а другият я притежаваше реално.

За никого нямаше съмнение, че Върховният министър е най-важният жител на планетата Земя, общопризнатият ѝ управник, съгласно указа на Галактическия император — и че само Прокураторът стои в йерархията над него. А неговият личен секретар на пръв поглед беше човек без никаква власт — обикновен член на Обществото на Древните, назначаван, теоретически, от Върховния министър, за да се грижи за някои определени въпроси и освобождаван, също теоретически, по волята на Върховния министър.

На цялата територия на планетата Върховният министър бе крайният арбитър относно проблеми, свързани с Обичаите. Именно той обявяваше амнистираните от Срока, той единствен можеше да съди нарушителите на този ритуал, както и онези, които отказваха да изпълняват квотите си, проникваха в Забранените територии и така нататък. Секретарят, от своя страна, бе човек напълно неизвестен, дори по име, за когото и да било — ако се изключат, разбира се, Обществото на Древните и самият Върховен министър.

Върховният министър бе човек на думите и често се обръщаше с речи към своя народ, речи, наситени с емоционален заряд и мъдри съвети. Имаше светли дълги коси и аристократичен изглед. Секретарят пък беше чипонос с набръчкано лице, предпочиташе да се изразява кратко или по възможност да мълчи — особено на обществено място.

Нямаше никакво съмнение, че именно Върховният министър олицетворяваше силата на властта, а секретарят я притежаваше реално. Това обстоятелство не бе никъде така очевидно, както когато двамата бяха сами в кабинета на Върховния министър.

Защото лицето на Върховния министър имаше плах и неуверен израз, докато това на секретаря бе хладно и надменно.

— Не мога да разбера, — тъкмо казваше Върховният министър — каква е връзката между двата доклада, които току що ми донесохте. Доклади, доклади! — Той вдигна ръка и почука с пръст по купищата листове. — Нямам време за тях.

— Вярно — кимна навъсено секретарят. — Затова съм на работа при вас. Аз ги чета, вниквам в тях и ви предавам същината.

— В такъв случай, добри ми Балкис, да преминем към дело. И по-бързо, защото не мога да се занимавам с дреболии.

— Дреболии? Ваше превъзходителство може някой ден да пострада сериозно, ако не държи под око всичко наоколо... Да видим първо за какво става дума в споменатите доклади, а после сам ще прецените, дали това са дреболии. Ето тук разполагаме с оригинален доклад, със седем дневна давност, от един подчинен на Шект и именно този доклад ме поведе по следата.

— Каква следа?

Балкис го погледна с огорчена усмивка.

— Ще ми позволи ли Ваше превъзходителство да припомня един доста важен проект, върху който се работи тук, на Земята, от няколко години?

— Шшт! — Върховният министър се огледа предпазливо, внезапно забравил осанката си.

— Ваше превъзходителство, не прекомерната предпазливост, а вярата ще ни донесе победа... Знаете добре, че успехът на споменатия вече проект, изцяло се гради върху все още непотвърдената полза от малката играчка на Шект — синапсатора. До този момент, поне до колкото можем да съдим според сведенията, които получаваме, разработването на проекта е изцяло под наш контрол и се движи в предполагаемата насока. Но ето, че сега, без никакво предупреждение, Шект е синапсирал един непознат човек, нарушавайки грубо нашите разпореждания.

— Случаят не е от особено значение — рече Върховният министър. — Накажете Шект, задръжте под стража човека, подложен на експеримента и въпросът ще бъде решен.

— Не, не. Мисля, че прибързвате, Ваше превъзходителство. Пропуснахте един важен момент. Не е въпроса какво е направил Шект, а защо го е направил. Обърнете внимание, че става дума за случайност, дори за цяла поредица от случайни съвпадения. В същия този ден

лично Прокураторът на Земята посещава Шект и ученият бърза да ни докладва за тази среща, подробно, изчерпателно, точно както се изисква според взаимното ни споразумение. Ениус е изразил желание да получи синапсатора, за да бъде използван от Империята. Срещу него е готов да обещае безвъзмездна и широкомащабна помощ от самия Император.

— Хъммм — рече Върховният министър.

— Вие сте заинтригуван? Подобен компромис ви се вижда привлекателен, в сравнение с опасностите, които крие настоящия ни политически курс?... Спомняте ли си обещанията за доставки на храна, по време на глада, преди пет години? Помните, нали? А след това ни отказаха, защото не разполагали със субсидии за Имперския флот, а земните стоки не можели да бъдат изнасяни поради опасност от заразяване. И какво стана с обещанията за помощ тогава? Получихме ли заем? Стотици хиляди жители на Земята измряха от глад. Не залагайте на обещанията на Чуждоземците.

Но не това е най-важното. Ако анализираме поведението на Шект, ще стигнем до извода, че е проявил лоялност по отношение на нас. След случай като този, трудно бихме се усъмнили в него. Най-малкото, можем да го обвиним в предателство. И въпреки това, подобни съмнения възникват още сега.

— Имаш пред вид неразрешения експеримент, така ли, Балкис?

— Тъкмо него, Ваше превъзходителство. Кой е човекът, подложен на опитно лечение? Разполагаме с негови снимки и — с помощта на един от заместниците на Шект — с отпечатък от ретината. Проверихме незабавно в Планетарния регистър, но такъв човек там не се води на отчет. Единственото логично заключение е, че е Чуждоземец, а не жител на Земята. Несъмнено Шект е бил запознат с този факт, тъй като регистрационната карта не може да бъде нито фалшифицирана, нито прехвърлена на друго име — когато се стигне до проверка отпечатъка на ретината. С други думи, съдейки по изброените досега факти стигаме до извода, че Шект е синапсирал Чуждоземец, давайки си ясна сметка с кого си има работа. Но защо?...

Отговорът на всички тези въпроси може би е смущаващо прост. Шект в никакъв случай не е идеалният инструмент за постигане на нашите цели. На млади години е бил убеден асимилационист, веднъж

дори е издигнал кандидатурата си за Съвета във Вашен, с платформа за обединяване с Империята. Естествено, провалил се е.

— Виж, това не знаех — прекъсна го Върховният министър.

— Че се е провалил?

— Не, че въобще е опитал. Защо не съм информиран за това? Шект е много опасен човек, като се има пред вид положението, в което се намира.

Балкис се усмихна иронично.

— Шект е открил синапсатора и за момента е единственият човек, който може да оперира с него. Непрестанно е под наблюдение, няма да го изпускате от погледа си и за в бъдеще. Не бива да забравяте, че един предател от нашата среда, известен на нас, може да навреди далеч повече на врага, в сравнение с ползата, която бихме имали от някой лоялен съратник.

И така, да продължим с разбора на фактите. Шект прилага синапсатора на един Чуждоземец. Защо? Има само една конкретна причина, при която се налага лечение със синапсатора — усъвършенстване на ума. Но с каква цел? Защото само по този начин могат да бъдат създадени умове, превъзхождащи по интелект онези наши учени, които вече са били синапсирани. Тоест? Това означава, че Империята има ясна представа, или поне основателни подозрения, за онова, което става на Земята. Според вас, това дребен въпрос ли е, Ваше превъзходителство?

Челото на Върховния министър беше изпъстрено с разнопосочни бръчки.

— Така ли мислите, наистина?

— Това са просто факти от китайската мозайка, които не могат да бъдат подредени по друг начин. Чуждоземецът, подложен на споменатия експеримент, не е бил идентифициран. Напълно естествено — дори човек, чиято външност не се отличава с нищо особено, би могъл да бъде Имперски шпионин — при това, някой от най-опитните. О, да. Да. Нима на друг биха поверили толкова отговорна мисия?... Все пак, успяхме да проследим донякъде този шпионин, чийто псевдоним, между другото, е Шварц. Да преминем сега, към втория доклад.

Върховният министър погледна купчината документи.

— Онзи, в когото става дума за Бел Арвардан ли?

— Доктор Бел Арвардан, — подчерта Балкис — прочут археолог от Сириуския сектор, родно място за безброй храбри и благородни фанатици. — Последните думи бяха произнесени с презрение. — Но няма значение. Във всеки случай, тук имаме изкривено огледално изображение на Шварц, с почти поетични контрасти. Не само, че не е неизвестен, а напротив — той е човек със завидна слава. Не се промъква тайно, а идва на вълната на публичната известност. Знаем за него не от някакъв дребен лаборант, а лично от Прокуратора на Земята.

— Наистина ли смятате, че има някаква връзка, Балкис?

— Може би Ваше превъзходителство предполага, че единият е създаден, за да отвлече вниманието ни от другия. Или пък, ако са се съобразили с богатия ни опит в междупланетните интриги, са решили да изпратят двама агенти под различно прикритие. В случая с Шварц всичко тъне в мрак. В случая с Арвардан, светлината блести право в очите ни. Но и в двата примера, не бива да видим нищо... Чакайте малко, припомнете си какво ни предупреждаваше Ениус за Арвардан.

Върховният министър потърка замислено нос.

— Ами той каза, че Арвардан пристигал на археологическа експедиция, спонсорирана от Империята, и че искал да посети Забранените зони с научна цел. Не желал да нарушава нашите Обичаи и ако сме можели да го спрем по някакъв легален начин, той щял да подкрепи действията ни пред Имперския съвет. Нещо от този род.

— С други думи, да държим Арвардан под око — но с каква цел? Естествено, за да не му позволим да проникне без наше разрешение в Забранените зони. Странно само, че водачът на експедицията е вече тук, без никакви помощници, кораби, или екипировка. На всичко отгоре не си стои на Еверест — където му е мястото — а тръгва да обикаля Земята и веднага се отправя към Чика. Възможно ли е тъкмо по този начин да са отвлекли вниманието ни от истинската цел? Разбира се — като ни накарат да следим един човек, чието присъствие няма никакво значение.

Но забележете, Ваше превъзходителство, че този Шварц е бил задържан в Института за Ядрени Изследвания в продължение на шест дни. Не е ли чудно? После, изведнъж вратата била отключена. В коридора нямало пазач. Каква странна верига от случайности. И в кой ден става бягството? Ама разбира се — същия ден, когато Арвардан пристига в Чика. Второ необяснимо съвпадение.

— Значи смятате... — поде напрегнато Върховният министър.

— Смятам, че Шварц е чуждоземен агент, че Шект е свързан с асимилационистите сред нас, а Арвардан пък осъществява връзката с Империята. Обърнете внимание на начина, по който е осъществена срещата между Шварц и Арвардан. Оставят Шварц да избяга и след известно време една от сестрите — не коя да е, а дъщерята на Шект, което е поредното странно съвпадение — тръгва да го търси. Ако замирише на провал, няма никакво съмнение, че ще го открият неочаквано и ще го представят за нещастен, поразен от болестта пациент, задоволявайки по този начин излишното любопитство на всеки, който би им се изпечил на пътя, а после ще го върнат обратно — без съмнение за да повторят опита си при първия удобен случай. Дори, в хода на издирването, тази легенда е била представена на двама таксиметрови шофьори, които по-късно за малко да си изпатят от срещата.

Сега вече, слушайте внимателно. Шварц и Арвардан се срещат за първи път в един Храномат. Държат се така, сякаш не се познават. Това е предварителна среща, уговорена за да разменят сигнали дали всичко е наред и трябва ли да се премине към следващата стъпка... Поне не са ни подценили, което значи, че изпитват уважение към нас.

После Шварц излиза, няколко минути по-късно Арвардан го последва и се среща с дъщерята на Шект. Всичко е изчислено до секунда. След като изиграват кратка сценка пред споменатите по-горе таксиметрови шофьори, те се отправят към търговския център „Дънхъм“, където се събират с Шварц. Какво по-удобно място от един универсален магазин? Идеален избор за среща. Нито една планинска пещера не може да им осигури по-удобно прикритие. На открито са — за да не предизвикат подозрения. Мястото е твърде многолюдно за да ги проследят. Великолепно... великолепно измислено — моите уважения на опонентите ни.

Върховният министър седеше прегърбен в креслото.

— Ако опонентите ни действително заслужават толкова много похвали, значи ще спечелят.

— Невъзможно. Защото тук му е мястото, да отдадем дължимото на ненадминатия Натър.

— И кой е този Натър?

— Един незначителен човек, който трябва да използваме докрай, след всичко, което се случи. Действията му вчера са направо безценни за делото. Задачата му беше да следи Шект. За целта се разположи на една сергия с плодове срещу института. От една седмица насам го инструктирахме да следи развоя на аферата Шварц. Бил е на своя пост тъкмо в момента, когато човекът, познат му от фотографиите и забелязан лично от него, когато за пръв път са го довели в института, избягал. Проследил го, оставайки незабелязан и именно благодарение на сведенията, получени от него, съставихме първия доклад. С невероятна интуиция, той е решил, че целта на това „бягството“, е да бъде осъществена среща с Арвардан. Почувствал се неподготвен за тази среща и затова решил да я предотврати. Шофьорите, към които дъщерята на Шект се обърнала за помощ, описали избягалия като човек болен и предположили, че се касае за Радиационна треска. Натер използвал тази възможност с бързината на гений. Веднага щом забелязал тримата в универсалния магазин, той съобщил на местната полиция за случай на треска и, Земята да ги благослови, онези действали достатъчно бързо.

Магазинът бил изпразнен и по такъв начин тримата се лишили от прикритието, на което токова много разчитали. Останали сами, естествен център на подозрение в опустелия магазин. Натер не спрял дотук. Приближил се към тях и ги убедил да му позволят да изведе Шварц от магазина. Тримата се съгласили. И какво друго им оставало?... Така срещата протекла без Арвардан и Шварц да разменят и дума. Избягнат бил риска от открито арестуване на Шварц. Двамата все още не подозират, че са разкрити и ще ни отведат при голямата игра. Но и тук не свършва изобретателността на Натер. Той уведомял за случилото се и Имперския гарнизон, постъпка, която няма равна на себе си. И ето че Арвардан попаднал в ситуация, която едва ли е могъл да предвиди. Или трябвало да се разкрие като Чуждоземец и да изгуби привидното прикритие, под което действал, или да запази този факт в тайна и да се изложи на униженията, които неминуемо щели да последват. Избрал по-героичната възможност и дори счупил ръката на един от офицерите, обладан от страст към реалистична игра. Това, със сигурност, ще бъде един от малкото му успехи. Действията му, от тук нататък, говорят сами. Защо му трябва на един Чуждоземец да рискува

да бъде парализиран с невронен камшик заради някаква земна девойка, ако зад това не се крие някаква далеч по-важна причина?

Върховният министър бе опрял с юмруци бюрото пред него. Очите му блестяха, лицето му бе изкривено от завладялата го тревога.

— Направо се изумявам, Балкис, как можеш да създадеш цялата тази стройна и логична картина, разполагайки с многобройни, но разпокъсани на пръв поглед факти. Толкова умело го правиш, че едва сега, с твоя помощ, прозирам всичко. Логиката не ни оставя друга възможност... Но това означава, Балкис, че те са твърде близо. Твърде близо... И този път няма да ни простят.

Балкис сви рамене.

— Едва ли са чак толкова близо, като се има пред вид потенциалната опасност за Империята, иначе досега да са нанесли удар... Не разполагат с много време. Арвардан тепърва ще трябва да се срещне с Шварц и дори да успее, мога спокойно да предскажа какво ще последва.

— Направи го.

— Шварц ще бъде отведен без много шум. Въпросът на пръв поглед ще изглежда приключен.

— Но къде ще го отведат?

— И това ни е известно. Шварц е бил доведен в института от някакъв мъж, по всичко изглежда — фермер. Получихме неговото описание както от лаборанта на Шект, така и от Натер. Прегледахме досиетата на всички фермери, живеещи в радиус шейсет мили около Чика и Натер разпозна човека по снимка. Името му е Арбин Марен. Лаборантът потвърди отделно идентифицирането. Проучихме внимателно този тип — както стана ясно, той издържа тайно своя тъст, безпомощен инвалид, нарушил Обичая на Срока.

Върховният министър удари масата с юмрук.

— Тези случаи взеха много да зачестяват, Балкис. Трябва да прилагаме сурови мерки...

— Не в това е въпросът, Ваше превъзходителство. По-важното е друго, след като този човек е закононарушител, той може да бъде шантажиран.

— Аха...

— Шект и неговите чуждоземни съюзници са не нуждаели от послушно оръдие за този случай — тоест място, където Шварц да се

крие в безопасност, когато напусне института. Именно безпомощният и всъщност невинен фермер се е оказал най-подходящ за тази цел. Както и да е, ще го следим. Няма да изпуснем този Шварц и за миг... В момента вероятно подготвя нова среща с Арвардан. Нещо неясно от казаното досега?

— Не.

— Е, слава на Земята. Тогава, ще тръгна. — Ш той добави с добре познатата, иронична усмивка: — С ваше позволение, разбира се.

Без да забележи иронията, Върховният министър махна благосклонно с ръка.

По пътя към своя кабинет, секретарят беше съвсем сам и понякога в подобни моменти мислите му излизаха изпод контрол и се насочваха към потайните ъгълчета на неговия ум.

Твърде малко място отделяха тези мисли на доктор Шект, Шварц, Арвардан — и почти никакво на Върховния министър.

Вместо това се появи картината на една планета, Трантор — от чиято колосална, обхващаща цялата планета метрополия се управляваше галактиката. Сетне той си представи един дворец, чийто кули и арки никога не бе виждал с очи, както и всички останали земни жители. Секретарят си мислеше за невидимите нишки на силата и величието, които свързваха всички слънца, оплитаха ги в мрежа от плътни въжета, в чийто център бе именно този дворец, или още по-точно — Императорът, който в края на краищата бе само човек.

Умът му се спря на тази мисъл — мисълта за силата, която може да обожестви някой за краткото време, отредено му да живее — пък дори и той да е само човек.

Само човек! Като него!

Значи и той би могъл...

УМЪТ, КОЙТО СЕ ПРОМЕНЯШЕ

Джоузеф Шварц не осъзна от самото начало зараждащата се в ума му промяна. Неведнъж, по-късно, през някоя тиха нощ — имаше ли всъщност такива тихи нощи на тази планета, където животът течеше с непозната скорост? — той се бе опитвал да проследи всичко до самото начало. Как му се искаше само да каже — ето, в този миг се започна.

Спомняше си, например, онзи първи ден в странния, непознат свят — съвсем смътно, като спомена за Чикаго. Спомняше си и пътешествието до Чика, със своя неочакван, доста объркан край. Често се замисляше за него.

Имаше някаква машина — и таблетки, които го накараха да погълне. Сетне незнайно колко дни в пленничество, бягството, скитането из града, случката в универсалния магазин. Тази част някак се изплъзваше от спомените му. Изминали бяха близо два месеца от онзи миг.

Като си помислеше, още тогава, в първите часове всичко наоколо изглеждаше толкова странно. Първите усещания за обкръжаващата го атмосфера. Старият доктор и дъщеря му, които очевидно се бояха от нещо. Осъзнаваше ли го тогава? Или си го е внушил по-късно?

Но през онази вечер, в универсалния магазин, тъкмо преди едрият мъж да посегне и да го сграбчи за рамото — секунда преди това — той бе почувствал предстоящото докосване. Предупреждението не беше достатъчно силно за да го спаси, но бе първият явен признак на зараждащата се промяна.

След това дойдоха болките в главата. Не, не точно болки. Поскоро пулсации, като че ли в главата му се бе наместило някакво скрито динамо и при всяко завъртане черепът му се тресеше. Нищо подобно не беше изпитвал докато лежеше в болницата в Чикаго — ако въобще това е било Чикаго — нито през първите дни, когато се озова в този свят.

Какво му бяха направили през онзи ден в Чика? Странната машина? Таблетките — те бяха само анестетик. Някаква операция? За стотен път мислите му достигнаха тази точка, отвъд която все не можеше да продължи.

Напуснал бе Чика в деня, след неуспешния опит за бягство и от тогава времето сякаш течеше по-бързо.

Неизменната компания на Грю, с неговата инвалидна количка, търпеливо повтарящ дума след дума, като същевременно сочеше предмети из стаята, или си помагаше с жестове — също като Пола преди него. Докато един ден Грю престана да говори нечленоразделно и премина на английски. Или не, той самият — Джоузеф Шварц — бе престанал да говори английски и бе заговорил на нечленоразделния език. Само че сега вече разбираше всичко.

Беше толкова лесно. За четири дни се научи да чете. Остана изненадан от себе си. Навремето, когато живееше в Чикаго, имаше феноменална памет, или поне така му се струваше. Но чак на подобни подвизи не беше способен. Но въпреки това, Грю не изглеждаше изненадан.

И Шварц престана да се изненадва.

После, когато есента напредна и навлезе в своя златен период, всичко си застана на мястото и той отново излезе на работа в полето. Удивително бе, с каква лекота овладяваше всяка нова работа. И никога не допускаше грешки. Трябваше да борава с невероятно сложни машини, а се справяше само след първото обяснение.

Все чакаше да дойдат студовете, но и този път остана изненадан. Цялата зима прекараха в подготовка на земята за предстоящата пролетна сеитба.

Непрестанно разпитваше Грю, опита се да му обясни какво е това сняг, но старецът само отвърна: „Какво? Замразена вода, която да пада като дъжд? Нарича се сняг — да знаеш. Има го на другите планети, но не и на Земята!“

От този момент Шварц следеше внимателно дневната температура и скоро откри, че почти не се променя — въпреки, че дните ставаха все по-къси, което следваше да се очаква на север, примерно в географските ширини на Чикаго. Започна да се чуди, дали наистина е на Земята.

Опита се да прочете някоя от книгофилмите на Грю, но се отказа. Хората си бяха хора, но проблемите на ежедневиия живот, нещата, които другите приемаха за естествени, историческите и социални условия — всичко това му бе чуждо, далечно и го караше да се връща към спомените си.

А загадките продължаваха. Неочакваните, топли дъждове, смътните предупреждения да избягва определени райони. Една вечер, например, когато погледна на север, отново забеляза синкавото сияние на хоризонта...

Беше се измъкнал навън малко след вечеря за да се поразходи. Не измина и миля, когато долови зад гърба си характерното тихо бръмчене на двуколесника и гневният вик на Арбин разцепи нощния въздух. Шварц спря и Арбин го откара обратно.

Когато се прибраха в стаята, Арбин закрачи ядосано, а сетне рече:

— Не бива да приближаваш нито едно от местата, които светят нощем.

— Но защо? — попита кротко Шварц.

— Защото е забранено! — отрязва другият. А след дълга пауза добави: — Шварц, наистина ли не знаеш какво има там?

Шварц разпери ръце.

— Откъде идваш, бе човек? — зачуди се Арбин. — Да не си някой... някой Чуждоземец?

— Какво е това Чуждоземец?

Арбин вдигна безпомощно рамене и излезе.

Но тази нощ бе от особено значение за Шварц, защото именно докато крачеше към сияещата земя, странните промени в главата му се сляха в първото Мислено докосване. Нарече го така, тъй като не намери по-близко определение, нито тогава, нито по-късно, с което да го опише.

Беше съвсем сам в синкавия мрак. Стъпките му ехтяха приглушено от покрития с чакъл път. Не беше видял никого на около. Не беше чул никакъв звук. Нищо не бе докоснал.

Не, не съвсем... Усети нещо, което приличаше на докосване, но не с тялото си. Беше в ума му... И не беше докосване, а по-скоро присъствие — вътре в него се бе появило нещо едновременно парещо и меко като кадифе.

А сетне почувства две — две докосвания, отделени едно от друго. И второто — как ли успяваше да ги отличи? — постепенно се усилваше (думата не беше съвсем точна); оформяше се и придобиваше самостоятелност.

Малко по-късно осъзна, че иде от Арбин. Но това стана близо пет минути преди да чуе шума на приближаващата се машина и десет минути, преди да види самия Арбин.

А междувременно усещането растеше и растеше.

Някак от само себе си осъзна, че винаги е чувствал, когато Арбин, Лоа и Грю са в близост до него, дори когато не е имало конкретна причина да го знае, или пък по-скоро би трябвало да очаква, че не са наоколо. Колкото и трудно да му беше, трябваше да го приеме като нещо естествено.

Започна да експериментира и съвсем скоро узна, че може да посочи местонахождението на всеки един от тях по всяко време. Съвсем спокойно ги отличаваше, тъй като Мисленото докосване бе неповторимо при различните хора.

Ала нито веднъж не посмя да го сподели с другите.

Понякога се чудеше, чие ли е било онова първо Мислено докосване, което бе изпитал на пътя, през нощта, когато вървеше към сиянието. Не принадлежеше нито да Арбин, нито на Лоа или Грю. Тогава?

Какво значение имаше всъщност?

Имаше, но по-късно. Една вечер, когато прибираще добитъка и отново почувства същото Докосване. Изтича при Арбин и му каза:

— Арбин, каква е тази гора зад южните хълмове?

— Никаква — получи киселия отговор. — Това е министерска земя.

— С други думи?

Арбин го погледна ядосано.

— Какво те интересува? Наричат я министерска, защото принадлежи на Върховния министър.

— Но защо не я обработват?

— Не е предназначена за обработка. — Арбин го погледна учудено. — Там е бил големият Център. Едно време. Земята е свещена и не бива да бъде докосвана. Виж какво Шварц, ако искаш да си живееш спокойно, забрави любопитството и си гледай работата.

— Но щом е свещена, тогава никой не би могъл да живее на нея, нали?

— Точно така. Прав си.

— Сигурен ли си?

— Сигурен съм... А ти гледай да не припарваш до нея. Инак с теб е свършено.

— Няма, обещавам.

Шварц си тръгна, но продължи да обмисля чутото. Именно откъм гората на хълма идваше най-силният полъх на Мисленото докосване, а не рядко към него се долавяше и още нещо. И това Докосване не беше приятелско, а враждебно настроено.

Защо? Защо?

Шварц все още не смееше да сподели мислите си с никого. Нямахше да му повярват и последствията можеха да са неприятни за него. Сигурен беше в това. По-сигурен, отколкото в каквото и да било друго.

Странно, но напоследък се чувстваше по-млад. Не само във физическия смисъл на думата. Беше поотслабнал, коремът му се беше прибрал и бе понаедрял в раменете. Усещаше мускулите си по-здрави, нямаше ги и проблемите със стомаха. Но по-важно бе друго — начинът на мислене.

Старите хора често забравят как са мислили в младостта си, забравят за дръзновението, младежката интуиция, способността бързо да се вникне в същината на нещата. Постепенно те привикват да се движат в утъпкани пътища, прибягват към общоприетата логика и тъй като тя е възникнала в резултат на продължително натрупан опит, те се смятат за по-мъдри от младите.

Но Шварц не само не изгуби натрупания си опит, а осъзна, че е в състояние бързо да вниква във всичко наоколо и нередко, докато слушаше обясненията на Арбин, той не само ги възприемаше с неочаквана бързина, но и прескачаше следващите стъпки. В резултат се чувстваше далеч по-млад, отколкото ако усещането се дължеше само на физическо подобрение.

Изминаха близо два месеца, когато всичко е проясни — докато веднъж играеха на шах с Грю.

Шахът, колкото и странно да бе, не се беше променил, ако се изключат наименованията на фигурите. Изглеждаше точно така, както

си го спомняше и тъкмо затова изпитваше спокойствие с него. Имаше поне едно нещо, където спомените изглежда не му изневеряваха.

Грю го запозна с всички възможни варианти на шаха. Съществуваше, например, шахмат за четирима, където всеки играч разполагаше с по една дъска, опираща другите в ъглите, а в празното пространство по средата бе разположена пета дъска — нещо като ничия земя. Съществуваха и три-измерни варианти, при които осем прозрачни шахматни дъски се разполагаха една над друга и всяка фигура се движеше в три измерения, броят на всички фигури и пешки бе удвоен, а играта свършваше едва, когато единият от играчите успееше да осъществи едновременно мат на двата противникови царя. Имаше естествено и разни популярни модификации, при които играчите определяха местонахождението на фигурите върху дъската, чрез предварително хвърляне на зар, или където определени квадратчета носеха предимство, или неизгодна за фигурите, попаднали върху тях, или пък на определен етап от играта се въвеждаха нови фигури или встъпваха в сила нови условия.

Но играта шах в оригиналния си вид бе останала непроменена. Съвсем скоро Шварц и Грю приключиха първите петдесет партии.

Когато започнаха, Шварц имаше съвсем смътни спомени за начинът, по който се движеха отделните фигури и естествено изгуби началните партии. Но с течение на времето все по-рядко го побеждаваха. Грю започна да играе доста по-бавно, стана предпазлив, между отделните ходове пушеше дълго и замислено кехлибарената си лула, а към края се сгромоляса след поредица от ожесточени и революционни сражения.

Грю играеше с белите и както винаги в началото премести царската пешка.

— Хайде, давай — подкани го той стиснал лулата със зъби, докато шареше напрегнато с поглед по дъската.

Шварц приседна в настъпващия здрач и въздъхна. Напоследък все по-рядко изпитваше интерес към игрите, особено след като бе започнал за прозира намеренията на Грю далеч, преди да се стигне до замисления ход. Сякаш в главата си Грю имаше замъглен прозорец. Не му се струваше странен дори фактът, че той самият, някак от само себе си знаеше как точно трябва да води всяка отделна партия.

Използваха „нощна дъска“, която светеше в мрака със сини и оранжеви квадрати. Фигурите, които денем приличаха на изваяни от червеникава глина, нощем се променяха до неузнаваемост. Половината от тях бяха окъпани в млечнобяло сияние, от което изглеждаха като излети от хладен, блестящ порцелан, а останалите искряха с червени лъчи.

Първите няколко хода следваха един след друг. Царската пешка на Шварц посрещна директно противниковата. Грю изтегли царския офицер, Шварц контрира със своя дамски офицер. Грю премести топа до своя дамски офицер, а Шварц премина в настъпление с дамската пешка. А след това включи в действие и втория офицер.

Блестящите фигури се плъзгаха по дъската, местени по собствена воля, а пръстите, които се спускаха над тях, се губеха в мрака.

Шварц изведнъж почувства, че е изплашен. Може би щеше да издаде своето безумие, но трябваше да знае. Той попита неочаквано:

— Къде съм?

Приготвил се за решителния ход с офицера, Грю вдигна поглед и рече:

— Какво?

Шварц не знаеше думата за „страна“, или „нация“. Затова попита:

— Кой е този свят?

И премести топа напред.

— Земята — беше краткия отговор и Грю премина в отдавна замислената обсада на противниковия цар.

Това беше крайно незадоволителен отговор. Думата, която Грю бе употребил, беше преведена като „Земя“ в мислите на Шварц. Но какво означаваше понятието „Земя“? Всяка планета беше земя за онези, които живееха на нея. Той премести дамската пешка две квадратчета напред, принуждавайки противниковия топ да отстъпи. После Шварц и Грю, всеки когато му беше ред, преместиха дамската си пешка напред с една и съща цел — да освободят място на топа за предстоящата схватка в центъра на дъската.

Шварц запита с колкото се може по-спокоен и естествен глас:

— Коя година сме сега?

Ръката на Грю замръзна. Имаше изненадан вид.

— Какво ти става днес? Не искаш ли да играеш? Ако наистина ще те направи щастлив — сега сме 827 година. — Той добави иронично: — От Г. е. — След това втренчи поглед в дъската, тропна с офицера по квадратчето и с това даде сигнал за атака.

Шварц се изплъзна с лекота от замисления удар, сграбчи своя офицер и контраатакува. Разгоря се яростна битка. Грю взе противниковия топ със своя офицер, свалената фигура полетя в мрака и тупна право в кутията, където остана да лежи, като погребан воин, до следващата игра. Със следващия ход Шварц залови противниковия офицер и премести дамата си напред. Само за миг острието на противниковата атака бе прекършено и Грю се принуди да премести едничкия останал му офицер пред царя, където общо взето от него нямаше голяма полза. Шварц предложи замяна на офицерите, взе с топа и продължи атаката с фланговата пешка.

Шварц използва последвалата пауза за да попита:

— Какво означава Г.Е.?

— Какво? — попита навъсено Грю. — А... говориш за годината. Що за глупав... Да де, все забравям, че само преди месец се научи да говориш. Но иначе ти сече пипето. Наистина ли не знаеш? Добре — 827 година от Галактическата ера. Галактическата ера — съкратено Г.Е. Ясно? Става дума за 827 година от основаването на Галактическата империя, преди толкова е бил коронясан Франкен Първи. А сега, моля те, играй.

Но Шварц сграбчи своя офицер и го стисна в шепата си. Лицето му беше изкривено от отчаяние.

— Почакай малко — рече той и постави офицера до дамата. — Познато ли ти е някое от тези наименования — Америка, Азия, Съединените щати, Русия, Европа... — той погледна събеседника си с надежда.

В мрака, лулата на Грю блестеше като раздухано въгленче над светещата шахматна дъска, почти опустяла откъм фигури. Дори и да беше поклатил с глава, Шварц не можеше да го забележи. Но не беше необходимо. Почувства отрицателния отговор на събеседника си малко преди другият да го оформи в думи.

Шварц реши да опита отново.

— А къде мога да намеря карта?

— Няма карти — изръмжа Грю, — освен ако не решиш отново да си рискуваш главата в Чика. Аз не съм географ. И никога не съм чувал имената, които произнесе одева. Какво са това? Хора?

Да си рискува главата? Но защо? Шварц почувства, че го побиват тръпки. Нима е извършил престъпление? Знае ли Грю нещо повече от него?

— Около това слънце има девет планети, нали? — попита той.

— Десет — беше безжалостният отговор.

Шварц се поколеба. Е, какво, може да са открили още някоя, за която да не е чувал. Но откъде пък ще знае Грю за нея? Той преброи на пръсти.

— А шестата планета има ли пръстени?

Грю премести своята флангова пешка две квадратчета напред и Шварц отвърна със същото.

— За Сатурн ли говориш? — попита Грю. — Разбира се, че има пръстени.

Той потъна в размишления. Можеше да вземе или противниковата флангова пешка, или царската пешка, но последствията щяха да са съвсем различни.

— А съществува ли астероиден пояс — от малки планети — между Марс и Юпитер? Имам пред вид четвъртата и петата планета?

— Да — промърмори Грю. Той запали угасналата си лула и потъна в трескави изчисления. Шварц долови отчаяната му неувереност и почувства раздражение. Вече не изпитваше никакъв интерес към играта, след като бе научил онова, което го интересуваше — че наистина се намира на Земята. Няколко въпроса изникнаха едновременно в съзнанието му и той даде глас на първия от тях.

— Значи нещата, за които става дума в твоите книгофилми са истински? Другите светове съществуват? И са населени?

Грю вдигна поглед от дъската и на свой ред впери очи в мрака.

— Ти сериозно ли говориш?

— Съществуват ли?

— В името на Галактиката! Ама ти наистина не знаеш!

Шварц се почувства подтиснат от невежеството си.

— Моля те...

— Разбира се, че тези светове съществуват. И те са милиони! Всяка звезда, която виждаш, е заобиколена от такива светове. И всички

до един принадлежат на Империята.

Някъде дълбоко в себе си Шварц долавяше ехото на думите, идещи директно от ума на Грю в неговия. С всеки изминат ден Шварц усещаше, как се усилва телепатичната връзка между тях. Може би нямаше да е далече онзи миг, когато щеше да долавя мислите на събеседника си дори без той да ги произнася.

И ето, че за първи път си помисли обнадежден, че може би не е обезумял. Че по някакъв начин е преодолял бариерата на времето. Например, като е проспал всичките тези неизброени години.

— И колко време е минало от тогава, Грю? — попита дрезгаво той. — От онези времена, когато сме обитавали само една планета?

— Какво искаш да кажеш? — запита Грю предпазливо. — Да не си привърженик на Древните?

— На какво? Не съм ничий привърженик, не знаеш ли, че на времето Земята е била единствената обитаема планета?... Наистина ли на си чувал?

— Древните винаги са го твърдели, — отвърна мрачно Грю, — но можеш ли да им вярваш? И кой ниастина би могъл да знае със сигурност? Доколкото ми е известно, всички тези светове горе са съществували открай време.

— Но колко дълго все пак?

— Хиляди години, предполагам. Петдесет хиляди, сто хиляди — не мога да кажа...

Хиляди години! Шварц почувства, че гърлото му се свива и направи отчаян опит да подтисне завладяващата го паника. И само между две стъпки? Един дъх, един миг, искрица от времето — и той бе прескочил през хиляди години? Шварц почувства, че съзнанието му се отдръпва назад към амнезията. Разпознаването на Слънчевата система вероятно е било в резултат от неясните спомени, прозиращи зад мъглата в ума му.

Но ето, че Грю бе предприел поредния си ход — този път атакува като взе пешка и Шварц почти механично отбеляза, че е направил погрешен избор. Всеки следващ ход изискваше все по-малко умствено напрежение. Шварц придвижи царската пешка напред, белият офицер премина в настъпление, топът на Шварц излезе встрани, където имаше повече поле за действие. Грю последва примера му и също изтегли своя топ към чисто поле.

Шварц спря за миг, преди да предприеме последната атака.

— Земята се разпорежда, нали? — запита той.

— С какво да се разпорежда?

— Ами... с Импер...

Но Грю вдигна глава и кресна с неочаквана злоба:

— Слушай, омръзнаха ми твоите въпроси! Ти глупак ли си?

Прилича ли ти на Земята на планета, която да се разпорежда с каквото и да било? — Разнесе се тихо бръмчене и инвалидната количка на Грю заобиколи масата. Шварц почувства, че старецът впива ръце в рамото му.

— Виж! Погледни там! — шепнеше яростно Грю. — Виждаш ли хоризонта? Виждаш ли сиянието?

— Да.

— Това е Земята... истинската Земя. Ако се изключат някои незначителни райони — като нашия — където все още можеш да преживееш някак.

— Не те разбирам.

— Земната кора е радиоактивна. Тове сияние иде от почвата, винаги го е имало и винаги ще го има. Нищо не може да порасте тук. Никой не може да оцелее... Наистина ли не го знаеше? Защо, според теб, спазваме Обичая на Срока?

Парализираният старец поклати тъжно глава. Сетне пое обратно към мястото си зад масата.

— Ти си на ход.

Срокът! И отново Мисленото докосване, придружено от почти неуловимо усещане за заплаха. Фигурите на Шварц играеха сами, а той продължаваше трескаво да обмисля чутото. Неговата царска пешка застана пред топовата пешка на противника. Грю отвърна с ход на офицера, Шварц премести друга пешка в тила му. Офицерът на Грю атакува повторно на същото място, а Шварц избегна размяната, давайки възможност на Грю да премести своята царска пешка едно квадратче напред. Със следващия си ход неговият офицер даде шах на противниковия цар. Грю взе с царя съседната до него непокрита пешка, но Шварц нахлу с дамата в оголеното пространство, даде нов шах и затвърди позициите. Грю отстъпи с царя назад, Шварц побърза да подведе свежи сили в лицето на един офицер, Грю използва своята дама за прикритие, опитвайки се отчаяно да мобилизира разпокъсаната

си защита, а Шварц парира като премести дамата си до белия офицер, така че битката сега се водеше от непосредствена близост. Грю нямаше избор — отново се защити с дамата и сега двете нежни величия стояха лице в лице. Шварц взе с офицера си противниковия и когато Грю докара на негово място топа, офицерът доближи излязлата напред дама. Грю се поколеба няколко минути, след това премести дамата си така, че да заплаши топа на Шварц.

После се изправи и си пое облекчено дъх. Ключовата пешка на опонента му бе в критично положение, но затова пък го заплашваше нов шах, а и противниковата дама бе в удачна позиция за да довърши поразклатената защита на Грю. Но все пак имаше една пешка в повече.

— Ти си на ход — рече доволно той.

Почти без никаква връзка Шварц запитва:

— Какъв е... какво представлява този Срок?

— Защо ме питаш? — сопна се Грю с враждебен тон. — Какво целиш всъщност?

— Моля те — рече смирено Шварц. Нямаше сили за по-голяма настойчивост. — С нищо не бих могъл да ти навредя. Не знам кой съм, нито какво се е случило с мен. Може би съм типичен случай на амнезия.

— Напълно възможно — беше състрадателният отговор. — Престъпил ли си Срока? Отговаряй честно.

— Но нали ти казах, че нямам представа какъв е този Срок!

Най-сетне му повярваха. Настъпи продължително мълчание. Шварц долавяше нещо злоецо в Мисленото докосване на Грю, но все не успяваше да различи отделни думи.

— Сроктът, — заобяснява Грю — това е когато навършиш шесдесет. Земята може да изхранва само двадесет милиона души. За да живееш, трябва да произвеждаш. Не произвеждаш ли, няма и да живееш. А преминеш ли границата на Срока, вече не можеш да произвеждаш.

— И тогава... — Шварц зяпна от изненада.

— И тогава те отстраняват. Въобще не боли.

— Но това е убийство!

— Не е убийство — сурово. — Трябва да бъде така. Другите светове отказват да ни приемат, а по някакъв начин трябва да осигурим място и на децата си. Така по-старото поколение дава път на младото.

— Ами ако не им съобщиш, че си на шейсет?

— Защо ще го правиш? Животът на шейсет и една не е шега... А и на всеки десет години има Преброяване, за да бъдат заловени всички, които са достатъчно глупави да се опитват да живеят. Освен това, нали възрастта ти е в списъците им.

— Не и моята. — Произнесе тези думи без да се замисли. Късно беше да се връща назад. — Скоро ще навърша петдесет.

— Няма значение. Могат да проверят възрастта ти по костната структура. Не си ли чувал? Няма начин да сбъркат. Следващият път ще ме спипат и мен... Хайде, твой ход е.

Шварц го погледна ужасен.

— Искаш да кажеш, че ще те...

— Ами да, на петдесет и пет съм, но погледни краката ми. Не мога да работя, нали? Семейството ни е регистрирано като тричленно и квотата е разпределена на тази основа. Трябваше да съобщят за мен още когато получих удара и тогава щяха да ни намалят квотата. Но пък щяха да ми отсъдят предварителен Срок, а Арбин и Лоа не бяха съгласни. Глупаво от тяхна страна, защото това означава да се претрепват от работа. Ако не беше со появил ти, естествено. Така, или иначе, догодина ще ме спипат... Ти играеш.

— Следващата година ли е Преброяването?

— Точно така... Играй де.

— Чакай! — вдигна ръка Шварц. — Всички ли ги отстраняват, когато изтече Срокът? Без изключение?

— Без изключение за такива като теб и мен. Върховният министър си живее до края, а също членовете на Обществото на Древните и някой учени с особени заслуги. Но общият брой е малък. Може би дузина на година... Хайде играй де!

— И кой определя късметлиите?

— Върховният министър, разбира се. Ще играеш ли?

Но Шварц се изправи.

— Няма смисъл. И без това те матирам в пет хода. Дамата взима твоята пешка, трябва да преместиш офицера за да прикриеш царя, аз ти давам шах с офицера си, ти преместваш топа, втори шах с дамата, отново прикриваш с офицера, дамата го взима, остава ти да играеш с пешката и моята дама те матира. Добра игра — добави автоматично той.

Грю втренчи невярващ поглед в дъската, сетне нададе тъжен вик и я блъсна с юмрук. Светещите фигури се разлетяха във всички посоки.

— Ти и твоите проклети въпроси, с които само ми отвличаше вниманието — изрева Грю.

Но Шварц въобще не го чуваше. Единственното, за което си мислеше бе, как да се изплъзне от Срока. Спомни си думите на Браунинг:

„Остарей с мен!

Най-хубавото иде...“

Но това беше на Земята, по която пъплека милиарди и за всички имаше храна. Далеч преди настоящия миг, с неговите Срокове и със смъртта.

Шварц беше на шейсет и две.

Шейсет и две...

УМЪТ, КОЙТО УБИВА

Мислите на Шварц следваха с методична последователност своя естествен ход. Ако не иска да умре, трябва час по-скоро да напусне фермата. Остане ли където е сега, неминуемо ще бъде открит през следващото Преброяване, а след това го чакаше гибел.

Тогава, да напусне фермата. Но къде ще отиде?

Може би... в болницата... в Чика? Веднъж вече там се погрижиха за него. С какво ли бе събудил интереса им? Може би са го сметнали за подходящ „случай“? Дали още не е такъв? Сега вече можеше да говори, щеше да им разкаже за симптомите си, на което преди не беше способен. Би могъл дори да им опише Мисленото докосване.

Всъщност, какво щеше да им разкаже за Докосването? Може би само си въобразяваше?... Никой от околните не притежаваше нещо подобно. Нито Арбин, нито Лоа, или Грю. Знаеше го със сигурност. Никой от тях не можеше да определи дали Шварц е наблизил, или може да ги чува. Да си признае честно, едва ли щеше да победи и Грю на шах, ако не беше...

Ами да, шахът и сега си беше доста популярна игра. Хората едва ли щяха да я играят ако притежаваха Докосването. Със сигурност.

И така, отново беше различен от другите — някакъв особен психологичен екземпляр. Едва ли щеше да е весел този живот на особняк, но при всички случаи бе за предпочитане пред смъртта.

Имаше още една възможност, която му хрумна току що. Кой знае защо си представи за миг, че никога не е имал амнезия, а наистина се е преместил във времето. Значи, не само притежаваше Докосването, а и бе човек от миналото. Беше исторически екземпляр, рядко изкопаемо от древността и никой не би си позволил лукса да го убие.

Ако въобще му повярват.

Хъм, ако наистина му повярват.

Докторът щеше да му повярва. Шварц бе доста брадясал в онази сутрин, когато Арбин го отведе в Чика. Помнеше го съвсем ясно. Но

след това брадата му не поникна повече, сигурно се бяха погрижили по някакъв начин за това. Значи не грешеше — докторът наистина знаеше, че той — Шварц — някога е имал окосмяване по лицето. Можеше ли това да е от значение? Грю и Арбин никога не се бръснеха. Грю веднъж му каза, че само животните били окосмени по тялото си.

Значи, ще трябва да се добере до доктора.

Как му беше името? Шект?... Шект, точно така.

Толкова малко знае за този кошмарен свят. Ако поеме през нощта, нищо чудно да се забърка в поредната неразбираема каша, или да се натъкне на някоя от радиоактивните зони, където го дебнеше смъртна опасност. И така, изпълнен с решимостта на човек лишен от друг избор, той тръгна право по шосето.

Едва ли щяха да го очакват преди вечеря, а дотогава ще бъде доста далеч. Те не притежаваха Докосването, за да осъзнаят липсата му.

През първия половин час от пътя бе обхванат от приятна възбуда — най-сетне бе предприел нещо, направил бе решителен опит да промени положението си в тази нова и непозната обстановка. Имаше цел, не както когато се въргаше в болничната стая в Чика.

Още го биваше, за човек с неговата възраст. Скоро ще им покаже на всички.

Измина още няколко крачки и спря... Закова насред шосето, защото едва сега осъзна, че долавя нещо, което бе забравил... нещо много важно.

Чувстваше присъствието на чуждото Докосване, допирът до непознатия ум, онзи, с когото се беше сблъскал, когато веднъж се опита да достигне сияещия хоризонт и Арбин го върна. Умът, който ги следеше откъм Министерската земя.

Сигурен бе, че е същият... следеше го, някъде зад него.

Заслуша се внимателно — или, по-точно, напрегна вътрешните си сетива и най-вече своето собствено Мислено докосване. Чуждото присъствие не скъсяваше дистанцията помежду им, но продължаваше да бъде съсредоточено върху него — върху ума му. Беше обгърнато във враждебност и отчаяние.

Постепенно и други неща започнаха да придобиват по-ясни очертания. Човекът, който го следваше, държеше на всяка цена да не го изпуска от ползрението си, а освен това беше въоръжен.

Шварц се извърна предпазливо, почти автоматично и огледа внимателно хоризонта.

И в този момент Мисленото докосване се промени.

Изпълни се с подозрителност, с предпазливост към собствената си безопасност, желание да доведе замисленото докрай — каквото и да бе то. Сега вече нямаше никакво съмнение, че преследвачът му е въоръжен. Що се отнася до Шварц, той за първи път се почувства безпомощен и уплашен. Знаеше, че преследвачът е готов да го убие, но не и да му позволи да се измъкне — да го премахне при първото погрешно движение... а наоколо нямаше никой, който да му помогне.

И Шварц продължи напред, усещайки неизменното присъствие зад гърба си. Гърбът му бе схванат от постоянното напрежение. Какво усещаш, когато настъпва смъртта?... Какво усещаш?... Думите подскачаха в него, сякаш завързани на конци, докато накрая станаха непоносими.

А след това си помисли, че Докосването на неговия преследвач е единственият му шанс за спасение. Можеше да почувства нарасналото му напрежение в мига, когато другият реши да извади оръжието, пригответи се да натисне спусъка, или се прицели. В този миг Шварц щеше да се хвърли на земята, да побегне, или...

Но защо? Ако му е дошъл срокът, защо не го отстранят незабавно?

Започна да губи надежда, че се е преместил във времето и отново да вярва, че е станал жертва на амнезия. Значи е престъпник — вероятно опасен — и трябва да бъде държан под наблюдение. Може би на времето е заемал отговорен пост и не могат да си позволят така лесно да го премахнат. Нищо чудно в амнезията умът му да е потърсил място за спасение от онова, което му тегне на съвестта.

Не му оставаше нищо друго, освен да крачи по опустялото шосе, следван наблизко от смъртта.

Смрачаваше се и вятърът ставаше все по-студен. Шварц смяташе, че е началото на декември, значи, нямаше нищо странно, че слънцето залязва в четири и половина. Беше хладно, но не колкото би трябвало да е по тези ширини. Сигнал бе до извода, че климатичните промени са в резултат на това, че Земята (ако това бе Земята) вече не разчита изцяло на Слънцето за получаване на топлинна енергия. Известна част от топлината се излъчваше от радиоактивните зони,

заемащи милиони квадратни мили, макар почвата да не бе засегната на дълбочина.

Със спускането на тъмнината преследвачът скъси дистанцията между тях. Все още беше нащрек и готов на всичко. Изглежда бе далеч по-трудно да следи Шварц в мрака. Но все пак, беше го проследил през онази нощ, когато се отправи към сиянието. Или сега не желаше да рискува?

— Ей! Ей, приятел...

Гласът бе носов, малко писклив. Шварц замръзна.

После се обърна, бавно, предпазливо. Някаква дребна фигура бързаше по шосето към него, размахвайки ръка. Шварц зачака.

— Ей, друже. Радвам се, да те видя. Да си призная, не е никак приятно да бъртиш сам по пътя. Имаш ли нещо против, ако вървим заедно?

— Здравейте — отвърна приглушено Шварц. Прав беше — Докосването. Човекът, бе неговият преследвач. А и лицето му беше познато. Свързано бе със смътните спомени от Чика.

Едва сега и другият даде признак, че го е разpoznал.

— Слушай, та аз те познавам. Ами да!... Не ме ли помниш?

При други обстоятелства, в нормална обстановка, Шварц едва ли щеше да разпознае дали събеседникът му говори истината. Но как би могъл да пренебрегне лицемерната игра на случайна среща, когато Докосването му разкриваше онова, което се криеше под него — дребният човек бе надарен с необичайно остро зрение и го бе познал отдалеч. Не само това, в себе си имаше оръжие и бе готов да го използва.

Шварц поклати глава.

— Така е — настояваше събеседникът му. — В универсалния магазин. Измъкнах те от тълпата. — Той се засмя, доста изкуствено. — Всички си мислеха, че имаш Радиационна треска. Сигурен съм, че помниш.

И Шварц си спомни, но доста смътно. Да отличи това лице в тълпата, в онзи кошмарен миг, не беше никак лесно.

— Да — кимна той. — Приятно ми е да се запознаем.

Все пак разговорът не потръгваше, Шварц все не знаеше какво да каже, а дребосъкът изглежда не се тревожеше от това.

— Казвам се Натер — каза той и му пхна тънката си ръка. — Миналия път не можах много да си поговоря с теб — нали имахме други проблеми, но ето, че ни се отдава втора възможност... Дай лапа де.

— Аз съм Шварц. — И той смело стисна ръката на другия.

— И накъде си тръгнал?

Шварц сви рамене.

— Просто се разхождам.

— Турист, а? Е, и аз съм така. Зиме и лете — все по пътищата. Трупам мазоли и се развявам.

— Какво?

— Нали знаеш. Запълвам си живота. Как иначе ще го почувстваш?... Само че този път май вървах твърде дълго. Трябваше да си намеря някое местенце преди да настъпи нощта. Все пак, приятно ми е, че те срещнах. Накъде си тръгнал?

Натер задаваше този въпрос за втори път и Шварц осъзна — не без помощта на Докосването — колко е важен той за събеседника му. Нещо тревожеше човека до него. Какво да отвърне? Лъжата няма да помогне — твърде слабо познаваше този свят.

— Отивам в болницата — рече той.

— Болницата ли? Кой болница?

— В която бях — в Чика.

— Искаш да кажеш — института. За него ли говориш? Където те отведох миналия път. — Не само тревога, но и нарастващо напрежение.

— При доктор Шект — кимна Шварц. — Познаваш ли го?

— Чувал съм за него.

— Казаха ми да се явявам на периодични прегледи.

Дали звучеше естествено?

— И си тръгнал пеша? — учуди се Натер. — Не изпратиха ли кола за теб?

Май не беше чак толкова естествено.

Шварц не отговори — настъпи смутена тишина.

Натер обаче, държеше разговорът да продължи.

— Виж какво, друже, веднага щом стигнем следващия теле-пост ще ти поръчам такси от града.

— Теле-пост?

— Ами да. Има ги край пътя. А, ето един.

Той направи няколко крачки встрани. Шварц неочаквано вдигна ръка и извика:

— Стой! Не мърдай?

Натер спря и се извърна, а в очите му се четеше заплаха.

— Какво те мъчи, приятелче?

От дълго време за първи път Шварц изпитваше затруднение да се изразява на чуждия език — може би поради скоростта, с която произнасяше думите.

— Омръзнаха ми твоите игрички. Познах те и знам какво си намислил. Искаш да се свържеш с някой от твоите хора за да ги уведомиш, че съм се отправил към доктор Шект. А те на свой ред ще изпратят кола да ме прибере. Опитам ли се да избягам — готов си да ме премахнеш.

Натер го слушаше намръщено. Той промърмори: „Виж, в това последното си прав...“ — Но очевидно тези думи не бяха предназначени за Шварц и бяха достигнали до него с помощта на Докосването, защото Натър продължи на висок глас:

— Вашите думи, господине, ме смутиха. Все едно да размахвате юмрук под носа ми — ала същевременно той плъзна незабелязано ръка към джоба си.

В този момент Шварц изгуби контрол.

— Защо не ме оставиш на мира? — изкреця ядосано той. Какво съм ти направил?... Върви си! Върви си!

Гласът му прерасна в дрезгав писък, а челото му се набърчи от омраза към този човек, излъчващ такава неописуема враждебност. Той събра във фокус всички бушуващи в него страсти и ги съсредоточи върху Докосването, опитвайки се да го прогони от себе си, да се освободи от злокобния му дъх...

И в следния миг то изчезна. За не повече от секунда го завладя усещането за непреодолима болка — после нищо. Никакво Мислено докосване. Изчезнало бе — далеч по-внезапно, отколкото се беше появило.

Натер лежеше възник на шосето. Шварц внимателно го доближи. Не беше никак трудно да го обърне. Лицето му бе като застинала маска на болка, с прорязани дълбоко бръчки. Шварц потърси пулса, но не го намери.

Той се изправи, завладян от ужас.

Току що беше убил човек!

Но същевременно почувства изненада...

Без дори да го докосне! Беше убил човек само със силата на омразата си, ударил го бе чрез Докосването.

Що за сила притежаваше?

Трябваше колкото се може по-бързо да вземе някакво решение. Прерови джобовете на другия, докато намери пари. Добре! Ще му потрѣбват. Сетне издърпа тялото встрани от пътя и го скри в тревата.

Вървя близо два часа. Не почувства друго докосване.

Тази нощ прекара на открито, а на следващия ден, след близо два часа път, достигна покрайнините на Чика.

За Шварц, Чика беше като малко градче, в сравнение със спомените му от Чикаго — дори в този час, малко преди обед, улиците изглеждаха почти пуси. Но противно на оскѣдните минувачи, Мислените докосвания бяха многобройни. Това го изненада и смути.

Толкова много. Някои се плъзваха край него и се разтваряха, други бяха силни и концентрирани. Едни приличаха на експлозии, други пък почти не се долавяха.

В началото Шварц се извърщаше и подскачаше при всяко Докосване, възприемайки го като физически контакт, но след час започна да привиква.

С течение на времето забеляза, че може да различава отделни думи сред потока от мисли, дори когато не бяха произнесени на глас. Това беше нещо ново и той откри, че неусетно се заслушва. Долавяше разпокъсани фрази, краткотрайни като повей на вятър и постепенно изчезващи... И заедно с тях живи, трептящи чувства, които почти не се поддаваха на описание — така че околният свят се превръщаше в живописна постоянноменяща се картина, предназначена само за него.

Следващото, не по-малко изненадващо откритие бе, че докато крачи по улицата може да прониква през сградите и да изпраца ума си на пътешествие из мислите и чувствата на обитателите им.

Сетне нещо му хрумна и той спря пред една масивна каменна сграда. Те (които и да са) отново бяха по дирите му. Беше убил един техен сътрудник, но със сигурност имаше и други — тези, с които дребният човек искаше да се свърже. Няма ли да е по-добре, ако се прикрие за няколко дни? Как да го стори?... Да си намери работа?...

Той се зае да проучва сградата, пред която беше спрял. Някъде вътре долови Докосване, което по някакъв начин беше свързано с възможност за работа. Търсеха текстилни работници — а нали той беше шивач.

Шварц бутна вратата, но откри, че никой не му обръща внимание. Потупа нечие рамо.

— Къде да попитам за работа, моля?

— През онази врата! — Мисленото докосване, което придружаваше тези думи бе изпълнено с подозрителност.

Открехна посочената врата, поканиха го да влезе и след това го засипаха с цял куп въпроси, а отговорите въвеждаха в някаква машина.

Уплашен и смутен, Шварц се стараеше да балансира по тънкото въже между лъжата и истината.

Почти не му оставяха време за размисъл между отделните въпроси: „Възраст?... Петдесет и две?... Хъмм... Здравно състояние?... Семейно положение?... Квалификация?... Работили ли сте с платове?... Добре, от какъв тип?... Термопласти? Еластомери?... Какво искате да кажете — с всичките?... За кого сте работили досега?... Как точно е името?... Не сте от Чека, така ли?... Къде са ви документите?... Ще трябва да ги донесете, ако наистина желаете да постъпите... Кой е вашият регистрационен номер?...”

Шварц вече мислеше само за едно — как да се измъкне. Не беше предвиждал подобно развитие. А и Докосването на мъжа пред него започваше да се променя. Отнякъде се появи подозрителност, която нарастваше с всеки пореден въпрос, а заедно с нея мъжът ставаше все по-предпазлив. Повърхностният слой от вежливост и добронамереност изтъняваше все повече, а над всичко започваше да доминира враждебността.

— Май наистина не съм подходящ за тази работа — подхвърли Шварц.

— Не, не, почакайте — махна с ръка мъжът. — Имаме нещо за вас. Само да погледна в една папка. — Макар да се усмихваше, Шварц ясно различаваше неговото Докосване, сега вече напълно лишено от доброжелателност.

Човекът натисна скритото под бюрото копче...

Шварц скочи, завладян от паника и се втурна към вратата.

— Дръжте го! — извика другият и понечи да заобиколи бюрото.

И в този момент Шварц удари право в Докосването с цялата мощ на ума си. Зад гърба му се разнесе болезнен стон. кадровикът седеше на пода, стиснал челото си с ръце, а лицето му бе изкривено в болезнена гримаса. Един от останалите се наведе над него, сетне погледна към Шварц, следвайки жеста на седналия. Шварц реши, че време за губене няма.

След миг беше на улицата, осъзнавайки, че съвсем скоро ще бъде обявен за издирване — с пълно външно описание.

Затича се право напред, без да вижда нищо. Усещаше, че привлича вниманието на минувачите — подозрителност, подозрителност навсякъде — защото тичаше, защото дрехите му бяха смачкани и не по мярка...

Сред бъркотията от многобройни Докосвания, примесени със собствените му страхове и отчаяние, Шварц не можеше да различи истинските си врагове от онези, които просто го проследяваха с подозрение и тъкмо поради тази причина не съумя да предугади изстрела с невронния камшик.

Внезапно спря, парализиран от непреодолима болка, която се плъзна по тялото му, подобно на удар с бич. Успя да запази още няколко секунди съзнание, след това остави на мрака да го обгърне.

ПАЯЖИНА ВЪВ ВАШЕН

Тъжен, печален вид има местността край Вашен, в която е разположен Лицеят на Древните. Всичко тук сякаш е подчинено на суровия изглед, мрачни са лицата на учениците, излезли на разходка сред дърветата, гъсто засадени във вътрешния двор — забранен за всякакви посетители. От време на време учениците се спираха и свеждаха смирено глава, за да почетат с вниманието си забързаната фигура на някой по-старши Древен.

Случваше се, в двора да се появи и самият Върховен министър. Ала никога не бяха го виждали такъв — забързан, с изпотено лице, без да обръща внимание на почтителните поклони, нито на отправените по диря му погледи и вдигнатите въпросително вежди.

Той нахлу в Законодателната зала през вътрешния вход и се затича покрай опразнените скамейки. Вратата, към която се носеше се отвори като по команда и Върховният министър влезе.

Неговият личен Секретар почти не му обърна внимание, загледан втренчено в поставения на бюрото портативен телевизор, където едно след друго се редяха официални съобщения.

— Какво има? — попита дрезгаво Върховният министър и почука по бюрото. — Какво става?

Секретарят му хвърли пренебрежителен поглед и побутна телевизора встрани.

— Моите почитания, Ваше превъзходителство.

— Стига с тия почитания! — кресна Върховният министър. — Искам да знам какво става.

— Казано накратко — нашият човек е избягал.

— Искаш да кажеш, човекът, когото Шект бе подложил на лечение със синапсатора. С други думи — Чуждоземецът — шпионинът — онзи от фермата...

Трудно бе да се предскаже още колко подобни определения възнамеряваше да употреби Върховният министър и затова Секретарят реши да го прекъсне с едно равнодушно:

— Точно така.

— Защо не ми съобщихте? Защо никога нищо не ми съобщавате?

— Налагаше се да се предприемат незабавни действия, а вие бяхте заангажиран с друго. Ето защо ви заместих, доколкото съм в състояние.

— Така е, ужасно внимавате да не ми пречите, особено когато искате да се справите с нещо без мен. Но повече няма да търпя. Няма да позволя да бъде заобикалян. Няма да...

— Губим време — последва спокойният отговор и лицето на Министъра побледня. Той се закашля, завладян от неувереност, сетне добави с по-мек глас:

— Какви са подробностите, Балкис?

— Крайно недостатъчни. След близо два месеца, в които не се случваше нищо интересно, нашият човек — Шварц — внезапно избяга от фермата и не след дълго го изгубихме.

— Как така?

— Не сме сигурни. Но има още нещо — агентът ни — Натер — е пропуснал три поредни доклада през изминалата нощ. Двама от помощниците му са поели след него по пътя за Чика и са го открили едва призори. Захвърлен бил в канавката край пътя — мъртъв.

Върховният министър прехапа устни.

— Чуждоземецът ли го е убил?

— Вероятно, макар да не знаем със сигурност. Не са открили никакви следи от физическо насилие, ако се изключи ужасно разкривеният израз на лицето му. Естествено, аутопсия няма да последва. Може би е получил сърдечен пристъп в този доста неподходящ момент.

— Това би било невероятна случайност.

— И аз така мисля — дойде хладният отговор. — Но ако го е убил Шварц, последващите събития са още по-необясними. Виждате ли, Ваше превъзходителство, основавайки се на по-раншните си анализи предполагаме, че Шварц ще се отправи към Чика за да се свърже с Шект. И наистина — Натер е бил намерен в канавката край пътя за Чика, недалеч от фермата на Марен. Предупредихме всички постове в Чика, вдигнахме хората на крак и действително го заловихме — само преди три часа.

— Шварц? — попита невярващо Министърът.

— Тъкмо.

— И защо не почнахте с това?

Балкис сви рамене.

— Ваше превъзходителство, чака ни доста по-важна работа. Вече ви казах, че Шварц е в ръцете ни. При това — заловихме го без особени трудности, което някак не се връзва със странната смърт на Натер. Как е могъл да открие, че Натер го следи и да го премахне — вижте само колко опитен човек имаме насреща — и същевременно да постъпи толкова глупаво, появявайки се без никакво прикритие в някаква тъкачница за да търси работа?

— Това ли е направил?

— Тъкмо това... Съществуват две възможни тълкувания: или вече е успял да предаде информацията на Шект и Арвардан, а след това е позволил да го заловим, за да отвлече вниманието ни в погрешна посока, или са замесени и други агенти, които все още не сме съумели да разкрием и които той се опитва да прикрие. Все още не можем да бъдем сигурни нито в едното, нито в другото.

— Не зная — вдигна безпомощно рамене Върховният министър, а лицето му изглеждаше по-разтревожено от всякога. — Всичко това е прекалено сложно за мен.

Балкис се усмихна, почти състрадателно и си позволи да направи кратка бележка.

— Само след четири часа имате уговорена среща с доктор Бел Арвардан.

— Така ли? Защо? Какво ще му кажа? Не желая да го виждам.

— Успокойте се. Трябва да го видите, Ваше превъзходителство. Лично аз не се съмнявам, че с приближаване на момента, когато трябва да се отправи на своята предварително обявена експедиция, иска или не, Арвардан ще трябва да се яви пред вас за да моли за разрешение да проникне в Забранените територии. Ениус ни предупреди, че ще го стори, а Ениус знае наизуст всеки ход от тази малка комедия. Предполагам, че ще можете да изиграете отредената ви в случая роля, без да пробуждате подозренията му.

— Добре, ще опитам — сведе глава Върховният министър.

Бел Арвардан се появи малко преди определения час за да огледа обстановката. За човек, запознат с всички архитектурни постижения на галактиката, Лицеят на Древните едва ли би изглеждал нещо повече от

това, което всъщност беше — мрачна, сива на цвят гранитна сграда, построена в архаичен стил. А човек не трябваше да е археолог за да долови онова, което повяваше от стените на тази сграда — без съмнение суров и аскетичен би животът на нейните обитатели. Сякаш примитивният ѝ вид говореше за интереса, който имаха тук към далечното, забравено минало.

Арвардан се замисли за времето, което бе прекарал на Земята. За два месеца бе обиколил почти целия Западен континент. Ала където и да беше, мислите му непрестанно се бяха връщали към онези първи дни в Чика.

Ядоса се, че и сега си бе позволил подобна слабост. Та тя беше само едно зле възпитано, неблагоприятно земно момиче. Защо да се чувства виновен? И все пак...

Защо бе останала неприятно изненадана, когато научи, че е Чуждоземец? Та нима не беше я защитил пред онзи груб и недодялан офицер, позволил си да я унижи? Откъде да знае, че е страдала толкова много от Чуждоземците? Всъщност, той самият също си беше изпатил.

Ако само бе проявил малко повече търпение... Защо си тръгна тогава? Дори не попита за името ѝ. Като че ли беше Пола. Странно! Паметта му рядко изневеряваше. А може би подсъзнателно искаше да я забрави?

Да, напълно възможно. Да я забрави! Какво толкова имаше да помни? Едно обикновено, с нищо неотличаващо се, земно момиче. Най-обикновено.

Тя беше медицинска сестра в болницата. Би могъл да потърси тази болница. Едва ли ще е далеч от мястото, където я срещна — Храномата.

Разтърси глава и тази мисъл се разчупи на хиляди малки парченца. Да не се е побъркал? Какво ще спечели? Та тя е само едно земно момиче. Красиво, привлекателно, дори...

Земно момиче!

В този момент се появи Върховният министър и Арвардан се надигна за да го посрещне. Най-сетне малко облекчение от тези непрестанни спомени за Чика. Ала дълбоко в себе си той осъзнаваше, че пак ще се върне към тях. Рано или късно — спомените отново щяха да нахлуят в него.

Що се отнася до Върховния министър — той бе облечен в нов, великолепен халат, а лицето му не показваше и следа от съмнение и тревога, нито пък се забелязваха капчици пот.

Разговорът, който подеха, бе съвсем приятелски. Арвардан се постара да подчертае, че идва като представител на добрата воля, която проявяват жителите на галактиката към Земята. Министърът на свой ред изрази благодарността си за щедростта и загрижеността, проявени за кой ли път от Имперското правителство.

Арвардан заговори за значението, което има археологията като част от Имперската философия, за приносът ѝ към великото откритие — че хората от всички планети в галактиката са братя, а Върховният министър използва този момент за да намекне, че е крайно време тази представа да бъде приложена и спрямо Земята.

При тези думи Арвардан леко се поусмихна и каза:

— Именно във връзка с това, Ваше превъзходителство, си позволих да се обърна към вас. Противоречията, съществуващи между вас — жителите на Земята — и някои съседни райони, се дължат преимуществено на разликата в начина на мислене. Но успеем ли да докажем, че земните жители не се отличават по нищо, и най-вече расово, от останалите поданици на Империята, може би тези противоречия ще изчезнат.

— И как смятате да го постигнете, сър?

— Не е лесно да се обясни с една дума. Както може би знае Ваше превъзходителство, двете основни научни течения в археологията са известни сред обществеността като Теория за смесването и Радиационна теория.

— Запознат съм подробно и с двете.

— Добре. И така, Теорията на смесването се гради на предположението, че различните групи представители на човешкия род са възникнали независимо една от друга и са се смесили по между си на много ранен етап от междузвездните пътешествия. Подобна концепция е необходима, за да обясни приликата между хората от различните планети в наше време.

— Да, — потвърди сухо Върховният министър, — но тя също така изисква възникналите самостоятелно човешки екземпляри да са достатъчно близки химически и биологически, за да могат да се кръстосват по между си.

— Вярно, — кимна не без задоволство Арвардан. — Поставихте пръст право в слабото място. Ала повечето археолози игнорират този факт и се придържат стриктно към Теорията на смесването. Ако я приемем за достоверна, трябва да предполагаме, че някъде из галактиката все още съществуват човешки подекземпляри, които се отличават от нас, тъй като не са били подложени на процеса на асимилация...

— Имате пред вид Земята — прекъсна го Върховният министър.

— Примерът със Земята все още подлежи на обсъждане. От друга страна, според Радиационната теория...

— Човечеството е произлязло от една единствена планетарна група.

— Точно така.

— Моят народ, — заговори Върховният министър, — макар и лишен от достатъчно източници, за да съди за своята история, а също така разполагайки с ръкописи, които са твърде светли, за да ги показваме на Чуждоземците, живее с вярата, че Земята е люлката на човечеството.

— В това вярвам и аз и тъкмо по тази причина ви моля за помощ — за да го докажа пред галактиката.

— Вие сте оптимист. Но за какво се касае?

— Ваше превъзходителство, убеден съм, че не малък брой архитектурни останки от това далечно минало могат да бъдат открити в онези райони на вашата планета, които за съжаление са засегнати от радиоактивността. Ако обаче бъде изчислена с точност възрастта на тези находки, използвайки принципа на радиоактивния разпад...

Но Върховният министър само поклати глава.

— И дума да не става.

— Защо? — погледна го учудено Арвардан.

— Първо на първо — рече неговият събеседник, — какво очаквате, че ще постигнете? Дори и да докажете теорията си, за всеобща радост и облекчение, какво значение би имало, че преди милиони години всички вие сте били земляни? В края на краищата, преди милиарди години всички ние сме били маймуни, но въпреки това не бързаме в наши дни да приемем маймуните за равни.

— Но моля ви, Ваше превъзходителство, примерът е неподходящ.

— Ни най-малко, сър. Нима изключвате възможността, че в процеса на своята продължителна изолация, земляните са се променили до такава степен в сравнение със своите емигрирали роднини, особено под въздействие на радиацията, че са се превърнали в напълно различна раса?

Арвардан прехапа устни, преди да отвърне неохотно:

— Спорите доста добре, когато защитавате теорията на своите врагове.

— Защото си задавам въпроса, какво биха казали тези врагове. По този начин няма да постигнете нищо, сър, освен да подсилите омразата срещу нас.

— Но какво ще кажете тогава за научните познания, които би донесло едно подобно откритие...

Върховният министър кимна тежко с глава.

— Наистина съжалявам, че трябва да препреча пътя на научния прогрес. Говоря с вас така, както биха разговаряли двама равни по между си поданици на Империята. Лична аз с радост бих ви помогнал, но народът, на когото служа е привикнал сляпо да се придържа към своите традиции, без да се съобразява с мнението на останалите — може би защото е бил заобиколен от враждебни настроения. Съществуват строги порядки, забрани и общоприети Обичаи — които дори аз не бих могъл да нарушавам.

— А радиоактивните зони...

— Са именно едно от тези важни забрани. Дори и аз не мога да ви дам разрешение да ги посетите, а дръзна ли да го сторя, по някаква прищявка, вероятно ще последват вълнения, които не само, че ще изложат на опасност живота ви и този на вашите сътрудници, но и ще доведат до изостряне на отношенията между Земята и Империята. По такъв начин ще изменя на своя дълг и на доверието, оказано ми от моя народ.

— Но аз ще взема всички необходими предпазни мерки. Ако желаете да изпратите наблюдатели с мен... Освен това, ще се консултирам с вас, преди да публикувам резултатите от изследванията си.

— Изкушавате ме, сър — призна Върховният министър. Проектът ви наистина е интересен. Но вие надценявате властта, с която разполагам, дори ако забравим за настроеността на моите хора.

Забравяте, че аз не съм абсолютен господар. В интерес на истината, властта ми е доста ограничена — и всички по-важни въпроси трябва да се допитвам до мнението на Обществото на Древните.

Арвардан поклати глава.

— Наистина жалко. Прокураторът ме предупреди за това, но въпреки всичко се надявах, че... Кога ще можете да се допитате до законодателния ви орган?

— Президиумът на Обществото на Древните ще се събере след три дни. Извън възможностите ми е да променям този срок, така че въпросът ще бъде обсъден най-рано тогава. Отговор ще получите до седмица.

Арвардан кимна замислено.

— Е, няма как, ще почакам. Между другото... Ваше превъзходителство...

— Да?

— Бих искал да се срещна с един от вашите най-изтъкнати учени. Казва се доктор Шект и е от Чика. Вече бях в Чика, но напуснах града преди да изпълня докрай намерението си. Ще мога ли да ви помоля за едно препоръчително писмо?

Върховният министър се вцепени и няколко секунди не намери сили да отговори.

— Нахално ли е да се поинтересувам, с каква цел желаете да се срещнете?

— Разбира се. Четох за един прибор, създаден от него, наречен синапсатор. Въздейства върху неврохимичните процеси в мозъка и може да ми бъде особено полезен в една от моите научни разработки. От известно време работя върху класификацията на човечеството в различни енцефалографски групи — става дума за типове на мозъци, нали разбирате?

— Хъммм... Чух нещо за подобен прибор. Но доколкото си спомням, приложението му не било особено успешно.

— Може и да е така. Но докторът е голям експерт в тази област и вероятно ще може да ми помогне.

— Разбирам. В такъв случай, незабавно ще наредя да ви изготвят препоръчително писмо. Надявам се, няма да споменавате пред когото и да било за намеренията си да посетите Забранените зони.

— Естествено, Ваше превъзходителство — Той се надигна. — Благодаря ви за вежливия прием и вниманието, което ми оказахте. Надявам се, че Консултът на Древните ще прояви снизхождение към моя проект.

Секретарят влезе веднага щом Арвардан напусна стаята. На устните му играеше иронична усмивка.

— Много добре — кимна той. — Справихте се чудесно, Ваше превъзходителство.

Върховният министър го погледна навъсено и каза:

— Какво беше това за Шект?

— Нима сте изненадан? Излишно. Всичко се развива чудесно. Забелязахте ли с какво спокойствие изслуша отказа ви, да го допуснете до зоните. Нима така би се държал един истински всецяло отдаден на идеите си учен? Не, това поведение по-скоро съответства на някой, който само се преструва на учен, който играе отредената му роля, а същевременно е облекчен от отказа. И отново странно съвпадение. Шварц избягва и се отправя към Чика. Още на следващия ден Арвардан се появява тук и след като ви обяснява надълго и нашироко за плановете си и за експедицията, подхвърля съвсем случайно, че възнамерява да се срещне с Шект в Чика.

— Но защо го казва пред мен, Балкис? Струва ми се глупаво.

— Защото вие сте пряк човек. Поставете се на негово място. Той не знае, че ние го подозираме. Желаете да се срещне с Шект. Добре! Казва го пред вас. Дори ви иска препоръчително писмо. Каква подобра гаранция за напълно невинните причини, които изтъква? Но възниква още един въпрос. Не е изключено Шварц да е открил, че го държим под наблюдение. Може би затова е премахнал Натер. Но не имал време да предупреди другите, иначе едва ли щяха да ни разиграват подобна комедия.

Секретарят премрежи очи, докато бавно разпъваше своята паяжина.

— Не знаем, — продължи той — колко време ще измине, преди изчезването на Шварц да пробуди подозренията им, но поне можем спокойно да оставим Шект и Арвардан да се срещнат. Ще ги заловим заедно и тогава не ще могат да отричат нищо.

— А с колко време разполагаме ние? — попита Върховният министър.

Балкис го погледна замислено.

— Нещата се развиват с главоломна скорост, а откакто открихме предателството на Шект, налага се да действаме тройно по-бързо. Но мисля, че всичко върви според плана. Изчакваме само математическите изчисления за необходимите орбити. Единственото, което ни бави, е несъвършенството на нашите компютри. Все пак... въпрос е само на дни.

— На дни! — възкликна другият, едновременно ужасено и триумфиращо.

— На дни! — повтори Секретарят. — Но не забравяйте — една единствена бомба, спусната две секунди преди началото и всичко ще приключи за нас. На всичко отгоре след това врагът ще разполага с време от един до шест месеца за да предприеме ответни мерки. Ето защо е рано да смятаме, че сме в безопасност.

Въпрос на дни! А след това ще започне най-великата битка в историята на галактиката — и Земята ще нанесе първия удар.

Ръцете на Върховния министър трепереха от вълнение.

И отново Арвардан седеше в стратоплана. Много и различни неща не му даваха покой. Да си признае честно, почти не беше се надявал да получи от Върховния министър разрешение за проникване в забранените зони. Беше се подготвил за неуспеха и не съжаляваше. Можеше да настоява още малко, — но едва ли щеше да постигне нещо повече.

Щом е така, в името на Галактиката, остава му само един изход — да проникне вътре без разрешение. Готов бе да го стори.

Тези проклети глупаци!

За какви се мислеха?

Да, знаеше за какви. Мислеха се за потомци на истинските хора, за обитателите на онази планета, от която...

И най-лошото беше, че бяха прави.

Но както и да е... В този миг корабът се отдели от повърхността. Той почувства, че потъва назад в мекото кресло и си помисли, че само след час ще бъде в Чика.

Не би казал, че държи особено много да види отново града. Поинтересно бе как са се развили събитията със синапсатора. Все някаква полза трябваше да извлече от престоя си тук.

Каква дупка само бе тази планета!

Ениус беше прав.

Но този доктор Шект... Бел измъкна препоръчителното писмо, плътен плик, на официална бланка...

И в следния миг се изправи рязко — или по-точно, опита се да го стори, борейки се със силите на инерцията, които го притискаха в креслото, докато Земята изчезваше под тях, а небето ставаше все по-тъмновиолетово.

Спомнил си бе името на момичето. Казваше се Пола Шект.

Как можеше да го забрави? Почувства се измамен и ядосан. Сякаш умът му бе заговорничел срещу него, пазейки скрито до последния момент това име.

Ала кой знае защо, Бел беше радостен от откритието.

ВТОРА СРЕЩА

През изминалите два месеца, откакто Джоузеф Шварц бе подложен на действието на синапсатора, доктор Шект се бе променил до неузнаваемост. Не само физически, ако изключим, че бе малко поотслабнал. По-скоро в маниерите си — станал бе боязлив, умислен. Живееше в постоянен разговор със себе си, не разговаряше дори с най-близките си колеги и изслушваше забележките им с крайна неохота.

Общуваше единствено с Пола, може би защото и тя като него изглеждаше някак странно отвлечена през тези два месеца.

— Зная, че ме наблюдават — повтаряше й той. — Чувствам го. Познато ли ти е това чувство?... Настъпиха доста големи промени в института — най-странното е, че си отиват тъкмо хората, които обичам и на които мога да се доверя... Не ме оставят и за миг насаме. Не ми позволяват дори да пиша доклади.

А Пола, склонна винаги да му прости и да го разбере, отвърщаше:

— Но какви доказателства могат да имат? Дори и да си извършил експеримент над Шварц — нима това е престъпление? Ако е така — досега да са ти поискали сметка.

Ала лицето му оставаше все така прежълтяло, докато той мърмореше:

— Няма да ме оставят на мира. Срокът ми приближава и те ще се постараят да го изпълня.

— След всичко, което си направил? Глупости!

— Зная твърде много, Пола. Не могат да ми имат доверие.

— За какво знаеш твърде много?

Една вечер, когато бе твърде изтощен, за да държи повече непосилното бреме в себе си, той й каза. Отначало Пола не повярва, а сетне се разтрепери от ужас.

Още на следващия ден тя позвъни в Капитола, като за целта използва един обществен предавател. Говорейки през кърпичка, поиска да повикат доктор Арвардан.

Нямаше го. Предполагаха, че е в Бонеър, на шест хиляди мили от тук, ако естествено се движеше според програмата си. Да, очаквали го в Чика, но не знаели точно кога. Ще си остави ли името? Биха могли да предадат посланието.

Тя прекъсна връзката и се облегна на стъкления похлупак, усещайки приятната прохлада на изкуствената материя. Очите ѝ се изпълниха със сълзи на разочарование.

Глупачка. Глупачка!

Той ѝ помогна, а после тя го бе прогонила. Рискувал бе всичко, изложил се бе на унижения, за да запази достойнството на едно земно момиче, само и само за да му обърне гръб.

Стоте кредита, които още на следващата сутрин след инцидента бе изпратила в Капитола, ѝ бяха върнати без никакъв коментар. Искаше да го намери, да му се извини, но се страхуваше. Капитолът бе само за Чуждоземци, как да проникне вътре?

И ето, че сега можеше да потърси помощ само на едно място — в двореца на Прокуратора... Само той и Чуждоземецът, който се отнасяше с нея като с равен — в тези хора се таеше едничката ѝ надежда. Спомни си, че нито за миг, не бе заподозряла произхода му — докато сам не го разкри. Беше висок, изпълнен със самоувереност. От хората, които знаят какво вършат.

Все някой трябваше да знае, инак цялата галактика беше обречена.

Разбира се, повечето Чуждоземци си заслужаваха участието — но трябваше ли да загинат всички? Жените, децата, болните и старците? Добрите и умните? Хората като Арвардан? Онези, които никога не бяха чували за Земята? В края на краищата, те всички бяха хора. Можеше ли една справедлива кауза — като земната, например — да бъде постигната през море от кръв и унищожение.

А после, съвсем неочаквано се обади Арвардан. Доктор Шект само поклати глава:

— Не мога да му кажа.

— Трябва — настояваше яростно Пола.

— Тук? Невъзможно! Това ще означава гибел и за двама ни.

— Отпрати го, тогава. Аз ще се погрижа.

А сърцето ѝ туптеше като обезумяло. Причината трябваше да е в малката надежда да спасят всички тези милиарди невинни. Спомни си

неговата широка усмивка. Спомни си как бе накарал — с невероятно спокойствие — онзи Имперски полковник да застане пред нея и да ѝ се поклони, а сетне да поиска извинение — на нея, едно земно момиче.

Бел Арвардан можеше всичко!

Арвардан, напълно естествено, не знаеше нищо за това. Възприе грубото поведение на Шект като нещо типично за Земята, особено след всичко, което бе преживял.

През цялото време на разговора, в предверието към кабинета на Шект, Арвардан имаше чувството, че е нежелан натрапник.

Въпреки това, стараше се да подбира внимателно думите си.

— Доктор Шект, за нищо на света не бих ви досаждал, ако не беше чисто професионалният ми интерес към вашия синапсатор. Освен това научих, че за разлика от повечето жители на Земята, вие нямате враждебно отношение към хората идещи отвън.

Колкото и премерени да бяха тези думи, те изглежда засегнаха доктор Шект, защото той подскочи:

— Вижте какво, не зная кой ви е дал подобна информация, но е сгрешил, ако си е мислил, че Чуждоземците са ми особено симпатични. Нито ги харесвам, нито ги мразя. Аз съм землянин...

Арвардан стисна устни и се извърна към вратата.

— Надявам се, да ме разберете, доктор Арвардан, — този път Шект говореше припряно и шепнешком — съжалявам, ако съм се държал грубо, но наистина нямам възможност...

— Разбирам ви — каза с хладен глас археологът, макар всъщност да не разбираше нищо. — Приятен ден, сър.

Доктор Шект се усмихна уморено.

— Работата ми е доста тежка и...

— Моята също, доктор Шект.

Той пое към вратата, кипящ от гняв срещу цялото това земно племе. Неволно си припомни всички недоброжелателства, които бе изслушал на своята родна планета, относно земляните. Например, поговорки като: „Земната вежливост е като дупка в морето“, или „Получиш ли нещо от землянин, значи нито си е струвало, нито е заслужавало“.

Вече беше протегнал ръка към фотоелектричния лъч, който отваряше вратата, когато чу зад гърба си забързани стъпки, последвани

от предупредителен шепот. Някой пхна към хартия в ръката му, а когато се извърна, забеляза само изчезващата зад ъгъла фигура.

Едва когато седна в наетата кола, Бел разгъна бележката в ръката си. Отгоре беше надраскано:

„Помолете да ви упътят към театъра в осем тази вечер. Внимавайте да не ви проследят“.

Той се намръщи и прочете още веднъж бележката, сякаш очакваше да се появят нови думи, написани с безцветно мастило. Вдигна ръка, за да хвърли хартиятата през прозореца, поколеба се и я мушна в джоба на самото си.

Едва ли си даваше сметка, че пропусне ли да последва съвета, който му даваше авторът на тайнствената бележка, това щеше да означава край не само за него, но и за няколко трилиона жители на галактиката. Ала както се оказа в последствие, Бел Арвардан не разполагаше с друга възможност.

А за момента се питаше, дали авторът на бележката не е...

Точно в осем същата вечер Бел си пробиваше път сред гъсто паркираните коли, на закритата площ под театъра. Само веднъж бе попитал за посоката, но дори тогава, човекът, заел се да го упъти не пропусна да го огледа подозрително (белег, присъщ на абсолютно всички земляни), а накрая процеди през зъби: „Следвайте потока от коли“.

Изглежда че всички поели в тази посока коли, наистина се бяха отправили към театъра, защото не след дълго бяха погълнати от тунела на подземния паркинг.

Що се отнася до Бел, той отби встрани от основния поток и подкара бавно колата. Неочаквано, една стройна женска фигура слезе от тротоара и застана до отворения прозорец на колата. Бел я погледна втрещено, протегна автоматично ръка за да отвори вратата и след миг фигурата се настани до него.

— Извинете — заговори объркано той, — но аз...

— Шшшт! — Фигурата се беше сгушила ниско на седалката. — Проследиха ли ви?

— Трябваше ли да ме следят?

— Сега не е време за остроумия. Карайте право напред. Ще завиете, когато ви кажа... Божичко, какво чакате?

Този глас му беше познат. Изпод качулката, закриваща главата, се подаваха няколко кестеняви кичура. Чифт черни очи блестяха в мрака.

— Не губете време — рече тихо тя.

Той се вслуша в съвета ѝ. Ако се изключат откъслечните инструкции за промяна на посоката, през следващите петнадесет минути тайнствената посетителка не каза нито дума. От време на време Бел поглеждаше към нея, внезапно развеселен, и я намираше за по-красива, отколкото в спомените си. Странно, но сега присъствието ѝ не го дразнеше.

Накрая спряха — пак по нареждане на момичето — на един ъгъл, в доста пуст квартал на града. След като се огледа предпазливо, девойката му нареди да продължи по една тясна алея, завършваща с малка площадка, на която бе построен гараж.

Вратата на гаража се спусна зад тях и във внезапно настъпилия мрак, единственият източник на светлина бе плафона на колата.

Едва сега Пола отметна качулката, погледна го право в очите и рече:

— Доктор Арвардан, простете нахалството ми, но това бе единственият начин да разговарям с вас насаме. Зная, че след последната ни среща, отношението ви към мен не е...

— Не мислете за това — побърза да вметне той.

— Не мога да не мисля. Искам да ми повярвате, че наистина съжалявам за поведението си от онази вечер. Не зная, дали ще можете да ми простите...

— Моля ви, спрете. — Той погледна встрани. — Аз също можех да бъда малко по-внимателен в думите си.

— Ами... — Пола замълча, опитвайки се да овладее вълнението си. — Но не затова ви доведох тук. Вие сте единственият Чуждоземец, проявил доброта към мен, а сега отново се нуждая от помощта ви.

Арвардан почувства, как сърцето му се свива болезнено. За какво всъщност ставаше дума? Все пак намери сили за едно надменно:

— Така ли?

— Не, — почти проплака девойката — не се касае за мен, доктор Арвардан. Моля ви, заради цялата галактика. Не искам нищо за мен. Нищичко!

— За какво говорите?

— Първо — не вярвам някой да ни е проследил, но ако чуете подозрителен шум, бихте ли... — тя сведе поглед — бихте ли ме прегърнали с ръка и... и... нали знаете?

Той кимна и отвърна с пресипнал глас:

— Мисля, че ще мога да импровизирам, ако се наложи. Вярвате ли, че някой ще се опита да ни доближи?

Пола се изчерви.

— Моля ви, не се шегувайте с мен и не мислете, че го правя с някакви лични намерения. Целта е единствено да избегнем каквито и да било подозрения — това е единственото убедително нещо, което бихме могли да направим.

— Толкова сериозни ли са нещата? — попита Арвардан. Разглеждаше я с любопитство. Изглеждаше толкова млада, кожата ѝ бе така нежна. Кой знае защо, помисли си, че не е справедливо тъкмо тя да страда. Никога през живота си Арвардан не беше постъпвал толкова нелогично. Дори се гордееше със своя уравновесен мироглед. Беше човек на силните чувства, но умееше да се владее. И ето, че сега изпитваше непреодолимото желание да защитава тази крехка девойка.

— Нещата наистина са сериозни — говореше тя. — Ще ви кажа нещо, знаейки, че отпърво няма да ми повярвате. Но ще направя всичко възможно, за да ви накарам да ми повярвате. Искам отначало да подчертая, че съм напълно искрена с вас. Освен това се надявам, че ще бъдете на наша страна, след всичко, което ви разкрия. Ще се постараете ли? Ще ви оставя петнадесет минути за размисъл и ако след това сметнете, че не съм достойна за доверието ви, повече няма да ви губя времето и ще считам срещата за приключила.

— Петнадесет минути? — Той се подсмихна, свали ръчния си часовник и го постави пред себе си. — Добре.

Тя стисна юмручета в скута си и впери поглед през предното стъкло, към тъмната стена на гаража.

Бел я разглеждаше замислено — плъзна поглед по изваяните като от порцелан линии на лицето ѝ, забеляза здраво стиснатите ѝ устни, правият, издаващ вътрешна сила нос, така характерната за местните жители мургава кожа.

За миг Пола го погледна с крайчеца на окото си. Ала след това побърза да извърне очи встрани.

— Какво има? — запита я той.

Тя се извърна към него, прехапала устни.

— Гледах ви.

— Да, забелязах го. Да нямам брадавица на носа?

— Не. — Тя се усмихна плахо, за първи път, откакто бе влязла в колата. Странно, но сега вече му правеха впечатление дори дребни подробности, като начинът, по който се полюшваха кичурите ѝ, когато завърташе глава. — Просто се чудех — още от онази вечер, когато се срещнахме за първи път — защо не носите импрегнирани дрехи, като останалите Чуждоземци. Всъщност, точно това обстоятелство ме подведе. Чуждоземците обикновено приличат на чували с картофи.

— А аз не — така ли?

— О, да... — закима ентусиазирано тя — вие приличате... приличате на някоя древна мраморна статуя, само дето сте жив и топъл... Съжалявам. Може би ви досаждам.

— Ако с това намекувате, че ми се натрапвате, лъжете се. Трябва да престанете да ме смятате за човек на предразсъдъците, иначе никога няма да бъдем приятели... Не вярвам в тези радиоактивни суевория. Имах възможността доста отдавна да измеря атмосферната радиоактивност на Земята, а след това извърших серия от опити с животни. Напълно съм убеден, че при нормални обстоятелства, съществуващото ниво на радиоактивност няма да ми причини вреда. Вече два месеца, откакто съм тук, но не усещам никакви симптоми на зараждаща се болест. Косата ми не пада — той дръпна един кичур с ръка за демонстрация — стомахът ми не се свива. Съмнявам се, че е увредена и оплождащата ми способност, макар че ще ви призная една малка тайна — нося импрегнирани шорти. Само че, както знаете, те не се виждат.

За втори път на лицето ѝ се появи усмивка.

— Аз пък мисля, че съвсем лекичко сте се побъркали — рече тя.

— Наистина ли? Ще бъдете изненадана, ако научите колко видни светила на археологията вече са го казвали за мен — при това в обстойни речи, изпълнени с безчислени доказателства.

— Ще ме изслушате ли сега? — попита неочаквано тя. — Петнадесетте минути изтекоха.

— А вие как смятате?

— Смятам, че ще го сторите. Защото иначе нямаше да седите тук, с мен. Не и след това, което направих.

— Ако смятате — възрази той, — че седя тук въпреки волята си, лъжете се. Знаете ли, Пола, ще ви призная нещо — никога не съм виждал по-хубаво момиче от вас.

Тя го погледна, а в учите ѝ блесна уплаха.

— Моля ви, недейте. Не това е целта ми. Не ми ли вярвате?

— Вярвам ви, Пола. Кажете, каквото имате да ми казвате. Ще ви повярвам и ще се опитам да ви помогна. — Сега вече говореше, изпълнен с увереност. В този момент Арвардан бе готов да изгони дори Императора от законния му престол. Никога досега не беше се влюбвал — при тази мисъл той се стресна. Защото, никога досега не беше използвал и тази дума.

Любов? С едно земно момиче?

— Вече се срещнахте с баща ми, нали, доктор Арвардан?

— Доктор Шект е ваш баща?... Моля ви, наричайте ме Бел. А аз ще ви казвам Пола.

— Ще се постарая, щом желаете. Предполагам, че доста сте му сърдит.

— Не беше особено отзивчив.

— Не е имал тази възможност. Всъщност, двамата с него решихме предварително, че той ще ви върне, а аз ще си уредя среща с вас. Това тук е нашата къща... Виждате ли — гласът ѝ спадна до едва доловим шепот, — Земята е пред въстание.

Арвардан не съумя да сдържи изненадана си.

— Не! — каза той и изцъкли очи. — Цялата?

— Не ми се присмивайте — зашепна ядосано Пола. — Нали казахте, че ще ме изслушате и ще ми повярвате. Земята е пред въстание и нещата са доста сериозни — защото Земята е в състояние да унищожи цялата Империя.

— Земята била в състояние...? — Арвардан едва сдържаше смеха си. — Пола, в училище не сте ли учили галактография?

— Учила съм, естествено, но какво значение има това сега?

— Има и много голямо. Галактиката е с обем няколко милиона кубични светлинни години. В нея има двеста милиона обитаеми планети, с приблизителна популация от петстотин квадрилона души. Прав ли съм?

— Така е, щом го казвате.

— Повярвайте ми — не греша. А Земята е само една малка планета, с население от двадесет милиона души и нищожни ресурси. С други думи, на всеки землянин се падат по двадесет и пет милиарда галактически граждани. Кажете ми, сега, какво можете да постигнете, при подобно съотношение на силите?

За миг на лицето на момичето се изписа съмнение, после тя продължи решително:

— Бел, на този въпрос ще може да ви отговори баща ми. Не пожела да ми разкрие най-важните подробности, защото не желае да излага живота ми на опасност. Каза ми само, че Земята е открила начин, чрез който да унищожи всички останали обитатели на галактиката и аз му вярвам. Никога досега не е грешал.

Бузите ѝ пламтяха от възмущение и Арвардан жадуваше да ги докосне. (Какво ставаше с него? Защо не изпитваше ужас при мисълта да докосне земен жител?)

— Мина ли десет? — попита го Пола.

— Да.

— В такъв случай, време е да се качим по стълбите — ако не са го заловили вече. — Тя се огледа и неволно потрепери. — Можем да влезем в къщата направо през гаража. Последвайте ме...

Тя положи ръка на дръжката и в този миг застина.

— Някой идва насам... — прошепна дрезгаво тя. — Бързо...

Останалото се получи от само себе си. Не беше никак трудно за Арвардан да си припомни предложения от девойката план. Ръцете му я обгърнаха нежно и в следния миг тя се притисна плътно към него, а по тялото на Бел се разля приятна топлина. Устните ѝ затрепериха върху неговите и той почувства как го залива необятна вълна от сладост...

Изминаха не по-малко от десет секунди, преди да намери сили, за да откъсне очите си от нейните. Някъде в периферията на зрението си забеляза тъничък лъч светлина и долови едва чути стъпки, а след това отново се остави да го погълне възмущението. Бел беше заслепен от ярки звезди и заглушен от ударите на сърцето си.

Устните ѝ първи се отделиха от неговите, но той отново ги потърси, този път жадно и искрено. Ръцете му я притиснаха и ударите на сърцето ѝ се сляха с неговия възбуден ритъм.

Далеч повече време бе необходимо този път, за да се отделят, а дори след това замряха, притиснали лица.

Никога досега Арвардан не беше се влюбвал и този път не се стресна, споменавайки думата.

Какво значение имаше? Макар и земна девойка, в цялата галактика нямаше равна на нея.

— Май шумът е бил от някоя минаваща кола — промърмори замечтано той.

— Не беше — прошепна тя. — Нямаше никакъв шум.

Той я задържа за раменете, вперил поглед в очите ѝ.

— Ах, ти хитрушо. Наистина ли?

Тя сведе поглед.

— Искях да ме целунеш. Не съжалявам.

— А ти какво мислиш — че аз съжалявам? Целуни ме отново — този път аз го искам.

Още един безкрайно дълъг миг, а сетне тя се отскубна от него и се зае да оправя разрошените си коси.

— Мисля, че е крайно време да влезем в къщата. Изгаси светлината в колата. Имам джобно фенерче.

Той я последва в мрака, фигурата ѝ едва се различаваше на бледата светлина от фенерчето.

— Подай ми ръка — предложи тя. — Тук някъде има стълби.

Той пое дъх и прошепна развъълнувано:

— Обичам те, Пола.

Всичко стана толкова лесно — не се съмняваше в думите си. Дори ги повтори: — Обичам те, Пола.

— Почти не ме познаваш — възрази тя.

— Не. Кълна се в живота си. От два месеца мисля единствено за теб. Кълна ти се.

— Аз съм само едно земно момиче, сър.

— Тогава аз ще стана землянин. Изпитай ме.

Той протегна ръка и нежно погали лицето ѝ.

— Защо плачеш?

— Защото, когато баща ми ти разкаже всичко, ще разбереш, че не можеш да обичаш едно земно момиче.

— Изпитай ме и ще видиш.

СЪМНЕНИЯТА, КОИТО ИЗЧЕЗВАТ

Арвардан и Шект се срещнаха в една от задните стаи на къщата, чийто прозорци бяха грижливо поляризирани, за да не пропускат и лъч светлина. Пола остана долу, настани се в едно кресло и се зае да следи улицата отпред.

Шект изглеждаше доста променен, сравнен с човека, с когото Арвардан се бе срещнал преди десетина часа. Лицето му имаше изтерзан вид, но на мястото на предишното отчаяние сега се бе появила твърда решимост.

— Доктор Арвардан — поде той в началото на срещата, — бих желал да ви се извиня за поведението си от тази сутрин. Надявам се, ще ме разберете...

— Мога да ви уверя още от сега, сър, че напълно ви разбирам.

Шект приседна на крайчеца на масата и посочи с ръка бутилката вино. Арвардан поклати глава.

— Ако нямате нищо против, бих предпочел някой плод... Какво е това? Никога досега не съм го виждал.

— Нов портокалов сорт — обясни Шект. — Мисля, че се среща само на Земята. Съвсем лесно се бели. — Той демонстрира на Арвардан. След като опита сочната сърцевина, археологът възкликна:

— Наистина е вкусен, доктор Шект! Опитвали ли сте да ги изнасяте?

— Древните, — обясни мрачно Шект — не обичат да търгуват с външния свят. Също както и нашите съседни не горят от ентузиазъм да обменят стоки с нас. Не ни остава нищо друго, освен да се примирим с подобна действителност.

— Но това е много глупаво — възкликна Арвардан. — Да ви призная, когато се срещам с подобни примери, започвам да губя вяра в силата на човешкия разум.

Шект сви рамене, за да подчертае, че споделя мнението.

— Опасявам се, че този пример е типичен за отношението, което ни заобикаля.

— Основното затруднение идва от там, — продължи археологът, — че никой не желае да намери решение на проблема! Как отвърщат земните жители на презрението на другите — с омраза. Това е като заразна болест — омраза за омраза. Наистина ли вашият народ иска да получи равенство, взаимно разбирателство? Не! Това, което в действителност желаят, е да се докопат до кокала.

— Има доста истина в думите ви — отвърна тъжно Шект. — Не мога да го отрека. Но историята не свършва дотук. Дайте ни възможност и ще видите, как ще израсне ново поколение земляни — лишени от предразсъдъци и искрено вярващи в единствено на човечеството. Привържениците на асимилационизма, прозрели необходимостта да се приобщим към останалите народи в галактиката, имат многобройни последователи. Аз съм един от тях. Или поне бях — на времето. Но в момента Земята се управлява от фанатици. Това са крайните националисти с техните мечти за минало величие и бъдещи победи. Именно от тях трябва да се пази Империята.

Арвардан се намръщи.

— Намеквате за въстанието, за което ме предупреждаваше Пола?

— Доктор Арвардан, — поде мрачно Шект, — никак не е лесно да убедиш някого в подобна на пръв поглед смешна възможност, че Земята била готова да завладее галактиката. Но това е самата истина. Не съм някой храбър безумец, да си призная, доста съм привързан към живота. Можете да си представите на какъв риск се излагам, когато извършвам предателство, след като съм под постоянно наблюдение от страна на местната администрация.

— Щом положението е толкова сериозно — рече Арвардан, — веднага ще ви призная — готов съм да ви помагам с всичко, само че в качеството си на гражданин на галактиката. Нямам никакъв авторитет на вашата планета, нито пък тежест в съда, или влияние в двореца на Прокуратора. Аз съм точно такъв, какъвто изглеждам — най-обикновен археолог, отправил се на експедиция и движен от собствените си научни интереси. Ако наистина сте готов да извършите предателство, защо тогава не се обърнете към самия Прокуратор? За разлика от мен, той поне е в състояние да ви помогне.

— Точно това не мога да направя, доктор Арвардан. Именно за да не го сторя, Древните ме държат под постоянно наблюдение. Когато се появихте в кабинета ми, тази сутрин, помислих си, че сте нещо като

посредник. Сметнах, че ви е пратил Ениус, след като е заподозрял нещо.

— И да е заподозрял — не ми е казал. Но не съм никакъв посредник. Съжалявам, ако съм ви разочаровал. Съгласен съм обаче, да му предам всичко, което се решите да разкриете пред мен.

— Благодаря ви. Нищо повече не исках. Ще ви помоля само... да приложите максимални усилия за да облекчите наказателните действия, които неминуемо ще бъдат предприети спрямо Земята.

— Разбира се. — Арвардан се озърна обезпокоен. В този момент беше дълбоко уверен, че пред него седи един ексцентричен застаряващ параноик, сигурно съвсем безвреден, но лекичко изкукал. Нямаше никакъв избор — трябваше да изпие чашата докрай, само за да изпълни молбата на Пола.

— Доктор Арвардан, — рече Шект — чували сте за моя синапсатор. Сам го споменахте тази сутрин.

— Да, чувал съм. Четох статията ви във „Физикал ревюз“. Дори обсъждах на два пъти този въпрос — с Върховния министър и с Прокуратора.

— С Върховния министър?

— Ами да. Явих се при него, за да помоля да препоръчително писмо — същото, което вие... ах... хъм... отказахте да видите.

— Съжалявам за това. Но щеше ми се, да не бяхте... Така, и какво още знаете за синапсатора?

— Че се е провалил. Че е създаден, за да усъвършенства способностите за заучаване. Че е има известен успех при плъховете, но не и при човешките опитни образци.

— Мда, съвсем достатъчно, ако се съди по статията ми. В нея нарочно се акцентираше върху провала, а резултатът от единствения успешен експеримент с човек бе съзнателно потулен.

— Хъм. Доста необичайна проява на научна етика, не мислите ли, доктор Шект?

— Признавам, така е. Но аз съм на петдесет и шест години, сър, и ако познавате добре нашите обичаи, можете сам да прецените колко ми остава да живея.

— Срокът. Да, чух за него — повече, отколкото ми се искаше, да си призная честно. — Неволно Бел си припомни първото пътуване със

земния стратолайнер. — Научих също, че се правили изключения — включително и за изтъкнатите учени.

— Вярно. Само че този въпрос се решава от Консула на Древните, или от Върховния министър и никой друг, дори Императорът, не би могъл да повлияе на решението им. Казаха ми, че цената на моя живот ще се определя от това да запазя в тайна синапсатора и да продължа работата си по неговото усъвършенстване. — Старият учен разтвори безпомощно ръце. — Нима можех да предположа, за какво ще бъде предназначено моето изобретение?

— И за какво по-точно? — Арвардан измъкна пакет цигари от джоба на ризата си и предложи на своя събеседник. Шект поклати отрицателно глава.

— Не бъдете нетърпелив... След като стана ясно, че приборът може да бъде приложен безвредно и при хора, един по един при мен бяха изпратени няколко доста видни земни биолози, които трябваше да синапсирам. Всеки един от споменатите учени беше известен с привързаността си към фанатиците — тоест, към екстремистите, за които стана дума по-рано. Всички оцеляха, ако се изключат някои незначителни странични ефекти. Само един от пациентите бе върнат за лечение. Не можах да го спася, но докато бълнуваше, научих някои неща.

Наближаваше полунощ. Денят се бе оказал дълъг и напрегнат, ала Арвардан почувства, че любопитството му се изостря.

— Какво научихте? — запита нетърпеливо той.

— Моля ви, да проявите още малко търпение. Искам да ви обясня всичко подробно, защото само така накрая ще ми повярвате. Вие естествено сте запознат с тази ужасна особеност на земната атмосфера — радиоактивността...

— Да, доста подробно при това.

— Знаете и за ефекта, който оказва това лъчение върху Земята и нейната продуктивност.

— Да.

— Тогава няма да си губя времето с обяснения. Искам само да добавя, че случаите на мутация са далеч по-многобройни на Земята, отколкото където и да било в галактиката. Така че, има доста голяма доза истина в твърденията на нашите врагове, че земните жители се отличавали физически от тях. Вярно е, че по-голямата част от

мутациите са съвсем незначителни и нямат отношение към оцеляването на индивида. Дори и да настъпват някакви трайни промени, те по-скоро касаят метаболизма и подсилват защитата срещу заплахата, идеща от външната среда. Ето защо земните жители са далеч по-слабо чувствителни към радиационните лъчения, раните от изгаряне при тях зарастват два пъти по-бързо...

— Доктор Шект, всичко това ми е известно.

— А не ви ли е хрумвало, че тези мутации би трябвало да се наблюдават и при останалите представители на земната фауна, а не само при хората?

След кратка и напрегната тишина, Арвардан каза:

— Да си призная, не съм мислел за това, макар въпросът ви да е доста интересен.

— Точно така. Такива случаи се срещат. Домашните ни животни, например, показват далеч по-голямо разнообразие на подвидове, отколкото родствениците им от другите планети. По тази причина не е възможно да изнасяме и портокалите. Външните се отнасят към тях със същото подозрение, с каквото и към нас — така единствени можем да се наслаждаваме на подобен безценен плод. Същото важи и за животните и останалите растения, както и за най-микроскопичните представители на живата материя.

Едва сега Арвардан почувства ехото на надигащия се в него страх.

— Говорите за... бактериите?

— За всички примитивни форми. Амеби, бактерии, както и самопродуциращите се протеини, наричани от нас вируси.

— Но какво всъщност искате да кажете?

— Мисля, че добре ме разбрахте, доктор Арвардан. Забелязах повишения ви интерес. Виждате ли, вашите сънародници са склонни да вярват, че земляните носят в себе си смъртоносна опасност, че всеки, който се свързва с тях ще бъде погубен, едва ли не, че сеем наоколо прокоба, унищожаваме всичко, до което се докоснем...

— Чувал съм го. Това са суеверия.

— Не напълно. Стигаме до най-страшната част. Подобно на всички разпространени поверия, колкото и извратени и страшни да изглеждат, винаги в тях се крие зрънце истина. Например, не е изключено в някой от нас, жителите на Земята, да се появи мутирала

форма на микропаразит, която да не се среща никъде другаде и към която Чуждоземците да не проявяват резистентност. Останалото, доктор Арвардан, е чиста биология.

Арвардан го гледаше, без да продума.

— Разбира се, — продължи Шект — понякога и ние страдаме. Случва се някой непознат вирус, тръгнал от радиоактивните зони, да предизвика масова епидемия, дори върху цялото население на Земята, но като цяло човечеството продължава да се развива в своя насока. За всяка разновидност на вирус или бактерия ние изграждаме естествена защита, която се предава през поколенията и ни помага да оцелеем. Чуждоземците са лишени от тази възможност.

— Да не искате да кажете, — заговори отпаднало Арвардан — че докато разговарям с вас сега... — Той неволно побутна креслото назад. Спомни си за страстните целувки одеде.

Шект поклати глава.

— Разбира се, че не. Ние не създаваме болестите, ние само носим разпространителите им. Подобни случаи са изключително редки. Ако живееш на вашата планета, едва ли щях да нося в себе си същите микроорганизми, каквито носите вие. Въпрос на афинитет. Дори и тук, на Земята, само един на трилиони, дори на квадрилиона микроорганизми, е опасен. Рискът от заразяване е неизброимо по-малък, отколкото този някой метеорит да пробие покрива на къщата и да ви удари. Стига разбира се, тези микроорганизми да не бъдат създавани и търсени, а след това изолирани и концентрирани.

Отново мълчание, далеч по-продължително.

— Това ли правят земните жители? — запита накрая пресипнало Арвардан.

Напълно беше забравил за параноята. И беше съвсем готов да повярва.

— Да, макар в началото да са били движени от съвсем невинни подбуди. Нашите биолози, както следва да се очаква, проявяват извънреден интерес към тези разновидности на земния живот и дори наскоро съумяха да изолират вируса на грипа.

— Какво е това грип?

— Безвредно ендемично заболяване на Земята. Безвредно за нас, естествено. Прекарваме го най-често в детската възраст, а симптомите не са никак тежки. Леко изразена треска, понякога преходен обрив,

слабо възпаление на ставите или устата, придружена с неприятното усещане за жажда. Преминава до три-четири дни и субектът придобива имунитет. И двамата с Пола сме го преболедували. От време на време се появява по-вирулетна форма на същата болест — става дума за видоизменен щам, предизвикващ Радиационната треска.

— Радиационна треска. Чувал съм за нея.

— О, така ли? Наричат я Радиационна треска, поради погрешно разпространеното мнение, че се прихваща след престой в някоя от Радиационните зони. Действителната причина е, че тъкмо по тези места вирусът има възможност да мутира към по-опасни, дори смъртоносни форми. И все пак — основната причина е във вируса, а не в радиацията. При Радиационната треска симптомите се развиват за броени часове. Особено тежко се засяга устната кухина, болният говори доста мъчително и не е изключено до няколко дни да настъпи фатален изход.

Ето че стигаме до най важната част, доктор Арвардан. Всички земни жители са привикнали към грипа, докато за Чуждоземците това заболяване е непознато. От време на време някой от служащите в Имперския гарнизон се заразява и тогава организъмът му реагира точно така, както земният жител би реагирал на заразяването с Радиоактивна треска. Нерядко пострадалият умира в течение на дванадесет часа. След това изгарят трупа му — правят го земляни, тъй като сънародниците му отказват да се доближат до него.

Та както вече споменах, този вирус е бил изолиран преди десетина години. По същество представлява нуклеопротеин, както повечето филтрируеми вируси, но освен това се открива необичайно висока концентрация на радиоактивен въглерод, сяра и фосфор. Под необичайно висока концентрация имам пред вид, че близо петдесет процента от наличния въглерод, сяра и фосфор са радиоактивни. Предполага се, че действието му върху организма се дължи по-скоро на тази радиоактивност, отколкото на неговата токсичност. Следователно, земните жители — привикнали от малки към високо ниво на гама-радиацията — би трябвало да проявяват ниска чувствителност към него. Първоначалните изследвания на вируса са били съсредоточени главно върху начина, по който той концентрира своите радиоактивни изотопи. Както ви е известно, нито едно химично вещество не е в състояние да отделя изотопи, освен ако не бъде

подложено на сложни и продължителни реакции. Ако се изключи споменатият вирус, не е познат и друг микроорганизъм с подобни свойства. По-късно обаче, насоката на изследванията била променена.

Ще се постарая да бъда кратък, доктор Арвардан. Мисля, че сам разбирате какво следва. Нищо не пречи някои опити да бъдат извършени върху внесени отвън животни, далеч по-трудно е обаче за целта да бъдат използвани Чуждоземци. Броят им на планетата е твърде малък, за да може някой от тях да изчезне незабелязано. Освен това, съществувал риск планът да бъде разкрит още в зародиша. И така, на въздействието на синапсатора бе подложена група от бактериозози — с поразително добър ефект. След като усъвършенствали познанията си по математика, протеинова химия и имунология, те успели да изолират изкуствен щам на вирус, предназначен да поразява само жителите на галактиката — Чуждоземците. До момента са разработени няколко тона от кристализирания вирус.

Арвардан го гледаше втрещен. Челото му беше гъсто покрито с пот.

— И сега ще ми кажете, — промълви той — че Земята възнамерява да разпространи този вирус в галактиката, да започне бактериологична война...

— Която не ще бъде нито ще бъде загубена, нито спечелена. Започне ли епидемията, всеки ден ще измират милиони и нищо не ще може да я спре. Подплашени бегълци ще се прехвърлят от една планета към друга, разнасяйки заразата и така болестта ще пламва отново и отново. И никой не ще се досети да свърже появата на болестта с нашата планета. Докато забележите, че единствено Земята е останала незасегната, бедствието ще е придобило глобални размери и това вече няма да има особено значение.

— Всички ли ще измрат? — запита Бел, стараяйки се да овладее ужаса си.

— Може би не. Нашите учени работят в двете посоки — разполагаме и с антитоксин, макар продукцията му още да не е започнала. Все пак, бихме могли да го приложим, в случай, че на определен етап останалите оцелели решат да се предадат. Възможно е също така някои изостанали райони да не бъдат засегнати, не са изключени и отделни случаи на естествен имунитет.

Нито за миг Арвардан не помисли да подложи на съмнение чутото, колкото и ужасна да беше картината, която възрастният учен разкриваше пред ужасения му поглед — с тих и уморен глас.

— Едно трябва да разберете — това не е дело на цялата Земя, а на шепа самозабравили се управници, проклинащи изолацията, наложена ни отвън насилствено, жадуващи да отвърнат с удар на каквато и да било цена... Но започнат ли веднъж, Земята ще трябва да ги последва. Какво друго ѝ остава? Злото вече ще е сторено и ще трябва да бъде доведено докрай. Нима трябва да позволят на оцелелите да отмъстят за онова, което им е било сторено? И все пак, аз съм не само земен жител, аз съм преди всичко човек. Нима мога да допусна смъртта на трилиони, в името на милиони? Трябва ли да загине една цивилизация, завладяла безчислени планети, само защото една от тези планети кипи от гняв и възмущение? И дори това да стане — ще донесе ли нещо хубаво? В най-изгодно положение след бедствието ще бъдат онези светове, които са богати на природни ресурси, а Земята не се числи сред тях. Земяните може и да управляват Трантор в продължение на векове, но децата им ще бъдат транторианци и някой ден ще гледат с презрение на планетата, от която са дошли техните родители. Още нещо — какво ще спечели човечеството, когато замени тиранията на галактиката с тази на Земята? Не... не... Трябва да има някакъв друг по-справедлив начин да се постигне така желаното равенство и свобода.

Той неочаквано зарови лицето си в шепи и се залюля.

Арвардан го слушаше като през гъста мъгла.

— Доктор Шект, — заговори объркано той — това, което направихте не е предателство. Незабавно ще замина за Еверест. Прокураторът ще ми повярва. Трябва да ми повярва.

В този момент се разнесе шум от нечий забързани стъпки, вратата се отвори и на прага се появи изплашената Пола.

— Татко... някакви мъже приближават към къщата.

Лицето на доктор Шект посивя.

— Бързо, доктор Арвардан — през гаража. — Той се надигна и задърпа Бел. — Вземете Пола и не се грижете за мен. Аз ще ги задържа.

Ала когато се обърнаха, на пътя им вече стоеше мъж, облечен в зелено наметало. Гледаше ги усмихнат, а в ръката си държеше

невронен камшик. На вратата заблъскаха с юмруци, шумът отвън стана невъобразим.

— Кой сте вие? — попита Арвардан и закри Пола с тялото си.

— Аз ли? — отвърна мъжът със зеленото наметало. — Аз съм един скромен служител — и секретар на Негово превъзходителство Върховният министър. — Той направи крачка към тях. — Чаках твърде дълго. Но не прекалено. Хъмм, значи и момичето. Интересно...

— Аз съм гражданин на галактиката — заговори с надменен глас Арвардан — и се съмнявам, че имате каквото и да било легално право да ме задържите — както и да прониквате в този дом.

— Аз — Секретарят потупа с юмрук гърдите си — имам пълното право да постъпват така, както намеря за добре на тази планета. Не след дълго ще мога да кажа същото и за галактиката. Всички сте ни в ръцете — включително и Шварц.

— Шварц? — възкликнаха едновременно Пола и доктор Шект.

— Изненадани ли сте? Елате, ще ви отведе при него.

Последното, което Арвардан успя да забележи, бе зловещата усмивка и насоченият право към него камшик. Сетне всичко бе обгърнато с аленото покривало на болката и безсъзнанието.

Да избереш, на чия страна си!

По същото време Шварц седеше на една тясна пейка в подземията на „Изправителния дом“ на град Чика.

Споменатият дом беше живо олицетворение на властта, с която бяха надарени Върховният министър и заобикалящите го. Това бе просторна сграда, със сурова, мрачна красота, внушителна, засенчваща дори Имперските казарми зад нея и също както онова, което символизираше, тя вдъхваше далеч повече страх и авторитет, отколкото присъствието на Империята.

Безчислен е броят на земните граждани, прекарвали мъчителни часове на очакване зад стените на тази цитадела, докато се е решавала съдбата им затова, че не са изпълнявали своите квоти, живеели са отвъд определения им Срок, мамели са представителите на властта, или са вършели други, не толкова тежки престъпления. Случвало се е някое крайно несправедливо и дори абсурдно решение на земната администрация да привлече вниманието на Прокуратора и да предизвика намесата му, но подобни прецеденти неизменно са завършвали с бунтове и широко недоволство.

Така че, когато Консулт произнасяше смъртна присъда, на Прокураторът не оставаше никакъв друг изход, освен да я потвърди. В края на краищата, онези, които страдаха бяха само жители на Земята...

Джоузеф Шварц естествено знаеше твърде малко за всичко това. Единственото, което забелязваше в този момент, бяха сивите стени наоколо, осветени от сивкава светлина, оскъдната мебел и миниатюрния санитарен възел в ъгъла. Нямаше прозорци, през които да зърне небето, а и в стаята почти не полъхваше свеж въздух.

Шварц почеса замислено глава. Опитът да избяга в неизвестното (всъщност, нима можеше да се надява, че някъде на Земята ще бъде в безопасност) се бе оказал безуспешен и го бе довел дотук.

Поне можеше да си поиграе на воля с Мисленото докосване.

За добро или за зло го притежаваше?

Докато живееше във фермата, гледаше на него като на злокобен, ужасяващ дар, чиято природа му бе съвършено непозната, а възможностите, които би могъл да предостави — неизвестни. Ето че сега разполагаше с достатъчно време, за да изучи всички потайни страни на този дар.

По-добре това, отколкото да се побърка от скука и безделие. Можеше например да Докосва тъмничарите, когато минаваха край него, да се прокрадва до пазачите в съседните коридори, дори да проучва предпазливо мислите на Коменданта на Дома, настанен в отдалечения си кабинет.

Шварц посещаваше един по един всички тези умове, и внимателно се запознаваше с тях. опиташе ли малко по-грубо и мислите се разхвърчаваха като перушина, обкръжени в светеция ореол на емоциите.

Шварц научи немалко за живота на Земята и за Империята — повече, отколкото бе узнал за двата месеца, прекарани във фермата.

Ала едно нещо бе открил още в самото начало. Нямаше никакъв повод за съмнение.

Той беше обречен на смърт!

Не виждаше никакъв път за спасение, нито пък начин за бягство.

Можеше да се случи днес, или утре. Съдбата му беше решена.

Кой знае защо, но когато за пръв път узна, изпита облекчение.

Вратата се отвори и Шварц подскочи стреснато, изпълнен със страх. Дори и съзнанието да се бе примирило с приближаващата смърт,

тялото продължаваше да се бунтува срещу повелята на разума.

Може би сега?

Не — не и този път. Нямаше и следа от дебнеща заплаха в Докосването, идещо откъм вратата. Един от пазачите стоеше на прага, стиснал познатата вече метална пръчка.

— Последвай ме — нареди той.

Шварц тръгна след него, като продължаваше да се чуди над странната способност, с която се беше сдобил. Далеч преди пазачът да употреби оръжието си, дори преди да осъзнае мислено необходимостта от употребата му, Шварц можеше да го повали — без звук, без никакво забавяне. Умът на пазача буквално бе в невидимите ръце на Шварц. Едно леко притискане и всичко можеше да свърши.

Но какъв смисъл? Имаше и други. С колко от тях би могъл да се справи? Докъде се простираше силата му?

Той продължаваше да крачи покорно.

Отведоха го в просторна стая. Вътре, проснати на дървени пейки лежаха — почти безжизнено — двама мъже и едно момиче. Не бяха мъртви — тъй като Шварц без напрежение регистрира и при тримата наличие на мозъчна активност.

Значи парализирани? Познаваше ли ги?

Понечи да ги огледа отблизо, но пазачът го дръпна за рамото.

— Върви!

Шварц отново опипа внимателно ума на човека до него, не откри смъртна заплаха и го последва. Вече знаеше какво предстои.

Пазачът опря металната пръчка в ръката му и Шварц почувства, как тялото му се парализира. Сякаш главата му се бе отделила и бе полетяла сред вакуум.

Направи опит да се огледа.

— Пола — извика той. — Ти си Пола, нали? Момичето, което...

Девојката кимна. Не беше разпознал Докосването ѝ. Просто преди два месеца все още не владееше своя дар. По онова време нематериалните му представи се колебаеха около околната „атмосфера“. Спомняше си доста добре онези първи дни.

Продължи да опипва с ума си — човекът зад момичето беше доктор Шект, а над него лежеше доктор Арвардан. Не само разпозна имената им, но долови отчаянието, ужасът и уплахата, които бяха оставили своя отпечатък и върху момичето.

За миг изпита съжаление, ала сетне си припомни кои са и какви са те. И в сърцето му повя хлад.

Нека да умрат!

Останалите трима бяха пренесени в стаята преди около час. Чувстваха се подтиснати от размерите на помещението, в което ги бяха затворили. Нямаше и какво толкова да си кажат. Арвардан усещаше, че гърлото му е пресъхнало. единствената част от тялото си, която все още владееше, беше главата му. Ето защо я въртеше непрестанно, за да поразсее неспокойствието си.

Шект лежеше неподвижно, затворил очи, а устните му бяха съвсем бледи.

— Шект! Ей, Шект! — повика го Арвардан.

— Какво?... Какво?... — отвърна отпаднало другият.

— Какво правиш? Да не мислиш да спиш? Мисли, човече, мисли!

— Защо? За какво да мисля?

— Кой е Джоузеф Шварц?

Сега се намеси и Пола, с едва доловим глас:

— Не помниш ли, Бел? Когато за пръв път се срещнахме — универсалният магазин и така нататък?

Арвардан прехапа устни и изведнъж почувства, че може лекичко да повдига главата си. С крайчеца на окото виждаше лицето на Пола.

— Пола! Пола! — Да можеше само да се доближи до нея. Тя го погледна и на лицето ѝ разцъфна усмивка. — Ще се измъкнем — ще видиш.

Но тя само поклати глава, а сетне лицето ѝ се изкриви в болезнена гримаса.

— Шект — заговори отново Бел. — Послушай ме. Как се запозна с Шварц? Защо ти беше пациент?

— Синапсаторът. Представи се за доброволец.

— И ти подложи ли го на лечение?

— Да.

Арвардан премисли чутото.

— Защо е дошъл при теб?

— Не зная.

— Но тогава... може би той е Имперски агент.

(При тези думи Шварц се усмихна. Нищо не каза, а и нямаше какво толкова да сподели с двамата.)

Шект поклати глава.

— Имперски агент? Нима го вярваш, само защото го каза Секретарят на Върховния министър? О, това са безсмислици. А и какво значение? Той е също толкова безпомощен, колкото сме ние... Слушай, Арвардан, може би ще ни повярват, ако съгласуваме отговорите си. Може дори да ни...

Археологът се засмя приглушено, а сетне преглътна болезнено.

— Да ни пуснат на свобода? Когато галактиката загива, а цивилизацията е в руини? Нима това ще бъде живот? По-добре да умра!

— Мисля си за Пола — промърмори Шект.

— Аз също... — рече другият. — Попитай я... Пола, да се предадем ли? Да опитаме ли да си спасим кожата?

— Аз вече избрах на чия страна съм — отвърна решително Пола. — Не искам да умра, но ако страната, на която реших да застана е обречена, нека да загина и аз.

Арвардан почувства как се изпълва с надежда. Когато я отведе на Сириус, за другите може и да е само едно обикновено земно момиче, но за него тя ще е несравнима...

Едва сега си спомни, че не ще може да я отведе на Сириус — никого нямаше да отведе на Сириус. Защото и Сириус беше обречен — също като тях.

За да забрави час по-скоро мрачните си мисли, той извика:

— Ей, ти! Как ти беше името? Шварц!

Шварц надигна глава и погледна към него, без да си дава труда да отговаря.

— Кой си ти? — попита Арвардан. — Как се забърка в тази история? Каква е ролята ти?

Този въпрос сякаш помогна на Шварц да осъзнае цялата несправедливост на положението. Припомни си безгрижното минало, заменено така ненадейно от нова ужасно настояще и това го накара да отвърне разгневено:

— Аз ли? Как съм се забъркал в тази история? Ще ви кажа. Не бях никой. обикновен честен човек, шивач. На никого не пречих, имах

семейство и полагах грижи за него. а после — без абсолютно никаква причина — се озовах тук.

— В Чика ли? — попита Арвардан, който все още не можеше да разбере за какво говори Шварц.

— Не, не в Чика! — кресна в отговор другият. — Появих се в този безумен свят... О, какво ме интересува дали ще ми повярвате? Моят свят е в миналото. В онова далечно минало, когато на Земята имаше два милиарда души, достатъчно храна за всички — и това беше единственият свят. Арвардан го гледаше неразбиращо. Обърна се към Шект.

— За какво говори?

— Знаеш ли, — рече Шект — че той има червеобразен апендикс дълъг три инча и половина? Спомняш ли си, Пола? И мъдреци. И коса по лицето.

— Да, да — извика Шварц. — Де да имах и опашка, за да ви я покажа. Аз съм от миналото. Пътувал съм през времето. Само че не зная нито как, нито защо е станало това. А сега ме оставете на мира. — Сетне добави неочаквано: — Скоро ще дойдат за нас. Накараха ни да чакаме, за да ни пречупят.

— Откъде го знаеш? — попита Арвардан. — Кой ти каза?

Шварц не отговори.

— Секретарят ли? Онзи niskият, с подпухналия нос?

Шварц нямаше никаква възможност да определя външния изглед на хората, в чийто умове проникваше, но... секретар? Като че ли беше Докоснал някакво подобно съзнание, усещане за власт свързано с функцията на секретар.

— Балкис? — произнесе неуверено той.

— Какво? — запита Арвардан, но Шект се намеси:

— Точно така се наричаше Секретарят.

— Аха... и какво каза той?

— Нищо не е казвал — отвърна Шварц. — Но аз знам. Всички сме осъдени на смърт и няма никакъв начин да се измъкнем.

Арвардан снижи глас.

— Той е побъркан, не мислите ли?

— Знаете ли, питам се... черепът му е с такава странна форма. Толкова примитивна...

Арвардан го погледна изненадан.

— Искаш да кажеш... О, стига, това е невъзможно.

— И аз така смятах. — За миг гласа му се промени, сякаш под влияние на внезапно възникналия научен проблем Шект бе забравил за положението, в което се намираха. — Преди доста време изчислиха количеството енергия, необходимо за да се премести материален обект по хода на времевата ос и получената стойност граничеше с безкрайност, което ги накара да сметнат проекта за неизпълним. Но имаше и други специалисти, които говореха за „разкъсвания във времето“, по подобие на разкъсванията на земната кора. Споменаваха за случаите на безследно изчезнали космически кораби. Привеждаха примера с Хор Деволоу, който веднъж се прибрал у дома и повече никой не го видял да излиза, нямало го и вътре, когато го потърсили... А също и за една планета, има я даже и в галактографските атласи — била е посетена от три поредни експедиции, описана е подробно — и след това изчезнала.

Някои съвсем нови открития в областта на ядрената химия изглежда влизат в противоречие със закона за запазване на съотношението маса-енергия. Едно от възможните обяснения на теоретиците е, че масата би могла да се придвижва по хода на времевата ос. Така например, ако бъдат смесени в строго определени пропорции уран, мед и барий, под въздействието на гама-радиация се получава механизъм на резонанс...

— Татко, — прекъсна го Пола — сега не е време за това...

Ала Арвардан сякаш не ги беше чул.

— Почакайте малко — каза той. — Оставете ме да помисля. Мисля, че ще успея да разреша проблема. Оставете ме само да задам няколко въпроса... Послушай, Шварц.

Шварц вдигна глава.

— Твоят свят единствен ли беше в галактиката?

— Да — кимна тъжно Шварц.

— Само че според теб. Искам да кажа — как бихте могли да знаете със сигурност, след като не сте пътували в космоса. Може би е имало и други населени светове.

— Нямам представа.

— Разбира се. Жалко. А какво беше положението с атомната енергия?

— Вече бяхме създали атомна бомба. Познавахме урана и плутония — нали те са основните източници на радиация. Вероятно е избухнала нова война — искам да кажа, след като съм напуснал моя свят... с атомни бомби. — Шварц неусетно се върна в спомените си обратно в Чикаго, в неговия добър стар свят, преди бомбите. И изпита тъга. Не за себе си, а за онзи необичайно красив свят...

Арвардан си мърмореше нещо развълнувано.

— Добре де — обади се той. — Имали сте някакъв език, нали?

— На Земята ли? Много езици.

— А ти какъв говореше?

— Английски.

— Така, кажи ни нещо на него.

Вече два месеца Шварц не беше проговарял нито дума на английски. И въпреки това не се поколеба да произнесе с ясен и отчетлив глас: „Искам да се върна у дома, при моите близки и приятели“.

— Това ли е езикът, на който говореше, преди да го синапсираш, Шект? — запита Арвардан.

— Трудно ми е да определя — рече малко озадачен Шект. — Наистина странни словосъчетания. Какво ли означават?

— Няма значение... Шварц, как е на вашия език „майка“?

Шварц му каза.

— Хъмм... Ами „баща“... „брат“... „едно“... „две“... „три“... „къща“... „човек“... „съпруга“...

Продължиха да обменят думи още известно време, сетне Арвардан спря, пое развълнувано дъх, а на лицето му се изписа изненада.

— Шект, — рече той — или този човек казва истината, или сънувам някой ужасно реален кошмар. Но той говори на език, невероятно подобен на разчетените надписи, открити при различни разкопки на Сириус, Арктрурус и Алфа Кентавър, за които се знае, че са поне на петдесет хиляди години. Наистина го говори. Език, който е бил разшифрован едва в наше време — в цялата галактика едва ли има и десет души, освен мен, които да го говорят.

— Сигурен ли си в това?

— Дали съм сигурен? Разбира се, че съм сигурен. Та аз съм археолог. Това ми е работата.

Шварц почувства, как равнодушието му се разчупва. За първи път от месеци насам си беше възвърнал самочувствието. Сега вече нямаше никакво съмнение — той е човек от миналото и другите бяха повярвали в това. Значи не беше изгубил разсъдъка си. Сърцето му вече не се свиваше от постоянно измъчващите го съмнения и Шварц въздъхна облекчено. Но все пак, не беше преодолял напълно равнодушието.

— Този човек ми е нужен — говореше Арвардан, завладян от професионална треска. — Шект, нямаш представа какво означава той за археологията. Шект, та той е човек от миналото. О, Велики космосе!... Слушай, да сключим сделка. Тъкмо от това доказателство се нуждаеше Земята. И ще го има. Ще го получи...

Шварц го прекъсна с подигравателна усмивка.

— Зная за какво си мислиш. Надяваш се чрез мен Земята да докаже, че наистина е люлка на цивилизацията, а теб да те обсипят с благодарности. Ала моят отговор е не! Всички сме обречени. Няма да повярват нито на вас, нито на мен.

— Но това е неоспоримо доказателство.

— Няма да те изслушат дори. И знаеш ли защо? Защото хората вече са си изградили определена представа за миналото. Никой няма да пожелае да я промени, дори и да е истина. Хората не се интересуват от истината, за тях по-важни са традициите.

— Бел, — намеси се Пола — мисля, че е прав.

Арвардан стисна зъби.

— Можем да опитаме.

— Ще се провалим — настояваше Шварц.

— Откъде знаеш?

— Защото зная! — Тези думи бяха произнесени с такава настоятелност, че Арвардан предпочете да замълчи.

А Шект не откъсваше поглед от Шварц и в очите му блестяха странни пламъчета.

— Да си имал някакви неприятни усещания след лечението със синапсатора? — запита той.

Макар да не познаваше думата, Шварц схвана смисъла на въпроса. Значи, бяха работили върху мозъка му! Още едно безценно сведение!

— Никакви неприятни усещания не съм имал.

— Виждам, че доста бързо си научил езика. И го говориш съвсем добре. Съвсем като жител на Земята. Това не те ли изненадва?

— Винаги съм имал добра памет — беше хладният отговор.

— Значи не усещаш в себе си някаква разлика след лечението?

— Никаква.

— Защо го криеш? — запита внезапно доктор Шект, вперил поглед в другия. — Сигурен съм, че знаеш какво си мисля.

— Мислиш, че мога да чета мисли, така ли? — засмя се Шварц. — Е, и какво от това?

Но Шект вече не гледаше към него. Извърнал бе преbledнялото си лице към Арвардан.

— Знаеш ли, Арвардан, той долавя мислите ни. Колко много бих могъл да постигна с него. А вместо това лежа тук, безпомощен...

— Какво... какво... — повтаряше объркано Арвардан.

— Наистина ли? — попита Пола, вперила любопитен поглед в Шварц.

Той ѝ кимна. Момичето, което се беше грижело за него, а сега бе осъдено да умре. И въпреки това, тя беше предателка.

— Арвардан, — заговори Шект — спомняш ли си бактериолога, за който ти споменах — че е умрял след лечението със синапсатора. Един от първите симптоми за мозъчно нарушение, който съобщи, бе че можел да чете мисли. И наистина можеше. Открих го малко преди да издъхне и се постарах да го запазя в тайна. На никой не съм го казвал, но това е възможно... възможно е, Арвардан. Виждаш ли, когато се понижи съпротивлението на мозъчните клетки, не е изключено мозъкът да започне да долавя магнитните полета, индуцирани от телепатичните микровълни, а после да декодира доловените трептения. Принципът е съвсем същият като при магнетофона. С други думи, телепатията наистина съществува...

През цялото това време Шварц съхрани надменно мълчание. Но ето, че Арвардан погледна към него:

— Ако е така, Шект, бихме могли да го използваме. — Археологът трескаво премисляше всички възможни действия. — Май ще открием как да се измъкнем от тук. Трябва да има някакъв начин. За нас и за галактиката.

Ала Шварц сякаш не долавяше обкръжаващата го мислена глъчка.

— Като чета техните мисли, така ли? — попита той. — И какво ще ни помогне това? Всъщност, мога не само да чета мисли. Ето, например, какво ще кажете за това?

Гласъкът бе съвсем лек, но Арвардан извика от неочакваната болка.

— Аз го направих — призна си Шварц. Искаш ли още?

— Можеш ли да го направиш и с пазачите? — попита Арвардан. Със Секретаря? Защо им позволи да те доведат тук? Велика галактика, Шект, ние сме спасени! А сега, Шварц, слушай...

— Не — прекъсна го Шварц. — Ти ме изслушай. Защо да излизам от тук? Навън ме чака един мъртъв свят. Искам да си ида у дома, но не мога. Искам си моя свят, но няма начин да го получа обратно. И затова искам да умра.

— Шварц, касае се за оцеляването на цялата галактика. Не можеш в такъв момент да мислиш за себе си.

— Защо да не мога? Кажи де — защо? Трябва ли да мисля за вашата галактика след всичко, което ми се случи? Да пукне дано тази проклетата галактика! Зная какво са намислили някои хора на Земята и напълно съм съгласен с тях. Одеве младата дама заяви, че е избрала на коя страна ще застане. Е, аз също избрах — Земята.

— Какво?

— Защо не? Та аз съм жител на Земята!

И да промениш решението си!

Измина близо час от онзи миг, когато Арвардан бе изплувал от мъглата на безсъзнанието, за да открие, че тялото му отказва да се подчини. Нищо съществено не беше се случило междувременно. Ако се изключи разговорът, който бе помогнал твърде малко, за да отминат тези неприятни мигове.

Арвардан си даваше ясна сметка, че са ги оставили в това безпомощно състояние съвсем преднамерено. Колкото по-дълго лежаха тук, неспособни дори да помръднат, толкова повече осъзнаваха своята слабост, пред лицето на грозящата ги опасност. Дори най-упоритият трудно би издържал в подобна обстановка и когато накрая се появи неговият инквизитор, той ще бъде готов на всичко.

Арвардан реши отново да наруши тишината.

— Предполагам, — каза той — че това място се подслушва. Май ще е по-добре да не приказваме повече.

— Никой не ни подслушва — отвърна уверено Шварц.

„Откъде знаеш?“ — понечи да го попита го археологът, но се отказа. Нима наистина съществуваше подобна сила? И я владееше не друг, а един човек дошъл от миналото, землянин, твърдо решен да умре.

Единственото, което можеше да види, бе част от тавана. С крайчеца на окоото различаваше профила на Шект, в другата посока — сляпа стена. В редките мигове, когато успяваше да надигне глава, зърваше бледото лице на Пола.

От време на време го пронизваше гневната мисъл, че е гражданин на Империята — на Империята, в името на звездите! — свободен гражданин на галактиката, и не само, че го държаха затворен въпреки волята му, но и на всичко отгоре, неговите тъмничари бяха хора от Земята!

С времето преглътна и тази болка.

Биха могли все пак да го поставят близо до Пола... Не, така е по-добре. Едва ли видът му бе особено привлекателен.

— Бел? — Думата отекна в стените и пробуди буря от нежни чувства в душата на Арвардан, които го накараха да забрави близката смърт.

— Да, Пола?

— Как мислиш, ще се бавят ли още много?

— Може би не, скъпа... Жалко, нали? Изгубихме цели два месеца.

— Вината е моя — прошепна тя. — Моя е. Все пак, поне през тези последни мигове сме заедно. Така го желяех.

Арвардан не можеше да отговори. Мислите му се въртяха в кръг, като обезумели. Дали си въобразяваше, или наистина бе започнал да усеща твърдата покривка, на която го бяха положили? Колко време продължаваше действието на парализатора?

Шварц трябва да им помогне. Помъчи се да прикрие мислите си — сетне осъзна, че е безсмислено.

— Шварц... — каза той.

Шварц лежеше безпомощен. За разлика от останалите, той изпитваше допълнителни страдания.

В главата си имаше не един, а четири ума.

Не беше особено трудно да се справя със собствените си мисли, още повече, че вече се беше подготвил за вечния покой, който го очакваше и с който щеше да дойде така желаното облекчение от мъките. Но как да се справи с още три развълнувани потока от разнопосочни мисли — цели три? Как да подтисне ужасът пред приближаващата смърт, който появяваше от Шект, да надмогне желанието за борба, за съпротива до последна капка, изпълнило Арвардан, с неговия необичайно жизнен и упорит ум, какво да направи с отчаянието на девойката?

Трябваше да затвори ума си за тях. Какво го интересуваха страданията на другите? Имаше си свой собствен живот, искаше да остане насаме и преди смъртта си.

Но те продължаваха да го обсаждат — настойчиво и нежно, да проникват през стените, които вдигаше.

— Шварц... — рече Арвардан и той осъзна, че ще искат да ги спаси. Трябва ли да го стори? Защо?

— Шварц? — повтори Арвардан. — Ти можеш да станеш герой. Защо трябва да умираш — заради хората отвън?

Но Шварц отново се унесе в спомени по отдавна отминалата и невъзвратно изгубена младост. Пред очите му се мяркаха разпокъсани картини от детството и настоящето, които разпалваха негодуванието му.

— Да, — кимна той — мога да бъда герой, но и предател. Те искат да ме убият — хората отвън. Вие ги наричате хора, но в мислите си използвате друго понятие, което не разбирам напълно, но чувствам нескритото презрение. Защото са земляни.

— Не е вярно — подхвърли някой.

— Вярно е и всички присъстващи го знаят. Те искат да ме убият — знам, но защото ме смятат за един от вас. За човек, способен да обрече населението на цяла една планета — да отрече достойнствата му, да го потъпче с презрението си. Хайде сега да ви видя как ще се защитавате срещу тези жалки червеи, които дръзват да хвърлят ръкавицата на своите богоподобни господари. Нима молите за помощ един от тях?

— Говориш като фанатик — промълви изненадано Арвардан. — Защо? Нима ти си страдал? Твърдиш, че си жител на могъщ и независим свят. Бил си землянин в онези далечни времена, когато

Земята е била единственото убежище за живота. Значи си един от нас, човече, от управляващите! Защо се приравняваш с тези нещастници? Това не е планетата, която помниш. Моят роден свят далеч повече напомня за Земята, от която идеш, отколкото тази болнава планета.

В отговор Шварц се изсмя.

— Бил съм един от управляващите, казваш! Всъщност, какво да говорим за това. По-добре да вземем теб за пример. Ти си един великолепен образец на онова, което ни изпраца галактиката. Уравновесен, възпитан, образован — възхищавам ти се и затова, че се отнасяш с Шект като с равен. Но дълбоко в себе си — знаеш, че мога да надзърна и в най-потайното кътче на душата ти — изпитваш неудобство от ситуацията. Не ти харесва начинът, по който говори, не ти харесва как се облича. Не ти се нрави дори това, че ти предложи да предаде Земята... Да, няма много време откакто си целунал това земно момиче, а вече гледаш на постъпката си като на проява на слабост. Срамуваш се от...

— В името на звездите, въобще не се... Пола! — извика отчаяно той. — Не му вярвай! Въобще не слушай какво говори.

— Няма защо да го отричаш, нито да се притесняваш от това, Бел — заговори тихо Пола. — Той вижда под повърхността, може да стигна чак до спомените от детството ти. Ако погледне в мен ще открие същото. Рече ли да надникне в себе си, картината ще е познатата от онова, което е видял в нас.

Шварц почувства, че се изчервява.

Пола се обърна към него, стараяйки се да запази спокойствие.

— Шварц, щом можеш да четеш мислите на другите, надникни в моите. Кажи ми, наистина ли съм замислила предателство. Обърни се към баща ми. Виж, не е ли вярно, че е могъл лесно да се отърве от Срока, стига само да се съгласи на сътрудничество с безумците, които замислят края на галактиката. Какво би спечелил от своето предателство?... Погледни във всеки от нас и виж — действително ли желаем злото на Земята. Одеве спомена, че си долавял мислите на Балкис. Не зная доколко си в състояние да ги разгадаеш. Но когато се върне, ако не е твърде късно, погледни отново в него. Сам ще се увериш, че той е безумец... а после умри!

Шварц мълчеше.

Арвардан побърза да се възползва от тишината.

— Е, добре, Шварц, готов съм да погледнеш в мен. Проникни на каквато дълбочина желаш. Родил съм се на Барон, в Сириуския сектор. Отрасъл съм в среда на анти-терестриализъм и тъкмо затова все още не мога да се преборя напълно с предразсъдъците, заложили в мен от най-ранно детство. Но кажи ми — не посветих ли зрелите си години, за да се боря с този сляп фанатизъм? Не в другите, което щеше да е по-лесно, а в мен. Шварц, ти не познаваш нашата история! Не знаеш нищо за десетките хиляди години, през които човекът е завладявал галактиката — за войните и несгодите. Не познаваш ранните векове от властването на Империята, когато хаосът и безредиците все още са били ежедневие. Едва ли си даваш сметка, че Имперското управление придоби цивилизован вид едва от около двеста години насам. Именно през този период на много светове бе позволено да изградят своя културна автономия — дори да преминат към самоуправление.

Никога досега, през цялата си история, човечеството не се е справяло по-успешно с глада и войните, никога галактическата икономика не е била под по-прецизен контрол, нито пък перспективите — толкова обнадеждаващи. Съгласен ли си всичко да бъде унищожено и човечеството да започне отначало? И с какво? С властта на деспотични умове, способни само на омраза и подозрителност.

Никой не си е затворил напълно очите пред тежкото положение на Земята. Стига галактиката да оцелее, този въпрос ще бъде решен. Но пътят, който те са избрали, няма да доведе доникъде. Знаеш ли какво възнамеряват да направят?

Ако Арвардан притежаваше телепатичните способности на Шварц, сигурно щеше да почувства борбата, която се водеше в него. Макар и интуитивно, той осъзна, че най-подходящото сега е да изчака думите му да окажат своето влияние.

Шварц наистина бе трогнат от тази реч. Нима можеше да остане равнодушен към гибелта на толкова много светове, заплашвани от ужасяваща и неизлечима болест... Гордост ли щеше да е, да се нарече землянин след това? Обикновен човек от Земята? В младежките си години бе напуснал Европа и бе емигрирал в Америка, но нима се беше променил? Променили ли се бяха и хората, напуснали родната планета, за да завладеят другите светове? Не — те просто бяха негови далечни потомци и братя.

— Добре, с вас съм — заяви той. — Как мога да ви помогна?

— На каква дистанция можеш да четеш умове? — запита нетърпеливо Арвардан, сякаш се боеше, че другият всеки миг може да промени решението си.

— Не зная точно. Навън има доста умове. Пазачи, предполагам. Мисля, че бих могъл да достигна улицата, но там вече усещанията ми се притъпяват.

— Съвсем обяснимо — кимна Арвардан. — Ами Секретарят? Можеш ли да различиш мислите му?

— Не зная със сигурност — промърмори Шварц.

Последва пауза, която сякаш продължи безкрайно дълго.

— Пречат ми вашите мисли — каза накрая Шварц. — Не ме гледайте. Мислете за нещо друго.

Помъчиха се. Последва нова пауза. Сетне Шварц изпъшка:

— Не... не мога... не мога.

Но Арвардан възкликна възбудено:

— Май че успях да помръдна... Велика галактика, чувствам си краката... Оох! — Всяко движение предизвикваше пареща болка. — Слушай, Шварц, можеш ли да удариш някой от тях? Но по-силно, отколкото, когато ми причини болка одева?

— Веднъж убих човек.

— Убил си човек? И как го направи?

— Не зная. Просто стана. Някак... някак... — Шварц изглеждаше напълно безпомощен в опита си да обясни случилото се с думи.

— Добре, а ще можеш ли да се справиш с няколко души едновременно?

— Никога не съм опитвал, но да си призная не вярвам. Във всеки случай, не бих могъл да чета едновременно мислите на двама.

— Ако си намислил да го караш да убие Секретаря — откажи се — намеси се Пола. — Нищо няма да постигнете.

— Защо?

— Как ще се измъкнем? Дори наистина да премахнем Секретаря, нали отвън ни дебнат стотици? Не разбираш ли?

В този момент Шварц извика пресипнало:

— Открих го!

— Кого? — обадиха се едновременно и тримата. Дори Шект се озърташе като обезумял.

— Секретарят. Струва ми се, че долових неговото Докосване.

— Не го изпускай. — Арвардан подскочи развълнувано, претърколи се на пейката и се стовари шумно на пода, опитвайки се да омокоти удара с парализирания си крак.

— Удари ли се? — извика уплашено Пола и за своя изненада успя да помръдне с ръка.

— Не, нищо ми няма. Изстискай го, Шварц. Измъкни каквато информация докопаш.

Шварц напрегна сили, докато главата го заболя. Помъчи се да сграбчи нещо с невидимите пипала на ума си, пипнешком, несръчно — като новородено, което протяга ръце около себе си, опитвайки се да докосне предметите наоколо. Досега беше успявал да получи каквото му е нужно, но този път...

Най-сетне се разнесе задъханият му глас:

— Успех! Той е уверен в резултатите... Има някакви космически снаряди... Изстрелял ги е... Не, все още не е... Нещо друго... А, предстои да ги изстреля.

Шект изпъшка болезнено.

— Арвардан, това са автоматични самонасочващи се ракети, които носят контейнери с вируса. Програмирани са с координатите на различните планети.

— Но къде ги държат, Шварц? — не се предаваше Арвардан. — Търси, човече, търси...

— Има една сграда... не мога да видя съвсем ясно... Пет точки... звезда... някакво име — нещо като Слу...

— Това е — прекъсна го Шект. — В името на всички звезди, точно това е. Храмът на Сенлу. От всички страни е заобиколен с радиоактивни зони. Никой няма право да го посещава, освен Древните. Не е ли в близост до мястото, където се събират две реки?

— Не мога да кажа със... да... да!

— Кога, Шварц, кога? Кога ще бъде изстрелването?

— Трудно ми е да определя деня — но е съвсем скоро.

Имаше чувството, че главата му ще се пръсне от усилие.

Арвардан усещаше, че устните му са изсъхнали. Събра сили и се изправи на колене, ала едва пазеше равновесие.

— Идва ли?

— Да. Пред вратата е.

Шварц млъкна и в този миг вратата се отвори.

Влезе Балкис, забеляза падналия Арвардан и се провикна подигравателно:

— Доктор Арвардан, не мислите ли, че щеше да ви е далеч по-удобно на пейката?

Арвардан надигна глава, осъзнавайки жалкото положение, в което се намираше, но нямаше какво да отговори и затова реши да премълчи. Внимателно сгъна треперещите си ръце и се отпусна на пода, където остана да лежи, като дишаше тежко. Да имаше поне малко сила, готов бе да се хвърли напред, да сграбчи оръжието на този ненавистен тип...

Невронният камшик, който се полюшваше на блестящия пластмасов колан на Секретаря сякаш беше само на една ръка разстояние. До него бе пъхнат мощен тежкокалибрен бластер, способен да превърне човек на атоми за частици от секундата.

Секретарят огледа четиримата и на лицето му се изписа задоволство. Момичето нямаше особено значение, но останалите трима бяха доста удачен удар. Предател на Земята, Имперски агент и тайнственият непознат, когото следяха от месеци. Дали нямаше и други?

Имаше разбира се — Ениус, а и цялата Империя. Но ръцете ѝ, в лицето на тези шпиони и предатели — сега вече бяха завързани. Това съвсем не значеше, че не могат да изпратят други — умът, който стоеше зад цялата тази операция, нямаше да се предаде толкова лесно.

Секретарят стоеше в непринудено поза, без да си дава труда да доближава ръка до дръжката на оръжието. Говореше им с тих и спокоен глас.

— Искам да се разберем от самото начало. Земята и галактиката са във война — необявена, но реална. Вие сте военнопленници и като такива, ще бъдете съдени според обстоятелствата. Знаете, предполагам, че наказанието за шпиони и предатели е едно — смърт...

— Да, но когато войната е обявена официално и е законна — подхвърли гневно Арвардан.

— Законна война? — попита ехидно Секретарят. — Какво означава това? Земята от край време е във война с галактиката,

независимо дали този факт е бил известен на всички, или не.

— Не си губи времето с него — обърна се Пола към Арвардан.
— Остави го да каже, каквото е намислил и да свършваме вече.

В отговор Арвардан ѝ се усмихна. Изкривена, мъчителна усмивка, защото тъкмо в този миг се опитваше да се изправи на четири крака.

Балкис се изсмя на глас. Сетне приближи бавно полюшващия се археолог. Протегна ръка, положи я на гърдите на своя опонент и го бутна назад.

Арвардан направи отчаян опит да размаха ръцете, отказващи да го слушат, почувства как губи така скъпоценното равновесие и се строполи назад.

Пола извика. Стиснала зъби тя се опита да преодолее нежеланието на парализираните ѝ мускули и спусна крака от пейката — бавно, толкова бавно.

Балкис я остави да изпълзи до Арвардан.

— Твоят любовник — рече подигравателно той. — Твоят незаменим Чуждоземец. Защо чакаш? Прегърни своя неземец — така по-бързо ще забравиш, че е окъпан в кръвта на безчислените земни мъченици. Виж го само, как лежи безпомощен — този едър мъжага, съборен от лекичкия тласък на един жалък землянин.

Пола успя да се изправи на колене и пъхна ръка под главата на Бел, опипвайки здравината на черепа. Арвардан отвори очи, погледна я и промълви:

— Нищо ми няма!

— Той е страхливец — каза Пола. — Страхливец, който се хвали с победата си над един парализиран мъж. Повярвай ми, мили, не всички земляни са като него.

— Зная, иначе ти нямаше да си земна жена.

Лицето на Секретаря се изпъна.

— Както вече споменах и тримата сте обречени, но още не е късно да изкупите правото си на живот. интересува ли ви цената?

— Теб на наше място би те интересувала — сигурна съм в това — произнесе безстрашно Пола.

— Шшт, Пола — обади се задъхано Арвардан. — Какво ни предлагаш?

— Охо — възкликна доволно Балкис. — Значи, готови сте да се продадете? Както бих постъпил и аз — подлият землянин — на ваше място?

— Много добре знаеш какъв си — отвърна Арвардан. — Колкото до останалото, купувам не себе си, а нея.

— Отказвам да бъда купена — намеси се Пола.

— Трогателно — клатеше глава Секретарят. — Смелият герой, готов на саможертва заради една обикновена жена от Земята.

— Какво предлагаш? — повтори Арвардан.

— Ето какво. Очевидно, вече се е разчуло за нашия план. Не е трудно да се предположи, как информацията е достигнала доктор Шект, по-странното е по какъв начин е узнала Империята. И така, най-важното сега е да разберем точно какво е известно на Империята. Не какво сте научили вие Арвардан, а самата Империя.

— Аз съм археолог, а не шпионин — рече хапливо Арвардан. — Нямам никаква представа какво знае Империята — но надявам се, че е достатъчно.

— Така и предполагам. Но още не е късно да промените становището си. Помислете, всички.

До този миг Шварц не беше предприел нищо, дори не бе повдигнал очи.

Секретарят почака няколко минути, сетне продължи с язвителен тон:

— Ако желаете, ще би обясня каква цена предстои да заплатите, в случай, че откажете да ни сътрудничите. Не ви чака обикновена смърт, тъй като, уверен съм, всички вие вече сте се примирили с неизбежния си край. Доктор Шект и девойката, която за нещастие също е забъркана в тази история, са жители на Земята. Смятам, че обстоятелствата не ни оставят друг изход, освен да ги подложим на лечение със синапсатора. Разбирате, нали, доктор Шект?

Физикът го гледаше с разширени от ужас очи.

— Виждам, че ме разбирате чудесно — ухили се Балкис. — Няма да е трудно да изменим действието на вашия апарат по такъв начин, че да предизвика увреждания на мозъчната тъкан до необходимата степен, че след лечението да се превърнете в лишени от разум имбецили. Вярно, това ще е жалко съществуване — ще трябва да ви хранят, иначе ще гладувате, да ви обличат, да ви почистват — ще

се превърнете в ужасяващ пример за всякакво неподчинение. Може би ще имаме нужда от подобен нагледен урок в предстоящите велики дни.

Що се отнася до вас, — Секретарят се извърна към Арвардан — и вашият приятел Шварц, като поданици на Империята, бихте могли да ни послужите за един доста интересен експеримент. Все още не ни се е отдавала възможността да изпитаме действието на споменатия вече вирус върху вас, галактически кучета. Ще можем да се уверим доколко сме били прави в предвижданията си. При ниски дози смъртта не настъпва мигновено. Тогава болестта се развива постепенно — в рамките на една седмица. Една наистина болезнена седмица. — Секретарят бавно плъзна поглед по лицата им. — Всичко това е алтернативата на няколко думи, казани още сега. Какво точно знае Империята? Съществуват ли и други действащи на Земята агенти? Какви задачи изпълняват и как да им противодействаме?

— Откъде да знаем, — подхвърли доктор Шект, — че няма да ни премахнете след като научите онова, което ви интересува?

— Във всеки случай, имате честната ми дума, че ви чака неминуема и ужасяваща гибел, ако не ми отговорите. Не ви остава нищо друго, освен да заложите на втората възможност. Какво решавате?

— Ще ни дадете ли малко време?

— Нали това правех досега? Вече десет минути, откакто влязох и все чакам да заговорите... Добре де, нищо ли нямате за казване? Съвсем нищо? Сами разбирате, не мога да ви чакам цяла вечност. Арвардан, гледам, че се опитвате да размърдвате ръце. Какво си въобразявате, че ще ме съборите преди да измъкна бластера ли? Дори да успеете — какво? Навън има стотици пазачи, а и без мен планът ще бъде осъществен. Включително и мъченията, които ви обещах. Ами вие, Шварц. Вие убихте нашия агент. Ваше дело беше — нали? Какво сте намислил — да убиете и мен?

За първи път Шварц погледна към Балкис.

— Бих могъл, но не искам — рече хладно той.

— Колко мило от ваша страна.

— Ни най-малко. Всъщност, по-скоро зловец. Нали сам казахте, че има и по-лоша съдба от смъртта.

Арвардан впери изпълнен с надежда поглед в Шварц.

ДУЕЛ

Умът на Шварц буквално кипеше. Ала въпреки това, не беше никак трудно да запази самообладание. Усещаше някаква вътрешна сила, която продължаваше да контролира ситуацията. От всички той бе парализиран последен. Дори доктор Шект вече седеше, докато Шварц с мъка помръдваше пръсти.

Вперил мислен взор в злобния ума на Секретарят, той започна своя дуел.

— В началото — заговори Шварц, — аз бях на твоя страна, макар да знаех, че си ме осъдили. Въобразявах си, че разбирам чувствата, което те водят до подобно решение... Но умовете на хората около мен са невинни и чисти, докато твоят е като паяжина. Защото, ти не воюваш в името на Земята, а за да се сдобиеш с неограничена власт. Представата, която виждам в теб, не е от една освободена, а от една поробена наново Земя. Вярно, ти жадуваш да разкъсаш оковите на Имперската власт, но само за да ги замениш с твоето диктаторство.

— Значи виждаш всичко това, така ли? — рече Балкис. — Е, гледай тогава, щом искаш. В края на краищата — не се нуждая чак толкова от вашите сведения — не и за да понасям подобни унижения. Часът на страшния удар е съвсем предстоящ. Нима си пропуснал да го забележиш? Ако е така, значи не си всемогъщ, четецо на мисли.

— Вярно, пропуснах го — призна си Шварц. — Търсих го навсякъде, но изглежда ми е убягнало от вниманието... Сега вече го виждам ясно. Остават само два дни... чакай малко... вторник — в шест часа сутринта — местно време.

В този момент Секретарят измъкна бластера. Направи две бързи крачки, опря го в челото на Шварц и извика:

— Как го научи?

Шварц замръзна, невидимите пипала, които бе пуснал в ума на другия се сгърчиха и отдръпнаха. Той неволно стисна зъби, клепачите му затрептяха безпомощно — все още не можеше да владее тялото си.

Ала силата, която се таеше вътре в него отново се пресегна и сграбчи Докосването на Секретаря.

Сцената, която се разиграваше пред очите на Арвардан през тези напрегнати секунди, не се отличаваше с нищо особено. Просто Секретарят се бе вцепенил за миг, сякаш се беше замислил.

— Държа го... — изпъшка неочаквано Шварц — вземете му пистолета. Не мога да издържа още много... — последните думи бяха заглушени от болезнено хъркане.

Арвардан събра всички сили и се надигна. Подпря се с ръце на пода, сетне бавно се изправи, чувствайки, че дори сега е на предела на силите си. Пола също направи опит да стане, но не успя. Шект спусна крака от пейката и коленичи долу. Само Шварц лежеше безжизнено.

Секретарят изглеждаше така, сякаш му се е явила Медуза^[1]. Гладкото му чело бе покрито с лепкава пот, лицето му беше изпънато и не издаваше никакви чувства. Единствено дясната му ръка, стиснала дръжката на бластера, проявяваше признаци на живот. Някой старателен наблюдател би могъл да забележи, че мускулите ѝ потрепваха конвулсивно, а пръстът върху спусъка сякаш се бореше с някаква невидима сила, пречеща му да се свие...

— Дръж го здраво — изпъшка болезнено Арвардан. Той се подпря на близкия стол и пое мъчително дъх. — Малко ми трябва и ще го спипам.

Краката му се влачеха. Имаше усещането, че сънува кошмарен сън, опитвайки се да преодолее някакво лепкаво съпротивление и всичко става толкова бавно... бавно...

Нямаше никаква представа за страшния дуел, разиграващ се пред очите му.

Секретарят имаше една единствена цел — да фокусира всички налични сили върху пръста на спусъка — да натисне, дори с минималната сила, необходима за да задейства бластера. Умът му вече бе подал команда до мускулите, пръстът се беше свил до средата, още малко... още съвсем малко...

Шварц също имаше една единствена цел и тя беше да попречи на пръста върху спусъка — но сред дебрите от мисли и усещания, които долавяше в Мисленото докосване на другия, беше необичайно трудно да определи точно коя част отговаря за този пръст. Оставаше му само

едно — с всички възможни сили да задържа човекът пред него, до пълна неподвижност...

Мисленото докосване на Секретаря се съпротивляваше с отчаяни усилия срещу невидимите окови. Срещу все още неизученото умение на Шварц се беше изправил един поразяващ, борбен интелект. В първия миг Секретарят изглежда бе изгубил самообладание, но постепенно идваше на себе си и сякаш всеки момент той щеше да възстанови пълен контрол над пръста...

За Шварц всичко това изглеждаше така, сякаш бе сграбчил опонента си в мъртва хватка, оставяйки го да нанася безразборни удари навсякъде, където му падне.

И всичко това бе скрито под повърхността. Отгоре не личеше нищо — ако се изключат здраво стиснатите челюсти на Шварц, потрепващите му устни — или едва доловимите конвулсии на пръста, поставен от Секретаря на спусъка.

Арвардан спря за са си отдъхне. Трябваше да го стори — просто нямаше друг изход. Протегна ръка, докосна за миг рамото на Секретаря, но почувства, че не може да измине и крачка повече. Дробовете му агонизираха, неспособни да подадат така необходимия за сърцето въздух. Очите му горяха от солени сълзи, а мислите му бяха забулени от болезнена мъгла.

— Още съвсем малко, Шварц — изхриптя той. — Задръж го, не пускай...

Шварц вдигна бавно глава.

— Не мога... не мога...

И наистина, той усещаше как целият обкръжаващ го свят губи резки очертания, заплашвайки да се превърне в хаос. Невидимите пипала едва се подчиняваха на волята му.

Пръстът на Секретаря измина още милиметър към заветната цел. Съпротивата му набираше сили.

Шварц усещаше нарастващо напрежение и болка в слепоочията си, вените на лицето му бяха изпъкнали. Зловещ триумф се оформяше в мислите на другия и в този миг...

Арвардан полетя напред. Разперил ръце, все още невъзстановил напълно контрол над вдървеното си тяло, той се хвърли право към Секретаря.

Двамата се сблъскаха и се стовариха на пода. Бластерът отхвърча встрани.

В същия миг се случиха едновременно две неща — умът на Секретаря се освободи от сковаващите го окови, а Шварц отпусна немощно глава назад.

Балкис се съпротивляваше като обезумял, срещу отпуснатото, но неимоверно тежко тяло на Арвардан. Удари с коляно своя опонент, стисна юмрук и го халоса в челюстта. Събра всички сили и го избута встрани, а Арвардан се сгърчи в болезнена агония.

Секретарят се изправи, като дишаше тежко и отново спря.

Този път, срещу него се беше изправил Шект. В разтрепераните си ръце държеше бластера, чието дуло сочеше право в Секретаря.

— Глупаци такива — изсъска злобно Секретарят. — Какво мислите, че ще постигнете? Достатъчно е да извикам и...

— И ще умреш — прекъсна го Шект.

— Нищо няма да спечелите, ако ме убиете. Знаете го добре. Няма да спасите Империята, на която ни предадохте — няма да спасите дори себе си. Дай ми този пистолет и ще те пусна да си вървиш.

Той протегна ръка, но Шект само се засмя звучно.

— Трябва да съм си изгубил ума, за да ти повярвам.

— Може би, но не забравяй, че си наполовина парализиран. — При тези думи Секретарят отскочи неочаквано встрани — далеч по-бързо, отколкото би могъл да реагира Шект с бластера.

И ето че сега, напълно освободен от сковаващата го сила, Балкис отново съсредоточи вниманието си върху бластера. Той се присви, готов да се хвърли напред и в същия миг Шварц нанесе последен и невидим удар. Краката на Секретаря се подкосиха и той се строполи, сякаш ударен по главата.

Арвардан се изправи болезнено на крака. Челюстта му беше подпухнала и зачервена, краката му трепереха.

— Шварц, можеш ли да се движиш? — попита той.

— Съвсем малко — отвърна Шварц.

— Някой да идва насам?

— Струва ми се, че не.

Арвардан се усмихна мрачно на Пола. Погали я нежно, а тя го погледна с насълзени очи. На няколко пъти през изминалите два часа

си беше помислял, че никога вече не ще я докосне, нито пък ще има възможност да надникне в очите ѝ.

— Пола, май все още има надежда за нас, а?

— Едва ли — поклати глава тя. — Нима забравяш за вторник — шест часа?

— Да съм забравил ли? Ще видим. — Арвардан се наведе над проснатия на пода Древен и завъртя безцеремонно главата му. — Жив ли е? — той опипа пулса, сетне постави ръка на гърдите му. — Сърцето му все още бие... Притежаваш опасна сила, Шварц. Защо не го направи по-рано?

— Защото мислех, че ще успея да го подчиня на волята си. Надявах се да го използвам, за да ни изведе от тук — като прикритие.

— Да не се отчайваме — намеси се Шект. — Само на половин миля от това място, във Форт Дибърн има Имперски гарнизон. Доберем ли се до него и незабавно ще уведомим Ениус.

— Но как ще се доберем! Отвън има стотици въоръжени пазачи... Какво можем да направим с това вкочанено чучело? Да го поставим на колелца и да го търкаляме пред нас? — Арвардан се изсмя обезсърчено.

— Освен това — добави Шварц — не бих могъл да го задържа твърде дълго. Нали видяхте сами — за малко да се проваля.

— Защото още не си привикнал — поде ентузиазирано Шект. — Слушай, Шварц, мисля че имам представа какво правиш със силата, скрита в ума ти. Той е нещо като приемателна станция за електромагнитното поле на мозъка. Можеш и да предаваш. Следиш ли мисълта ми?

Шварц го гледаше неуверено.

— Трябва да ме разбереш — настояваше Шект. — Опитай се да се съсредоточиш върху онова, което искаш той да направи. Първо ще му дадем бластера.

— Какво? — възкликнаха едновременно останалите.

Шект повиши глас.

— Той трябва да ни изведе от тук. Иначе как ще се измъкнем? Не мислите ли, че ще е твърде подозрително, ако го оставим обезоръжен?

— Но аз не мога да го задържа. Казах ти вече — не мога. — Шварц сгъваше ръце, опитвайки се да възстанови колкото се може по-бързо контрол над тях. — Не ме интересуват теориите ти. Въобще

нямаш представа колко е трудно. Тази сила е толкова плъзгава, болезнена, неконтролируема.

— Зная, но ще трябва да рискуваме. опитай още сега, Шварц. Накарай го да вдигне ръка, когато дойде на себе си.

Не след дълго Секретарят се размърда и изпъшка болезнено. Шварц почувства съживяващото се Докосване. Мълчаливо, борейки се със страха си, той остави Докосването да набере сила — а след това му заговори. Не с думи, а по същия беззвучен начин, по който нареждаше на ръката си да помръдне, без дори да осъзнава, че ѝ говори.

И не ръката на Шварц, а тази на Секретаря помръдна. Човекът, дошъл от миналото на Земята, погледна останалите с радостна усмивка, но те не откъсваха очи от Балкис — Балкис, чиято глава се полюшваше, съзнанието бавно се връщаше в очите му, а ръката му бе изпъната право напред.

Шварц се захвана за работа.

Някак странно се надигна Секретарят, сякаш всеки миг щеше за изгуби равновесие. Още по-странно започна да се държи след това — защото тялото му затанцува пред изумените им погледи.

Никакъв ритъм нямаше в този танц, нито пък красота, но тримата, следящи танца отстрани и Шварц, който освен тялото, държеше под контрол и ума на Балкис изпитваха неимоверна радост. Защото в този миг Секретарят изпълняваше волята на един ум, който нямаше никаква физическа връзка с него.

Шект застана предпазливо пред Секретаря и бавно протегна ръка. В разтворената си длан крепеше бластера, с дръжката напред.

— Нека го вземе, Шварц — каза Шект.

Ръката на Балкис се протегна и сграбчи несръчно бластера. В очите му блесна зловещо огънче, но после избледня. Със същите бавни автоматични движения ръката пхна бластера в колана. Шварц се изсмя пресипнало.

— За малко да ми се изплъзне — каза той с пребледняло лице.

— Е? Ще се справиш ли с него?

— Съпротивлява се, дяволът. Но не е толкова силен, колкото преди малко.

— Защото вече знаеш какво правиш — отбеляза Шект. — А сега — втората стъпка. Не се опитвай да го държиш, представи си, че тялото му е твоето.

— Можеш ли да го накараш да говори? — попита Арвардан.

В настъпилото мълчание Секретарят изръмжа нещо неразбираемо. Отново мълчание и повторно изръмжаване.

— Това е всичко — изпъшка Шварц.

— Защо не се получава? — попита разтревожено Пола.

Шект сви рамене.

— Защото в случая участват някои доста фини мускули. Съвсем не е като да мърдаш крайниците. Няма значение, Шварц Ще опитаме да минем без много приказки.

Спомените от последвалите два часа бяха от онези, за които нито един от участниците в тази одисея след това не споделяше едно и също мнение. Доктор Шект например, забрави напълно страховете си и съсредоточи цялото си внимание и симпатия в усилията, които полагаше Шварц. През цялото време не откъсваше загрижен поглед от неговото напрегнато лице. Така и не намери дори миг за да погледне останалите.

При появата на Секретаря, облечен в своето зелено наметало — признак на високия пост, който заемаше — пазачите пред вратата побързаха да отдадат чест. Секретарят отвърна някак механично на поздрава им, но групата продължи, без никой да ги спре.

Едва когато напуснаха сградата, Арвардан започна да осъзнава безумието на цялата тази история. Страшната, невъобразима опасност, заплашваща галактиката и мъничката, мъждукаща и доста слаба надежда за спасение. Но дори и в този момент очите му неволно търсеха очите на Пола. Въпреки заплахата да изгуби живота си, а заедно с него и света, който познаваше и обичаше — нищо в този миг не му изглеждаше по-привлекателно и желано от тази девойка.

А после, когато всичко отмина, само нейният лик изпълваше спомените му. Само образа на момичето...

За Пола тази слънчева сутрин бе една от най-хубавите в живота ѝ — нито за миг не откъсваше поглед от лицето на Арвардан. Усмиваше му се и чувстваше неговата силна, здрава ръка на рамото си. Това беше споменът, който се отпечата в съзнанието ѝ. Лекото, хладно докосване на пръстите му върху кожата ѝ.

Шварц дишаше тежко, целият облян в пот. Коридорът, водещ към страничния вход за щастие се оказа съвсем пуст.

От всички членове на групата, той най-добре знаеше цената на провала. Чувстваше, в ума на врага, който държеше под контрола си, непоносимото унижение, подтиснатата омраза и желанието за мъст на всяка цена. Наложиха се да проникне по-дълбоко, за да се сдобие със сведенията, които му бяха необходими — местонахождението на служебната кола, най-краткият маршрут към нея... И именно докато събираше тези сведения, Шварц за пръв път се натъкна на спотаената омраза, готова да се превърне в гневен взрив в мига, когато изгуби контрол над Секретаря.

Ала най-страшното оръжие на този зловец ум, бе неговата невероятно бързина. Неведнъж в дните след това ужасно преживяване, Шварц изминаваше в спомените си този безкраен коридор, разположен в сърцето на вражеската крепост.

Когато приближиха колата, Шварц се помъчи да каже нещо, но се отказа. Беше напълно изтощен, а и не смееше да разделя вниманието си, дори за да размени няколко думи със спътниците си. Накрая произнесе няколко разпокъсани фрази:

— Не мога... да управлявам... да го накарам... твърде сложно...

Шект спря до него и се помъчи да го успокои. Не смееше да го докосне, нито да му заговори, стараяше се да не отвлича вниманието му с нищо.

— Вкарай го отзад, Шварц — прошепна той. — Аз ще карам. Остави на мен. Дръж го неподвижно и му вземи бластера.

Колата на Секретаря беше специален модел. Тъкмо по тази причина се отличаваше от обикновените превозни средства. С това привличаше и внимание. Предните светлини, зелени на цвят, сочеха ритмично вляво и вдясно, озарявайки всичко наоколо в ярки отблясъци. Минувачите се спираха, за да я проследят с поглед. Насрещните коли отбиваха почтително встрани.

Ако се беше случил някой по-обикновен модел, никой нямаше да им обърне внимание, или пък — далеч по-неприятно — някой можеше да забележи бледото, напрегнато лице на Древния отзад, да ги заподозре, да вдигне тревога...

Но всички виждаха само колата, а времето напредваше...

Пред хромираните врати на Имперския гарнизон, чийто постройки се отличаваха със своята изящна линия сред околните,

мрачни сгради, стоеше часовой. Още щом наближиха, той им даде знак с дулото на масивното си оръжие да спрат.

Арвардан се показа през прозореца.

— Аз съм поданик на Империята. Бих желал да се срещна с вашия командир.

— Първо да видя документите ви, сър.

— За съжаление ми бяха отнети. Аз съм Бел Арвардан, от Сириус. Тук съм по покана на Прокуратора. Въпросът не търпи отлагане.

Часовоят приближи ръката си към устата и заговори тихо. Настъпи пауза, докато очакваше отговора, после той направи крачка встрани и ги пусна да минат. Вратата бавно се отмести.

[1] В древногръцката митология — една от сестрите-горгони, чийто поглед вкаменявал всички — бел.прев. ↑

КРАЙНИЯТ СРОК НАБЛИЖАВА

Както във Форт Дибърн, така и извън него, през следващите няколко часа цареше объркване. И най-вече в Чика.

Точно по обед Върховният министър във Вашен нареди да повикат Секретаря. Издирването на последния се оказа безрезултатно. Върховният министър беше ужасно ядосан, а подчинените му — объркани.

След като разпитаха навсякъде, узнаха, че Секретарят е напуснал в десет и тридесет сградата на затвора, придружен от пленниците... Не, не е оставял никакви инструкции. Не знаят къде е отишъл, а и не е тяхна работа да питат.

Никой от останалите пазачи не беше го виждал. Всеобщият смут продължаваше да нараства.

В два следобед пристигна първото съобщение — няколко минути забелязали колата на Секретаря на улицата — не знаят дали той я е управлявал, не са го забелязали вътре...

В два и половина вече беше установено със сигурност, че колата е влязла във Форт Дибърн.

Малко преди три най-сетне бе взето решение да разговарят с коменданта на форта. Свързаха се с един лейтенант, който им обясни, че няма право да дава каквато и да било информация по въпроса. Освен това, офицерът на Негово имперско величество помоли да не се вдига излишна паника, а също така, въпросът с изчезването на един от членовете на Обществото да бъде запазен в тайна до следващо нареждане.

Последното обаче предизвика обратен на желанието ефект.

Съучастниците в замисленото предателство не можеха да си позволят да останат безучастни, когато един от съконспираторите им бе попаднал в ръцете на врага само четиридесет и осем часа преди началото на операцията. Това би означавало разкриване на замисъла, с всички произтичащи от факта последствия. С други думи, монетата имаше само една страна — другата беше смъртта.

И така, слухът се понесе...

Чика кипеше под повърхността...

На улиците излязоха професионалните агитатори. Отворени бяха тайните арсенали, започна се повсеместно въоръжаване на населението. Движението около форта се усили, към шест часа следобед коменданта получи нови сведения, този път от специален пратеник.

Вътре във форта също цареше трескава подготовка, макар и в по-ограничени мащаби. Всичко започна доста драматично, когато при първата среща с неканените посетители, младият лейтенант протегна ръка към бластера на Секретаря и каза:

— Предайте ми това.

— Дай му го, Шварц — каза Шект.

Ръката на Секретаря се протегна, подаде бластера, а след това се отпусна уморено. Шварц въздъхна измъчено и за първи път от доста време насам си позволи да се отпусне.

Арвардан беше нащрек. В мига, когато Секретарят подскочи пъргаво — като навита докрай метална пружина, освободена от напрежението, той се хвърли върху него и му нанесе няколко удара с огромните си юмруци.

Лейтенантът нареди нещо на войниците си. Двама от тях дотичаха и издърпаха доста грубо Арвардан, а Секретарят се свлече на седалката. От ъгъла на устата му се стичаше тъмна струйка кръв. На бузата на Арвардан също аленееше кърваво петно.

Арвардан се изправи и приглади косите си с разтреперана ръка. Сетне посочи с пръст Секретаря и каза:

— Обвинявам този човек в конспирация срещу Имперското правителство. Настоявам за незабавна среща с коменданта.

— Оставете на нас да преценим, сър — отвърна с официален тон лейтенантът. — Ако не възразявате, последвайте ме — всички.

Наложи се да чакат няколко часа. Настаниха ги в относително чисто помещение. За първи път от дванадесет часа насам имаха възможност да се нахранят, което и направиха, въпреки тревогите си. Получиха възможност дори да се изкъпят.

Ала въпреки това, отвън стоеше охрана. Накрая Шварц заспа, а Арвардан погледна въпросително Шект. Ученият поклати глава.

— Не можем — каза той. — Човешката издръжливост си има граници. Не виждаш ли, че е напълно изтощен. Нека спи.

— Остават ни само тридесет и девет часа!

— Зная — ще чакаме.

Вратата се отвори и в стаята прозвуча хладен, надменен глас:

— Кой от вас твърди, че е имперски поданик?

— Аз... — Арвардан скочи — Аз съм...

Той млъкна, разпознал влезият. На лицето на офицера бе застинала неприветлива усмивка. Лявата му ръка все още бе неподвижна — като спомен от последната им среща.

— Бел, — извика Пола — това е офицерът... от универсалния магазин.

— Същият, на когото господинът счупи ръката — кимна влезият. — Името ми е лейтенант Клауди. Да, вече се познаваме. Значи вие идвате от Сириус, така ли? И въпреки това, сте се сдушили с тези тук. В името на галактиката, колко низко може да падне човек! Виждам, че момичето още е с вас. — Той ги огледа и произнесе отчетливо: — Земна повлекана!

Лицето на Арвардан пламна, той понечи да се хвърли, после се сдържа. Сега не беше моментът...

— Мога ли да се срещна с полковника, лейтенант? — произнесе той, старайки се да запази самообладание.

— Полковникът, опасявам се, е зает.

— Да не искате да кажете, че е извън града?

— Не съм го казал. Мога да се свържа с него — ако въпросът наистина не търпи отлагане.

— Така е... Мога ли да видя дежурния офицер?

— В момента аз съм дежурния офицер.

— Тогава повикайте полковника.

В отговор лейтенантът бавно поклати глава.

— Не мога да го сторя, докато не ме убедите, че се налага.

Арвардан трепереше от негодувание.

— В името на галактиката, престанете да си играете с мен! Въпрос е на живот и смърт.

— Наистина ли? — Офицерът размаха безгрижно малка пръчица. — Бихте могли да поискате от мен аудиенция.

— Добре... Чакам.

— Казах — бихте могли.

— Мога ли да получа аудиенция, лейтенант?

— Само ако се помолите — усмихна се ехидно лейтенантът. — Смирено. Пред момичето.

Арвардан преглътна и отстъпи назад. Пола постави ръка на рамото му.

— Моля те, Бел. Не бива да го ядосваш.

— Бел Арвардан, — поде с пресипнал глас археологът — смирено моли за аудиенция дежурния офицер.

— Е, зависи — рече лейтенант Клауди.

Той пристъпи напред и с бързо, неочаквано движение зашлеви Бел през лицето, без да обръща внимание на превръзката.

Арвардан изпъшка болезнено и с мъка се сдържа да не извика.

— Миналия път това никак не ви хареса — отбеляза лейтенантът. — Сега май нямате нищо против?

Арвардан мълчеше.

— Разрешавам аудиенция — каза офицерът.

Четирима войници обкръжиха Арвардан. Лейтенантът ги поведе. Шект и Пола бяха сами, ако се изключи спящият Шварц.

— Не го чувам вече, а ти? — попита Шект.

Пола поклати глава.

— Аз също — от известно време. Но, татко, няма мислиш, че ще стори нещо на Бел?

— Едва ли — отвърна бащата. — Не забравяй, че Бел не е като нас. Той е гражданин на Империята и не могат да го подлагат на унижения... Ти го обичаш, нали?

— О, татко. До болка. Глупаво е, зная.

— Разбира се, че е глупаво. — Шект се усмихна горчиво. — Той е благороден човек. Но какво може да направи? Може ли да остане с нас, да живее на нашата планета? Може ли да те отведе у дома? Да представи едно земно момиче на приятелите си? На семейството?

Пола плачеше.

— Зная. Дано всичко да свърши съвсем скоро.

Шект скочи на крака, сякаш последната фраза му бе припомнила нещо.

— Не го чувам... — повтори той.

Говореха за Секретаря. Балкис беше затворен в съседната стая, откъдето продължително време се чуваше доста ясно как крачи гневно напред-назад. Само че от известно време насам стъпките му бяха утихнали.

Нямаше съмнение, че в този съдбовен момент, тялото и умът на Секретаря символизираха и съсредоточаваха в себе си всички онези зли сили на мизерия и разруха, които заплашваха да се развихрят сред звездите. Шект побутна лекичко Шварц.

— Събуди се!

— Какво има? — надигна се Шварц. Не се чувстваше отпочинал. Умората продължаваше да го залива на вълни, струваше му се, че я усеща като болезнени пристъпи.

— Къде е Балкис? — попита трескаво Шект.

— Ох... ей сега. — Шварц се огледа, сетне си спомни, че не с поглед трябваше да търси и лекичко присви очи, в признак на вътрешна концентрация. Протегна своите невидими пипала, търсейки наоколо вече познатото му Докосване.

Когато го откри, отдръпна се внимателно, без да го допира. Въпреки продължителния период на съвместно съжителство, все още изпитваше затруднения от близостта на това болно съзнание.

— На друг етаж е. И говори с някого.

— С кого?

— Присъствието ми е непознато. Чакайте — ще подслушам разговора. Може би Секретарят ще се... да, нарича го полковник.

Шект и Пола се спогледаха.

— Не може да е предателство, нали? — попита Пола. — Искам да кажа, абсурдно е един Имперски офицер да заговорничи със землянин срещу Императора.

— Не зная — поклати глава Шект. — Готов съм да повярвам във всичко.

Лейтенант Клауди се усмихваше. Седеше зад бюрото, заобиколен от четирима войници и поставил пръст на спусъка на своя бластер. Когато говореше, гласът му звучеше авторитетно — както подобаваше на ситуацията.

— Не обичам земляните — каза той. — Никога не съм ги харесвал. Те са утайката на галактиката. Те са болни, суеверни и мързеливи. Глупави дегенерати. Но, в името на звездите, по-голямата

част от тях си знаят мястото. Да си призная — мога да ги разбера. Какво са виновни, че са се родили такива. На мястото на императора, обаче, не бих търпял прищевките им — всичките тези проклети обичаи и традиции. Но няма значение. Някой ден ще научим...

— Я стига вече — избухна Арвардан. — Не съм дошъл тук, за да слушам...

— Ще слушате, защото още не съм свършил. Тъкмо се канех да кажа, че само едно нещо не мога да разбера — как може някой да обича тези нещастници. Как е възможно човек — истински човек — да падне толкова низко, че да хареса някоя от жените им. Ето такъв човек не бих могъл да уважавам. Той е дори по-лош от...

— Вървете в Космоса с вашите гадни разсъждения! — кресна Бел. — Не разбирате ли, че се готви предателство срещу Империята? Давате ли си сметка колко опасно е положението, в което се намираме? Всяка минута забавяне излага на опасност живота на милиони жители на галактиката...

— О, не ми се вярва, доктор Арвардан. Доктор сте, нали? Все пак, трябва да изразявам уважение към вас. Разбирате ли, аз си имам своя теория. Според мен, вие сте един от тях. Може и да сте роден на Сириус, но дълбоко в черното си сърце сте землянин и използвате своето галактическо гражданство за да работите безпрепятствено за тяхната кауза. Отвлекли сте този важен чиновник — Древен или какъвто е там. Похвално деяние, защото, да си призная, не бих имал нищо против да прекърша мишия му врат. Но неговите съграждани вече го издирват навсякъде. Получихме съобщение тук, във форта.

— Така ли? Толкова бързо? Тогава, защо си губим времето? Трябва незабавно да се срещна с полковника.

— Очаквате някакъв бунт, или нещо подобно? А може би, всичко върви според вашите планове?

— Да не сте полудели? Защо ще го правя?

— Ами иначе защо щяхте да настоявате да задържим Древния?

— Не бива да го освобождавате. — Арвардан се надигна заплашително и за миг изглеждаше готов да се хвърли към другия.

Но лейтенантът държеше бластера в ръка.

— Защо пък да не го пуснем? — попита той. — Внимавайте, човече. Не съм си върнал за всичко, което ми сторихте. Зашлевих ви и ви накарах да ми се кланяте пред вашите земни приятелчета. Седяхте

тук чинно и ме слушахте, докато ви обяснявах какъв червей сте според мен. Не бих имал нищо против да ви гръмна в ръката, стига да ми дадете повод. Преценете сам.

Арвардан замръзна.

Лейтенант Клауди се изсмя и остави бластера на бюрото.

— Наистина съжалявам, че ще трябва да ви оставя невредим за срещата с полковника. Ще ви чака в пет и петнадесет.

— Знаели сте го — знаели сте го от самото начало. — Безсилието дразнеше гърлото му като шкурка.

— Естествено.

— Ако времето, което така безсмислено пропиляхте, лейтенант Клауди, се окаже невъзвратно, тогава и на двама ни не остава много да живеем. — В гласа на Бел се прокрадваха ледени нотки от които думите му придобиваха още по-ужасяващ смисъл. — Но вие ще загинете пръв. Лично ще се погрижа за това, защото възнамерявам да ви размажа физиономията в последната минута преди края.

— Ще те чакам с нетърпение, нещастнико. На твое разположение.

Продължителната служба в Имперските сили бе превърнала коменданта на Форт Дибърн в човек корав и непреклонен. Твърде малка надежда можеше да таи който и да било офицер, за да се обсипе със слава в тези мирни времена, а още по-малка бе тя за полковника. През дългата си военна кариера — от кадет до комендант на форта, той бе обиколил всички краища на галактиката, но ето че сега, в залеза на своята кариера, дори службата на тази побъркана планета му се струваше непосилно бреме. Единственото, което искаше бе нещата да следват своя нормален, ежедневен ход. Готов бе да положи каквито и да било усилия за малко спокойствие, дори ако за целта се налагаше да се извини смирено на някое земно момиче.

Още с влизането Арвардан забеляза, че полковникът имаше доста уморен вид. Беше разкопчал якичката на ризата си, а куртката, със златистия медал „Звездолет и слънце“ беше преметната небрежно през облегалката. Полковникът погледна с отсъстващ вид Арвардан, докато пукаше с кокалчетата на пръстите си.

— Ужасно объркана история — рече той. — Ужасно. Помня ви добре, млади човече. Вие сте Бел Арвардан от Барон — наскоро си

имахме неприятности заради вас. Винаги ли създавате проблеми на другите?

— Този път не само вие ще си имате неприятности, полковник, но и цялата галактика.

— Да, зная — отвърна с досада полковникът. — Искам да кажа — научих за твърденията ви. Разбрах също, че нямате удостоверение за самоличност.

— Взеха ми го, но в Еверест ме познават. Прокураторът би могъл лично да ме идентифицира, още днес следобед, ако се налага.

— Ще видим. — Полковникът скръсти ръце и се изтегна назад. — Да чуем сега тази ваша прословута история.

— Натъкнах се на опасен замисъл за насилствено сваляне на Имперското правителство от страна на малка група местни жители. Ако не се действа незабавно, съществува опасност не само за правителството, но и за цялата Империя.

— Млади човече, струва ми се, че отивате твърде далеч. Склонен съм да се съглася, че местните са в състояние да ни създадат сериозни неприятности като вдигнат бунт, подложат ни на обсада, или нещо подобно — но за момента едва ли са в състояние да прогонят Имперския гарнизон от планетата, да не говорим за сваляне на правителството. Все пак, готов съм да изслушам подробностите около този... този замисъл.

— За съжаление, въпросът е толкова сериозен, че настоявам да разкажа всичко не само пред вас, но и пред самия Прокуратор. Ако нямате нищо против, бих желал незабавно да ме свържете с него.

— Хъммм... Да не прибързваме. Знаете ли, че човекът, когото сте довели с вас е Секретар на Върховния министър на Земята, един от Древните, с други думи — доста важна клечка?

— Разбира се!

— И въпреки това твърдите, че той е един от организаторите на замисъла, за който споменахте.

— Така е.

— Доказателства?

— Надявам се, ще ме разберете, когато ви кажа, че бих желал да обсъждам този въпрос лично с Прокуратора.

Полковникът се намръщи и огледа ноктите си.

— Нима се съмнявате в моята компетентност?

— Ни най-малко, сър! Но единствен Прокураторът е облечен с властта да взема решения от такава важност, каквата се изисква в този случай.

— И какви са тези важни решения?

— Не по-късно от тридесет часа от този момент, трябва да бъде бомбардирана и унищожена една определена сграда на Земята, в противен случай значителна част от галактическото население ще бъде обречено на гибел.

— И коя е тази сграда? — запита уморено полковникът.

— Мога ли да говоря с Прокуратора, моля? — подскочи нетърпеливо Арвардан.

Настъпи пауза, която полковникът не след дълго наруши:

— Осъзнавате ли, че след като сте отвлекли един земен жител, очаква ви съд и наказание по местните закони? Имперското правителство обикновено защитава своите поданици и настоява да бъдат съдени в Имперски съдилища. Само че случаят е доста деликатен и аз получих стриктна заповед да избягвам всякакви възможни стълкновения със земляните. Ето защо, ако не отговорите изчерпателно на интересуващите ме въпроси, ще бъда принуден да ви предам на местните власти.

— Но това означава смъртна присъда! И за вас също!... Полковник, аз съм гражданин на империята и настоявам за незабавна среща с Прокуратора на...

Разговорът им беше прекъснат от тревожен звън. Полковникът включи разговорното устройство.

— Да?

— Сър, — разнесе се ясен глас — група туземци обграждат форта. Имаме сведения, че са въоръжени.

— Някакви опити за използване на сила?

— Не, сър.

Лицето на полковника беше напълно равнодушно. Всъщност, тъкмо за подобни ситуации се беше подготвял през целия си живот.

— Артилерийските подразделения и въздушните сили — в пълна бойна готовност! Всички да заемат позиции. Ще се стреля само при самозащита. Ясно ли е?

— Тъй вярно, сър. Един от местните моли за среща — с бяло знаме.

— Изпратете го при мен. Доведете и Секретаря на Върховния министър.

Полковникът вдигна хладен поглед към младия археолог.

— Надявам се, най-сетне сте осъзнали какви неприятности ни причинявате.

— Настоявам да присъствам на срещата — извика Арвардан. — Освен това искам обяснение за факта, че бях задържан под стража, докато вие сте разговаряли насаме с един предател. Известно ми е, че сте се срещнали с него, преди да повикате мен.

— Обвинявате ли ме, сър? — повиши глас полковникът. — Ако е така — да чуя в какво.

— Никого не обвинявам. Искam само да ви напомня, че ще отговаряте впоследствие за действията си и че в бъдещето, ако въобще има някакво бъдеще, ще бъдете известен като разрушителя — с вашата упоритост.

— Тишина! Не съм длъжен да ви слушам. Ще постъпим така, както аз сметна за добре. Ясно ли ви е?

КРАЙНИЯТ СРОК Е ДОСТИГНАТ

Секретарят влезе през вратата, до която беше застанал почтително часовой. На виолетовите му, подпухнали устни, играеше студена усмивка. Той се поклони на полковника и се направи, че не забелязва Арвардан.

— Сър, — обърна се полковникът към него — вече имах възможността да обсъдя с Върховния министър обстоятелствата около появяването ви тук. Мога да ви уверя, че задържането ви в гарнизона е едно голямо недоразумение и че ще бъдете освободен час по-скоро. Тук присъстващият джентълмен обаче, както предполагам знаете, отправя срещу вас обвинения, които при дадените обстоятелства, трябва да бъдат разследвани...

— Разбирам ви, полковник — кимна вежливо Секретарят. Но вече ви обясних, че този човек пребивава едва от два месеца на Земята, следователно малко е вероятно да познава така добре нашия политически живот. На тази база, подобни обвинения могат да бъдат най-малкото безпочвени.

— По професия съм археолог — намеси се гневно Арвардан, — а специалността ми е Земята и нейните древни обичаи. Така че, познанията ми в сферата на местния политически живот трудно могат да се окачествят като незначителни. Освен това, споменатите обвинения не произхождат само от мен.

Дори в този миг Секретарят избягваше да поглежда към Арвардан.

— Вярно, в инцидента е замесен един от нашите учени. Този човек съвсем скоро ще навърши своите шестдесет години, така че съвсем логично е да бъде обхванат от разни странни мании. има и още един член — с неизвестен произход и данни за слабоумие. Нито един от тримата не е човек, на чиято дума някой да повярва.

Арвардан подскочи.

— Настоявам да бъда изслушан...

— Сядайте! — нареди полковникът и в гласа му се долови неприязън. — Вече отказахте да обсъждате въпроса с мен. Късно е да промените решението си. Доведете мъжа с бялото знаме.

Влезлият, оказа се, бе член на Обществото на Древните. Дори окото му не мигна, когато забеляза, че Секретарят присъства на срещата. Полковникът стана за да го посрещне, а след това го запита:

— От името на хората отвън ли идвате?

— Да, сър.

— Предполагам, че цялото това нелегално и бунтовно сборище е само с една единствена цел — да бъде върната свободата на вашия съгражданин?

— Точно така, сър. Той трябва да бъде освободен незабавно.

— Познах, значи. Независимо от всичко, уважението към Негово Имперско величество и гарнизонът, който защитава интересите му на тази планета, изискват хората ви да се разпръснат, преди въпросът да бъде решен.

— Полковникът е свършено прав, братко Кори — намеси се любезно Секретарят. — Моля ви, помолете всички да се успокоят и да се разотидат. Намирам се в пълна безопасност, никой не заплашва живота ми. Ясно ли ви е? Никой. Имате думата ми на Древен.

— Много добре, братко. Радвам се, че сте в безопасност.

Човекът побърза да излезе.

— Веднага щом положението в града се успокои, ще се погрижим да ви изведем от тук — рече полковникът. — Благодаря ви за сътрудничеството и да считаме въпроса за приключен.

Арвардан отново скочи на крака.

— Възразявам. Нима ще освободите този потенциален убиец на човечеството, а същевременно ще ме задържите и дори няма да ми позволите среща с Прокуратора? Нещо, което ми се полага по право, в качеството ми на галактически поданик. Значи ли това — продължи с разкривено от гняв лице, — че обръщате повече внимание на едно земно куче, отколкото на мен?

— Полковник, — извика не по-малко разгневено Секретарят — готов съм да остана при вас, докато този човек бъде изслушан от Прокуратора — ако наистина това иска. Обвинението в предателство е нещо доста сериозно и аз държа репутацията ми да бъде чиста, когато

отново се върна сред хората си. За мен ще бъде чест да докажа, че съм лоялен към Прокуратора и Империята, на която служа.

— Възхищавам се на постъпката ви, сър — рече одобрително полковникът — и ви уверявам, че дори аз не бих могъл да се държа подобно на ваше място. Вашият народ може да се гордее с подобен представител. Ще опитам да се свържа с Прокуратора.

Арвардан не каза нищо, когато го поведоха обратно към килията.

Избягваше да среща погледите на останалите. Известно време седя неподвижно, захапал побелелия си юмрук.

— Е? — попита Шект.

Арвардан поклати глава.

— Май развалих всичко.

— Какво си направил?

— Изпуснах си нервите, обидих полковника и накрая не постигнах нищо... Не ме бива за дипломат, Шект. — Той сви рамене, а сетне продължи възбудено, завладян от желанието да се защити срещу възможни обвинения: — Какво можех да сторя? Балкис вече бе разговарял с полковника — как да му се доверя? Ами ако му е обещал, че ще му запази живота? Ако и той участва в заговора? Знам че звучи глупаво, но нямах право да рискувам. Затова настоявах да се срещна с Ениус.

Физикът подскочи, пресече нервно стаята и запита:

— И какво — ще дойде ли Ениус?

— Предполагам. Едно обаче не разбирам — лично Балкис помоли за това.

— Балкис помолил да дойде? Значи Шварц е прав.

— Така ли? И какво казва Шварц?

Седнал в койката си Шварц забеляза, че другите го гледат и вдигна безпомощно рамене.

— Улових мислите на Секретаря, когато го преведоха по коридора край нашата врата. Наистина е разговарял доста продължително с офицера, за когото говореше.

— Зная.

— Но не долових и следа от предателство в ума на този офицер.

— Тогава — поклати глава Бел — грешката е моя. Ще си сърбам попарата, когато дойде Ениус. Ами Балкис?

— Не почувствах нито тревога, нито страх в ума му — само омраза. И тази омраза е фокусирана главно върху нас, задето сме го заловили и сме го довели тук — въпреки волята му. Наранили сме жестоко самочувствието му и той възнамерява да си върне. Долових няколко доста живописни картинки, които си представяше в момента. Вижда се като герой, който собственооръчно поставя галактиката на колене, въпреки опитите ни да го спрем. Ще ни остави още малко да потичаеме, а после смята да ни смаже и да тържествува над нас.

— Искаш да кажеш, че е готов да изложи на риск своите планове, мечтите си да погуби Империята, само за да си поиграе с нас? Това е лудост.

— Зная — кимна Шварц. — Той е луд.

— И вярва, че ще успее?

— Вярва.

— Шварц, само ти можеш да ни помогнеш. Ти и твоята дарба. Слушай сега...

Но Шект поклати глава.

— Не Арвардан, вече обсъдихме въпроса с Шварц — след като ти излезе. Дарбата, с която разполага и която не е в състояние дори да опише, все още не се поддава на нужния контрол. Може да зашемети човек, дори да го парализира, в редки случаи — да го убие. В състояние е и да контролира някои по-големи групи мускули въпреки волята на субекта. Но само това. Спомни си Секретаря — Шварц го принуди да ходи, но не съумя да се справи с гласните връзки. Не можеше дори да възстанови координацията му, за да го накара да управлява колата. На няколко пъти за малко да изгуби равновесие. Следователно, няма да успеем да поставим под контрол Ениус, за да го накараме да издаде някоя заповед, камо ли да я напише. Вече мислих за това, както виждаш... — Шект поклати глава и замълча.

Арвардан почувства, че го завладява отчаяние.

— Къде е Пола? — запита уплашено той.

— Спи отзад.

Искаше му се да я събуди... да я докосне... Толкова много неща му се искаха в този момент.

Арвардан погледна часовника си. Наближаваше полунощ — оставаха не повече от тридесет часа.

Малко след това се унесе, събуди се отново, пак заспа и призори отвори очи. Никой не дойде при тях през целия ден, имаше чувството, че душата му се е свила на топка.

Арвардан погледна часовника си. Отново приближаваше полунощ, оставаха само шест часа.

Огледа се, с безпомощен поглед. Най-сетне бяха всички — включително и Прокураторът. До него стоеше Пола, стиснала китката му с топлите си пръсти, а на лицето ѝ се четеше умората и изтощението от последните часове — нищо на този свят не би могло да го разгневи повече от тази гледка.

Може би те всички заслужаваха да умрат — тези глупави, глупави...

Почти не виждаше Шект и Шварц. Седяха някъде отляво. Наблизо беше и Балкис, проклетият Балкис, с неговите подпухнали устни, зеленикаво петно на едната буза — сигурно го болеше ужасно, когато говореше. Арвардан се усмихна злобно при тази мисъл и неволно стисна юмруци. едва сега почувства болезнената рана на лицето си.

Ениус се беше настанил отсреща — навъсен, неуверен, почти смешен в объркването си, облечен в неизменните тромави, безформени, импрегнирани с олово дрехи.

И той беше глупав. Арвардан си помисли с омраза за всичките тези галактически чиновници, които искаха само едно — всичко да върви колкото се може по-гладко и безболезнено. Къде се бяха изгубили смелите авантюристи от преди три века? Къде?...

Оставаха само шест часа...

Осемнадесет часа по-рано Ениус беше получил доклада от гарнизона в Чика и почти незабавно се бе отзовал на призива. По пътя непрестанно си повтаряше, че въпросът не е чак толкова спешен, че комендантът на гарнизона ще се справи и без него. И въпреки всичко, отвличането на висш земен политик беше работа сериозна и нетърпяща отлагане, що се отнася до неговата намеса. А какво да каже за тези безумни, напълно безпочвени обвинения?

На всичко отгоре в инцидента беше забъркан и Шект... И то не като обвиняем, а като един от главните обвинители. Тъкмо това го объркваше най-много.

И ето, че сега седеше срещу тях, потънал в размисъл, осъзнавайки, че от неговото решение зависят много неща, включително и опасността от избухване на бунт, заплахата да изгуби положението си в двора, да унищожи всякаква дори и най-малка надежда за повишение... Що се отнася до речта на Арвардан, която бе изслушал току що, нима можеше да повярва на всичко това — нови вирусни щамове, необуздани космически епидемии? В края на краищата, ако предприеме някакви действия, оповавайки се само на тези сведения, няма ли да бъде уязвим за обвиненията на своите вишестоящи?

Не бива да забравя, че Арвардан е учен с изградена репутация.

Накрая прие да отложи за малко вземането на окончателно решение и се обърна към Секретаря:

— И така, вие няма какво да кажете по въпроса?

— Почти нищо — отвърна с безгрижен и самоуверен тон Секретарят. — Искам само да попитам, какви доказателства съществуват по предявените обвинения?

— Ваше превъзходителство, — взе думата Арвардан и в гласа му се долови нетърпение — вече ви съобщих, че този човек си призна всичко, в което го обвинявам, в деня на нашето незаконно задържане.

— Дори да се вслушате в думите му, Ваше превъзходителство, — намеси се Секретарят — не забравяйте, че това е поредното лишено от доказателства твърдение. Всъщност, единственото, за което могат да свидетелстват тези хора е, че аз бях задържан против волята ми и че моят, а не техният живот беше изложен на опасност. А сега, бих желал да задам един въпрос на главния обвинител — как той, човек пребиваващ съвсем отскоро на планетата, е бил в състояние да разкрие този план, докато вие, Ваше превъзходителство, Прокуратор с дългогодишна служба на Земята, не сте заподозрели нищо подобно?

— Има логика в думите ви — призна Ениус. — Наистина, как узнахте?

— Преди да изслушам признанията на присъстващия тук — заобяснява Арвардан, — бях предупреден за конспирацията от доктор Шект.

— Вярно ли е, доктор Шект? — Прокураторът впи поглед във физика.

— До последната дума, Ваше превъзходителство.

— А вие откъде научихте за конспирацията?

— Доктор Арвардан, — поде Шект — вече обясни доста подробно и изчерпателно принципите за работа на синапсатора, както и обстоятелствата, около смъртта на известния бактериолог — доктор Ф. Симитко. Споменатият Симитко беше член на тази конспиративна група. Разполагам със запис от самопризнанията му.

— Но, доктор Шект, самопризнанията на един умиращ човек, направени вероятно в състояние на делириум — както твърди доктор Арвардан — нямат почти никаква тежест. Само с това ли разполагате?

Арвардан го прекъсна, като удари с юмрук по масата и скочи.

— Да не сме в съда? Може би си въобразявате, че съдите някой от нас за неправилно шофиране? Нямаме време, за да преценяваме доказателствата, да ги подлагаме на анализи и да ги разглеждаме под лупа. Колко пъти ще ви казвам, че крайният срок изтича в шест часа сутринта, разполагаме с пет часа и половина за да изтрием от лицето на земята този гнусен замисъл... Познавате доста отдавна доктор Шект, нали Ваше превъзходителство? Нима смятате, че е лъжец?

— Никой не обвинява доктор Шект в съзнателна измама, Ваше превъзходителство — побърза да вметне Секретарят. — Просто добрият доктор вече е в доста напреднала възраст и напоследък е обезпокоен от приближаващия шейсети рожден ден. Опасявам се, че съчетанието на възрастта и страха биха могли да предизвикат някои леки параноидни тенденции, доста често явление тук, на Земята... Погледнете го само! Изглежда ли ви на съвсем нормален човек?

Беше прав, разбира се. Лицето на Шект беше напрегнато и изтерзано от доскорошните преживелици.

И въпреки това Шект намери сили да отвърне с уравновесен и спокоен глас:

— Трябва ли да добавям, че през последните два месеца непрестанно съм бил следен от Древните, че писмата ми се проверяват и всички мои статии минават през цензура. Очевидно и това обвинение ще бъде обяснено с така подходящия пример за параноята. За щастие, тук, сред нас се намира един човек — Джоузеф Шварц — който доброволно се подложи на синапсация в деня, когато ме посетихте в Института.

— Спомням си. — Кимна Ениус, благодарен, че поне за малко темата е сменена. — Това ли е той?

— Да.

— Не изглежда по-зле след лечението.

— Всъщност, състоянието му е подобро значително. Лечението със синапсатора се оказва неочаквано успешно, може би това се дължеше и на факта, че този човек е притежавал феноменална памет — нещо, което не съм знаел тогава. Но по-важното е, че сега умът му е чувствителен към мислите на околните.

Ениус внезапно се наведе напред и възкликна сподавено:

— Какво? Да не искате да кажете, че може да чете мисли?

— Не е трудно да бъде демонстрирано, Ваше превъзходителство. Но, струва ми се, брат Балкис ще потвърди казаното.

Секретарят крадешком хвърли изпълнен с омраза поглед към Шект, сетне побърза да овладее чувствата си.

— Вярно е, Ваше превъзходителство — кимна навъсено той. — Този човек наистина владее известни хипнотични способности, макар да не знам със сигурност, дали ги е получил вследствие на лечението със синапсатора. Мога да добавя само, че е подложен на синапсация в обстоятелства на дълбока тайна за всички нас — факт, който сам по себе си е доста подозрителен.

— Вярно, така е — кимна тихо Шект. — Защото такива бяха нарежданията от Върховния министър.

В отговор Секретарят вдигна многозначително рамене.

— Мисля, че сега не е време за дребни заяждания — прекъсна ги Прокураторът. — Да продължим по въпроса... Какво ще кажете за Шварц? Каква връзка имат неговите телепатични или хипнотични способности със случая?

— Ей сега Шект ще каже — рече подигравателно Секретарят, — че Шварц е прочел мислите ми.

— Това ли е? Е, и какво мисли той? — обърна се Прокураторът за пръв път от началото на срещата към Шварц.

— Ами той мисли, — заговори Шварц — че по никакъв начин не бихме могли да ви убедим в правотата на нашите твърдения.

— Абсолютно вярно — кимна Секретарят. — Макар, според мен за това заключение да не се изискват телепатични способности.

— Освен това, — продължи Шварц — ви смята за пълен глупак, човек който се бои да вземе решение и предпочита да протака, човек

който се надява да си спечели уважението на хората от Земята чрез мъдри решения, което ви прави двойно по-голям глупак в очите му.

Секретарят почервения.

— Протестирам. Това е очевиден опит да ви настроят срещу мен, Ваше превъзходителство.

— Това не е толкова лесно — увери го Прокураторът. После се обърна към Шварц. — А аз какво мисля?

Шварц отвърна незабавно:

— Че дори ако наистина мога да чета мислите на хората, едва ли винаги ще съобщавам истината за тях на всеослушание.

Прокураторът вдигна изненадано вежди.

— Съвършено правилно. Потвърждавате ли обвиненията на доктор Арвардан и Шект?

— До последната дума!

— Така значи! Но докато не открием още един, надарен със способности като вашите, никакъв съд не би признал обвиненията ви — дори ако повярваме в това, че наистина сте телепат.

— Но аз мисля, че въпросът не е от компетенцията на съда — възрази Арвардан. — Става дума за оцеляването на галактиката.

— Ваше превъзходителство, — заговори развълнувано Секретарят — имам една молба. Бих искал този човек — Джоузеф Шварц — да бъде изведен от стаята.

— Защо?

— Освен че може да чете мисли, той притежава и известна хипнотична сила. Именно с помощта на тази сила аз бях заловен и парализиран. Опасявам се, че Шварц е в състояние да предприеме подобни действия отново — този път спрямо вас, Ваше превъзходителство.

Арвардан се надигна заплашително, но Секретарят повиши глас за да го надвика:

— Разпит, на който присъства лице, способно да повлияе по какъвто и да било начин — включително и чрез хипноза — на съдията, не може да бъде легитимен.

Ениус взе мигновено решение. Влезлият пазач изведе Джоузеф Шварц от стаята без никаква съпротива от страна на последния. Лицето на Шварц изглеждаше напълно равнодушно, дори безгрижно.

За Арвардан това бе последният удар.

Що се отнася до Секретарят, той използва момента за да се изправи в цял ръст — величествен, в своето зелено наметало, олицетворяващо дадената му власт.

— Ваше превъзходителство, — заговори тържествено той — всички обвинения от страна на доктор Арвардан се основават на разкритията на доктор Шект. От своя страна, доктор Шект е бил подведен от признанията на един умиращ човек, изпаднал в предсмъртен делириум. Най-странното обаче е, че тази история излиза на бял свят едва след като Шварц е подложен на лечение със синапсатора. Питам, тогава — кой всъщност е Джоузеф Шварц? До появата му на сцената доктор Шект е един уравновесен, отдаден на работата си учен. Вие самият, Ваше превъзходителство, се срещате и разговаряте с него в деня, когато довеждат Шварц за лечение. Показвал ли е някакви отклонения тогава? Намерил ли е за нужно да ви съобщи, че срещу Империята се готви предателски заговор? Споменал ли е дори една дума за предсмъртните дрънканици на някакъв умиращ биохимик? Изглеждал ли ви е обезпокоен? Човек изпълнен с подозрения? Преди малко той заяви, че лично по нареждане на Върховния министър е фалшифицирал резултатите от изпитанията на синапсатора и че не е водел никакви записки за опитите. Каза ли ви го при онази среща? Защо всички тези обвинения изплуват сега, след появата на Шварц? Пак си задавам въпроса — кой е Джоузеф Шварц? В деня, когато го довеждат, говори неразбираем език. Узнахме го покъсно, когато за първи път се усъмнихме в здравия разум на доктор Шект. И така, Шварц бил доведен от някакъв фермер, който не знаел нищо за него. Трябва да призная, че нашите проучвания също ни доведоха до задънена улица.

Ала въпреки всичко този човек е надарен с необичайни умствени способности. В състояние е да парализира от разстояние сто ярда, а отблизо и да убие. Аз самият съм изпитвал тази парализираща сила — крайниците ми бяха командвани от него, ако пожелаеше, можеше да манипулира и мислите ми. Не се съмнявам, че е манипулирал мислите на други хора. Твърдят, че съм ги задържал насила, заплашвал съм ги със смърт, признал съм пред тях, че замислям предателство срещу Империята... Но аз искам да им задам само един въпрос, Ваше превъзходителство. Ще признаят ли, че те също са били подложени на въздействието на Шварц, тоест на човека, способен да контролира

мислите им? Възможно ли е предателят да е именно Шварц? Ако е така — кой всъщност е Шварц?

Секретарят седна изпълнен с увереност в своята гениалност.

Арвардан имаше чувството, чу мозъкът му се е превърнал в циклотрон и се върти на максимални обороти.

Какво да отговори? Че Шварц е човек от миналото? Че владее някакъв древен, забравен език? Но от всички присъстващи само той — Арвардан би могъл да го потвърди. Вече го обвиниха, че е станал жертва на телепатична манипулация. И наистина — откъде да знае със сигурност, че мислите му не са контролирани от друг? Кой е Шварц? С какви доказателства разполагаха за надвисналата над галактиката заплаха?

Все повече се объркваше в мислите си. Да вярва ли, че действително някъде някой крои планове срещу Империята? Той е археолог, съмненията са негова втора природа, но все пак... Истина ли е, че човечеството е възникнало от един единствен свят? Да вярва ли на една момичешка целувка? На Джоузеф Шварц?

Не можеше да мисли! Не можеше!

— Е? — запита нетърпеливо Ениус. — Имате ли нещо да добавите, доктор Шект? Или вие — доктор Арвардан?

Гласът на Пола наруши настъпилата тишина:

— Защо ги питате? Не виждате ли, че всичко е лъжа? Не разбирате ли, че този човек ни оплита в измислиците си? Зная че ще умрем и не ме е страх, но все още не е късно да го спрем... а вместо това седим тук и... и... приказваме... — тя избухна в сълзи.

— Ето че стигнахме и до женски ридания — поклати глава Секретарят. — Ваше превъзходителство, имам едно предложение. Хората, които ме обвиняват твърдят, че началото ще бъде дадено в строго определен час — мисля, че споменаха шест часа сутринта. Предлагам, да бъда задържан в гарнизона в продължение на седмица. Ако това, което твърдят е вярно, само след няколко дни до Земята ще достигнат слуховете за епидемията. И тъй като Имперските сили все още ще контролират нашата планета...

— Чудесна замяна — подхвърли иронично Шект — Земята срещу галактиката.

— Ценя живота си и този на моя народ. Ние сме зложници на нашата невинност. Готов съм незабавно да информирам Обществото

на Древните, че ще остана тук доброволно, с което ще попреча за появата на различни форми на неподчинение.

Той скръсти гордо ръце.

Ениус вдигна глава, лицето му изглеждаше объркано.

— Този човек говори правдиво и...

Арвардан не можеше повече да издържа. Той се надигна, обладан от сляпа ярост и бавно закрачи към Прокуратора. Никой не знаеше какво си мисли. Дори той самият не можеше да си припомни по-късно. Пък и това не оказа никакво значение. Ениус беше въоръжен с невронен камшик. Принуден бе да го използва.

За трети път, откакто пристигна на Земята, Арвардан почувства как тялото му пламва от изгаряща болка. А след това всичко изчезна.

През часовете, прекарани от Арвардан в безсъзнание, крайният срок беше достигнат...

КРАЙНИЯТ СРОК Е ПОДМИНАТ

И подминат!

Светлина...

Изгаряща светлина и мъгливи сенки — топящи се, а след това придобиващи резки очертания.

Лице... очи, вперени в...

— Пола! — Арвардан изведнъж си възвърна зрението. — Колко е часът?

Пръстите му се вкопчиха в китката ѝ и тя неволно потрепери.

— Минава седем — рече тя. — Крайният срок отмина.

Той се огледа с обезумял поглед и се надигна мъчително, без да обръща внимание на болките в ставите. В креслото наблизко седеше Шект, оборил безсилно глава.

— Всичко свърши, Арвардан.

— Значи Ениус...

— Ениус — рече Шект — не желае да рискува. Не е ли странно? — Той се изсмя с пресипнал, почти истеричен глас. — Ние тримата собственооръчно разкрихме широкомащабен замисъл срещу цялото човечество, заловихме водача и го изправихме пред съд. Съвсем като във видеописките, където непобедимите герои за нула време се справят със злоумишлениците. Краят е неизменно щастлив. Само че в нашия случай видеописката продължава, а на нас никой не желае да ни повярва. Доста необичайно за една видеописка, не мислите ли? Питам аз — къде е щастливият край? Смешно, нали... — думите му заглъхнаха в отчаяно хлипане.

Арвардан извърна поглед, потресен от гледката. Очите на Пола бяха като тъмни, изпълнени с болка вселени. За миг му се стори, че потъва в тях — и те наистина бяха вселени, изпълнени със звезди. Към всяка една от тези звезди летяха едва видими металически сандъци, преодолявайки хиперпространството по точно изчислен, смъртоносен маршрут. Съвсем скоро — може би вече — бяха достигнали своите

крайни цели — атмосферите на различните планети и сега се разтваряха, за да засипят всичко с дъжд от вируси...

Значи край.

Нищо вече не можеха да направят.

— Къде е Шварц? — попита той.

Но Пола поклати глава.

— Така и не го видяхме повече.

Вратата се отвори. Все още неспособен да приеме, че всичко е изгубено, Арвардан погледна към влезлия.

Беше Ениус. Арвардан извърна гневно лице.

Ениус спря и погледна за миг към бащата и дъщерята. Никой от двамата не заговори — макар да знаеха, че са обречени и че Прокураторът може би ще живее дори по-малко от тях, дълбоко в душите си те бяха земни жители, привикнали на подчинение.

Ениус потупа Бел по рамото.

— Доктор Арвардан?

— Ваше превъзходителство? — отвърна Арвардан, но в гласа му се долавяше само огорчение.

— Шест часа мина.

Ениус очевидно не беше мигнал през тази нощ. Макар да бе оправдал Балкис, той все не можеше да повярва, че хората, които го обвиняват са безумци. Още по-трудно му беше да се съгласи, че са били манипулирани. Не откъсваше поглед от безшумния хронометър, отчитащ последните минути от живота на галактиката.

— Да — каза Арвардан. — Шест часа мина, а звездите все още светят.

— Все още ли вярвате във вашата теория?

— Ваше превъзходителство, — каза Арвардан — само след часове ще започнат да измират невинни жертви. В началото няма да им обърнат внимание. Всеки ден умират хора. След седмица умиращите ще са стотици, хиляди на ден. Много малка част от заболялите ще оздравяват. Никой няма да знае с какво се лекува тази странна болест. Един след друг отделните светове ще започнат да изпращат сигнали за помощ и съобщения за необяснима епидемия. До две седмици броят на тези планети ще нарасне до такава степен, че ще бъде обявено извънредно положение в близките сектори. След месец по-голямата част от галактиката ще се гърчи в желязната хватка на смъртоносната

епидемия. До два месеца незасегнатите планети в галактиката едва ли ще надхвърлят двадесет. А след шест месеца галактиката ще бъде мъртва... Кажете ми сега, какво ще предприемете, когато започнат да пристигат първите съобщения? Почакайте, оставете на мен да предположа. Ще изпратите доклад, че епидемията може да е възникнала на Земята. Но с това няма да спасите никого. Ще обявите война на Древните. И това няма да помогне на умиращите. Ще изтриете всички земни жители от лицето на тази нещастна планета. Също безсмислено насилие... Има още една възможност — да станете посредник между вашия приятел Балкис и Галактическият съвет — точно оцелелите му членове. Може би дори ще имате честта да поднесете в краката на Балкис жалките остатъци от доскоро величествената Империя в замяна на антитоксина, който едва ли ще достигне навреме всички поразени от вируса светове, за да спаси заболелите човешки същества.

Ениус се усмихна недоверчиво.

— Знаете ли, мисля че драматизирате твърде силно положението.

— О, така е. Аз съм обречен — не ми остава много да живея. Надявам се, че не съществува опасност отново да ви разгневя?

— Ако намеквате за невронния камшик...

— Ни най-малко — бе ироничният отговор. — Вече привикнах с него. Почти не го чувствам.

— В такъв случай, ще се постарая да ви обясня всичко от гледна точка на логиката. Вярно, намираме се в ужасна бъркотия. Нямам представа, какъв рапорт да изпратя, не мога и да потуля положението. Някои от хората, повдигнали обвинението, са земляни, а вашето присъствие придава допълнителна тежест. Какво ще кажете, ако ви помоля да поставите подписа си под признанието, че сте предизвикали това разследване в състояние на... Е, ще измислим някоя подходяща фраза, която да намеква, че сте били под някаква форма на телепатичен контрол.

— Изглежда съвсем лесно, нали? Бил съм луд, пиан, хипнотизиран или упоен. Каквото изберете.

— Какво, не сте ли съгласен? Аз пък ще ви убедя, че ви е било въздействано. — Прокураторът зашепна напрегнато: — Вие сте гражданин на Сириус. Как стана така, че се влюбихте в едно земно момиче?

— Какво?

— Не викайте. Питам — как е възможно, ако наистина сте с всичкия си, да хлътнете по една туземка? Помислете, не ви ли изглежда неестествено? — Той кимна леко с глава към Пола.

Арвардан втренчи изненадан поглед в него. Миг по-късно ръката му сякаш от само себе си полетя право напред и сграбчи Негово имперско височество за шията. Ениус замаха уплашено и се опита да се откопчи.

— Туземка била, така ли? Не разбрах — нима говорите за госпожица Шект? Ако е така, бих желал да се отнасяте към нея с подобаващо уважение. Ах, какво ме интересува. И без това сте обречен.

— Доктор Арвардан, — изстена болезнено Прокураторът — съветвам ви да се държите както подобава на...

Вратата се отвори и влезлият полковник побърза да ги разтърве.

— Ваше превъзходителство, земната пасмина отново се върна.

— Какво? Балкис не се ли е свързал със своите заместници? Нали обеща, че ще уреди да остане при нас цяла седмица?

— Свърза се и още е при нас. Тълпата също. Готови сме да ги разпръснем, дори със сила и като комендант на гарнизона ви препоръчвам да предприемем именно такива мерки. Вие какво предлагате, Ваше превъзходителство?

— Изчакайте със стрелбата — нека първо поговоря с Балкис. Изпратете го тук. — Той се обърна. — Доктор Арвардан, с вас ще се разправям по-късно.

Когато влезе, Балкис се усмихваше. Поклони се официално на Прокуратора, който на свой ред му отвърна с едва забележимо кимване.

— Вижте какво, — заговори ядосано Прокураторът — съобщиха ми, че вашите хора отново се събират пред стените на гарнизона. С това нарушават уговорката ни... Нямам никакво желание да предизвиквам кръвопролития, но търпението ми се изчерпва. Можете ли да ги разпръснете с някакви мирни средства?

— Ако поискам, Ваше превъзходителство.

— Ако поискате ли? Съветвам ви да го сторите. И то веднага.

— Нямам такова намерение, Ваше превъзходителство! — Секретарят се усмихна още по-широко и протегна ръка. — Глупако, —

извика надменно той — ти чака твърде дълго и ще заплатиш с живота си за тази грешка! Или ще станеш роб, ако предпочиташ — но помни, че животът ти няма да е лек.

Колкото и да е странно, това неочаквано изявление не направи кой знае какво впечатление на Ениус. Дори в този съдбовен миг, когато цялата му кариера на имперски дипломат бе изложена на опасност, опитът от дипломатическата работа си каза своето. Само бръчките по лицето му се прорязаха още по-дълбоко, а кожата му едва видимо посивя.

— Значи съм загубил, заради предпазливостта си, така ли? И историята с вируса е истинска? — Изненадата в гласа му бе някак отвлечена, равнодушна. — Ами Земята, вие самият — нали сте зложници?

— Ни най-малко — извика тържествуващо другият. — Ти и твоите хора сте истинските зложници. Вирусът, който в този момент се разпространява из вселената, не е пропуснал и Земята. Количеството му в атмосферата е достатъчно за да унищожи всички Имперски гарнизони — включително и Еверест. Ние — земните жители сме имунни към него. Как се чувствате, Прокураторе? Отпаднал? Боли ли ви гърлото? Усещате ли началото на треската? Малко ви остава. Само ние, земните хора можем да ви дадем антидота.

Ениус го гледаше мълчаливо, с издължено и измъчено лице.

Накрая се извърна към Арвардан и заговори:

— Доктор Арвардан, моля за прошка, задето не повярвах на думите ви. Доктор Шект, госпожице Шект — моите извинения.

Арвардан отвърна със зла усмивка.

— Благодаря ви за извиненията. Няма съмнение, че са от голяма полза за всички.

— Напълно заслужавам упрека ви — каза Прокураторът. — Простете, но се налага да се върна на Еверест, за да умра заедно със семейството си. Всякакви компромиси с този... човек, са немислими. Не се съмнявам, че моите храбри войници от Имперския гарнизон ще се сражават до края си и ще се постараят колкото се може повече грешни земни души да осветят пътя им към смъртта... Сбогом.

— Почакайте. Почакайте. Не си отивайте.

Ениус се извърна бавно и потърси с поглед притежателя на този глас.

Също така бавно, прага престъпи Джоузеф Шварц, а след това се подпря уморено.

Секретарят се изпъна и отскочи назад. На лицето му се изписа подозрителност, той не откъсваше поглед от човека от миналото.

— Не, — просъска Балкис — няма да ви позволя, да измъкнете от мен тайната на антидота. Само строго определени хора са обучени да работят с него. А всички до един са далеч от тук в този момент. Освен това — действието на антитоскина изисква време.

— Вярно, далече са — съгласи се Шварц. — Но не чак толкова, че токсинът да ги изпревари. Защото, виждате ли — няма никакъв токсин, нито пък вирус, срещу който да се ваксинираме.

В първия момент никой не можа да осъзнае чутото. Арвардан имаше чувството, че се задушаваше в мислите си. Ами ако наистина е станал жертва на хипноза? Ако всичко това е една гигантска измама, на която се е уловил както той, така и Секретарят? Ако е така — тогава защо?

— Побързай, човече — извика Ениус. — Обясни ни.

— Не е никак сложно — каза Шварц. — Снощи, докато седяхме тук си помислих, че с приказки нищо не може да се постигне. Ето защо се захванах да поработя върху ума на Секретаря... като внимавах да не ме усети. Измина доста време преди да помоли да ме изведат от стаята. Тъкмо това исках и аз, естествено, а останалото беше съвсем лесно. Парализирах охраната и се насочих право към летището. Гарнизонът е в бойна готовност. Самолетите бяха зареден с гориво и оръжие, а пилотите очакваха заповеди. Избрах един и се насочих към Сенлу.

Секретарят се опита да каже нещо, но не успя. Устните му се сгърчиха болезнено.

— Но ти не можеш да накараш един човек да управлява самолет — възрази Шект. — Спомни си какви трудности изпита, докато командваше Секретаря да ходи.

— Да, защото беше против волята му. Но от доктор Арвардан научих, че всички сириусци ненавиждат земляните — ето защо потърсих някой, роден в този район и се натъкнах на един — лейтенант Клауди.

— Лейтенант Клауди? — извика изненадано Арвардан.

— Да... А, ти го познаваш. Да, разбирам. Виждам ясно какво си мислиш.

— Предполагам... продължавай, Шварц.

— Та този офицер ненавижда земляните с необяснима сила — дори за мен, човекът проникнал в ума му. Той жадуваше да ги бомбардира. Жадуваше да ги унищожи. Само благодарение на дисциплината не беше се понесъл със самолета над тях, за да изпълни желанието си. Не е трудно да се работи с такъв тип ум. Едно съвсем леко побутване и вече дори дисциплината не е в състояние да го задържи. Съмнявам се, че въобще е забелязал присъствието ми на борда.

— Как намери Сенлу? — прошепна Шект.

— По мое време, — обясни Шварц — имаше един град на име Сен Луис. Разположен бе на мястото, където се съединяваха две реки... Приблжихме Сенлу. Беше тъмна нощ, но поне се виждаше сиянието на радиоактивните зони. Доктор Шект веднъж спомена, че Храмът бил разположен върху малък оазис от незаразена почва. Хвърлихме осветителна бомба — пак по мой съвет — и ето, че под нас забелязах петогълна сграда. Напълно съвпаднаше с изображението, което бях забелязал в ума на Секретаря... Сега вече там има само дупка — поне стотина фута дълбока. Нито помен от сградата. Беше някъде към три сутринта. Така че, нито един вирус не е бил изстрелян към вселената.

От устните на Секретаря се откъсна животински вик — сякаш сред тях се намираще демон. Той се приготви за скок и... се строполи.

По брадичката му се стичаше тънка струйка слюнка.

— Не съм го докоснал — каза тихо Шварц. Сетне се загледа замислено в проснатата на пода човешка фигура. — Върнах се преди шест, но осъзнавах, че ще е най-добре ако изчакам да мине крайният срок. Балкис никога нямаше да си признае. Знаех го, видях го в ума му и това бе единственият начин да го изоблича... и ето го — лежи прекършен.

НАЙ-ХУБАВОТО ПРЕДСТОИ

Изминаха тридесет дни от нощта, когато Джоузеф Шварц бе излетял от летището на гарнизона, а ефира бе изпълнен с тревожни сигнали и предупреждения да се върне обратно. Нощта, когато трябваше да бъде унищожена галактиката.

Шварц бе отказал да се върне — докато не унищожи Храма в Сенлу.

И ето че най-сетне бе възнаграден за своя подвиг. В джоба си носеше медала с „Космическия кораб и Слънцето“ — първа степен. Само още двама души в галактиката можеха да се похвалят с подобно постижение — при това посмъртно.

Една малка утеха за бившия шивач.

Никой, естествено, извън официалните среди, не знаеше какво е направил, но това нямаше значение. В някой далечен ден учебниците по история щяха да му отделят необходимото място. Беше тиха нощ и Шварц крачеше по улицата към къщата на доктор Шект. Градът наоколо спеше спокойно, мирни бяха и звездите, греещи над тях. Все още имаше едно-две места на Земята, където фанатиците продължаваха да се бунтуват, но по-голямата част от водачите им вече бяха заловени, а с останалите можеха да се справят и честните жители на планетата.

Първите неимоверни по размери конвои с незаразена почва вече бяха потеглили насам. Ениус разбира се бе успял да издейства разрешение жителите на Земята да се преместят на друга планета, но сега никой не искаше да чуе за това. Земните жители не се нуждаеха от благотворителност. Те искаха сами да възстановят планетата си. Искаха да построят отново дома на своите бащи, люлката на човечеството. Искаха да го издигнат със собствените си ръце, да вдигнат замърсената почва и да я заменят с чиста и плодородна земя, да се радват на свежа зеленина и да превърнат пустините в градини.

Това бе неимоверно тежка задача, вероятно щеше да отнеме цяло едно столетие — но какво от това? Галактиката бе готова да им

помогне с машини, готова бе да им изпраща храна, да ги снабдява с пречистена почва. Това щеше да е капка в морето на огромните ѝ ресурси — и въпреки това усилията щяха да бъдат възнаградени.

Защото някой ден, човекът от Земята отново щеше да бъде равен сред равни, да живее на планета, равнопоставена на другите планети и да се радва на достойнство и уважение в галактиката.

Сърцето на Шварц туптеше от вълнение при тези мисли и ето че той наближи входната врата. Още следващата седмица очакваше да отпътува заедно с Арвардан към централните светове на галактиката. Нима някой друг от хората от неговото време можеше да се похвали с нещо подобно?

За миг той си помисли за старата Земя, неговата Земя. Отдавна мъртва. Толкова отдавна.

А бяха изминали само три месеца и половина...

Той замря, протегнал ръка към звънеца, заслушан в мислите идещи отвътре. Бяха съвсем ясни и отчетливи — като удари на камбани.

Говорещият беше Арвардан — както винаги, неспособен да изрази всичко, което му минаваше през главата.

„Пола, чаках и мислех, мислех и чаках. Не мога повече. Ще дойдеш с мен“.

И Пола, чийто ум не бе по-малко възбуден от неговия, отвърна развълнувано:

„Не мога, Бел. Наистина е невъзможно. Липсват ми маниери, образование... ще изглеждам глупаво, на тези грандиозни светове. Освен това, аз съм само едно зем...“

„Не го казвай. Ти си моя жена и това е всичко. Ако някой те попита коя си ще отговориш, че си родена на Земята и че си гражданка на Империята. Питат ли те още нещо — ще кажеш, че си моя жена.“

„Добре, а след като приключиш с обръщението си към членовете на археологичното дружество, на Грантор, после какво?“

„Какво ли? Ами първо, ще си взема една година отпуска, за да обиколим всички големи светове на галактиката. Няма да пропуснем нито един, дори ако трябва да летим с пощенския кораб. Така не само ще се запознаеш с галактиката, но и ще прекараш сватбено пътешествие, за каквото не си мечтала.“

„А после...“

„После се връщаме на Земята, записваме се в някой от доброволните отряди и се захващаме да копаем земята в радиоактивните зони.“

„Но защо ще го правим?“

„Защото... — за частица от секундата в ума на Арвардан блесна остатък от предишното колебание, но почти веднага угасна — ... защото те обичам и защото го искам, защото съм истински земен патриот и разполагам с необходимите документи, за да го докажа.“

„Щом казваш...“

С тези думи разговорът приключи.

Но не и Докосванията, ето защо, доволен от чутото и съвсем лекичко засрамен, Шварц си тръгна. Срещата можеше да почака. Нека първо двамата се порадват един на друг.

Стоеше на улицата, под студения блясък на звездите — цяла галактика от звезди, видими и невидими.

И повтаряше за себе си, за новата Земя, за всички тези планети далеч отвъд, повтаряше едва чуто, отново и отново строфите на древната поема, която от всички тези квадрилиони, знаеше само той:

*„Остарей с мен!
Най-хубавото иде,
дихание последно на живота,
за който първом сме създадени...“*

КРАЙ

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.